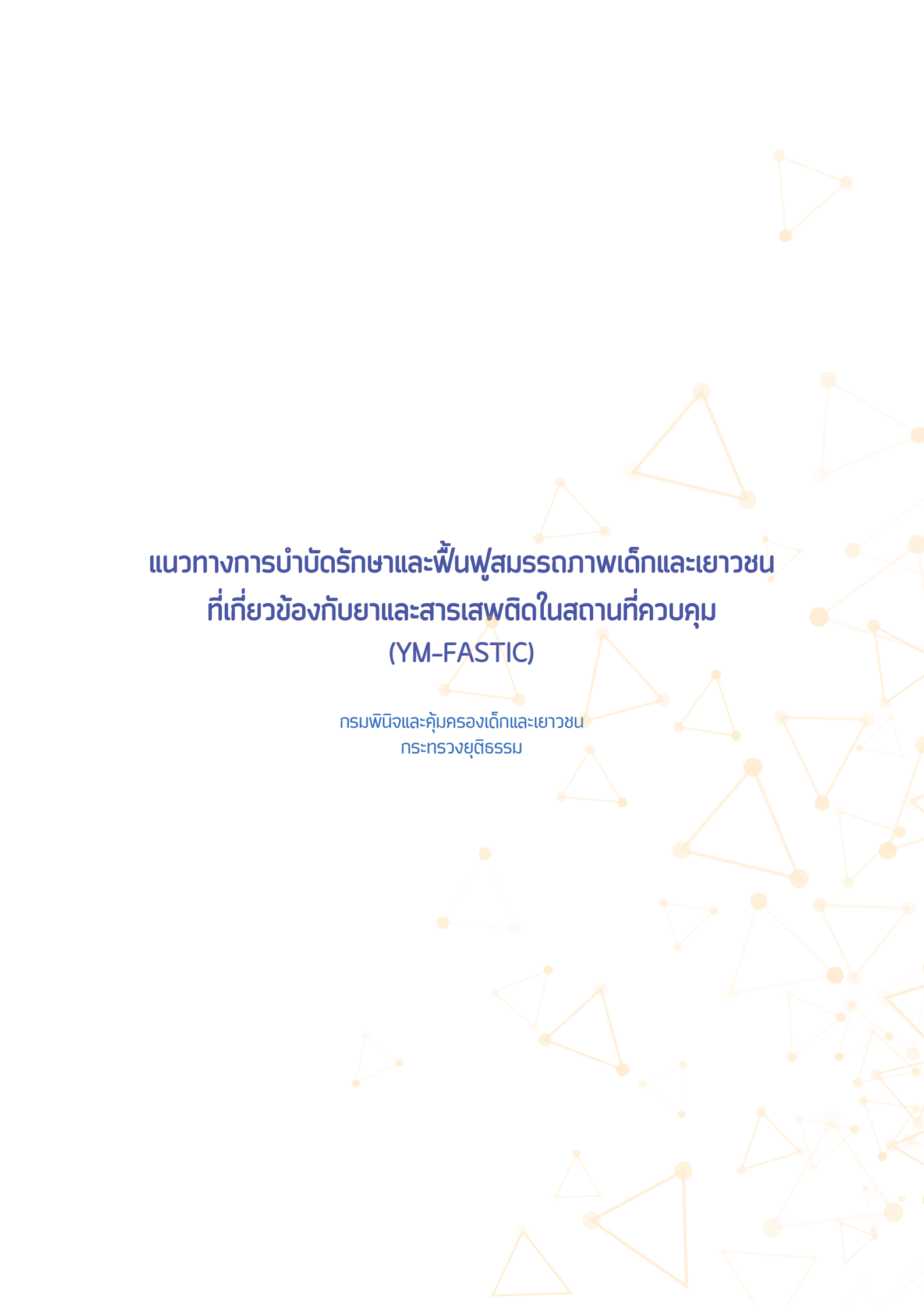

แนวทางการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ เด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติด ในสถานี่ควบคุม (YM-FASTIC)

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
กระทรวงยุติธรรม

แนวทางการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชน ที่เกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติดในสถานที่ควบคุม (YM-FASTIC)

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
กระทรวงยุติธรรม

ชื่อหนังสือ : แนวทางการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติด
ในสถานที่ควบคุม (YM - FASTIC)

ที่ปรึกษา : พันตำรวจโท วรณพงษ์ คชรักษ์
เลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
อดีตอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
นางสาวศิริประกาย วรปรีชา
รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
นายแพทย์สรายุทธ์ บุญชัยพานิชวัฒนา
ผู้อำนวยการสถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี
นางสาวสุทิดา ศาสตร์เนร
ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา

บรรณาธิการ: ภูมิพงษ์ ขุนฉนมฉ่ำ
ธนชัย ปานียโชติ
ไชยวัฒน์ อิงไธสง
ศรัณย์ภัทร ไชยพิศ
รวีวรรณ มัชปะโต
พศวัต จิตรภิรมย์ศรี

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

แนวทางการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาและ
สารเสพติดในสถานที่ควบคุม (YM-FASTIC).-- กรุงเทพฯ : กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก
และเยาวชน กระทรวงยุติธรรม, 2566.

154 หน้า.

1. คนติดยาเสพติด – การฟื้นฟูสมรรถภาพ. I. ภูมิพงษ์ ขุนฉนมฉ่ำ. II. ชื่อเรื่อง.

362.29

ISBN 978-616-8108-59-8

จัดทำโดย กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม
เลขที่ 404 อาคารกระทรวงยุติธรรม ชั้น 6-7 ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210 โทร. 0 2141 3598

บทบรรณาธิการ

สถานแรกรับเด็กและเยาวชน หรือ Detention หรือ Remand Home เป็นสถานที่พักพิงชั่วคราวสำหรับเด็กและเยาวชนที่ก้าวพลาด ก้าวผิดจังหวะ หลงกระทำการอันกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดระหว่างรอการพิจารณาของศาลฯ เด็กและเยาวชนจึงไม่ใช่ผู้ใหญ่ในร่างของเด็ก แม้จะตัวโตสมบูรณ์สมวัยแต่มีสภาพอารมณ์และจิตใจที่ยังไม่มีวุฒิภาวะเหมือนผู้ใหญ่ และตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาสถานแรกรับทำหน้าที่เป็นบ่อพักเพื่อคัดกรอง คัดแยกให้เด็กและเยาวชนที่ไม่มีความจำเป็นต้องรับการฝึกอบรมได้ปรับปรุงตนเองก่อนออกไปสู่ระบบคุมประพฤติ หรือระบบมาตรการทางเลือกอื่นแทนการควบคุมตัว

แต่เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงของประมวลกฎหมายยาเสพติด ๒๕๖๔ และ “โลก” ที่อยู่รอบข้างเด็กและเยาวชนยุคใหม่ ตลอดจนความก้าวหน้าของการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่เที่ยงตรงทันสมัยถูกเผยแพร่อย่างแพร่หลาย การเข้าถึงความรู้จึงเปิดกว้างมากขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ แนวทางการดำเนินงานการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติดในสถานที่ควบคุม รูปแบบ Youth Modified – FASTIC (YM-FASTIC) ฉบับนี้ ได้สังเคราะห์จากความรู้ภายนอก (Explicit Knowledge) ทั้ง FAST Model ของสถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี และ Youth Modified Therapeutic Communities เข้ากับความรู้ภายใน (Explicit Knowledge) ของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยาต้นฉบับ Conventional TC กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มานานกว่า ๒๐ ปี และพื้นที่วิจัยนำร่องจากสถานแรกรับ ๕ หน่วยงาน ประกอบด้วย สถานพินิจฯ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดขอนแก่น จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดสงขลา โดยใช้เครื่องมือและเทคนิคการจัดการความรู้ (KM) มาหมุนเกลียวขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในพื้นที่จริง ได้สกัดประสบการณ์ทำงานจริงออกมาเป็นความรู้ข้ามหน่วยงาน ๕ แห่ง ที่เหมาะสมกับการทำงานกับเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาความเสี่ยงไม่รุนแรงและใช้เวลาสั้นไม่เกิน ๗๕-๙๐ วัน หรือเท่าที่จำเป็นในสถานแรกรับ ดังแนวทางการดำเนินงานการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติดในสถานที่ควบคุม รูปแบบ Youth Modified – FASTIC (YM-FASTIC) ฉบับนี้ ซึ่งมาทดแทนโปรแกรมและระบบเดิมที่เข้ามาเกือบ ๒๐ ปี

ขอขอบคุณคณะที่ปรึกษาจากสถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยาและเจ้าหน้าที่ที่ถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่องในฐานะ “ทีมเหย้า” และหน่วยงานนำร่องทั้ง ๕ แห่ง “ทีมเยือน” ที่ร่วมกันสร้างแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เช่นฉบับนี้ และขอขอบคุณผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ ตลอดจนเด็กและเยาวชนของหน่วยงานนำร่องทั้ง ๕ แห่ง ที่ทำให้ทีมผู้นิพนธ์เรียนรู้ และเปลี่ยนรูปแบบเอกสารฉบับนี้จากคู่มือ (Workbook) มาเป็นแนวทาง (Guideline) เนื่องจากต่อยอดจากต้นทุนองค์กรที่มีอยู่จากงานประจำยกระดับมาเป็นเอกสารทางวิชาการได้ในครั้งนี้ อนึ่ง ในการนิพนธ์เอกสารฉบับนี้ยังมีข้อบกพร่องประการใด คณะบรรณาธิการและผู้นิพนธ์ยินดีน้อมรับและขอรับข้อสังเกต ความเห็นมาปรับปรุงในฉบับครั้งต่อไป

นายภูมิพงษ์ ขุนฉนมฉ่ำ
บรรณาธิการ

คำนำ

นโยบายรัฐบาลที่กำหนดให้มีการพัฒนาระบบบำบัดฟื้นฟู ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดภายใต้ทิศทางนโยบายยาเสพติดโลก และการเปลี่ยนแปลงในระดับสากลไปสู่การใช้หลักการสาธารณสุขและสิทธิมนุษยชน โดยปรับมุมมองผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด คือ “ผู้ป่วย” ที่ต้องได้รับการรักษาและเพื่อให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ท้นต่อสถานการณ์ปัญหาเสพติดในปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดเป็นวงกว้าง รวมถึงพฤติการณ์การใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชนที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีภารกิจในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดีแก่เด็กและเยาวชนให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข และไม่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำ โดยกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจึงได้ทบทวนกระบวนการและรูปแบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติด พบว่ากระบวนการเดิมเป็นรูปแบบการบำบัดแบบผู้ป่วยนอก (Matrix Program) ซึ่งไม่ตอบสนองกับเด็กและเยาวชนในสถานที่ควบคุม ไม่เท่าทันสถานการณ์ในปัจจุบัน อีกทั้งใช้เวลาในการบำบัดกว่า ๔ - ๖ เดือน ทำให้เด็กและเยาวชนที่เข้ารับการบำบัดในสถานที่ควบคุมบางรายไม่สามารถรับการบำบัดได้ครบตามโปรแกรม

แนวทางการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติดในสถานที่ควบคุมรูปแบบ Youth Modified – FASTIC (YM-FASTIC) เล่มนี้ ได้รับการพัฒนาและต่อยอดจากกระบวนการเดิมในสถานที่ควบคุม โดยปรับกิจกรรมให้มีความเข้มข้นขึ้นภายในระยะเวลาที่สั้นลง โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความรับผิดชอบของครอบครัว (Family) กิจกรรมทางเลือก (Alternative Activities) กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยตนเอง (Self-help) กิจกรรมชุมชนบำบัด (Therapeutic Community) กิจกรรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแบบเข้มข้น (Intensive Interventions) รวมถึงการสงเคราะห์ ช่วยเหลือ และส่งต่อ เพื่อให้ได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้ทันทั่วถึงตามสภาพปัญหาความเสี่ยง/ความจำเป็นเป็นการเฉพาะราย และกิจกรรมการจัดการรายกรณี (Case Management) ซึ่งเด็กและเยาวชนแต่ละรายจะได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคล โดยครูที่ปรึกษาทำหน้าที่เป็นผู้จัดการรายกรณี ในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานความก้าวหน้าตามแนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคลที่กำหนด รวมถึงการบูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชนและเครือข่ายชุมชนให้เป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู สงเคราะห์เด็กและเยาวชน และสร้างความยั่งยืนให้ชุมชนที่รองรับเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยตัวตามแนวทางการบำบัดฟื้นฟูโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Based Treatment and Rehabilitation: CBTx)

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

พฤศจิกายน ๒๕๖๖

สารบัญ

	หน้า
บทบรรณาธิการ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
บทที่ ๑ บทนำ	๓
ความเป็นมา	๓
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	๔
วัตถุประสงค์	๑๒
องค์ประกอบ	๑๒
บทที่ ๒ แนวทางการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติด ในสถานที่ควบคุม (YM-FASTIC)	๑๕
แนวทางการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติด ในสถานที่ควบคุม (YM-FASTIC)	๑๕
แนวทางการประยุกต์งานต้นน้ำของการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพฯ	๑๗
แนวทางการประยุกต์งานกลางน้ำของการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพฯ	๑๘
แนวทางการประยุกต์งานปลายน้ำของการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพฯ	๒๐
แนวทางการดำเนินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามสงเคราะห์ช่วยเหลือ ภายหลังปล่อย ตามแนวทาง YM-FASTIC	๒๑
บทที่ ๓ แนวทางการจัดกิจกรรมตามองค์ประกอบ FASTIC	๒๓
กิจกรรมการส่งเสริมความรับผิดชอบของครอบครัว (Family)	๒๓
กิจกรรมทางเลือก (Alternative Activities)	๓๓
กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยตนเอง (Self-help)	๓๖
กิจกรรมชุมชนบำบัด (Therapeutic Community)	๖๘
กิจกรรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแบบเข้มข้น (Intensive Interventions)	๙๐
การจัดการรายกรณี (Case Management)	๙๐
ภาคผนวก	
บรรณานุกรม	
รายนามคณะผู้จัดทำ	

บทที่ ๑

บทนำ

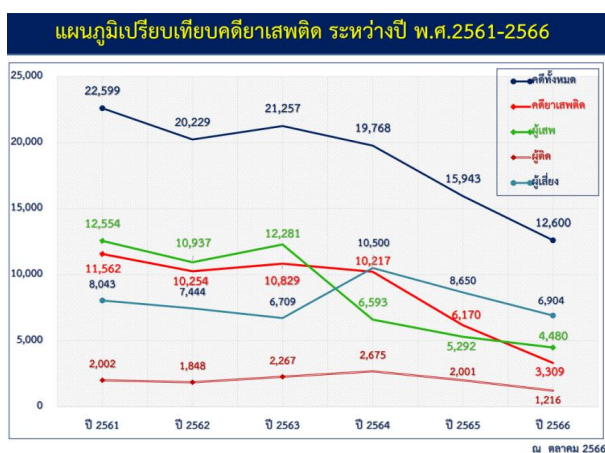
โดย ภูมิพงษ์ ขุนฉนวนฉั่ว
พศวัต จิตกริรมย์ศรี

ผลสืบเนื่องจากการประชุม UNGASS ๒๐๑๖ ทำให้ประเทศไทยกำหนดแนวคิดในการแก้ไขปัญหายาเสพติด แนวทางใหม่ โดยเปลี่ยนกรอบความคิดจากสงครามยาเสพติดเป็นการใช้สาธารณสุขนำการแก้ไขปัญหายาเสพติด ประกอบกับประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้กำหนดโครงสร้างและกลไกในการบริหารจัดการปัญหายาเสพติดของประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการยุติธรรมให้มุ่งเน้นการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้อง ยาเสพติดให้ได้สัดส่วน และเหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด โดยกำหนดกลไกการดำเนินงาน ด้วยอนุกรรมการฯ ๗ คณะ โดยที่เกี่ยวข้องกับกรมพินิจฯ ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบการแก้ไขฟื้นฟูเด็ก และเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในระบบต้องโทษคือคณะอนุกรรมการจัดตั้งและควบคุมคุณภาพมาตรฐาน ศูนย์คัดกรอง สถานพยาบาลยาเสพติด สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดและศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งและการรับรองคุณภาพศูนย์คัดกรอง สถานพยาบาลยาเสพติด สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ซึ่งหน่วยงานในสังกัด กรมพินิจฯ ที่ว่าราชอาณาจักรจำเป็นต้องได้รับการรับรองคุณภาพเช่นกันในส่วนของนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๖ ถึง ๒๕๗๐ ได้กำหนดกรอบทิศทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ไว้ในลำดับที่ (๒) พลิกโฉมการแก้ไขปัญหายาเสพติดสู่ทางเลือกแทนการลงโทษ (๓) สังคมไทยปลอดภัย จากยาเสพติดโดยมาตรการ ๔ หยุดโดยเฉพาะ (ค) หยุดโอกาสการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ง) หยุดความคิด ตีตราทางสังคม โดยในนโยบายและแผนระดับชาติข้างต้น ได้กำหนดแนวทางไว้ ๕ ยุทธศาสตร์ โดยมียุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน คือ ยุทธศาสตร์ลำดับที่ ๓ ยุทธศาสตร์การบำบัดรักษายาเสพติด และการฟื้นฟูสภาพทางสังคมในกรอบที่ ๒ พัฒนาประสิทธิภาพกับบำบัดรักษาให้เหมาะสมกับผู้เสพยาเสพติด เป็นรายบุคคล และกรอบที่ ๓ พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ได้รับการบำบัดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติด (ระเบียบ โตแก้ว, ๒๕๖๖, หน้า ๒ - ๔, ๑๕-๑๖)

ส่วนสำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) ได้ให้คำแนะนำ ในการปรับปรุงแบบการรักษาผู้ติดยาเสพติดและติดยาเสพติดในชุมชน หรือ CBTx ซึ่งเป็นรูปแบบการรักษาในเชิงบูรณาการ กับชุมชนเพื่อให้เกิดการรักษาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ในระยะเริ่มต้นถึงการคืนผู้ป่วยสู่สังคม ตลอดจนสนับสนุน ครอบครัวและชุมชนของผู้ป่วยให้มีความเข้มแข็งในการแก้ปัญหายาเสพติด (สำนักงานป้องกันยาเสพติด และปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) สำนักงานส่วนภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก, ม.ป.ป.) สอดคล้องกับแนวคิดของกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีมุมมองว่าผู้เสพติดทุกคนไม่จำเป็นต้อง เข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูในสถานพยาบาลเท่านั้นเนื่องจากมีระบบและเครื่องมือประเมินคัดกรองระดับ การติดยาเสพติดจึงสนับสนุนให้ครอบครัวและบุคคลในชุมชนดูแลบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยกลุ่มนี้ ได้จึงเกิด แนวคิดการบำบัดฟื้นฟูโดยมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Based Treatment and rehabilitation: CBTx) ซึ่งแนวทางนี้สอดคล้องกับแนวคิดที่องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) แนะนำให้ ผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้เพื่อช่วยเหลือผู้ติดยาและสารเสพติดให้สามารถอยู่ร่วมกับสังคมและชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ได้ โดยไม่ทำให้สังคมหรือชุมชนเดือดร้อน (วีรวัด อุครานันท์ และนันทา ชัยพิชิตพันธ์, ๒๕๖๒, หน้า ๗)

หลักการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษาและฟื้นฟู หรือ CBTx ของระบบสาธารณสุขนี้ สอดคล้องกับกฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวแก่คดีเด็กและเยาวชน หรือกฎแห่งกรุงปักกิ่งในกฎข้อที่ ๑๓ ซึ่งกำหนดหลักการของการควบคุมตัวไว้เพื่อพิจารณาคดีนั้น ควรเป็น มาตรการสุดท้ายที่จะใช้และใช้ในระยะเวลาที่สั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เนื่องจากการควบคุมตัวมีอันตรายที่เกิดกับ เด็กและเยาวชนเพราะได้เรียนรู้วิธีการกระทำความผิดจากสถานควบคุมตัวขณะรอพิจารณาคดี ซึ่งเป็นเรื่องร้ายแรงยิ่ง จึงจำเป็นต้องใช้มาตรการอื่นแทนการควบคุมตัว เช่น การสอดส่องอย่างใกล้ชิด การดูแลเพิ่มขึ้น หรือให้อยู่ที่บ้าน สถานศึกษาหรืออยู่กับครอบครัวใดครอบครัวหนึ่ง โดยสนับสนุนให้คิดค้นมาตรการแบบใหม่ ๆ ที่จะหลีกเลี่ยงการ ควบคุมตัวไว้ (กฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวแก่คดีเด็กและเยาวชน, ม.ป.ป., หน้า ๑๘) ทำให้ประเทศเด็กและเยาวชนสหประชาชาติให้การรับรองหลักการและมาตรการดังกล่าวนำไป ปรับใช้ในประเทศของตน โดยในพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดให้นำ (๑) มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา และ/หรือ (๒) มาตรการแทนการพิพากษา มาดำเนินการโดยกรณีแรกพนักงานอัยการจะมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องเมื่อเด็กหรือเยาวชนปฏิบัติตามแผนการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูครบถ้วนตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด และกรณีถัดมาศาลเยาวชนจะยุติคดีเมื่อเด็กหรือ เยาวชนปฏิบัติตามเงื่อนไขและภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ตามลำดับ

เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพของมาตรการต่าง ๆ ตามกฎหมายข้างต้น พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงกำหนดในหมวด ๕ การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและการฝึกอบรม (มาตรา ๒๙ ถึงมาตรา ๓๖) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข รูปแบบให้สถานพินิจฯ และศูนย์ฝึกและอบรมเด็ก และเยาวชนจัดทำแนวทางในการแก้ไขบำบัดเด็กและเยาวชนสำหรับเด็กและเยาวชนในชั้นสถานแรกรับ ชั้นศูนย์ฝึกและอบรม ชั้นที่ศาลมีคำสั่งให้การแก้ไขบำบัดก่อนมีคำพิพากษา ชั้นที่ศาลมีคำสั่งให้การแก้ไขบำบัด แบบเข้ามาเย็นกลับ โดยให้ทำแนวทางฯ เป็นรายบุคคลให้เหมาะสมกับปัจจัยภายใน เช่น เพศ อายุ สภาพสุขภาพ ทางกาย และจิต บุคลิกลักษณะ ระดับสติปัญญา ฯลฯ ปัจจัยภายนอก เช่น สภาพครอบครัวและสภาพแวดล้อม ของเด็กและเยาวชน และให้กำหนดวิธีการและเป้าหมายในการกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคม ให้ตรงตามสภาพปัญหา และความจำเป็น รวมทั้งจัดปัจจัยที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการกระทำความผิด และสร้างปัจจัยเสริมที่จะช่วยให้กลับ ตนเป็นคนดี (สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ. ๒๕๖๑, ม.ป.ป., หน้า ๘ - ๙) โดยในระยะเวลา ๕ - ๖ ปีที่ผ่านมา มีการกระทำความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องยาเสพติด ของเด็กและเยาวชน ดังแผนภูมิที่ ๑ ดังนี้

แผนภูมิที่ ๑ แผนภูมิเปรียบเทียบคดียาเสพติดของเด็กและ เยาวชนระหว่างปี ๒๕๖๑-ณ เดือน ตุลาคม ๒๕๖๖

จากแผนภูมิที่ ๑ พบว่ามีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดในคดี ยาเสพติดก่อนประมวลกฎหมายยาเสพติดมีผลบังคับใช้ (ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) เฉลี่ยจำนวน ๑๐,๗๑๕ คดี ลดลง เหลือในปี ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖ เฉลี่ยเพียง ๔,๗๓๙ คดี แต่ จากผลการจำแนกเด็กและเยาวชนด้วยแบบประเมินคัด กรองผู้ติดยาเสพติด (WHO ASSIST) กลับพบว่าผลรวมของ จำนวนผู้เสพ ผู้ติด ผู้เสี้ยนมีมากกว่าจำนวนคดียาเสพติด ที่ถูกดำเนินคดีทั้งหมด สะท้อนให้เห็นว่ามีเด็กและเยาวชน ที่กระทำความผิดในคดีความผิดอื่นเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มากขึ้น เมื่อประเมินคัดกรองตามแบบ WHO-ASSIST พบว่ากลุ่มผู้เสี้ยนมีแนวโน้มลดลง (ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓) เฉลี่ยจำนวน ๑๑,๙๒๔ คดี ลดลงเกือบกึ่งหนึ่งในปี

๒๕๖๕ - ๒๕๖๖ เหลือเฉลี่ยเพียง ๕,๔๕๕ คดี ตรงกันข้ามกับกลุ่มผู้เสี่ยงที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยจากปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓ เฉลี่ยจำนวน ๗,๓๙๘ คดี เพิ่มขึ้นในปี ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖ เฉลี่ย ๘,๖๘๔ คดี แต่ในกลุ่มผู้ติด พบว่าช่วงระยะก่อน และหลังที่ประมวลกฎหมายยาเสพติด มีผลบังคับใช้คือปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ มีผู้ติดเฉลี่ยจำนวน ๒,๑๙๘ คดี และหลังจากนั้น ปี ๒๕๖๕ มีผู้ติดเฉลี่ยจำนวน ๒,๐๐๑ คดี จากสถิติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าสถานการณ์การเข้าไป เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนยังไม่ลดลง แม้จำนวนคดีเกี่ยวกับยาเสพติดจะลดลงหรือคดีอาญาที่เด็ก และเยาวชนกระทำผิดจะลดลงก็ตาม ในขณะที่กลุ่มผู้ติด ณ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ มีจำนวนเพียง ๑,๒๑๖ คดี

จากทิศทางกระแสโลก นโยบายชาติด้านการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดตลอดจนผลการจำแนกเด็ก และเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมในรอบ ๖ ปีที่ผ่านมา และประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ใช้หลักการ “สาธารณสุขนำ” ส่งผลต่อการบำบัดแก้ไขผู้ติดยาเสพติดในระบบต้องโทษของหน่วยงานกระทรวงยุติธรรม ที่จะเชื่อมต่อกับระบบสมัครใจของหน่วยงานระบบสาธารณสุขและมหาดไทยทั้งในเชิงพื้นที่ กระทบต่อเจตนารมณ์ ของมาตรการตามกฎหมาย และหลักการบำบัดฟื้นฟูโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Based Treatment and Rehabilitation: CBTx) จึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบรูปแบบการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระบบต้องโทษ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงข้างต้นประกอบกับกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจึงพัฒนาโปรแกรม การบำบัดยาเสพติดของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมาตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ เพื่อใช้เป็น แนวทางในการดูแลเด็กและเยาวชนที่มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในหน่วยงานของกรมฯ ทั่วประเทศ ประกอบด้วยคู่มือการปฏิบัติงานการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด กิจกรรมสำหรับเด็ก และเยาวชนกลุ่มเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด กลุ่มเสพ กลุ่มติด และกิจกรรมระยะติดตามผลการบำบัด (After Care) ซึ่งคู่มือข้างต้นมีลักษณะเป็นโปรแกรมบำบัดแบบผู้ป่วยนอก (Matrix Program) ซึ่งไม่สอดคล้องกับบริบทของ การดูแลเด็กและเยาวชนภายในสถานที่ควบคุมตัวที่ควรเป็นโปรแกรมบำบัดแบบผู้ป่วยในมากกว่า นอกจากนี้ คณะกรรมการรับรองคุณภาพการบำบัดด้านยาเสพติดในระบบต้องโทษ (HA ยาเสพติด) มีข้อเสนอแนะให้ ปรับเปลี่ยนกิจกรรมแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนข้างต้น เนื่องจากเนื้อหาในกิจกรรมที่ใช้ล้าสมัยเพราะใช้มา นานเกือบ ๒๐ ปี ไม่สอดคล้องกับกระแสความสนใจของเด็กและเยาวชน อีกทั้ง ไม่ตอบสนองต่อลักษณะพฤติกรรม ของเด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบันซึ่งมีความหลากหลายตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม (สถาบันบำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี (สบยช.), ๒๕๖๖) ในการพัฒนารูปแบบและระบบดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Johann Hari ผู้เขียนหนังสือในช่วง“สงครามยาเสพติด” เรื่อง Chasing The Scream: The First And Last Days of the War on Drugs ได้นำกรณีศึกษาจาก ผู้เสพ ผู้ติด ผู้ค้า ผู้ถอนนโยบาย โดยตัวอย่างที่โด่งดังที่สุดก็คือการทดลองการติดยาเสพติดที่เรียกว่า Rat Park ของ Bruce K. Alexander นักจิตวิทยาชาวแคนาดาและคณะจากมหาวิทยาลัย Simon Fraser University in British Columbia Canada โดยจัดขวดน้ำธรรมดาและขวดน้ำผสมยาเสพติดในสภาพการณ์ทดลองให้หนูเลือกดื่ม ซึ่งพบว่าหนูในกรงที่ได้รับการ จัดให้มีสภาพแวดล้อมอย่างดีจะไม่ดื่มน้ำที่ผสมยาเสพติดมากเท่าหนูที่ถูกทิ้งไว้ในกรงเพียงลำพัง และเลือกดื่มน้ำจากหลอดที่ผสมยาเสพติดมากขึ้น ๆ จนตายจากหลายกรณีเหล่านี้ Johann Hari ได้นำไปสู่การสรุปแนวทางการทำ ความเข้าใจใหม่ว่า “หากคนเรามีชีวิตที่ดีได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ดี อยู่ในสังคมที่มองไปทางไหนก็มีแต่คนมีชีวิตที่ดี โอกาสในการเข้าไปพัวพันกับยาเสพติดจนถึงขั้นต้องพึ่งพาอย่างขาดไม่ได้ก็จะน้อยลงไปด้วย” (Hari, ๒๐๑๕) สอดคล้อง กับ Tims, Jainchill, and De Leon (๑๙๙๔, p. ๒) กล่าวว่าในทัศนะของชุมชนบำบัดจะมีมุมมองว่าผู้ติดยาเสพติด เป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางสังคม (Social Deficit) และจำเป็นต้องได้รับการรักษาทางสังคม (Social Treatment) เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ทางสังคมได้อย่างปกติและได้รับการขัดเกลาทางสังคม (Resocialization) อีกครั้ง โดยใช้ชุมชนจำลองเป็นตัวแทนของการเปลี่ยนแปลงภายในบุคคล ส่วนวิโรจน์ วีรชัย และคณะ (๒๕๕๘) อธิบายว่า ชุมชนบำบัดเป็นเสมือนบ้านในการเยียวยาเด็กและเยาวชนแต่ละบุคคล โดยสนับสนุนการพัฒนาด้านพฤติกรรม

ทัศนคติ คุณค่าและคุณภาพชีวิต ชุมชนบำบัดจึงเป็นรูปแบบการรักษาโดยจำลองครอบครัวและชุมชนให้เป็นพื้นฐานในการช่วยเหลือตนเองในลักษณะการเพิ่มประสบการณ์ชีวิตที่ช่วยให้แต่ละคนเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง การเพิ่มคุณค่าในตนเอง พัฒนาการเคารพตนเองการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการอยู่ร่วมกัน เคารพกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดี เด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ในศูนย์ชุมชนบำบัดต้องร่วมมือในการจัดการและดำเนินการให้เป็นประโยชน์ต่อร่างกายและจิตใจ เรียนรู้ในการดูแลสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัย ชุมชนบำบัดเน้นมิติด้านสังคม จิตใจ อารมณ์ และพฤติกรรมของผู้ติดยาและสารเสพติด (สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี, ๒๕๕๘, หน้า ๓) ความบกพร่องทางสังคมและผลสัมฤทธิ์ของงานชุมชนบำบัดจึงตอบสนองต่อปัจจัยเสี่ยงของเด็กและเยาวชนตามแผนภูมิที่ ๒ ดังนี้

แผนภูมิที่ ๒ แผนภูมิเปรียบเทียบมิติความเสี่ยงที่จะนำสู่การกระทำผิดซ้ำ (B&M Risk Domain) ของเด็กและเยาวชนที่มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดภายหลังประมวลกฎหมายยาเสพติดฉบับใหม่ มีผลบังคับใช้ (๙ ธ.ค.๒๕๖๔- ๒๗ มิ.ย.

๖๙.๓๔, ๗๐.๗๕, ๖๗ และ ๒๔.๘๘ ตามลำดับ) จากสถิติดังกล่าว จะเห็นได้ว่าโอกาสในอนาคตที่เด็กและเยาวชนจะกระทำผิดหรือความเสี่ยงที่จะกระทำผิดซ้ำ พบได้ในมิติมีกิจกรรมยามว่าง/นันทนาการในทางต่อต้านสังคม มิติความล้มเหลวในการศึกษาหรือการทำงาน มิติปัญหาในครอบครัว มิติการใช้สารเสพติด มิติการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม สอดคล้องกับผลการประเมินความจำเป็นที่ต้องรับการแก้ไขบำบัดเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนมิติมีกิจกรรมยามว่าง/นันทนาการในทางต่อต้านสังคมมิติปัญหาในครอบครัว มิติการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม มิติการใช้สารเสพติด ดังแผนภูมิที่ ๓ ดังนี้

แผนภูมิที่ ๓ ผลการประเมินทางจิตวิทยาของเด็กและเยาวชน

จากแผนภูมิที่ ๒ พบว่าจำนวนเด็กและเยาวชนที่มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดภายหลังประมวลกฎหมายยาเสพติดมีผลบังคับใช้มิติความเสี่ยงสูงต่อการกระทำผิดซ้ำเป็นอันดับแรกคือมิติมีกิจกรรมยามว่าง/นันทนาการในทางต่อต้านสังคม รองลงมาคือมิติ ความล้มเหลวในการศึกษาหรือการทำงาน มิติปัญหาในครอบครัว มิติการใช้สารเสพติด และมิติการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม (จำนวนร้อยละ ๘๐.๓๘, ๑๙.๕๗, ๑๘.๗๖, ๑๖.๕๓ และ ๑๑.๔๙ ตามลำดับ) ส่วนเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางต่อการกระทำผิดซ้ำเป็นอันดับแรก คือ มิติปัญหาในครอบครัว มิติความล้มเหลวในการศึกษาหรือการทำงาน และมิติการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม มิติการใช้สารเสพติด (จำนวนร้อยละ

จากแผนภูมิที่ ๓ ผลการประเมินทางจิตวิทยาของเด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าว จำนวน ๔๑๔ รายพบว่ามิติความจำเป็นที่ต้องรับการแก้ไขบำบัดเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำมากเป็นลำดับแรกคือ มิติปัญหาในครอบครัว มิติมีกิจกรรมยามว่าง/นันทนาการในทางต่อต้านสังคม มิติการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม มิติความคิดแบบผู้กระทำผิด มิติการใช้สารเสพติด (จำนวนร้อยละ ๗๑.๕๐, ๖๒.๕๖, ๕๑.๔๕, ๕๐.๙๗ และ ๔๘.๗๙ ตามลำดับ)

จะเห็นได้ว่าจากปัจจัยเสี่ยงและความจำเป็นที่ต้องได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำข้างต้น มีองค์ประกอบทางสังคมหลายประการที่เด็กและเยาวชนควรได้รับการเรียนรู้หรือรับการขัดเกลาทางสังคม ประกอบกับ ชุมชนบำบัดเป็นรูปแบบการบำบัดฯ ที่ใช้กันแพร่หลายกับกลุ่มผู้ติดยาเสพติดในสถานที่ควบคุม แต่เนื่องจากเด็ก และเยาวชนมีข้อจำกัดด้านพัฒนาการ สภาพปัญหาและสังคมที่แตกต่างไปจากผู้ใหญ่ จึงนำรูปแบบชุมชนบำบัด แบบดัดแปลง (Modified TC) มาปรับใช้ โดยแนวคิดดังกล่าวให้ความสำคัญกับความจำเป็นด้านพัฒนาการ (Developmental needs) และคำนึงถึงความเป็นเฉพาะตัวบุคคลมากขึ้น (Individualisation) กล่าวคือ ชุมชนบำบัดรูปแบบดัดแปลงจะมีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนเพื่อตอบสนองต่อปัจจัยด้านความแตกต่าง และหลากหลายของผู้รับบริการ อีกทั้งใช้ระยะเวลาการบำบัดที่สั้นลง และมุ่งเน้นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ทางสังคม (Sacks & Sacks, ๒๐๑๐, p. ๑๗๙) โดยมีรูปแบบ FAST MODEL ซึ่งเป็นระบบสมัครใจสำหรับผู้ใหญ่ ของสถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี (สบยช.) เป็นต้นแบบ เพื่อเร่งรัดการบำบัดฯ ให้เด็กเยาวชนอยู่ในสถานที่ควบคุมเท่าที่จำเป็นและสั้นที่สุดเพื่อเข้าสู่ระบบบูรณาการในการติดตามดูแลช่วยเหลือ ในชุมชนดังที่กล่าวมาแล้ว ทั้งนี้ กรมพินิจฯ ได้พัฒนาแนวทางการดำเนินงานเรื่องดังกล่าวในพื้นที่นำร่อง ๕ แห่ง ประกอบด้วย สถานพินิจฯ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดขอนแก่น จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดสงขลา ในรูปแบบของงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ส่งเคราะห์ผลการวิจัยเพื่อมุ่งพัฒนา โปรแกรมแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงตรงตามหลักวิชาการยาเสพติดและหลักวิชาการอาชญาวิทยา เด็กและเยาวชนที่จะลดโอกาสการกระทำผิดซ้ำเด็กและเยาวชนในอนาคต รวมทั้งมุ่งพัฒนากระบวนการประจำ และระบบการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนทั้งในระยะต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำให้เป็นที่ยอมรับและรับรองคุณภาพ จากคณะกรรมการจัดตั้งและควบคุมคุณภาพมาตรฐานศูนย์คัดกรอง สถานพยาบาลยาเสพติด สถานฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดและศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมที่จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ตลอดจนพัฒนาเส้นทาง CBTx ระบบต้องโทษ ในการประสานส่งต่อเด็กและเยาวชนจากหน่วยงานสังกัดกรมพินิจฯ เข้าสู่ระบบศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมหรือ CBTx ของระบบสมัครใจ

วัตถุประสงค์

(๑) เพื่อให้เจ้าพนักงานพินิจมีทิศทาง กรอบและขอบเขตในการยกระดับงานประจำสู่การแก้ไขบำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ในระบบต้องโทษ ตามมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลกับทั้งสอดคล้องเชื่อมโยง กับระบบสาธารณสุขไทยในการรับรองคุณภาพ

(๒) เพื่อเพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพของรูปแบบการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในระบบต้องโทษ ที่สอดคล้องกับหลักการอาชญาวิทยาเด็กและเยาวชน

(๓) เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการดูแลตามระดับความเสี่ยงแก้ไขบำบัดตรงกับความเป็นอยู่อย่างเหมาะสม ลดการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนด้วยการบูรณาการกับศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

(๔) เพื่อใช้มาตรการทางเลือกอื่นแทนการควบคุมตัว

(๕) เพื่อสร้างความยั่งยืนให้ชุมชนที่รองรับเด็กและเยาวชน ภายหลังปล่อยตัวตามแนวทางการบำบัดฟื้นฟู โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Based Treatment and Rehabilitation: CBTx) เพื่อกลับคืนสู่สังคม อย่างมีคุณภาพ และกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

ขอบเขต

(๑) เนื้อหาของแนวทางการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในสถานที่ควบคุม (YM-FASTIC) นี้ ไม่เหมาะสมในการใช้ประเมินผลเด็กและเยาวชนที่ได้รับการจำแนกกลุ่มติดหรือกลุ่มติดเรื้อรัง กลุ่มติดที่ใช้ความรุนแรง ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่ใช้เวลายาวนานกว่า ๗๕ - ๙๐ วัน จึงจะเกิดการเปลี่ยนแปลงตามหลักการ Modified TC

(๒) ระบบหรือขั้นตอนของแนวทางการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในสถานที่ควบคุม (YM-FASTIC) ตั้งแต่ขั้นต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนทุกกลุ่ม แต่การกำหนดความเข้มข้นของเนื้อหาการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ระยะเวลา และความถี่ของการรับกิจกรรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้พิจารณาตามแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคล

(๓) ใช้ดำเนินการสำหรับหน่วยงานสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่มีสถานแรกรับเด็กและเยาวชน จำนวน ๓๗ แห่ง

แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในสถานที่ควบคุม (YM-FASTIC) มีพื้นฐานจากหลักการ แนวคิด และทฤษฎี ดังต่อไปนี้

แนวคิดชุมชนบำบัด (Therapeutic Community)

ชุมชนบำบัด (Therapeutic Community หรือ TC) เป็นการออกแบบสภาพแวดล้อมที่มีโครงสร้างเป็นระบบและสนับสนุนการบำบัดโดยใช้พลังของกลุ่มและการเรียนรู้ทางสังคมเพื่อช่วยให้บุคคลฟื้นฟูสมรรถภาพจากการใช้ยาและเสพติด ความเจ็บป่วยทางจิต และภาวะด้านสุขภาพและพฤติกรรมอื่น ๆ โดยทั่วไปแล้วนั้น TC เป็นโปรแกรมที่ผู้บำบัดต้องอยู่อาศัยในสถานบำบัดในระยะยาว ซึ่งมีระยะเวลาตั้งแต่ ๖ - ๑๒ เดือน โดยที่ผู้รับการบำบัดและเจ้าหน้าที่จะอาศัยอยู่ในสถานที่เดียวกัน และมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กและเยาวชนอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในกระบวนการบำบัดฟื้นฟูเช่นเดียวกับตนในรูปแบบชุมชนจำลอง กระบวนการบำบัดในลักษณะนี้มีประสิทธิภาพอย่างมากในการบำบัดรักษาความผิดปกติของการใช้ยาและสารเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ติดยาเสพติดรุนแรง (De Leon & Unterrainer, ๒๐๒๐)

สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี (สบยช.) ให้นิยามชุมชนบำบัดว่า “เป็นรูปแบบการรักษาตามแบบครอบครัวและชุมชน เป็นพื้นฐานในการช่วยเหลือตนเองในลักษณะการเพิ่มประสบการณ์ชีวิตที่ช่วยให้แต่ละคนเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง การเพิ่มคุณค่าในตนเอง พัฒนาการเคารพตนเอง การเรียนรู้เรื่องต่างๆ รวมทั้งการอยู่ร่วมกัน เคารพกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดี สมาชิกและเจ้าหน้าที่ในศูนย์ชุมชนบำบัดต้องร่วมมือในการจัดการและดำเนินการให้เป็นประโยชน์ต่อร่างกายและในการดูแลสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัย ชุมชนบำบัดเน้นมิติด้านสังคม จิตใจ อารมณ์ และพฤติกรรมของผู้ติดยาและสารเสพติด ใช้ชุมชนจำลองเสมือนบ้านในการเยียวยาเด็กและเยาวชนแต่ละบุคคล สนับสนุนการพัฒนาทางด้านพฤติกรรม ทักษะคิด คุณค่า และคุณภาพชีวิต” (สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี (สบยช.), ๒๕๕๘, หน้า ๓) ซึ่งสอดคล้องกับ De Leon (๒๐๐๐) ที่กล่าวว่า แนวทางชุมชนบำบัดนั้นมีพื้นฐานจากองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน ๔ ประการ ประกอบด้วย ความผิดปกติในการใช้เสพติด (Drug Use Disorder) บุคคล (Person) การฟื้นฟู (Recovery) และการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง (Right Living)

การรักษาแบบชุมชนบำบัดเปรียบเสมือนฐานที่ปลอดภัยสำหรับผู้รับการบำบัดในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ โดยปราศจากยาเสพติด (De Leon & Unterrainer, ๒๐๒๐) เป็นรูปแบบหนึ่งของการบำบัดรักษาที่สำคัญ ในระยะฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาและสารเสพติดที่ให้สมาชิกฝึกการพัฒนาตนเอง โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนา การจัดการดูแลสภาพจิตใจและการทำหน้าที่ทางสังคมของผู้รับการบำบัดผ่านบทบาท ความรับผิดชอบส่วนบุคคล ที่ได้รับมอบหมาย การพัฒนาทักษะทางสังคมและวิชาชีพ รวมถึงส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกของการอยู่ร่วมกันในชุมชน

องค์ประกอบสำคัญที่จำเป็นของชุมชนบำบัด

องค์ประกอบสำคัญที่จำเป็นของชุมชนบำบัดตามที่ระบุในมาตรฐานการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพรูปแบบ ชุมชนบำบัด และ FAST MODEL (สพยช., ๒๕๕๘, หน้า ๓ - ๕) มีทั้งสิ้น ๘ องค์ประกอบ โดยแต่ละด้านนั้น เป็นการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนรับผิดชอบต่อภาระงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย

๑. ปฏิกริยาสะท้อนกลับของสมาชิก (Membership feedback) สมาชิกในกลุ่มด้วยกันเองจะเป็นจุด กำเนิดเบื้องต้นของการแนะนำและให้กำลังใจในการเปลี่ยนแปลงของแต่ละบุคคล จัดให้มีการสังเกตปฏิกริยา ของสมาชิกแต่ละคน มีปฏิกริยาสะท้อนกลับ (Feedback) ต่อคนอื่นถึงสิ่งที่ควรเปลี่ยนแปลงเพื่อการแก้ไขปัญหา รายบุคคลและเพื่อร่วมกันรับผิดชอบต่อเด็กและเยาวชนภายในกลุ่มด้วยกันทั้งหมด

๒. การเป็นแบบอย่างที่ดี (Role model) สมาชิกแต่ละคนต้องมีความตั้งใจเต็มที่ที่จะเป็นตัวอย่างที่ดี ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงให้กับตนเองและกลุ่ม การเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นการสร้างคุณค่าและความภาคภูมิใจ

๓. วิธีที่ช่วยให้บุคคลเปลี่ยนแปลง (Collective formats for guiding individual change) สมาชิก ในกลุ่มทุกคนจะมีข้อตกลงร่วมกันว่าจะต้องเป็นผู้ช่วยให้เพื่อนร่วมกลุ่มเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ทั้งการให้ความรู้ การฝึกอบรม และกิจกรรมบำบัดที่จัดขึ้น เช่น การเข้าร่วมกลุ่ม การประชุม สัมมนา การมอบหมาย หน้าที่ในการทำงาน และการจัดกิจกรรมสันตนาการ โดยประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้สำคัญอย่างยิ่งต่อการ บำบัดรักษาและการพัฒนาบุคลิกภาพที่จะปรากฏออกมาให้เห็นผ่านกิจกรรมทางสังคมที่เข้าร่วมกันในชุมชน

๔. การใช้กฎกติการ่วมกัน (Shared norms and values) บรรทัดฐานและค่านิยมทางสังคมจะช่วยให้ทุกคน มีความปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ เช่นเดียวกับการที่สมาชิกเข้ามาอยู่ร่วมกันในชุมชนบำบัด บรรทัดฐาน และค่านิยมจะช่วยชี้แนะให้เด็กและเยาวชนช่วยเหลือตนเองในการบำบัดรักษาและการเรียนรู้ที่จะมีชีวิตรอยู่อย่างเหมาะสม

๕. โครงสร้างและระบบ (Structure and systems) การทำงานชุมชนบำบัดนั้นมีความหลากหลาย "การจัดการ" เป็นสิ่งที่จำเป็นในการอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมแต่ละวันเพราะการทำงานจะเป็นแรง ขับเคลื่อนเบื้องต้นในการสอนเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง การเรียนรู้ไม่ได้เกิดจากทักษะในการฝึกฝนอย่างเดียวเท่านั้น แต่รวมถึงการปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ การให้การยอมรับนับถือคนที่เป็นผู้ดูแล และการปฏิบัติตนเป็นเด็ก และเยาวชนที่มีความรับผิดชอบต่อชุมชน

๖. การสื่อสารแบบเปิด (Open communication) ในชุมชนบำบัด มีวัตถุประสงค์หลัก คือ เปิดประสบการณ์ ในการมีส่วนร่วม เป็นส่วนหนึ่งของสังคมสาธารณะ ความรู้สึกนึกคิดและการแสดงออกของเด็กและเยาวชน ในศูนย์ชุมชนถือเป็นสิ่งจำเป็นมากต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงในการบำบัดไม่เฉพาะการแสดงออกของตนเองเท่านั้น แต่หมายถึงการมีส่วนร่วมต่อเด็กและเยาวชนคนอื่นๆ ในชุมชน ดังนั้น สิ่งจำเป็นคือการเปิดตัวเองเข้าสู่สังคม

๗. การสร้างสัมพันธภาพ (Individual and group relationships) มิตรภาพระหว่างบุคคลเพื่อนร่วมกลุ่ม และผู้บำบัดเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดข้อผูกพันร่วมกันที่จะช่วยกันทำให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาความสัมพันธ์ในการบำบัดนี้เป็นพื้นฐานการสร้างควมไว้วางใจและการสร้างเครือข่ายทางสังคม ที่จำเป็นอย่างต่อการช่วยให้การบำบัดประสบความสำเร็จ

๘. มีลักษณะเป็นหนึ่งเดียวกัน (Unique terminology) สมาชิกร่วมมือกัน มีความสามัคคีเป็นพลังมุ่งไปสู่ ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน

Modified Therapeutic Community

Modified Therapeutic Community หรือ MTC ได้รับการปรับจากโมเดลชุมชนบำบัดแบบดั้งเดิม (Traditional TC) เพื่อเป็นรูปแบบและวิธีการบำบัดรักษาผู้ใช้สารเสพติดที่มีความผิดปกติทางจิตเกิดขึ้นร่วมกัน (Co-occurring mental and substance use disorders/C.O.D. s) Sacks และ Sacks (๒๐๑๐) ได้อธิบายว่า MTC ยังคงไว้ซึ่งคุณสมบัติและคุณลักษณะพื้นฐานของชุมชนบำบัดแบบดั้งเดิม เพียงแต่มีการปรับองค์ประกอบ โครงสร้าง และกระบวนการหลักเพื่อรองรับความต้องการที่หลากหลายของผู้รับการบำบัดที่มีโรคที่เกิดขึ้นร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาการทางจิตเวช และความบกพร่องทางสติปัญญาและการรู้คิด

โปรแกรมบำบัดตามแนวคิดนี้นั้นมีความยืดหยุ่นมากกว่าแบบดั้งเดิม มีการลดระยะเวลาการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การส่งเสริมการปรับตัวของผู้รับการบำบัด การเสริมแรงในเชิงบวก ลดมาตรการการลงโทษ เน้นผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนมากขึ้น มุ่งเน้นความต้องการในการบำบัดฟื้นฟูตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล เน้นการตอบสนองต่อความต้องการด้านพัฒนาการที่พิเศษของผู้รับบริการ ซึ่งทั้งหมดเป็นปัจจัยที่ช่วยเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ทางสังคมของผู้รับการบำบัด (Magor - Blatch และคณะ, ๒๐๑๔; Sacks และคณะ, ๒๐๑๒; Sacks & Sacks, ๒๐๑๐)

Modified Therapeutic Community (MTC) ถูกนำมาปรับใช้ในสถานที่ควบคุมเพื่อให้บริการบำบัดรักษาเฉพาะสำหรับผู้ต้องขังที่มีโรค C.O.D. s ซึ่งค่อนข้างมีความแตกต่างจากการใช้ชุมชนบำบัดแบบดั้งเดิม MTC ที่นำมาปรับใช้กับกลุ่มผู้กระทำความผิดที่อยู่ในสถานที่ควบคุม เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ในช่วงระยะเวลา ๑๒ เดือนภายหลังจากที่ผู้ต้องขังที่ใช้สารเสพติดซึ่งมีภาวะจิตเวชเกิดขึ้นร่วมกันเข้าร่วมโปรแกรม MTC และได้รับการปล่อยตัวแล้วนั้น มีอัตราการใช้สารเสพติดและแอลกอฮอล์ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ และมีการกระทำผิดซ้ำที่ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ต้องขังที่รับการบำบัดแบบดั้งเดิม (Peters และคณะ, ๒๐๑๗; Sacks และคณะ, ๒๐๑๒; Sacks และคณะ, ๒๐๑๐; Sullivan และคณะ, ๒๐๐๗; McKendrick และคณะ, ๒๐๐๖)

จากข้างต้น จะเห็นได้ว่าการปรับเปลี่ยนที่เป็นหัวใจสำคัญ (Key modifications) ของ MTC ได้แก่ ความยืดหยุ่นมากขึ้น สามารถปรับเปลี่ยนได้ ระยะเวลาบำบัดที่สั้นลง และการปรับให้เข้ากับความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ทางสังคม (Sacks & Sacks, ๒๐๑๐) อีกทั้งโปรแกรมหดงกล่าวยังแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการลดการกระทำผิดซ้ำ ลดการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติดรวมถึงแอลกอฮอล์ และช่วยให้ผู้กระทำความผิดสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างยาวนานขึ้น

แนวคิด Adolescent Therapeutic Community (ชุมชนบำบัดสำหรับเยาวชน)

ชุมชนบำบัดสำหรับเยาวชน (Adolescent Therapeutic Community หรือ Adolescent TC) เป็นการปรับรูปแบบจากวิธีการสำหรับผู้ใหญ่เพื่อให้เหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการพิเศษ (Special needs) ของเยาวชนที่แตกต่างกัน รวมถึงปัญหาด้านพัฒนาการเฉพาะบุคคลเนื่องจากช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงที่การพัฒนา มีความท้าทายที่สุดในวงจรชีวิต (Venza, ๒๐๑๒) ด้วยความซับซ้อนของช่วงวัยนี้ เมื่อเยาวชนประสบกับผลกระทบจากการใช้ยาและสารเสพติดรวมถึงปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น ความผิดปกติทางสุขภาพจิต การบำบัดจึงต้องเป็นรูปแบบเฉพาะเพื่อตอบสนองความต้องการพิเศษของเยาวชนกลุ่มดังกล่าว

สถาบันวิจัยการติดยาเสพติดแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา หรือ NIDA (๒๐๒๐) อธิบายว่าชุมชนบำบัดสำหรับเยาวชนมีพื้นฐานมาจากรูปแบบการช่วยเหลือตนเอง (Self-help model) ที่อาศัยอิทธิพลการสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อนในเชิงบวก (Positive peer pressure) การมีส่วนร่วมของครอบครัว โครงสร้างการทำงานที่เป็นระบบ การเตรียมความพร้อมด้านอาชีพและทักษะชีวิต รวมทั้งการสำรวจจิตใจและรู้เท่าทันตนเองเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตที่ปราศจากยาเสพติด ทั้งนี้การบูรณาการพัฒนาทักษะชีวิต เช่น ศิลปะบำบัด การฝึกอาชีพ ที่มีการปรับให้เหมาะสมกับความต้องการและความแตกต่างของเยาวชนแต่ละบุคคลมีความสำคัญต่อการบรรลุ

เป้าหมายของชุมชนบำบัดสำหรับเยาวชน เนื่องจากทักษะเหล่านี้จะช่วยเสริมทักษะสังคม ทักษะการแก้ปัญหา และส่งเสริมพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของเยาวชน (Forster และคณะ, ๒๐๑๐; Jainchill และคณะ, ๒๐๐๕)

การปรับเปลี่ยนที่สำคัญของชุมชนบำบัดสำหรับเยาวชน ได้แก่ ระยะเวลาการอยู่ในสถานบำบัดที่สั้นลง การมีบทบาทของครอบครัว การใช้อิทธิพลจากเพื่อนหรือคนรอบข้างและรูปแบบกิจกรรมที่ซับซ้อนน้อยกว่าของผู้ใหญ่เนื่องจากเด็กและเยาวชนมีการรับรู้ข้อมูล (input) ที่ซับซ้อนน้อยกว่าผู้ใหญ่ (Jainchill และคณะ, ๒๐๐๐) การบำบัดจะถูกจัดเป็นระยะตามขั้น (Phases/Levels of treatment) และการผ่านจากระยะหนึ่งไปสู่ระยะถัดไปนั้น เยาวชนต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดซึ่งสะท้อนถึงความก้าวหน้าด้านพฤติกรรม อารมณ์และพัฒนาการ ในเชิงบวก นอกจากนี้ยังมีระบบการลงโทษและการเสริมแรงใจ โดยเยาวชนผู้รับการบำบัดจะได้รับสถานะหรือ สิทธิประโยชน์ขึ้นอยู่กับพัฒนาการความก้าวหน้าในกิจกรรมกลุ่มประชุมรวมถึงผลการบำบัดเชิงบวก

ทั้งนี้ จากการศึกษาพบว่า เยาวชนมีแนวโน้มที่จะอยู่ในสถานบำบัดอย่างน้อย ๙๐ วัน หากพวกเขา แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงตนเองในเชิงบวกในช่วงระยะ ๓๐ วันแรกของการเข้าร่วมโปรแกรมบำบัด ทั้งในแง่ ของความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตัวเอง ความมุ่งมั่นที่จะเลิกบุหรี่หรือการลดและเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อีกทั้ง ตระหนักว่าทัศนคติความรู้สึกส่วนตัว และพฤติกรรมของตนเองอาจก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ และการรับรู้ว่ามีผู้คน ภายนอกโปรแกรมการบำบัดที่พร้อมให้ความช่วยเหลือและพร้อมเป็นเพื่อนกับพวกเขา (Edelen และคณะ, ๒๐๐๗) นอกจากนี้ การติดตามภายหลังเสร็จสิ้นโปรแกรมชุมชนบำบัด พบว่า ในระยะ ๑๒ เดือนหลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดนั้น เยาวชนผู้สำเร็จตามโปรแกรมมีแนวโน้มการใช้ยาและสารเสพติดรวมถึงแอลกอฮอล์ที่น้อยลง อีกทั้งการเกี่ยวข้อง กับการกระทำผิดทางอาญาและอัตราการกระทำผิดซ้ำต่างก็มีแนวโน้มลดลงอย่างมีนัยสำคัญ (Gunter & Abdel-Salam, ๒๐๑๔; Jainchill และคณะ, ๒๐๐๕; Jainchill และคณะ, ๒๐๐๐)

Therapeutic Approach to Youth Justice Detention (แนวทางการบำบัดเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม)

แนวทางการบำบัดเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมให้ความสำคัญถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยการอำนวยความสะดวกและส่งเสริมพัฒนาการส่วนบุคคลของเยาวชนในสถานที่ควบคุม แนวทางดังกล่าว มีพื้นฐานมาจากแนวคิดที่ว่าเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมต้องได้รับการปฏิบัติด้วยความเอาใจใส่ ความเคารพและความเข้าใจ เพื่อช่วยให้พวกเขาเอาชนะบาดแผลในจิตใจและความบอบช้ำในอดีต ทั้งยังเรียนรู้ กลไกการเผชิญปัญหา ในรูปแบบต่าง ๆ (Commissioner for Children and Young People (CCYP), ๒๐๑๖; National Institute of Justice (NIJ), ๒๐๑๒)

แนวทางการบำบัดเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมมีความแตกต่างจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา แบบดั้งเดิมอย่างสิ้นเชิง แนวทางการบำบัดเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้าง สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กและเยาวชน ให้ความสำคัญกับการฟื้นฟู และการจัดการกับปัญหาพื้นฐานที่นำไปสู่พฤติกรรมทางอาญาของเด็กและเยาวชน เช่น ภูมิหลังทางเศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัว สภาพแวดล้อมชุมชนและสังคมที่อยู่อาศัย ระดับการศึกษา ปัจจัยทางพฤติกรรม และอารมณ์ รวมถึงการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการใช้ยาหรือสารเสพติด มากกว่าการลงโทษและการควบคุมแบบวิธีดั้งเดิม ซึ่งอาจเป็นประสบการณ์ที่กระทบกระเทือนจิตใจ

การศึกษาพบว่าแนวทางบำบัดดังกล่าวมีประสิทธิภาพในการลดอัตราการกระทำผิดซ้ำในผู้กระทำความผิด ที่เป็นเยาวชนสูงกว่าการใช้กระบวนการทางอาญาแบบดั้งเดิม นอกจากนี้ แนวทางการบำบัดเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม ให้ความสำคัญความต้องการเฉพาะบุคคลของเด็กและเยาวชนแต่ละราย รวมถึงสุขภาพทางอารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ อีกทั้ง ยังเป็นการร่วมมือกันระหว่างบุคลากรสหวิชาชีพ โดยผู้เชี่ยวชาญจากสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ทำงานร่วมกัน เพื่อให้การดูแลที่ครอบคลุมเป็นรายบุคคลแก่เยาวชน รวมถึงการจัดให้มีบริการด้านสุขภาพจิต การบำบัดยาเสพติด

การศึกษาและการฝึกอาชีพ (CCYP, ๒๐๑๖) โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนพัฒนาทักษะและเครื่องมือที่จำเป็นในการมีชีวิตที่ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพภายหลังได้รับการปล่อยตัวสู่สังคม (Abrams, ๒๐๑๒)

แนวคิด FAST MODEL

FAST MODEL (สพยช., ๒๕๕๘) เป็นรูปแบบการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่พัฒนาโดยสถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี (สพยช.) โดยมีที่มาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไป กลุ่มผู้ติดยาเสพติดอายุลดลงเป็นกลุ่มเยาวชน รวมทั้งชนิดของยาเสพติดที่แพร่ระบาดจากเฮโรอีนและผงขาวเปลี่ยนเป็นยาบ้า ซึ่งพบว่าการแพร่ระบาดของยาบ้า นับวันทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ดังนั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ รัฐบาลมีนโยบายต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด เพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดระยะเวลาในการบำบัดฟื้นฟูรูปแบบชุมชนบำบัดนั้นเดิมใช้ระยะเวลานานถึง ๑ ปี ๖ เดือน ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับผู้ป่วยเฮโรอีน จากสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปดังกล่าวจึงทำให้การบริการไม่ทันสมัย และไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวสถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี จึงได้พัฒนารูปแบบการบำบัดฟื้นฟูขึ้น โดยลดระยะเวลาลงเหลืออย่างน้อย ๔ เดือน และพัฒนากิจกรรมให้เข้มข้นขึ้น โดยให้ความสำคัญกับครอบครัว กิจกรรมทางเลือก และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยตนเอง เน้นร่วมกับกิจกรรมชุมชนบำบัด (TC) ซึ่งเป็นมาตรฐานของการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ ดังนั้น กระบวนการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพจึงประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ กิจกรรมครอบครัว (Family : F) กิจกรรมทางเลือก (Alternative Activity : A) กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยตนเอง (Self-Help : S) และกิจกรรมชุมชนบำบัด (Therapeutic Community : T) โดยใช้ชื่อว่าการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเข้มข้นทางสายใหม่ (FAST MODEL) ซึ่งรายละเอียดของกิจกรรมที่เน้นเพิ่มขึ้นมีดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมของครอบครัว (Family : F) คือ การนำครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่แรกรับจนกระทั่งเตรียมกับสู่สังคม เนื่องจากครอบครัวเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนร่วมวางแผนแนวทางแก้ไขพฤติกรรมสมาชิกขจัดความขัดแย้งในครอบครัว โดยมีเป้าหมายเพื่อให้สมาชิกเลิกใช้ยาเสพติด ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญและส่งผลดีต่อการบำบัดฟื้นฟู

๒) กิจกรรมทางเลือก (Alternative Activity : A) ในการบำบัดฟื้นฟู พบว่าสมาชิกซึ่งเป็นผู้ป่วยที่ใช้สารเสพติดส่วนใหญ่ไม่เห็นคุณค่าในตัวเอง เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ หากสามารถกระตุ้นส่งเสริมให้สมาชิกค้นหาความสามารถ ความเก่งในตัวเอง ทำให้เขาเห็นคุณค่าในตัวเองได้จะช่วยให้สมาชิกเกิดความภาคภูมิใจและรู้สึกว่ามีชีวิตเขามีทางเลือก โดยกิจกรรมทางเลือกที่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของสมาชิกแต่ละรายเปิดโอกาสให้สมาชิกสามารถเลือกและแสดงความต้องการในการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแสดงศักยภาพของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไปโดยปราศจากยาเสพติด

๓) กระบวนการเรียนรู้เพื่อดูแลตนเอง (Self-Help : S) การดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกันของบุคคลเพื่อให้ปกติสุข แต่ละบุคคลจำเป็นต้องมีทักษะการดำเนินชีวิต เช่น ความสามารถในการปรับตัว การมีสติ รับผิดชอบ รับผิดชอบ และเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น มีความมุ่งมั่นอดทนรอคอย มีเป้าหมายของชีวิต สามารถจัดการกับความขัดแย้งทางอารมณ์ของตนเอง มีการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นจนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข และดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากยาเสพติดโดยกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยตนเอง (Self-Help) ใช้หลักของความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) มาให้ความรู้ ฝึกทักษะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้ ทั้งขณะอยู่บำบัดและกลับสู่สังคมดังนั้นบทบาทหน้าที่ของผู้บำบัด ควรออกแบบกิจกรรมกลุ่มในแต่ละกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ มีการพัฒนาทักษะ ใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participation Learning) โดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง มีการเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกัน ในการดำเนินกิจกรรมอาจใช้สื่อต่างๆ ที่ทันสมัย เช่น วิทยุทัศน์

สถานการณ์จำลอง บทบาทสมมุติ (Role play) เกมการละเล่น การนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้สะท้อนแนวคิด ความคิดรวบยอด และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

เพื่อเป็นการนำแนวคิด ชุมชนบำบัดและ FAST MODEL (สยช., ๒๕๕๘; สถาบันธัญญารักษ์, ๒๕๕๖) และแนวคิดชุมชนบำบัดสำหรับเยาวชน (Adolescent Therapeutic Community) และแนวทางการบำบัดเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม (Therapeutic Approach to Youth Justice Detention) ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาปรับใช้ในการออกแบบโครงสร้างกิจกรรมแก้ไขบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานแรกรับของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่มีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นเฉพาะบุคคล และสอดคล้องกับระยะเวลาควบคุมตัวระหว่างรอพิจารณาคดี เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมชุมชนเสมือนจริงของมาใช้ในการบำบัดและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนสามารถเรียนรู้ทักษะใหม่ แก้ไขปัญหาพื้นฐานในชีวิต สร้างความรับผิดชอบต่อตนเองและพัฒนาพฤติกรรมเชิงบวก

ผลการทดลองใช้แนวทางการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติดในสถานที่ควบคุม (YM-FASTIC)

การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติดในสถานที่ควบคุม (YM-FASTIC) มีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามโปรแกรมที่มีความกระชับ ยืดหยุ่นได้และถูกออกแบบมาเพื่อตอบสนองต่อความจำเป็นเฉพาะและความหลากหลายของบุคคลโดยใช้ชุมชนจำลอง เป็นฐานในการส่งเสริมการเรียนรู้และการปลดเกล็ดทางสังคม ซึ่งภายหลังการดำเนินการวิจัยการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน (YM – FASTIC) ในหน่วยงานนำร่อง ทั้ง ๕ แห่ง ตามรูปแบบวงจร PAOR ของการวิจัย เชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (๑๙๙๐) นั้น พบว่า

๑) เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมตลอดจนเจตคติต่อตนเองและผู้อื่นที่ดีขึ้น จากการสังเกตและการประเมินพฤติกรรมเด็กและเยาวชนพบว่า เมื่อผ่านระยะการบำบัดไปช่วงหนึ่งแล้วนั้น เด็กและเยาวชนสามารถปฏิบัติตามระเบียบของชุมชนบำบัดได้อย่างเคร่งครัด แม้บางส่วนจะทำผิดระเบียบแต่เป็นเพียงการทำผิดแบบไม่รุนแรง (Minor mistakes) ซึ่งเด็กและเยาวชนสามารถปรับปรุงพฤติกรรมดังกล่าวได้ดีขึ้นจากการเตือนของเพื่อนเด็กและเยาวชนและการใช้เครื่องมือหรือกระบวนการของบ้าน นอกจากนี้เด็กและเยาวชนกล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่นในเชิงสร้างสรรค์มากขึ้น โดยสังเกตได้จากการที่เด็กและเยาวชนยอมรับในความผิดพลาดของตนเองและเลือกใช้วิธีการในการควบคุมตนเองเมื่อเผชิญกับปัญหาได้อย่างเหมาะสม ไม่เดือดร้อนตนเอง ผู้อื่นหรือขัดต่อระเบียบของสถานที่ควบคุม อีกทั้งยังสามารถเตือนและให้คำแนะนำแก่เพื่อนเด็กและเยาวชนด้วยวิธีการและข้อความที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการการช่วยเพื่อช่วยตนเอง (Help to self help) และการช่วยเหลือเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยอิทธิพลกลุ่มเพื่อน (Peer pressure) (De Leon, ๒๐๐๐; วิโรจน์ วีรชัย และคณะ, ๒๕๕๘)

๒) จากพฤติกรรมที่ดีขึ้นในข้างต้นส่งผลให้เด็กและเยาวชนทั้ง ๕ แห่ง สามารถเลื่อนระดับชั้นและเลื่อนสู่ผู้มีตำแหน่งตามโครงสร้างของระบบชุมชนบำบัดได้เร็วกว่าเป้าหมายของกิจกรรมเนื่องจากระบบชุมชนบำบัดนั้นช่วยกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มบำบัดตามบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และศักยภาพของตนเอง โดยเด็กและเยาวชนของชุมชนบำบัดแต่ละคนนั้นจะทำหน้าที่ตามบทบาทหรือตำแหน่งที่ตนได้รับมอบหมาย ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนการทำงานของกลุ่มทีมงานตามความเหมาะสม ประคับประคองเพื่อนเด็กและเยาวชนให้ปฏิบัติตามระเบียบของชุมชนบำบัดอย่างเคร่งครัด สำหรับผู้มีตำแหน่งจะทำหน้าที่กำกับดูแล ให้คำแนะนำแก่เด็กและเยาวชน และประสานงานกับทั้งเด็กและเยาวชนคนอื่น ๆ รวมถึงเจ้าหน้าที่

ของสถานที่ควบคุม จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมหรือการกระทำที่กล่าวมาข้างต้นนั้นมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบสำคัญของชุมชนบำบัด (วิโรจน์ วีรชัย และคณะ, ๒๕๕๘) ที่เป็นการบำบัดรักษาแบบครอบครัวและชุมชน เพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ในการช่วยเหลือตนเอง เคารพตนเองและผู้อื่น รวมถึงช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (Peer Assist) เพื่อให้เด็กและเยาวชนของชุมชนบำบัดเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในเชิงบวก นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนบำบัดเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างความภาคภูมิใจและคุณค่าในตนเอง (Self - esteem) รวมถึงอัตลักษณ์ทางสังคม (Social identity) ให้กับเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก การได้รับการเลื่อนระดับขั้น/ตำแหน่งในระบบชุมชนบำบัดถือเป็นความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมที่กระตุ้นการเสริมสร้างศักยภาพและการรับรู้ความสามารถของตนเองให้กับเด็กและเยาวชน (De Leon, ๒๐๐๐)

๓) พฤติกรรมอันเป็นที่ประจักษ์และผลจากการเลื่อนระดับขั้น/ตำแหน่งของเด็กและเยาวชนถือเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงสมรรถนะที่คาดหวังที่เด็กและเยาวชนพึงแสดงออกเมื่อเข้ารับการบำบัดฯ ตามโปรแกรมในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของการรายงานเสนอผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่เสนอต่อศาลเยาวชนฯ เนื่องจากนักวิชาชีพสามารถเขียนรายงานได้ว่า “เยาวชนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็น ไต่บันและจากการเข้าร่วมกิจกรรมอะไร” “เยาวชนมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองและเป็นผู้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน (Active participant) ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มบำบัดมากน้อยเพียงใด” หรือแม้แต่วิธีการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนที่เอื้อต่อการบำบัดและการปรับพฤติกรรมเชิงบวกของเด็กและเยาวชน โดยข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ อีกทั้งเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัว ทำให้เด็กและเยาวชนได้รับการรายงานเพื่อพิจารณาใช้มาตรการแทนการพิพากษา (มาตรา ๑๓๒) มากยิ่งขึ้น

๔) เด็กและเยาวชนแสดงความรู้ความเข้าใจ เจตคติ ค่านิยม ความรับผิดชอบ และทักษะในการดำเนินชีวิต ในสถานแรกรับ เช่น กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ กล้าชมเชย สมรรถนะเหล่านี้เปลี่ยนแปลงก้าวหน้าดีขึ้นเป็นลำดับตามระยะต่าง ๆ ของขั้นตอนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ๓ ระยะตามระดับ/ตำแหน่ง คือ ระยะสมาชิกใหม่ ระยะสมาชิกบ้าน และระยะผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งระยะจากรายงานการวิจัยดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่าเด็กและเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงเป็นลำดับขั้นบันไดตามหลักสมรรถนะ อันนำไปสู่การจัดหมวดหมู่และจัดกลุ่มการประเมินสมรรถนะเป็นผลจากการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามแนวทาง YM - FASTIC แก่เด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคล ซึ่งมีข้อมูลที่สอดคล้องตรงกันทั้ง ๕ พื้นที่วิจัยในหน่วยงานนำร่อง จึงนับได้ว่าแนวทางการดำเนินงานแก้ไขบำบัดฯ เล่มนี้เป็นความรู้ข้ามหน่วยงานซึ่งช่วยยกระดับ งาน MTC ที่เป็นต้นแบบของงานวิจัยเรื่องนี้ออกมาเป็น Competencies Based TC สามารถนำไปต่อยอดใช้ได้ทั้งการตั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และการประเมินผลการเรียนรู้ที่ง่าย สะดวก เป็นธรรมทั้งผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินเนื่องจากใช้พจนานุกรมสมรรถนะที่เข้าใจตรงกัน

องค์ประกอบของรูปแบบ YM-FASTIC ได้แก่

๑. กิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบของครอบครัว (F - Family)

การนำครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่แรกรับจนกระทั่งเตรียมกลับบ้านสู่สังคม เนื่องจากครอบครัวเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนร่วมวางแผนแนวทางแก้ไขพฤติกรรมเด็กและเยาวชน จัดความขัดแย้งในครอบครัว โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เด็กและเยาวชนเลิกใช้ยาเสพติดซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญและส่งผลดีต่อการบำบัดฟื้นฟู ประกอบด้วย

- ๑.๑ Psycho – Social Education เช่น กิจกรรมการให้ความรู้ครอบครัว (Family education)
- ๑.๒ Psycho – Social Support เช่น กิจกรรมครอบครัวเข้มแข็ง (Strength family) การสงเคราะห์ครอบครัว
- ๑.๓ กิจกรรมการให้คำปรึกษาครอบครัว (Family counseling)
- ๑.๔ กิจกรรมครอบครัวบำบัด (Family therapy)

๒. กิจกรรมทางเลือก (A - Alternative Activities)

ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู พบว่าเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นผู้ป่วยที่ใช้สารเสพติดส่วนใหญ่มักไม่เห็นคุณค่าในตัวเอง เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ หากสามารถกระตุ้นส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนค้นหาความสามารถ ความเก่งในตัวเอง ทำให้เขาเห็นคุณค่าในตัวเองได้จะช่วยให้เด็กและเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจและรู้สึกว่ามีทางเลือก โดยกิจกรรมทางเลือกที่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของเด็กและเยาวชนแต่ละรายเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสามารถเลือกและแสดงความต้องการในการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแสดงศักยภาพของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไปโดยปราศจากยาเสพติด ประกอบด้วย

๒.๑ กิจกรรมทางการศึกษา แบ่งเป็น

- ๑) การศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๒) การฝึกอาชีพหรือวิชาชีพระยะสั้น
- ๓) กิจกรรมแนะแนวอาชีพ

๒.๒ กิจกรรมนอกหลักสูตร เช่น กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ชมรม TO BE NUMBER ONE กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพเด็กและเยาวชน เป็นต้น

๓. กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยตนเอง (S - Self-help)

การดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกันของบุคคลเพื่อให้ปกติสุข แต่ละบุคคลจำเป็นต้องมีทักษะการดำเนินชีวิต เช่น ความสามารถในการปรับตัว การมีสติ รับผิดชอบ รับรู้และเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น มีความมุ่งมั่นอดทนรอคอย มีเป้าหมายของชีวิต สามารถจัดการกับความขัดแย้งทางอารมณ์ของตนเอง มีการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่นจนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข และดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากยาเสพติด โดยกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยตนเอง (Self-help) ใช้หลักของฉลาดทางอารมณ์ (EQ) มาให้ความรู้ฝึกทักษะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งขณะอยู่บำบัดและกลับสู่สังคม ดังนั้น บทบาทหน้าที่ของผู้บำบัด ควรออกแบบกิจกรรมกลุ่มในแต่ละกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ มีการพัฒนาทักษะใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participation Learning) โดยยึดเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลาง มีการเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมอาจใช้สื่อต่าง ๆ ที่ทันสมัย เช่น วิดีทัศน์ สถานการณ์จำลอง บทบาทสมมุติ (Role play) เกมการละเล่น การนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้สะท้อนแนวคิด ความคิดรวบยอด และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ประกอบด้วย

- ๓.๑ การสำรวจตนเอง
- ๓.๒ การตั้งเป้าหมายในชีวิต
- ๓.๓ การปฏิเสธ
- ๓.๔ การควบคุมตนเอง
- ๓.๕ การสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- ๓.๖ การแก้ไขปัญหา
- ๓.๗ การสื่อสาร
- ๓.๘ การสร้างวินัยให้ตนเอง

๔. กิจกรรมชุมชนบำบัด (T - Therapeutic community)

ชุมชนบำบัดเป็นรูปแบบการรักษาตามแบบครอบครัวและชุมชน เป็นพื้นฐานในการช่วยเหลือตนเอง ในลักษณะการเพิ่มประสบการณ์ชีวิตที่ช่วยให้แต่ละคนเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง การเพิ่มคุณค่าในตนเอง พัฒนาการ เคารพตนเอง การเรียนรู้เรื่องต่างๆ รวมทั้งการอยู่ร่วมกัน เคารพกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดี เด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ในศูนย์ชุมชนบำบัดต้องร่วมมือในการจัดการ และดำเนินการให้เป็นประโยชน์ต่อร่างกายและในการดูแลสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัย ชุมชนบำบัดเน้นมิติด้านสังคม จิตใจ อารมณ์ และพฤติกรรมของผู้ติดยาและสารเสพติด ใช้ชุมชนจำลองเสมือนบ้านในการเยียวยาเด็ก และเยาวชนแต่ละบุคคล สนับสนุนการพัฒนาทางด้านพฤติกรรม ทักษะคิด คุณค่า และคุณภาพชีวิต

โดยสรุป การบำบัดรักษาแบบชุมชนบำบัด เป็นรูปแบบหนึ่งของการบำบัดรักษาที่สำคัญในระยะฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาและสารเสพติดที่ให้แก่เด็กและเยาวชนฝึกการพัฒนาตนเอง โดยมาอยู่ร่วมกันเหมือนเป็นเด็ก และเยาวชนในครอบครัวขนาดใหญ่ครอบครัวหนึ่งที่สร้างขึ้นใหม่ เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถเปลี่ยนแปลง และพัฒนาตนเองมีการเรียนรู้และมีประสบการณ์เพิ่มขึ้น อีกทั้งยังอยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัย ปลอดภัยาเสพติด มีสิ่งแวดล้อมที่ดีทำให้เกิดความอบอุ่น ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพชีวิตที่สมบูรณ์ทั้งสภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม สามารถกลับไปดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข กิจกรรมประกอบด้วย

๔.๑ กลุ่มบำบัด (Group Therapy) เช่น กลุ่มประชุมเช้า กลุ่มสัมมนา กลุ่มประเมินผลงาน กลุ่มประชุม เจ้าหน้าที่ กลุ่มนันทนาการ กลุ่มครูที่ปรึกษา เป็นต้น

๔.๒ งานบำบัด (Work Therapy) เช่น ทีมงานเกษตร ทีมงานครัว ทีมงานซักกรีด ทีมงานบ้าน ทีมงานซ่อมบำรุง เป็นต้น

๔.๓ กิจกรรมที่ช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Re-shape behavior) เช่น

- (๑) เครื่องมือของบ้าน (Tools of the house)
- (๒) การให้รางวัล (Reward/Positive Reinforcement)

๕. กิจกรรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแบบเข้มข้น (I - Intensive Interventions)

การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแบบเข้มข้น เป็นกิจกรรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู สงเคราะห์ ช่วยเหลือส่งต่อ แบบเข้มข้นตามสภาพปัญหา ความเสี่ยง/ความจำเป็นเป็นการเฉพาะราย จากผลการประเมินเด็กและเยาวชน เพื่อให้ได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้ทันทั่วทั้งที่ ประกอบด้วย

๕.๑ การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเฉพาะด้าน หมายถึง การดำเนินการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ตามมิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ

๕.๒ การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูพิเศษ หมายถึง การดำเนินการกับเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับความพร้อมของครอบครัวในระดับปานกลางถึงน้อย รวมถึงเด็ก และเยาวชนที่กระทำความผิดและจำเป็นต้องเข้าแผนฟื้นฟูพิเศษเพื่อปรับพฤติกรรม

๖. กิจกรรมการจัดการรายกรณี (C - Case Management)

การจัดการรายกรณี เป็นกระบวนการจัดการสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนที่เข้ารับการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคล โดยครูที่ปรึกษา ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการรายกรณี ให้คำปรึกษาแนะนำเบื้องต้น ประสานส่งต่อ รวมถึงกำกับ ติดตามให้เด็ก และเยาวชนได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามแนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งติดตามประเมินผลและรายงานผลความก้าวหน้าตามแนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนที่กำหนด ประกอบด้วย

๖.๑ การจัดการรายกรณี

๖.๒ การจัดกิจกรรมกลุ่มครูที่ปรึกษา

บทที่ ๒

แนวทางการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติด ในสถานที่ควบคุม (YM-FASTIC)

เรียบเรียงโดย ฉัตรนที ศิลากุล
ไชยวัฒน์ อิงไธสง
ชนิษฐา เกื้อนแก้ว

ขั้นตอนการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในสถานที่ควบคุม

การคัดกรองเด็กและเยาวชนที่เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

๑. ไม่มีอาการถอนยาเสพติด (Withdrawal symptom) หรือภาวะเป็นพิษจากยาเสพติด (Intoxication) หากพบว่าเด็กและเยาวชนมีอาการดังกล่าวต้องได้รับการตรวจรักษาจากแพทย์จนกว่าอาการจะดีขึ้นและแพทย์พิจารณาเห็นสมควรให้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพได้
๒. สุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรคแทรกซ้อนที่รุนแรงและเรื้อรังทั้งด้านร่างกายและจิตใจสามารถปฏิบัติกิจวัตรได้ด้วยตนเองผู้บำบัดต้องประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนตลอดระยะเวลาการบำบัดอย่างสม่ำเสมอ และสรุปผลการประเมินเดือนละ ๑ ครั้ง นำผลการประเมินมาใช้ประกอบในการวางแผนการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเพื่อพิจารณาระยะเวลาการบำบัดที่เหมาะสม

การคัดกรองการใช้ยาเสพติดในเด็กและเยาวชนรับใหม่ทุกราย โดยใช้แบบคัดกรองการใช้ยาและสารเสพติด (WHO-ASSIST) เพื่อการประเมินระดับความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด โดยแบ่งเด็กและเยาวชนออกเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเสี่ยง (๐ คะแนน), กลุ่มผู้ใช้ (๑-๓ คะแนน), กลุ่มเสพ (๔-๒๖ คะแนน) และกลุ่มติด (๒๗ คะแนนขึ้นไป)

แนวทางการให้ช่วยเหลือ (โดยพยาบาล/นักจิตวิทยา)

๑) กลุ่มเสี่ยง/กลุ่มผู้ใช้ (Users) ๐-๓ คะแนน

- การให้คำแนะนำและความรู้ (BA) โดยใช้เวลาประมาณ ๕-๑๐ นาที/ครั้ง จำนวน ๑ - ๒ ครั้ง

๒) กลุ่มเสพ (Abuser) ๔-๒๖ คะแนน

ขั้นที่ ๑

- การบำบัดแบบสั้น (BI) โดยใช้ระยะ เวลา ๑๕-๓๐ นาที จำนวน ๔ ครั้ง ใน ๑ เดือนเมื่อครบ ๑ เดือน ประเมินไม่ผ่านให้ส่งต่อขั้นที่ ๒

ขั้นที่ ๒

- การให้การช่วยเหลือโดยการให้การรักษาแบบสร้างแรงจูงใจ (MI) โดยใช้ระยะเวลาอย่างน้อย ๑๕ นาที ถึง ๑ ชั่วโมง จำนวน ๒-๔ ครั้ง ใน ๑-๒ เดือน

- การปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรม (CBT) และติดตามผล

๓) กลุ่มติด (Dependence) ๒๗ คะแนนขึ้นไป

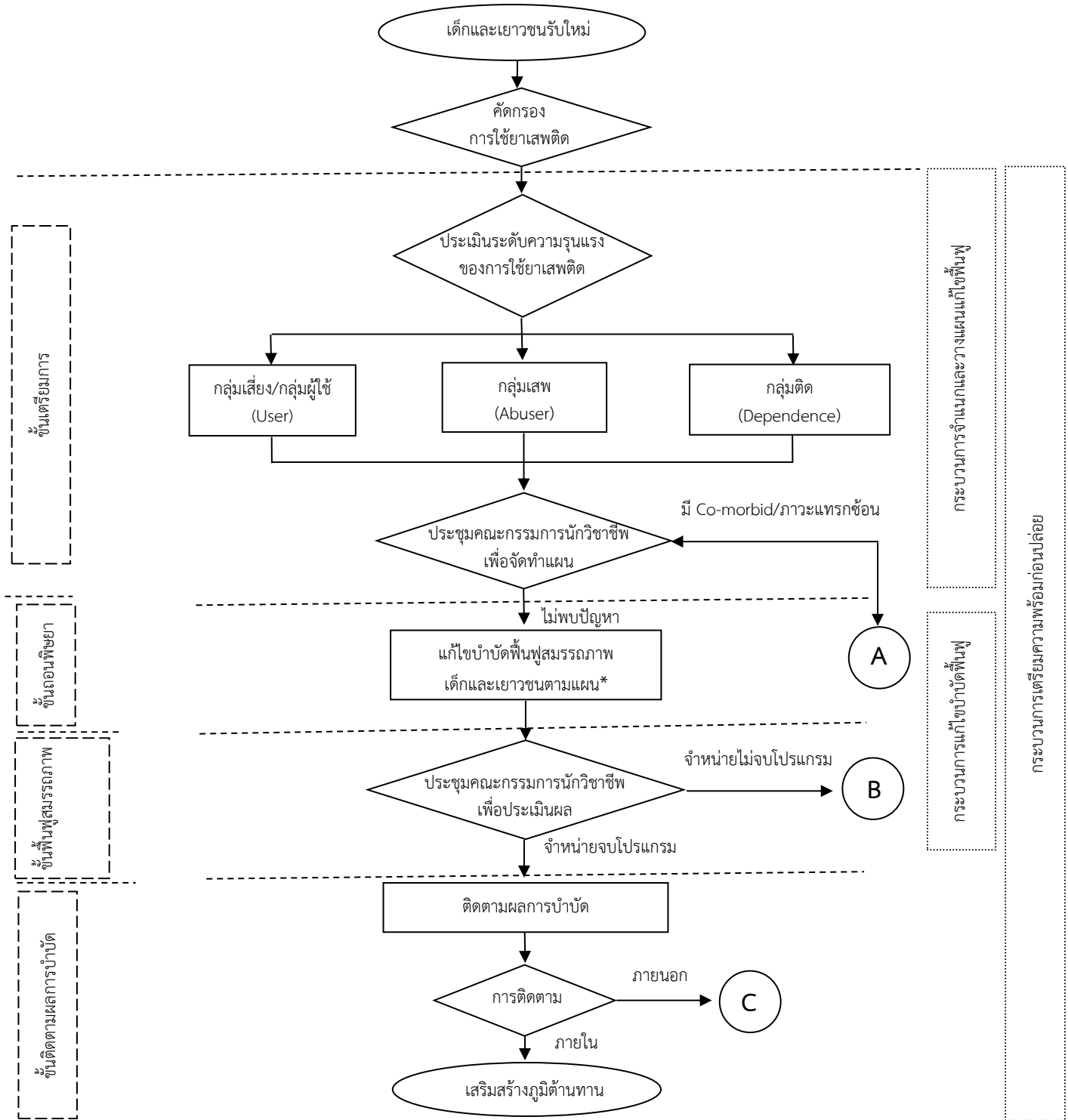
- การให้การช่วยเหลือโดยการให้การรักษาแบบสร้างแรงจูงใจ (MI) โดยใช้ระยะเวลาอย่างน้อย ๑๕ นาที ถึง ๑ ชั่วโมง จำนวน ๒-๔ ครั้งใน ๑-๒ เดือน

- การปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรม (CBT)

- ส่งต่อเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการรักษาตามสภาพปัญหา และติดตามผล

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามแนวทางการช่วยเหลือตามคู่มือการใช้แบบคัดกรองการใช้สารเสพติดสำหรับเด็กและเยาวชน (WHO-ASSIST) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

แผนภูมิขั้นตอนการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในสถานที่ควบคุม

หมายเหตุ

- A หมายถึง กรณีมี Co-morbid/ภาวะแทรกซ้อนให้ส่งต่อเด็กและเยาวชนไปยังสถานพยาบาล
- B หมายถึง กรณีบำบัดไม่ครบโปรแกรมให้ส่งต่อเด็กและเยาวชนไปยังระบบสมัครใจ
- C หมายถึง กรณีปล่อยตัวระหว่างการติดตามให้ส่งต่อเด็กและเยาวชนไปยังสถานพยาบาล/ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม
- * หมายถึง ส่งต่อนักจิตวิทยา/สถานพยาบาล ในกรณีที่พบอาการทางจิตหรือจิตเวช
- [] หมายถึง กระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพฯ ระบบสมัครใจ กระบวนการสาธารณสุข
- [] หมายถึง กระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพฯ ตามรูปแบบ YM-FASTIC

**แนวทางการประยุกต์งานต้นน้ำของการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชน
ที่เกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติดในสถานที่ควบคุม (YM-FASTIC)
(รายงานการประมวลข้อเท็จจริงในชั้นพนักงานคุมประพฤติ)**

คำนิยาม

๑. พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสอบปากคำเด็กและเยาวชนตามแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (Risk and Need Assessment: R&N) โดยการประเมินด้านที่ ๕ ประวัติการเกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติดของเด็กและเยาวชนนั้นจะสามารถคัดกรองการใช้สารเสพติดในเด็กและเยาวชน (WHO-ASSIST) แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเสี่ยง (๐ คะแนน) กลุ่มผู้ใช้ (๒-๓ คะแนน) กลุ่มผู้เสพ (๔-๖ คะแนน) และกลุ่มผู้ติด (๗ คะแนนขึ้นไป)

๒. เด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำ ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๖๘ โดยเด็กหรือเยาวชนรับรู้ถึงการกระทำเกี่ยวกับคดีของตนเอง สามารถอธิบายถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อผู้อื่นและตนเอง พร้อมทั้งสามารถบอกถึงสาเหตุที่กระทำผิด ผลที่ตามมา และแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงตนเอง เช่น มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดแล้วทำให้ผู้ปกครองรู้สึกอย่างไร

๓. เมื่อสอบปากคำเด็กหรือเยาวชนและผู้ที่เกี่ยวข้องครบถ้วนแล้ว พนักงานคุมประพฤติออกสืบเสาะที่อยู่อาศัย สังคมและสิ่งแวดล้อมของเด็กหรือเยาวชน หากผลการสืบเสาะชุมชนให้โอกาส มีเครือข่ายรองรับกำกับติดตามเด็กหรือเยาวชน ให้ส่งต่อข้อมูลนักสังคมสงเคราะห์เพื่อประสานเครือข่ายต่อไป

๔. คณะกรรมการนักวิชาชีพจัดประชุมทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคล เพื่อนำเสนอต่อสหวิชาชีพ ในการประชุมคณะกรรมการสหวิชาชีพ

๕. ให้พนักงานคุมประพฤติทำการเสนอความเห็นโดยคำนึงถึงหลักการอำนวยความสะดวกและประโยชน์สูงสุดที่จะได้รับกับเด็กและเยาวชนเป็นหลัก ทั้งนี้ เห็นควรมีแนวทางเสนอความเห็นให้ใช้โปรแกรมบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในสถานที่ควบคุม

**แนวทางการประยุกต์งานกลางน้ำของการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชน
ที่เกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติดในสถานที่ควบคุม (YM-FASTIC)
(การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในสถานแรกรับเด็กและเยาวชน)**

กระบวนการและระยะของการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนแบ่งเป็น ๓ ระยะดังนี้

๑.ระยะจูงใจ (Motivation Phase) มีเป้าหมายเพื่อให้เด็กและเยาวชนยอมรับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในรูปแบบชุมชนบำบัด และให้สามารถดำเนินชีวิตในสถานแรกรับได้อย่างมีความสุข ปรับตัวเข้ากับเพื่อนเยาวชนและเจ้าหน้าที่รวมทั้งสิ่งแวดล้อม และมีความเข้าใจในกิจกรรมและกระบวนการของชุมชนบำบัด ตลอดจนสามารถรับผิดชอบตนเองในการทำกิจกรรมประจำวัน และปลอดภัยจากอุบัติเหตุที่สามารถป้องกันได้ เช่น การหลบหนี การทะเลาะวิวาท รวมทั้งให้ญาติและครอบครัวเข้าใจ รูปแบบขั้นตอนและมีส่วนร่วมในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

๒.ระยะแก้ไขบำบัดฟื้นฟู (Treatment Phase) เด็กและเยาวชนที่ผ่านการประเมินพฤติกรรมอย่างรอบด้านจากระยะที่หนึ่งระยะจูงใจจะสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมความเป็นอยู่เพื่อนเยาวชนและเจ้าหน้าที่อื่นเริ่มที่จะเข้าใจในรูปแบบและกิจกรรมตลอดจนกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแบบชุมชนบำบัดมีความรับผิดชอบตนเองได้ในระดับหนึ่งจึงจะผ่านเข้าสู่ระยะแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนี้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีการพัฒนาพฤติกรรมปรับเปลี่ยนทัศนคติไปในทางที่ดีขึ้นโดยมีเป้าหมายเพื่อให้เด็กและเยาวชนช่วยเหลือและเป็นที่พึ่งให้แก่ตนเองและผู้อื่นรวมทั้งใช้สิทธิพลของกลุ่มในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของเด็กและเยาวชน ในการปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มเพื่อนเยาวชนและกลุ่มหรือชุมชนของตนเองเยาวชนทุกคนที่อยู่ด้วยกันในสถานแรกรับจึงเป็นสิ่งแวดล้อมที่เอื้อประโยชน์ต่อกันและกันรวมทั้งให้เยาวชนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์มีทักษะในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถช่วยเหลือดูแลผู้อื่นได้ตามสมควร รวมทั้งให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุที่สามารถป้องกันได้ด้านต่าง ๆ ตลอดจนให้ ครอบครัวและญาติมีการพัฒนาทักษะการทำหน้าที่ครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากชุดของกิจกรรมหรือโปรแกรมในระยะนี้ซึ่งต่อเนื่องจากระยะจูงใจจะเห็นว่าเยาวชนที่มีความเข้าใจตระหนักและยอมรับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในรูปแบบชุมชนบำบัดจะมีพัฒนาการและการเรียนรู้ในการทำกิจกรรมที่ดีขึ้นมีความรับผิดชอบตนเองต่อหน้าที่และต่อผู้อื่นเพิ่มมากขึ้นรวมทั้งมีจิตอาสาสามารถให้การดูแลผู้อื่นได้ เยาวชนผู้นั้นจะได้รับรางวัลจากคณะกรรมการโดยการมอบหมายหน้าที่และเลื่อนระดับเป็นหัวหน้าทีมงาน เป็นพี่เลี้ยงเด็กและเยาวชนใหม่หรืออื่นๆตามโครงสร้างของบ้านต่อไป

๓. ระยะเตรียมกลับสู่สังคม (Re-Entry Phase) เมื่อผ่านการประเมินพฤติกรรมจากระยะบำบัดฟื้นฟู เด็กและเยาวชนจะมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นมีทักษะการดำเนินชีวิตในการดูแลตนเอง และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ มีภาวะผู้นำสูงขึ้น ดังนั้นระยะเตรียมกลับสู่สังคมนี้นี้จึงมุ่งเน้นส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนพัฒนาตนเองให้มากยิ่งขึ้นในด้านการตระหนักรู้ในตนเองมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่นต่อสังคม และต่องานที่ได้รับมอบหมายตลอดจนการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี เรียนรู้ในการเป็นผู้นำที่สูงขึ้นเพิ่มพูนทักษะในการค้นหาและแก้ไขปัญหาให้ได้ด้วยตนเองและที่สำคัญที่สุดของระยะนี้ คือเด็กและเยาวชนต้องมีการวางแผนการดำเนินชีวิตในอนาคตของตนเองได้อย่างเหมาะสมโดยคณะเจ้าหน้าที่ในสถานแรกรับเป็นผู้ให้คำปรึกษา มีการวางแผนร่วมกันระหว่างเด็กและเยาวชนกับครอบครัว ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนกลับสู่สังคมได้อย่างมีคุณภาพ โดยไม่หวนกลับหรือพึ่งพายาเสพติดโดยมีเป้าหมายเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้ทดลองใช้ชีวิตในสังคมจริง ผ่านการใช้กิจกรรมหรืองานที่เป็นสื่อฝึกหัดการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าด้วยความซื่อสัตย์มั่นใจและภูมิใจในความสามารถของตนเองรวมทั้งเสริมสร้างประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมตลอดจนวางแผนชีวิตในอนาคตและประกอบอาชีพโดยสุจริตทั้งนี้เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีทักษะในการดำเนินชีวิตได้อย่าง

เหมาะสมโดยไม่พึ่งยาเสพติดมีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน เด็กและเยาวชนปลอดภัยจากอุบัติเหตุที่สามารถป้องกันได้ รวมทั้งครอบครัวมีความพร้อมในการดูแลเด็กและเยาวชนหลังการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในสถานแรกรับฯ จากชุดของกิจกรรมหรือโปรแกรมข้างต้นจะเห็นได้ว่าการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติดเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความคิดซึ่งเกิดจากการเข้าใจและยอมรับ จึงเห็นได้ว่าในแต่ละกิจกรรมนั้นจะดำเนินการตลอดระยะเวลาการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูซึ่งจะช่วยให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาโดยลำดับจากกระบวนการของชุมชนบำบัด เช่น การเป็นแบบอย่างที่ดี การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของเยาวชนด้วยกัน กิจกรรมกลุ่มช่วยเหลือตนเอง (Self - help group)

การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติดในสถานที่ควบคุม (YM-FASTIC) เป็นรูปแบบที่มีการพัฒนากิจกรรมให้เข้มข้น ให้ความสำคัญกับครอบครัว กิจกรรมทางเลือก กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยตนเอง กิจกรรมชุมชนบำบัด กิจกรรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู สงเคราะห์ ช่วยเหลือส่งต่อแบบเข้มข้นเพื่อให้ได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้ทันทั่วทั้งตามสภาพปัญหา ความเสี่ยง/ความจำเป็นเป็นการเฉพาะราย และกิจกรรมการจัดการรายกรณี โดยเด็กและเยาวชนที่เข้ารับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคล โดยครูที่ปรึกษาทำหน้าที่เป็นผู้จัดการรายกรณีให้คำปรึกษาแนะนำเบื้องต้น ประสานส่งต่อ รวมถึงกำกับ ติดตามให้เด็กและเยาวชนได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามแนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งติดตามประเมินผล และรายงานผลความก้าวหน้าตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนที่กำหนด

**แนวทางการประยุกต์งานปลายน้ำของการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชน
ที่เกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติดในสถานที่ควบคุม (YM-FASTIC)
(กิจกรรมติดตามหลังปล่อยตัว และการดำเนินการตามแนวทาง CBTx)**

แนวทางการบำบัดฟื้นฟูโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Based Treatment: CBTx) เป็นการดูแลผู้ติดยาเสพติดให้เกิดการบำบัดฟื้นฟูใกล้บ้าน หรือภายในชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ตีตราผู้ป่วย ยึดหลักสิทธิมนุษยชน ที่ถือว่าเป็นรูปแบบที่ได้ผลและสอดคล้องกับสภาพปัญหาของการเสพยาเสพติด สอดคล้องกับแนวคิดที่สำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime - UNODC) และองค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) แนะนำให้นำไปใช้เพื่อช่วยเหลือผู้ใช้ ผู้เสพยาและผู้ติดยาเสพติด ให้ได้รับการดูแลตั้งแต่การป้องกันการคัดกรองจิตใจให้เข้ารับการรักษาตามสภาพความรุนแรง การดูแลในชุมชน สร้างปัจจัยเชิงบวกให้เกิดการยอมรับ และให้โอกาสในการเลิกยาเสพติด รวมทั้งการติดตามดูแลต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้ผ่านการบำบัดที่พ้นสภาพจากการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูจากโรงพยาบาล (Hospital Based) หรือการฝึกอบรมในหน่วยงานกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (Correction Based) โดยตลอดกระบวนการดังกล่าวสามารถดำเนินการโดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน และทรัพยากรของชุมชนด้วยความต่อเนื่องและยั่งยืน

แนวทางการดำเนินการ

ดำเนินการตามแนวทางการบำบัดฟื้นฟูโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Based Treatment and Rehabilitation: CBTx) และแนวทางขอนแก่นโมเดล สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดขอนแก่น และแนวทางของอุดรโมเดล สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุดรธานี

**แนวทางการดำเนินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามสงเคราะห์ช่วยเหลือภายหลังปล่อย
ตามแนวทางการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในสถานที่ควบคุม
(YM-FASTIC)**

การดำเนินงานด้านการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กและเยาวชนก่อนปล่อย และการติดตามสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย เป็นมาตรการในการเตรียมเด็กและเยาวชนตลอดจนเป็นการติดตามดูแล ควบคุม ประคับประคองช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่เคยใช้ยาหรือสารเสพติด ให้สามารถปรับตัว ปรับจิตใจและสามารถ พัฒนานอง ให้สามารถกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคมได้อย่างราบรื่น ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนหรือประกอบอาชีพสุจริต หาเลี้ยงตนเองและครอบครัวต่อไป ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการดำเนินการเตรียมความพร้อมอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ควบคู่กันไปกับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชน

การดำเนินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเด็กและเยาวชนในสถานที่ควบคุม จะเริ่มดำเนินการตั้งแต่ ระยะแรกรับตัว โดยนักสังคมสงเคราะห์จะจัดทำแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย (Life plan) ร่วมกับเด็ก และเยาวชน ผู้ปกครองหรือผู้ที่เด็กและเยาวชนจะกลับไปอาศัยอยู่ภายหลังปล่อย นักวิชาชีพ เครือข่ายต่าง ๆ ตามสภาพปัญหาและความจำเป็น รวมถึงหน่วยงานด้านสาธารณสุขหรือศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม เพื่อร่วมกัน วางเป้าหมายการดำเนินชีวิตภายหลังการปล่อยตัวและวิธีการปฏิบัติตนที่จะนำไปสู่ในการดำเนินชีวิตที่ปกติสุข ภายหลังการปล่อยตัว ตามหลัก Good Lives Model (GLM) ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัยที่เป็นหลักแหล่งปลอดภัย ด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ ด้านครอบครัว ด้านการคบเพื่อนที่ดี ด้านการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต

ตลอดระยะเวลาของการบำบัด นักวิชาชีพจะมีการทบทวนแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็ก และเยาวชนแต่ละรายเป็นระยะและต้องปรับแนวทางให้ทันต่อสถานการณ์อยู่เสมอ เมื่อเข้าสู่ระยะใกล้ปล่อย นักวิชาชีพจะมีการประเมินผลการบำบัดและประเมินแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยซ้ำ เพื่อพิจารณาถึง ความเสี่ยงและความจำเป็นคงเหลือ และการอนุญาตให้กลับไปทดลองใช้ชีวิตในสังคมก่อนปล่อย รวมถึงประเมิน ระดับการติดตามภายหลังปล่อย ในส่วนของการวางแผนทางที่จะติดตามภายหลังปล่อยหรือการส่งต่อเด็ก และเยาวชนให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามสภาพปัญหาและความจำเป็นเฉพาะราย นักสังคมสงเคราะห์ จะดำเนินการประชุมจัดทำแนวทางการติดตามภายหลังปล่อยเฉพาะราย ร่วมกับเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง หน่วยงานด้านสาธารณสุขหรือศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม และเครือข่ายทางสังคมในจังหวัดที่เด็กและเยาวชน จะไปอาศัยอยู่ภายหลังปล่อย เพื่อร่วมกันวางแผนการติดตาม สงเคราะห์ช่วยเหลือภายหลังปล่อย ซึ่งในแนวทาง การติดตามจะระบุถึงเป้าหมายการดำเนินชีวิตภายหลังปล่อย ผู้ที่จะติดตาม วิธีการ ระยะเวลาในการติดตาม และการสงเคราะห์ตามสภาพปัญหา ซึ่งแนวทางนี้ต้องได้รับความยินยอมจากเด็กและเยาวชนและผู้ปกครอง

เมื่อเด็กและเยาวชนได้รับการปล่อยตัว นักสังคมสงเคราะห์หรือเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อย จะมีการติดตาม สงเคราะห์ช่วยเหลือภายหลังปล่อยหรือส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามที่ได้วางแผนทาง การติดตามภายหลังปล่อยไว้ โดยการติดตามจะดำเนินการตามระดับการติดตามที่ได้ประเมินไว้ โดยแบ่งเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ ซึ่งในแต่ละระดับจะมีวิธีการและความถี่ในการติดตามที่ต่างกัน ทั้งนี้ นักสังคมสงเคราะห์หรือเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยจะวางแผนการติดตาม สงเคราะห์ ช่วยเหลือ ภายหลังปล่อย โดยศึกษา วิเคราะห์ ประเมินสภาพปัญหาและความเสี่ยงที่มีความจำเป็นที่จะต้องดูแล เป็นกรณีพิเศษ หรือปัญหาด้านใดที่ต้องได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลือ ประสานงานกับเครือข่ายที่จะเข้ามา ช่วยเหลือ จากนั้นจะดำเนินการติดตาม สงเคราะห์และช่วยเหลือเด็กและเยาวชนตาม และประคับประคองให้เด็ก

และเยาวชนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข รวมถึงการจัดการและดูแลด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต และการดำเนินชีวิตมิติอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อ การดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนด้วย อาทิ การตั้งครรรค์ การเจ็บป่วย ด้วยโรคทางสุขภาพกาย สุขภาพจิตและโรคทางจิตเวช ครอบครัวประสบปัญหาความเดือนร้อน/ความยากจน เป็นต้น

ระหว่างการติดตามสงเคราะห์ ช่วยเหลือนักสังคมสงเคราะห์จะประเมินระดับการติดตามเป็นระยะ ในเดือนที่ ๓ เดือนที่ ๖ และเดือนที่ ๙ หากพบว่าเด็กและเยาวชน หรือครอบครัวที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ประสบปัญหาความเดือดร้อน มีความจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ ช่วยเหลือเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้ ตามแนวทางการติดตามภายหลังปล่อยที่กำหนดไว้ นักสังคมสงเคราะห์จะดำเนินการให้ความช่วยเหลือ ตามกระบวนการทางด้านสังคมสงเคราะห์ตามสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน รวมถึงการ ประสานหรือส่งต่อให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ หน่วยงานจะดำเนินการตามแนวทางการเตรียมความพร้อม ก่อนปล่อยและการติดตามภายหลังปล่อยของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

บทที่ ๓

แนวทางการกิจกรรมตามแนวทาง YM-FASTIC

๑. กิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบของครอบครัว (F - Family)

เรียบเรียงโดย ฉัตรนที ศิลากุล

อภิชาติ ภูพานิช

กนกรัตน์ เนตรเพ็ง

สถานการณ์และปัญหา

ปัญหาครอบครัวของเด็กและเยาวชนก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม คือสภาพครอบครัวที่ขาดทักษะหรือครอบครัวที่มีพ่อ/แม่เพียงคนเดียวเนื่องจากหย่าร้างหรือแยกทาง ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้นำครอบครัวต้องออกไปทำงานหารายได้มาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว จนเลยเถิดที่จะดูแลเด็กและเยาวชน ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอน พูดคุยให้คำแนะนำปรึกษา หรือชี้แนะแนวทางที่ดี พฤติกรรมที่ติและสังคมยอมรับ จากความบกพร่องของโครงสร้างในครอบครัว ความรักใคร่ผูกพัน การสนับสนุนของครอบครัว ล้วนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจกระทำผิดหรือการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน หากเด็กและเยาวชนได้รับการส่งเสริมความผูกพันภายในครอบครัวสร้างสัมพันธ์ภาพที่แข็งแกร่งระหว่างเด็กและเยาวชนทุกคนในครอบครัว ผ่านการทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ระหว่างเด็กและเยาวชนภายในครอบครัว เพื่อให้เข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน รวมทั้งผู้ปกครองมีความรู้ มีทักษะด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยป้องกันและลดการกระทำผิดซ้ำ

นอกจากนี้ยังพบว่าครอบครัวของเด็กและเยาวชนมีปัญหาการทำหน้าที่ครอบครัวบกพร่อง เช่น ขาดความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกครอบครัวขาดทักษะการสื่อสารทั้งที่ใช้คำพูดและไม่ใช้คำพูดไม่ชัดเจน เข้าใจยาก ไม่ตรงไปตรงมาและไม่ตรงต่อบุคคลเป้าหมาย บางครั้งสื่อสารผ่านบุคคลอื่นหรือพูดลอย ๆ ส่วนการแสดงออกของเด็กและเยาวชนในครอบครัวที่ประหลาดกันซ้ำ ๆ จนเป็นแบบแผนก็ไม่แปรเปลี่ยนไปตามบทบาทในฐานะเด็กและเยาวชนของครอบครัว ทำให้เด็กและเยาวชนในครอบครัวไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทพ่อ บทบาทแม่ กันได้อย่างเหมาะสม ไม่มีการมอบหมายความรับผิดชอบในหน้าที่ให้เด็กและเยาวชนในครอบครัว และบกพร่องในการติดตามดูแลให้เด็กและเยาวชนรับผิดชอบตามบทบาทและหน้าที่นั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการควบคุมพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในแต่ละสถานการณ์ เช่น พฤติกรรมที่อยากแต่ตอบสนองความต้องการของตนเอง พฤติกรรมทางสังคม พฤติกรรมที่อาจเป็นอันตรายต่อร่างกายและทรัพย์สิน และการรักษาระเบียบวินัยภายในครอบครัว เป็นต้น

แนวคิด

กิจกรรมการนำครอบครัวมีส่วนร่วม (Family) คือ การนำครอบครัวเข้ามามีหน้าที่รับผิดชอบในการวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนการดูแลเด็กและเยาวชน รวมถึงการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่แรกจับตัวจนกระทั่งเตรียมกลับสู่สังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว จัดปัญหาความขัดแย้งระหว่างเด็กและเยาวชนในครอบครัว ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญและส่งผลดีต่อการบำบัดฟื้นฟูฯ ตลอดจนรับผิดชอบดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านที่กำหนดในแนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และแนวทางการติดตามภายหลังปล่อย เนื่องจากครอบครัวเป็นส่วนสำคัญในการติดตามดูแล ควบคุมกำกับพฤติกรรม รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุน การแก้ไขพฤติกรรมเด็กและเยาวชน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถเลิกใช้ยาและสารเสพติด ภายหลังการบำบัด ฟื้นฟู และสามารถดำเนินชีวิตภายหลังปล่อยได้อย่างปกติสุขและไม่กระทำผิดซ้ำ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ครอบครัวปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสม
๒. เพื่อให้ครอบครัวมีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดูแลและร่วมดูแลเด็กและเยาวชน มีทักษะ มีความรู้ในการเฝ้าระวังและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนได้ทัน่วงที
๓. เพื่อให้ครอบครัวมีส่วนช่วยให้เด็กและเยาวชนหยุดการใช้ยาและสารเสพติด

องค์ประกอบของกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบของครอบครัว มี ๕ ด้าน ดังนี้

- ๑) การวิเคราะห์ปัญหาและร่วมวางแผน ร่วมแก้ไขปัญหาลูกของลูกและเยาวชน รับผิดชอบโดยครูที่ปรึกษาหรือนักจิตวิทยาตามกรณี อนึ่ง อาจใช้เทคนิค MI กับผู้ปกครอง บิดามารดา หรือบุคคลที่เป็นหัวใจของเด็กหรือเยาวชนเข้าร่วมด้วยเพื่อให้เกิดยอมรับสภาพปัญหา และให้มีการปรึกษาหารือกัน ตลอดจนให้ความเห็นชอบต่อแนวทางการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูและแนวทางเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเพื่อให้มีแรงจูงใจในการขับเคลื่อนแนวทางต่าง ๆ
- ๒) การเตรียมความพร้อมครอบครัว (ปฐมนิเทศเด็กและเยาวชนและผู้ปกครอง) รับผิดชอบโดยนักสังคมสงเคราะห์โดยมีนักวิชาชีพมาร่วมจัดกิจกรรมตามหัวข้อที่กำหนด โดยดำเนินการตามคู่มือการปฏิบัติงานการปฐมนิเทศเด็กและเยาวชน สถานแรกรับเด็กและเยาวชน และคู่มือการปฏิบัติงานการปฐมนิเทศผู้ปกครอง สถานแรกรับเด็กและเยาวชน
- ๓) การให้ความรู้ครอบครัว (Family Education) เป็นกิจกรรมหนึ่งใน Psycho – Social Education ที่ให้ความรู้แก่ครอบครัวเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ในการดูแล ส่งเสริมสนับสนุนการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่ครอบครัวควรได้รับเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น ความรู้เรื่องยาเสพติด การทำหน้าที่ครอบครัว เส้นทางสู่การเลิกยาและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสพยาเสพติดซ้ำ รับผิดชอบโดยนักสังคมสงเคราะห์โดยมีนักวิชาชีพมาร่วมจัดกิจกรรมตามหัวข้อที่กำหนด
- ๔) การให้คำปรึกษาครอบครัว (Family Counseling) เป็นกระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและครอบครัวโดยใช้การสื่อสารแบบสองทาง และดำเนินการเป็นขั้นตอนด้วยทักษะและเทคนิคของการให้คำปรึกษา ซึ่งเป็นการให้คำปรึกษาครอบครัวแบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม
- ๕) กิจกรรมครอบครัวเข้มแข็ง (Strengthening Family) เป็นกิจกรรมหนึ่งใน Psycho – Social support ที่จะส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว เป็นการสร้างบรรยากาศแห่งความสุข ด้วยการสร้างความรัก ความผูกพันที่ดีต่อกันโดยใช้กิจกรรมเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็ก เยาวชนและครอบครัวให้มีทักษะ ทศนคติและจิตสำนึกที่ดีในการอยู่ร่วมกัน
- ๖) ครอบครัวบำบัด (Family therapy) เป็นวิธีการบำบัดที่รวมเอาบุคคลที่มีความสัมพันธ์ความผูกพันในฐานะเป็นครอบครัวเดียวกันร่วมกันค้นหาและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ซึ่งต้องดำเนินการโดยนักวิชาชีพที่ผ่านการอบรมหลักสูตรครอบครัวบำบัด

๒. กิจกรรมทางเลือก (A - Alternative activities)

เรียบเรียงโดย อัญชลี อารามบุญ
สุนทร เผือกพงษ์
รวีวรรณ มัชปะโต

สถานการณ์และปัญหา

เด็กและเยาวชนก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมส่วนใหญ่มักประสบปัญหาทางการศึกษา เช่น ขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา มีทัศนคติเชิงลบต่อการเรียน ขาดสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนที่โรงเรียน ครูหรืออาจารย์ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนขาดทักษะและความรู้ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ขาดเป้าหมายในชีวิต และอาจรู้สึกโดดเดี่ยวจนนำไปสู่การคบเพื่อนที่ไม่ดีและทำกิจกรรมยามว่างที่ไม่เป็นประโยชน์ ตลอดจนขาดสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัวและชุมชน ประกอบกับเด็กและเยาวชนที่ขาดทักษะและประสบการณ์ในการทำงาน อาจประสบปัญหาในการหางานทำหรือประกอบอาชีพ ส่งผลให้มีรายได้ไม่เพียงพอในการดำรงชีวิต และอาจนำไปสู่การตัดสินใจกระทำผิดหรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้

จากข้อมูลการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (Risk and Need) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ณ เดือนกันยายน ๒๕๖๖ ในมิติความล้มเหลวทางการศึกษาหรือการทำงาน พบว่า เด็กและเยาวชนมีระดับความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำในระดับปานกลางจำนวน ๘,๐๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๓๔ ของเด็กและเยาวชนทั้งหมด (เด็กและเยาวชนทั้งหมด ๑๑,๕๔๖ คน) ดังนั้น เพื่อเป็นการจัดการความเสี่ยงและความต้องการที่เป็นสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำ การให้โอกาสเด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การฝึกอาชีพตามความถนัดและความสนใจ รวมทั้งการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อสังคม จะช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะให้กับเด็กและเยาวชนสามารถนำไปต่อยอดเพื่อการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพภายหลังได้รับการปล่อยตัวได้อย่างเหมาะสม และไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ

แนวคิด

กิจกรรมทางเลือก คือ กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสามารถเลือก และแสดงถึงความต้องการในการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามสภาพความเป็นจริงปัจจุบัน พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ได้แสดงออกถึงศักยภาพของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไป

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้พัฒนาความสามารถความสนใจเฉพาะตนได้อย่างเต็มศักยภาพ

๒) เพื่อส่งเสริมให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

๓) เพื่อสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกถึงคุณค่าของตนเอง

๔) เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนสามารถนำความรู้ ทักษะที่ได้ไปประกอบอาชีพ เลี้ยงดูตนเองและครอบครัว

องค์ประกอบของกิจกรรมทางเลือก มี ๒ องค์ประกอบหลัก ดังนี้

๑. กิจกรรมทางการศึกษา

กิจกรรมทางการศึกษา มีบทบาทสำคัญที่ตอบสนองภารกิจหลักของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษา อบรม ฝึกอาชีพ เพื่อแก้ไขความประพฤติ บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจแก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในการดูแลโดยมีหลักการดำเนินงานในการพัฒนาการศึกษาตามหลักยุทธศาสตร์กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนการส่งเสริมโอกาส

ทางการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่อยู่ในการดูแลของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยให้ความสำคัญเท่าเทียมกันกับเด็กและเยาวชนทั่วไป ความหลากหลายในรูปแบบและหลักสูตรการศึกษาและเทคโนโลยีการศึกษาที่ทันสมัย การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนและหลักสูตรการศึกษาให้มีความสำคัญกับการยกระดับความรู้ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน และยึดประโยชน์ของเด็กและเยาวชนเป็นที่ตั้ง ควบคู่กับการส่งเสริมทักษะที่จำเป็นแห่งศตวรรษที่ ๒๑ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม รวมถึงการเลือกศึกษาตามความถนัดและความสนใจ

๒. เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

๓. เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสามารถกลับสู่สังคมและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข โดยรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน

แบ่งเป็น ๓ รูปแบบ คือ

๑) การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย หลักสูตรการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรการศึกษาทางเลือก

๒) การฝึกอาชีพหรือวิชาชีพระยะสั้น เป็นการฝึกอาชีพหลักสูตรที่ไม่มีความซับซ้อนมากนัก โดยแต่ละหลักสูตรใช้ระยะเวลาในการฝึกไม่เกิน ๙๐ ชั่วโมง และหมุนเวียนให้แต่ละคนได้รับการฝึกอาชีพที่หลากหลาย ทั้งนี้ สามารถดูตัวอย่างหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นที่จัดให้เด็กและเยาวชนในความดูแลได้ที่ห้องสมุดหลักสูตรบนเว็บไซต์กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน <http://portal.djop.go.th/division/home>

๓) การแนะแนวอาชีพ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้อาชีพใหม่ในยุคนปัจจุบัน ตลอดจนอาชีพที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายด้านการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของตนเอง

๒. กิจกรรมนอกหลักสูตร

กิจกรรมนอกหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจและความเหมาะสม โดยเน้นเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ความมีระเบียบวินัย การไม่เห็นแก่ตัว ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักการแก้ปัญหา การตัดสินใจ ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน ความเอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยมีหลักการดำเนินการ ดังนี้

๑. จัดให้สอดคล้องกับความสนใจและความเหมาะสมแก่เด็กและเยาวชน

๒. เน้นให้เด็กและเยาวชนได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน

๓. เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับบุคลิกภาพของเด็กและเยาวชน ตลอดจนบริบทของสถานพินิจฯ หรือศูนย์ฝึกฯ

กิจกรรมนอกหลักสูตรมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี และมีความรับผิดชอบ

๒. เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีทักษะการทำงานร่วมกัน รู้จักการแก้ปัญหา มีเหตุผล มีการตัดสินใจที่เหมาะสม ช่วยเหลือแบ่งปัน ความเอื้ออาทร และสมานฉันท์

๓. ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจและเหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน

กิจกรรมนอกหลักสูตรตามระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนว่าด้วยหลักสูตรการฝึกอบรมเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้เด็กและเยาวชนต้องได้รับกิจกรรมนอกหลักสูตร รับผิดชอบ

โดยนักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ โดยมีนักวิชาชีพอื่นมาร่วมจัดกิจกรรมตามหัวข้อที่กำหนด อนึ่ง กิจกรรมทางเลือกตามความสนใจและเหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็กและเยาวชน มีดังนี้

๑) กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีสุขภาพที่ดี มีร่างกายแข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บในทุกส่วนของร่างกาย มีสุขภาพจิตดีใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ปรับตนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม สามารถควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพ เช่น กิจกรรมการดูแลสุขภาพเบื้องต้น กิจกรรมวัยรุ่นยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ เป็นต้น

๒) กิจกรรมทักษะชีวิต เป็นกิจกรรมที่เด็กและเยาวชน สามารถกระทำและเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมกับความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ และได้รับการพัฒนาและฝึกฝนทักษะ สามารถนำเอาทักษะต่าง ๆ เหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และปรับตัวตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ อย่างมีความสุข โดยได้กำหนดองค์ประกอบไว้ ๑๐ องค์ประกอบ แบ่งเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

ด้านที่ ๑ องค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านความคิด

- ทักษะการคิดสร้างสรรค์
- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ด้านที่ ๒ องค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านจิตพิสัยใจ

- ทักษะการตระหนักรู้ในตน
- ทักษะการเข้าใจผู้อื่น

ด้านที่ ๓ องค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านทักษะสังคม

- ทักษะการตัดสินใจ
- ทักษะการแก้ปัญหา
- ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
- ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
- ทักษะการจัดการกับอารมณ์
- ทักษะการจัดการกับความเครียด

ตัวอย่างกิจกรรม เช่น กิจกรรมร่วมกันคิดเพื่อป้องกันตนเอง กิจกรรมโลกสวยด้วยมือเรา กิจกรรมการเผชิญภาวะวิกฤติ กิจกรรมอาชีพที่ฉันใฝ่ฝัน และกิจกรรมการช่วยเหลือตนเอง (Self - help) เป็นต้น

๓) กิจกรรมศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่น เป็นกิจกรรมของศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE ภายใต้ชมรม TO BE NUMBER ONE เช่น กิจกรรมพัฒนาภาวะความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เป็นต้น

๔) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีระเบียบวินัยและรักษากฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกัน ให้รู้จักการเสียสละและบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคมและวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตย เช่น กิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เป็นต้น

๕) กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนโดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ คือ กิจกรรมสวดมนต์ ทำสมาธิ แผ่เมตตา กิจกรรมทำบุญตักบาตร กิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมวันสำคัญอันเนื่องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ กิจกรรมวันสำคัญที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ ทำให้เด็กและเยาวชนได้นำหลักคุณธรรมจริยธรรมซึ่งเป็นคุณงามความดีที่แสดงออกทางด้านกาย วาจา ใจ ไปปรับใช้กับการดำเนินชีวิต รู้จักการให้ทาน มีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้มีพระคุณ และมีความรับผิดชอบมากขึ้น สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นพลเมืองที่ดีของชาติได้ เช่น กิจกรรมสวดมนต์ทุกวันศุกร์ กิจกรรม ๕ ส และกิจกรรมวันสงกรานต์ เป็นต้น

๓. กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยตนเอง (S - Self-help)

เรียบเรียงโดย สุชาครีย์ คุ่มปลี

ณัชฌาณญา มาชีวิ

(อ้างอิงจากมาตรฐานการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพรูปแบบชุมชนบำบัด และ FAST MODEL, คู่มือการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเข้มข้นทางสายใหม่ (FAST Model). สบยช.)

สถานการณ์และปัญหา

การดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกันของบุคคลเพื่อให้ปกติสุข แต่ละบุคคลจำเป็นต้องมีทักษะการดำเนินชีวิต เช่น ความสามารถในการปรับตัว การมีสติ รับผิดชอบ รับรู้และเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น มีความมุ่งมั่นอดทนรอคอย มีเป้าหมายของชีวิต สามารถจัดการกับความขัดแย้งทางอารมณ์ของตนเอง มีการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นจนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข และดูแลตนเองให้ห่างไกลจากพฤติกรรมเสี่ยงได้ ดังนั้น บทบาทหน้าที่ของผู้บำบัด ควรออกแบบกิจกรรมกลุ่มในแต่ละกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ มีการพัฒนาทักษะ ใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participation Learning) โดยยึดเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลาง มีการเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมอาจใช้สื่อต่างๆ ที่ทันสมัย เช่น วัสดุทัศน สถานการณ์จำลอง บทบาทสมมุติ (Role play) เกม การละเล่น การนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้สะท้อนแนวคิด ความคิดรวบยอด และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

แนวคิด

กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือตนเอง (Self-help) หมายถึงการนำเด็กและเยาวชนมาทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาใดปัญหาหนึ่งร่วมกัน และเรียนรู้ทักษะใดทักษะหนึ่งที่เป็นในการแก้ปัญหา หรือการพัฒนาตนเอง โดยมีการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ในการให้ข้อมูลและช่วยสนับสนุนให้กำลังใจในการปรับตัวเข้ากับปัญหาและความเครียดในเรื่องนั้นๆ เพื่อช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถแลกเปลี่ยนปัญหา ประสบการณ์ และสามารถพูดคุยปรึกษากันเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้ โดยกระบวนการ self-help นั้น สามารถช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองได้ดี เนื่องจากมีปัจจัยต่างๆ ดังนี้

- การสนับสนุนทางสังคม (Social Support): เด็กและเยาวชนจะได้รับความอบอุ่น และมีมิตรภาพที่ดี เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในระหว่างกิจกรรม

- เรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential knowledge): เด็กและเยาวชนจะได้รับข้อมูล มุมมองต่างๆ จากสมาชิกในกลุ่มในการนำมาใช้ในการดำรงชีวิต/การจัดการปัญหา

- ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory): เด็กและเยาวชน สามารถนำประสบการณ์ที่ผ่านมาของตนเอง และของสมาชิกในกลุ่มระหว่างกิจกรรม มาเรียนรู้และกลายเป็นแบบอย่าง (Role model) สำหรับการดำเนินชีวิตต่อไปได้

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ทักษะที่จำเป็นในการแก้ปัญหาของตนเอง กับสมาชิกในกลุ่ม และเจ้าหน้าที่

๒. เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ทักษะที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง

องค์ประกอบของกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือตนเอง (Self-help) ประกอบด้วย

๑. การสำรวจตนเอง คือ การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง รับรู้จุดดีจุดด้อย วิเคราะห์ความต้องการ และความรู้สึก รวมทั้งแนวทางการแก้ไขและพัฒนาตนเอง
๒. การตั้งเป้าหมายในชีวิต สามารถกำหนดได้ว่าตนเองมีจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้สำเร็จได้อย่างไร มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีแนวทางการดำเนินกิจการไปสู่เป้าหมายตามความเป็นจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักควบคุมตนเองไม่ท้อแท้ต่อปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ รวมถึงความมุ่งมั่นของตนเองในอนาคต
๓. การปฏิเสธ รู้จักการปฏิเสธกลุ่มเพื่อนหรือบุคคลที่ชักชวนไปมีความเสี่ยงต่อการกลับไปใช้ยาเสพติด หรือพฤติกรรมที่ไม่ดีอย่างไม่เสียสัมพันธภาพ
๔. การควบคุมอารมณ์ตนเอง สามารถจัดการตนเองในการควบคุมอารมณ์ขณะเผชิญกับสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่มากระทบหรือมากระตุ้นซึ่งเกิดได้ทั้งทางบวกทางลบ มีการพัฒนาอารมณ์ต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรคในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๕. การสร้างกำลังใจ เป็นการปลุกฝังให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้และเห็นคุณค่าในตนเองเข้าใจตนเอง และผู้อื่น สามารถให้กำลังใจตนเองและผู้อื่นได้
๖. การแก้ไขปัญหา คือ ความสามารถอดทน อดกลั้น รอคอยต่อสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความเครียดได้อย่างเหมาะสม ฝึกทักษะการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาตนเองได้
๗. การสื่อสารฝึกฝนทักษะการสื่อสารที่เหมาะสมเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
๘. การสร้างวินัยให้ตนเอง คือ ความสามารถในการยึดถือกำกับตนเองตามกฎระเบียบของสังคมที่อยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม

๔. กิจกรรมชุมชนบำบัด (T : Therapeutic community)

เรียบเรียงโดย ธนชัย ปาณียโชติ
ไตรพร ชิวโคภิชฐ

(อ้างอิงจากมาตรฐานการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพรูปแบบชุมชนบำบัด และ FAST MODEL, คู่มือการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเข้มข้นทางสายใหม่ (FAST Model). สบยช. และคู่มือการปฏิบัติงานชุมชนบำบัด ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา)

สภาพปัญหา

เด็กและเยาวชนที่เข้ามาอยู่ในสถานที่ควบคุมนั้น มีพื้นฐานมาจากครอบครัวที่มีภูมิหลังทางสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมที่แตกต่างกันทำให้การเข้ามาอยู่ในสถานที่ควบคุม จำเป็นต้องเรียนรู้ทักษะทางสังคมที่เป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตร่วมกันด้วยความเคารพซึ่งกันและกันโดยผ่านกิจกรรมตามกระบวนการชุมชนบำบัด เพื่อฝึกความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม การรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และจำเป็นต้องมีระเบียบ กติกาของชุมชนเพื่อช่วยให้สมาชิกของชุมชนบำบัดเกิดการเรียนรู้ทางสังคมอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับเด็กและเยาวชนทุกคน ในช่วงเกือบ ๒ ทศวรรษที่ผ่านมา แนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนไม่ตอบสนองต่อรูปแบบพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในยุคสมัยปัจจุบันที่เด็กและเยาวชนให้ความสำคัญกับความเป็นปัจเจกบุคคลมากขึ้นและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นน้อยลงซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กและเยาวชนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่อผู้อื่น ดังนั้นชุมชนบำบัดจึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้และการปลดปล่อยทางสังคมอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถดูแลรับผิดชอบต่อตนเองและบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ เป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นและให้ความช่วยเหลือผู้อื่นได้ตามศักยภาพของตน

แนวคิด

ชุมชนบำบัดเป็นรูปแบบการรักษาตามแบบครอบครัวและชุมชน เป็นพื้นฐานในการช่วยเหลือตนเอง ในลักษณะการเพิ่มประสบการณ์ชีวิตที่ช่วยให้แต่ละคนเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง การเพิ่มคุณค่าในตนเอง พัฒนาการเคารพตนเอง การเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการอยู่ร่วมกัน เคารพกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดี เด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ในศูนย์ชุมชนบำบัดต้องร่วมมือในการจัดการและดำเนินการให้เป็นประโยชน์ต่อร่างกายและในการดูแลสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัย ชุมชนบำบัดเน้นมิติด้านสังคม จิตใจ อารมณ์ และพฤติกรรมของผู้ติดยาและสารเสพติด ใช้ชุมชนจำลองเสมือนบ้านในการเยียวยาเด็กและเยาวชนแต่ละบุคคล สนับสนุนการพัฒนาทางด้านพฤติกรรม ทักษะ คุณค่า และคุณภาพชีวิต

โดยสรุป การบำบัดรักษาแบบชุมชนบำบัด เป็นรูปแบบหนึ่งของการบำบัดรักษาที่สำคัญในระยะฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาและสารเสพติดที่ให้แก่เด็กและเยาวชนฝึกการพัฒนาตนเอง โดยมาอยู่ร่วมกันเหมือนเป็นเด็กและเยาวชนในครอบครัวขนาดใหญ่ครอบครัวหนึ่งที่สร้างขึ้นใหม่ เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนมีการเรียนรู้และมีประสบการณ์เพิ่มขึ้น อีกทั้งยังอยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัย ปลอดภัยเสถียร มีสิ่งแวดล้อมที่ดีทำให้เกิดความอบอุ่น ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพชีวิตที่สมบูรณ์ทั้งสภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม สามารถกลับไปดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

การอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมากเหมือนเป็นเด็กและเยาวชนในครอบครัวเดียวกันนั้น สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ชุมชนหรือหน่วยงานมีระเบียบวินัย จำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ อดทนอดกลั้น และปรัชญาเดียวกัน เพื่อให้การอยู่ร่วมกันนั้นดำเนินไปด้วยดีปราศจากปัญหาอุปสรรคและนำไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน ดังนี้

กฎระเบียบ ๕ ข้อ

๑. ไม่ใช้ยาเสพติด (No drug)
๒. ไม่ก่อเรื่องทะเลาะวิวาท (No violence)
๓. ไม่มีเพศสัมพันธ์ (No sex)
๔. ไม่ลักขโมย (No stealing)
๕. ไม่หลบหนี (No escaping)

อุดมการณ์

๑. ความซื่อสัตย์ (Honesty)
๒. ความรับผิดชอบ (Responsibility)
๓. มีความรักผูกพันใกล้ชิด (Responsible love and concern)
๔. การทำเป็นแบบอย่าง (Act as if)
๕. ไม่มีสิ่งใดได้มาฟรี (No free lunch)
๖. ปฏิบัติต่อคนอื่นอย่างไรก็ได้ผลกลับอย่างนั้น (What goes on around shall come around)
๗. มีความเชื่อมั่นต่อสิ่งแวดล้อม (Trust your environment)
๘. เข้าใจคนอื่นดีกว่าให้คนอื่นเข้าใจเรา (Understand rather than be understood)
๙. เป็นผู้ให้ดีกว่าเป็นผู้รับ (It's better to give than receive)
๑๐. ไม่ควรเก็บความรู้ไว้คนเดียว (You can't keep it unless you give it away)

ปรัชญา (PHILOSOPHY)

หลักปรัชญาชุมชนบำบัด

เราอยู่ ณ ที่นี้	เพราะไม่มีที่แห่งใด
จักลีและหลีกไป	ไม่พานพบกับตัวตน
ยิ่งหนีก็ยิ่งพบ	ไม่อาจหลบจากผู้คน
ยิ่งปิดยิ่งถูกค้น	ความทุกข์ทันท่วมดวงใจ
เกรงกลัวผู้คนรู้	เขายังอยู่ไม่ปลอดภัย
ตัวเขานั้นคือใคร	ใจเปล่าเปลี่ยวสุดเดียวดาย
ที่ใดหนอจึงพออยู่	ให้เรารู้จักใจกาย
ณ ที่นี้ไม่อันตราย	เพราะได้พบกับใจตัว
ไม่สร้างฝันจนพรันพริ้ง	ตกกันบึงของความกลัว
ค้นหาทุกแห่งทั่ว	ล้วนมีเขานั่นแน่นอน
เหตุนี้แหละพวกเรา	พ้นความเศร้าสิ้นอาวรณ์
เรียนรู้ไม่เร่งร้อน	มิเหวี่ยงรักอีกต่อไป
ความตายถูกรายกล้า	เพราะสุขล้ำดวงฤทัย
ยืนหยัดมิพรั่นใจ	เพื่อเราไซ้และผองชน

ศาสตราจารย์ วิชา มหาคุณ : ถอดความ

ปรัชญาที่จารึกในดวงใจ

วางใจและเชื่อจิต	ในหมู่มิตรที่พร้อมหน้า
ซื่อสัตย์ทุกเวลา	ปรารถนาความจริงใจ
ทำดีไม่มีสูญ	ผลเพิ่มพูนสนองให้
ความรักความห่วงใย	ค่ายิ่งใหญ่เกินจักนับ
กรรมใดที่ใครก่อ	ดูล้อเกวียนที่หมุนกลับ
อย่าหวังจะได้รับ	ทุกสิ่งสรรพที่เรียกร้อง
สินทรัพย์ย่อมหมดได้	จงให้ไปอย่าติดข้อง
เข้าใจในเพื่อนพ้อง	ดีกว่าต้องถูกเข้าใจ
หมั่นทำแม่ฝั้นจิต	เพื่อให้ติดเป็นนิสัย
กินข้าวของผู้ใด	ใช้กินเปล่าเราทำงาน
คอยระวังทั้งใจกาย	อันตรายจักพ้นผ่าน
เติบโตค่อยรู้การณ	ไม่นานนักจักมั่นคง

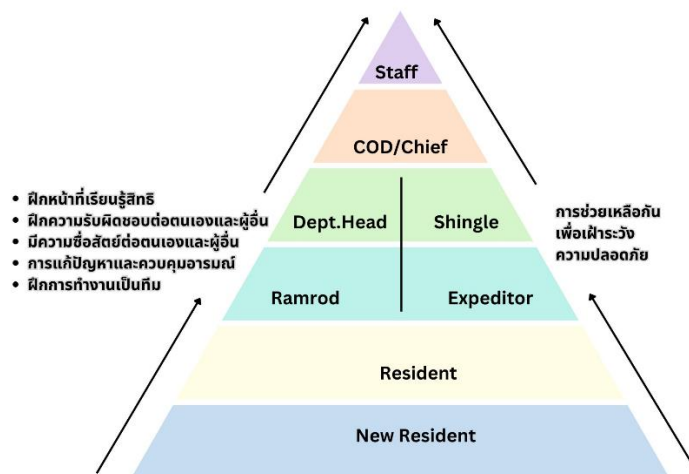
ศาสตราจารย์ วิชา มหาคุณ : ถอดความ

โครงสร้างสายการบังคับบัญชาและการบริหารจัดการ (CHAIN OF COMMAND)

โครงสร้างสายการบังคับบัญชาของเด็กและเยาวชน

สายการบังคับบัญชาของเด็กและเยาวชน จะรับผิดชอบหน้าที่ในตำแหน่งต่างๆ ที่แตกต่างกันไป เพื่อควบคุมดูแลและให้คำแนะนำสั่งสอนซึ่งกันและกัน โดยเด็กและเยาวชนด้วยกันเองนี้เป็นสายการบังคับบัญชาที่สำคัญ เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ชุมชนบำบัดดำเนินภารกิจไปได้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย โครงสร้างสายการบังคับบัญชา แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ

- ๑) สายการบริหาร มีหน้าที่ดูแลการปฏิบัติงานในแต่ละทีมงานให้มีประสิทธิภาพ
- ๒) สายการปกครอง มีหน้าที่ปกครองดูแลความเคลื่อนไหว การรักษากฎระเบียบวินัย ความเรียบร้อย และความสงบสุข

แผนผังโครงสร้างสายบังคับบัญชาเด็กและเยาวชน

สายการบริหาร

การทำงานของทีม House Structure คือการดูแลงานในหน้าที่ของตนให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

๑. *เด็กและเยาวชนใหม่ (New Resident)* เป็นเด็กและเยาวชนที่รับตัวเข้ามาใหม่ ที่ต้องเรียนรู้ระบบ และมีพี่เลี้ยงคอยดูแลเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในสถานที่ควบคุม และมีการประเมินโดยการปลดพี่เลี้ยง มีหน้าที่รับผิดชอบ ตามที่ได้รับมอบหมาย มีระยะเวลา ตั้งแต่รับตัวถึงการปลดพี่เลี้ยง

สมรรถนะเป้าหมาย

- (๑) รู้จักตนเอง
- (๒) ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ
- (๓) รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๒. *เด็กและเยาวชนทั่วไป (Resident)* ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ช่วยหัวหน้าทีมงาน (Ramrod) และ Department Head (หัวหน้าทีมงาน) เพื่อพัฒนาตนเองให้มีตำแหน่งที่สูงขึ้น

สมรรถนะเป้าหมาย

- (๑) รู้จักตนเอง
- (๒) รู้จักตนเองและยอมรับตนเอง
- (๓) ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ
- (๔) มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
- (๕) มีส่วนร่วมในกิจกรรม
- (๖) รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๓. *ผู้ช่วยหัวหน้าทีมงาน (Ramrod)* ปฏิบัติหน้าที่ช่วยควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของเด็กและเยาวชน ในทีมงานของตนเองให้ทำงานในพื้นที่ตามที่ได้รับมอบหมาย และติดตามผลการทำงานเพื่อรายงานข้อมูลให้กับ Department Head (หัวหน้าทีมงาน) ทราบ

สมรรถนะเป้าหมาย

- (๑) รู้จักตนเอง
- (๒) รู้จักตนเองและยอมรับตนเอง
- (๓) มีทักษะการบริหารจัดการตนเอง
- (๔) ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ
- (๕) มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
- (๖) มีส่วนร่วมในกิจกรรม
- (๗) แสดงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
- (๘) รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- (๙) มีทักษะการบริหารจัดการงานที่ได้รับมอบหมาย

๔. *หัวหน้าทีมงาน (Department Head)* มีหน้าที่คอยสอดส่องดูแลการปฏิบัติงานของผู้ช่วยหัวหน้าทีมงาน (Ramrod) และเด็กและเยาวชนในทีมงานตามพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ (Staff แต่ละทีมงาน) ในเขตความรับผิดชอบนั้น ๆ และต้องจัดทำบันทึกรายงานการปฏิบัติงาน และนำมาประชุมทีมงาน เพื่อให้ทราบถึง ปัญหาพร้อมทั้งร่วมกันหาแนวทางแก้ไข

สมรรถนะเป้าหมาย

- (๑) รู้จักตนเอง
- (๒) รู้จักตนเองและยอมรับตนเอง
- (๓) มีทักษะการบริหารจัดการตนเอง
- (๔) ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ
- (๕) มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
- (๖) มีส่วนร่วมในกิจกรรม
- (๗) แสดงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
- (๘) เคารพการมีส่วนร่วมของผู้อื่น
- (๙) มีความสามารถในการประสานงาน
- (๑๐) รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- (๑๑) มีทักษะการบริหารจัดการงานที่ได้รับมอบหมาย

๕. ผู้ประสาน (Co - Ordinator on Duty หรือ C.O.D.) ปฏิบัติหน้าที่ให้คำสั่งแก่หัวหน้าทีมงาน (Department Head) พิจารณาคำร้องของเด็กและเยาวชนในทีมงานของตนเองที่ผ่านการการกลั่นกรองของหัวหน้าทีมงาน (Department Head) ก่อนจะนำเสนอ Staff เพื่อพิจารณาคำร้องของเด็กและเยาวชนในทีมงานต่อไป และดูแลพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในทีมงานของตน แต่ละทีมงานจะมี C.O.D. เป็นผู้กำกับดูแลจำนวน ๑ คน (หากไม่มี C.O.D. มอบหมายให้เป็นหน้าที่ของ Staff แต่ละทีมงาน) รวมถึงทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจาก Staff แต่ละทีมงาน และเป็นผู้ประสานงานกับ Staff ในการดูแลความเรียบร้อย

สมรรถนะเป้าหมาย

- (๑) รู้จักตนเอง
- (๒) รู้จักตนเองและยอมรับตนเอง
- (๓) มีทักษะการบริหารจัดการตนเอง
- (๔) ตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง
- (๕) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์
- (๖) มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและเหมาะสมกับสถานการณ์
- (๗) ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ
- (๘) มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
- (๙) มีส่วนร่วมในกิจกรรม
- (๑๐) แสดงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
- (๑๑) เคารพการมีส่วนร่วมของผู้อื่น
- (๑๒) มีความสามารถในการประสานงาน
- (๑๓) รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- (๑๔) มีทักษะการบริหารจัดการงานที่ได้รับมอบหมาย

สายการปกครอง

ทีม Floor ทำหน้าที่ปกครองดูแลความเคลื่อนไหวภายในบ้านให้เป็นปกติสุข เพื่อป้องกันการกระทำผิดกฎระเบียบของบ้าน ประกอบด้วย

๑. *ตำรวจบ้าน (Expediter)* จะได้รับการประเมินความรับผิดชอบหน้าที่ก่อนการปฏิบัติหน้าที่ มีหน้าที่สอดส่องดูแลเด็กและเยาวชนทุกคนในสถานที่ควบคุมประจำจุดที่ได้รับมอบหมาย คอยสังเกตพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนทุกคนและคอยรับคำสั่งจาก Shingle (ผู้ประกาศข่าว)

สมรรถนะเป้าหมาย

- (๑) รู้จักตนเอง
- (๒) รู้จักตนเองและยอมรับตนเอง
- (๓) มีทักษะการบริหารจัดการตนเอง
- (๔) ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ
- (๕) มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
- (๖) มีส่วนร่วมในกิจกรรม
- (๗) แสดงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
- (๘) รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- (๙) มีทักษะการบริหารจัดการงานที่ได้รับมอบหมาย

๒. *ผู้ประกาศข่าวของบ้าน (Shingle)* มีหน้าที่ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ (Staff) ในการรับข้อมูลข่าวสาร มาสื่อสารกับเด็กและเยาวชนในสถานที่ควบคุมให้ได้รับรู้ข้อมูลทั่วกัน และคอยเดินตรวจสอบพื้นที่ของแต่ละทีมงาน (House running) รวมถึงจุดที่ได้รับมอบหมายของ Expediter สำนวความเรียบร้อยของบ้านเพื่อรายงาน Chief (ผู้บังคับการ) ต่อไป

สมรรถนะเป้าหมาย

- (๑) รู้จักตนเอง
- (๒) รู้จักตนเองและยอมรับตนเอง
- (๓) มีทักษะการบริหารจัดการตนเอง
- (๔) ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ
- (๕) มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
- (๖) มีส่วนร่วมในกิจกรรม
- (๗) แสดงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
- (๘) เคารพการมีส่วนร่วมของผู้อื่น
- (๙) มีความสามารถในการประสานงาน
- (๑๐) รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- (๑๑) มีทักษะการบริหารจัดการงานที่ได้รับมอบหมาย

๓. *ผู้บังคับการ (Chief)* มีหน้าที่ควบคุมดูแลความเรียบร้อยของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะเรื่องการรักษาเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้ ต้องตรวจสอบยอดเด็กและเยาวชน ในเวลาเช้า-กลางวัน-เย็นเพื่อประสานงานกับ Shingle และรายงานเจ้าหน้าที่

ผู้บังคับการมีหน้าที่ดังนี้

- รับมอบงานต่างๆ จาก Staff
- คอยสั่งการเด็กและเยาวชนในทีมของตัวเอง ให้ดูแลความเรียบร้อยภายในบ้าน

- ดูแลความสงบเรียบร้อยของบ้าน
- ตรวจรายงานประจำวัน
- ติดตามผลการทำงานจากผู้ดูแลเด็กและเยาวชนตามทีมงานของแต่ละทีมงาน

สมรรถนะเป้าหมาย

- (๑) รู้จักตนเอง
- (๒) รู้จักตนเองและยอมรับตนเอง
- (๓) มีทักษะการบริหารจัดการตนเอง
- (๔) ตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง
- (๕) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์
- (๖) มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและเหมาะสมกับสถานการณ์
- (๗) ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ
- (๘) มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
- (๙) มีส่วนร่วมในกิจกรรม
- (๑๐) แสดงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
- (๑๑) เคารพการมีส่วนร่วมของผู้อื่น
- (๑๒) มีความสามารถในการประสานงาน
- (๑๓) รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- (๑๔) มีทักษะการบริหารจัดการงานที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ พ่อบ้านหรือผู้ที่ผู้อำนวยการมอบหมาย (Staff) จะทำหน้าที่เป็นผู้มอบหมายงาน กำกับ ติดตาม ดูแลความเรียบร้อยภายในบ้าน ให้คำแนะนำ C.O.D. และ Chief รวมถึงการนำข้อมูลเข้าที่ประชุม Staff meeting เพื่อให้ทราบสถานการณ์ของบ้านต่อไป

การประเมินสมรรถนะและการเลื่อนระดับ/ตำแหน่งของเด็กและเยาวชน

การประเมินสมรรถนะ หมายถึง การพิจารณาองค์ประกอบของสมรรถนะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ขณะเข้ารับการบำบัด ในด้านการรับรู้ตนเอง ด้านทักษะสังคม และด้านความรับผิดชอบ ประเมินโดยการสังเกต พฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรมตามกลุ่มต่าง ๆ ความคิด ทักษะการคิด การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและบุคลิกภาพ รวมถึงจากรายงานครูที่ปรึกษาหรือจากกิจกรรมครูที่ปรึกษา เพื่อประเมินผลการเลื่อนตำแหน่ง

ตำแหน่ง หมายถึง ระดับตามสมรรถนะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ การจัดแยกกลุ่มเด็กและเยาวชน ออกเป็นแต่ละระดับตำแหน่ง เป็นหนึ่งรางวัลในการสร้างแรงจูงใจ และเป็นแนวทางให้เด็กและเยาวชนปรับเปลี่ยน พฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

การเลื่อนตำแหน่ง หมายถึง การให้ประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนที่ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกฎระเบียบ ของสถานที่ควบคุม มีความก้าวหน้าทั้งด้านความคิดและพฤติกรรม มีการบำบัดดีเป็นที่ประจักษ์ มีสมรรถนะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สมควรได้รับประโยชน์จากการเลื่อนตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น

หมายเหตุ ความถี่ของการประเมินเพื่อเลื่อนตำแหน่ง จะดำเนินการทุก ๒ สัปดาห์

คณะกรรมการการเลื่อนตำแหน่ง หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน (นักวิชาชีพ) ทำหน้าที่ในการพิจารณาการเลื่อนตำแหน่งของเด็กและเยาวชน และสรุปรายงานเสนอต่อผู้อำนวยการเพื่อสั่งการและภายหลังจากการสั่งการแล้ว ให้เลขานุการติดประกาศให้เด็กหรือเยาวชนทราบ จากนั้นนำส่งเอกสารให้งานทะเบียนเพื่อบันทึกข้อมูลในสมุดประจำตัวเด็กและเยาวชน

คณะกรรมการนักวิชาชีพ ประกอบด้วย

- หัวหน้าสถานแรกรับเด็กและเยาวชน	ประธานกรรมการ
- นักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก	กรรมการ
- นักสังคมสงเคราะห์	กรรมการ
- พยาบาล	กรรมการ
- ครูที่ปรึกษา	กรรมการ
- หัวหน้าฝ่ายอภีบาลและการพินิจ	กรรมการ
- หัวหน้าฝ่ายการศึกษาและฝึกวิชาชีพ	เลขานุการ

กิจกรรมตามกระบวนการชุมชนบำบัด

กิจกรรมตามกระบวนการชุมชนบำบัดเป็นวิธีการที่อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีทางจิตวิทยา ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) แก่ไขหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความคิดของผู้ใช้ยาเสพติดและความผิดอื่น ๆ เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองเป็นผู้ที่มีคุณค่าในสังคม โดยกระบวนการดังกล่าวเกิดจากความเข้าใจและการยอมรับ ซึ่งในแต่ละกิจกรรมจะดำเนินการตลอดระยะเวลาการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ซึ่งจะช่วยให้เด็กและเยาวชนค่อย ๆ เกิดการเรียนรู้และพัฒนาจากกระบวนการชุมชนบำบัด เช่น การเป็นแบบอย่าง Help to self-help การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของเด็กและเยาวชนด้วยกัน เป็นต้น ซึ่งมีการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

๑) กลุ่มบำบัด (Group Therapy) ได้แก่

- กลุ่มซักประวัติ (Interview group)
- กลุ่มประชุมเจ้าหน้าที่ (Staff meeting group)
- กลุ่มประชุมเช้า (Morning meeting group)
- กลุ่มสัมมนา (Seminar group)
- กลุ่มปรับความเข้าใจ (Encounter group)
- กลุ่ม Here and Now
- กลุ่มประเมินผลงาน (Evaluation group)
- กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer group) ฯลฯ

๒) งานบำบัด (Work Therapy) งานบำบัดเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ถึงการดำเนินชีวิตที่ต้องประกอบอาชีพ การทำงานที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งเพื่อนร่วมงาน หัวหน้า ลูกน้องหรือผู้ที่มาติดต่อประสานงาน เป็นต้น และการเลือกงาน/อาชีพ อาจมีงานที่ชอบและไม่ชอบหรือเป็นงานที่ไม่ชอบแต่สามารถทำได้ อาจไม่มีโอกาสได้เลือกเฉพาะงานที่ตนเองถนัดเท่านั้น ดังนั้น การฝึกให้เด็กและเยาวชนมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย สามารถปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การดำเนินกิจกรรมโดยการแบ่งทีมงานตามความเหมาะสม ความจำเป็นของแต่ละหน่วยงาน และตามสถานการณ์ตัวอย่างทีมงาน อาทิ ทีมงานเกษตร, ทีมงานครัว, ทีมงานซักกรีด, ทีมงานซ่อมบำรุง และทีมงานบ้าน ฯลฯ

- ๓) กิจกรรมที่ช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Re-shape behavior) เป็นกิจกรรมที่ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ที่ตอบสนองทั้งเด็กและเยาวชนกระทำทั้งพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์ ประกอบด้วย ได้แก่
- เครื่องมือของบ้าน (Tools of the house)
 - การให้รางวัลซึ่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเด็กและเยาวชนอีกวิธีหนึ่ง

กลุ่มบำบัด (Group therapy)

๑. กลุ่มซักประวัติ (Interview group)

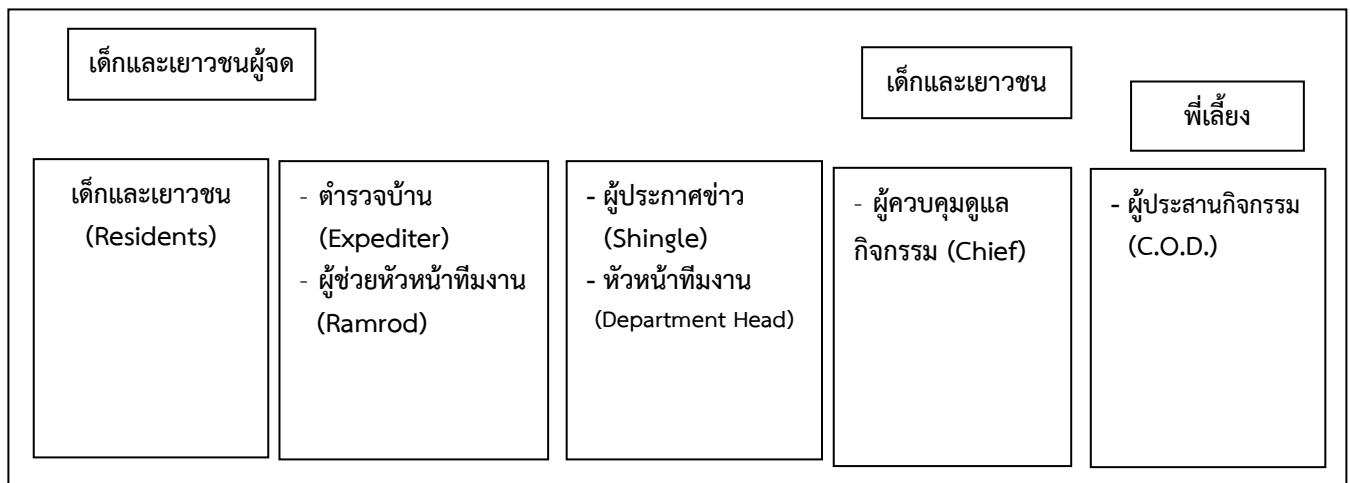
วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างเด็กและเยาวชนที่เป็นเด็กและเยาวชนเก่าและเด็กและเยาวชนใหม่
๒. เพื่อลดความวิตกกังวลของเด็กและเยาวชน
๓. เพื่อทราบประวัติส่วนตัว ประวัติการทำงาน และประวัติการใช้ยาและสารเสพติดของเด็กและเยาวชน

ระยะเวลา : ๑๕- ๓๐ นาที

วิธีดำเนินการ

๑. จัดเตรียมเด็กและเยาวชนให้นั่งตามแผนผังด้านล่าง สร้างสัมพันธภาพและบรรยากาศแห่งความเป็นเพื่อน เพื่อให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย เป็นกันเอง กระตุ้นให้ผู้ถูกสัมภาษณ์พูดอย่างเสรีในขณะสัมภาษณ์
 ๒. เด็กและเยาวชนผู้ที่มีหน้าที่ซักประวัติแนะนำตนเองและพี่เลี้ยง
 ๓. พูดคุยซักประวัติเด็กและเยาวชนใหม่ตามหัวข้อที่กำหนด (ตามแบบบันทึกประวัติเด็กและเยาวชนใหม่)
- หมายเหตุ ผู้เข้าร่วมซักประวัติประกอบด้วยผู้ที่มีหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ดังรูป (อาจปรับให้เข้ากับบริบทของแต่ละสถานที่ และผู้เข้าร่วมตามความเหมาะสมที่มีผู้มีตำแหน่ง)

ประเมินผล

๑. สัมพันธภาพระหว่างเด็กและเยาวชน มีการยอมรับซึ่งกันและกัน
๒. การพูดคุยและสังเกตความวิตกกังวลของเด็กและเยาวชนใหม่

บทบาทหน้าที่ของผู้บำบัด

๑. ดูแลจัดเตรียมพี่เลี้ยงให้เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนใหม่
๒. ดูแลให้เด็กและเยาวชนเก่าสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนใหม่ในขอบเขตที่เหมาะสม เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการบำบัดฟื้นฟู

๓. ดูแลการสร้างบรรยากาศของสัมพันธภาพที่ดี

แบบบันทึกประวัติเด็กและเยาวชนใหม่

หน่วยงาน.....

วันที่ เดือน..... พ.ศ.....

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี

เกิดวันที่.....เดือน..... พ.ศ.....เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....

ศาสนา.....สถานภาพ.....วุฒิการศึกษา.....

ที่อยู่ปัจจุบัน.....

.....

ความสามารถพิเศษ.....

โรคประจำตัว.....แพ้ยา-แพ้อาหาร.....

การประสบอุบัติเหตุ.....

ประวัติการใช้ยาเสพติด

ยาเสพติดที่ใช้ครั้งแรก.....เมื่ออายุ.....ปี

ยาเสพติดที่เคยใช้.....

ยาเสพติดที่ใช้ปัจจุบัน.....วิธีเสพ.....ปริมาณที่ใช้.....

ระยะเวลาที่ใช้ยาเสพติด.....วันที่ใช้ครั้งสุดท้าย.....

ผู้ที่สามารถติดต่อได้ในกรณีฉุกเฉิน.....โทร.....

ลงชื่อ.....เด็กและเยาวชน

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่

๒. กลุ่มประชุมเจ้าหน้าที่ (Staff Meeting)

วัตถุประสงค์

๑. ให้เจ้าหน้าที่ผู้บำบัดได้รับรู้รายละเอียดกิจกรรมประจำวันของเด็กและเยาวชน
๒. ให้เจ้าหน้าที่ผู้บำบัดทราบพฤติกรรมและทัศนคติของเด็กและเยาวชน
๓. ร่วมกันพิจารณาแก้ไขพฤติกรรมเด็กและเยาวชนตามกระบวนการบำบัดฟื้นฟู
๔. ร่วมกันพิจารณาประเมินผลและให้การช่วยเหลือในการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนแต่ละราย

ระยะเวลา ๖๐ นาที

วิธีดำเนินการ

๑. เจ้าหน้าที่ผู้บำบัดทุกคนเข้าร่วมประชุมพร้อมกันที่ห้องประชุมตามเวลาที่กำหนด โดยผู้รับผิดชอบสูงสุดเป็นประธาน เช่น หัวหน้าสถานแรกรับฯ หรือผู้รักษาการแทน
๒. รายงานเหตุการณ์ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในหน่วยงานตลอด ๒๔ ชั่วโมงที่ผ่านมา รวมทั้งกิจกรรมของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนแต่ละทีมงาน รายละเอียดกิจกรรมของเด็กและเยาวชน การทำโปรแกรมต่าง ๆ การเสนอใบร้องขอต่างๆ ของเด็กและเยาวชน
๓. ผู้บำบัดร่วมกันสรุปประเมินผลเด็กและเยาวชนแต่ละราย
๔. ผู้บำบัดร่วมกันพิจารณาแก้ปัญหาและสั่งการคณะรับผิดชอบหรือมอบหมายผู้บำบัดดำเนินการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนแต่ละราย
๕. ผู้บำบัดร่วมกันพิจารณารายงานหรือใบเสนอต่างๆ
๖. ผู้บำบัดไม่รวมเด็กและเยาวชนที่มีตำแหน่ง C.O.D. พุดคุยสรุปผลการประชุมใช้เวลาประมาณ ๑๐ - ๑๕ นาที

บทบาทหน้าที่ของผู้บำบัด

๑. สอนให้เด็กและเยาวชนรู้จักบันทึกเหตุการณ์ประจำวัน
 ๒. ให้คำแนะนำกำลังใจแก่เด็กและเยาวชนเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง
 ๓. แสดงความคิดเห็นและเหตุผลในการวิเคราะห์พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนแต่ละราย พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขการช่วยเหลือ
 ๔. ร่วมประเมินผลการบำบัดเด็กและเยาวชนแต่ละราย
- การประชุมของเจ้าหน้าที่ผู้บำบัด ดำเนินการประชุมประจำวันทุกวัน โดยมีผู้อำนวยการสถานพินิจฯ เป็นประธาน ซึ่งในการประชุมประกอบด้วย การรายงานความเคลื่อนไหวหรือสถานการณ์ภายในสถานพินิจฯ ได้แก่
- พ่อบ้าน** รายงานเรื่องกิน อยู่ หลับนอน เรื่องสุขภาพร่างกายในที่ประชุม
- Staff** รายงานเรื่องพฤติกรรมทางด้านอารมณ์ การแสดงออก ความรู้สึกผลการฝึกอบรมทั้งด้านการพัฒนาและการไม่พัฒนาของเด็กและเยาวชน เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนให้ตรงตามสภาพปัญหา
- ครูที่ปรึกษา** รายงานเรื่องผลของการทำกลุ่มครูที่ปรึกษา สภาพปัญหาและร่วมกันหาแนวทางช่วยเหลือต่อไป
- ครูเวร** รายงานเรื่องผลการปฏิบัติงาน สถานการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาและวางแผนแนวทางการปฏิบัติงานในวันต่อวัน
- นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ** รายงานเรื่องการศึกษาทั้งสายสามัญและอาชีพของเด็กและเยาวชน
- นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น พยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่คนอื่น ๆ รายงานสภาพปัญหาที่พบนอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้นให้กับที่ประชุมทราบ เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไข ซึ่งการทำงานเป็นทีมในระบบชุมชนบำบัด โดยร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ไข ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก

๓. กลุ่มประชุมเช้า (Morning Meeting Group)

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีการสำรวจตนเองทั้งด้านความรู้สึกและพฤติกรรม สร้างเสริมข้อดี พัฒนาข้อด้อย
๒. เพื่อให้เด็กและเยาวชนรู้จักยอมรับตนเอง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและมีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์
๓. เพื่อให้เด็กและเยาวชนลดความวิตกกังวลสามารถอยู่รับการบำบัดร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
๔. เพื่อให้เด็กและเยาวชนกล้าแสดงออก

ระยะเวลา ๖๐ นาที

วิธีดำเนินการ

๑. เด็กและเยาวชนทั้งหมดพร้อมกันที่ห้องประชุมก่อนเวลาเริ่มทำกลุ่ม ๑๕ นาที เพื่อเตรียมความพร้อมกลุ่มโดยเจ้าหน้าที่ผู้นำกลุ่มตรวจเช็คหัวข้อบอร์ด
๒. ผู้นำกลุ่มให้สัญญาณรวมกลุ่มโดยการสั่นกระดิ่งและกล่าวสวัสดี
๓. เด็กและเยาวชนทั้งหมดยืนอ่านปรัชญาและอุดมการณ์แห่งชีวิตพร้อมกันจนจบ หลังจากนั้น นั่งประจำที่
๔. ผู้ที่ได้รับมอบหมายอ่านรายงานเวอร์ ๒๔ ชั่วโมงที่ผ่านมา ถ้ามีเด็กและเยาวชนเข้าใหม่ที่เกี่ยวข้องจะพาออกมาแนะนำหน้ากลุ่ม
๕. เด็กและเยาวชนที่ได้รับการช่วยเหลือด้วยการทำกลุ่มให้คำแนะนำ (Hair Cut) ในวันที่ผ่านมา พูดความรู้สึกข้อบกพร่องของตนเอง สิ่งที่ได้รับจากคำแนะนำและแนวทางการแก้ไข
๖. ผู้นำกลุ่มเชิญเด็กและเยาวชนออกมาพูดหน้ากลุ่มตามรายชื่อที่ลงไว้ในแต่ละหัวข้อบอร์ดตามลำดับ เมื่อเด็กและเยาวชนแต่ละคนพูดจบเพื่อนในกลุ่มยกมือแสดงความต้องการที่จะออกมาแสดงความคิดเห็นให้กำลังใจให้คำแนะนำ ซึ่งผู้นำกลุ่มจะพิจารณาเชิญออกมาตามความเหมาะสม
๗. ในหัวข้อบอร์ดภาคบันเทิงประกอบด้วยเกมส์สั้น ๆ ให้ทุกคนในกลุ่มได้มีส่วนร่วม จากนั้นร้องเพลงสนุกหนึ่งเพลง เพลงประจำสถานพินิจฯ หนึ่งเพลงโดยหมุนเวียนทีมงานให้รับผิดชอบ
๘. ผู้นำกลุ่มเชิญคณะรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายออกมาสรุปการดำเนินกลุ่ม เจ้าหน้าที่ผู้บำบัดอาจเพิ่มเติมในกรณีที่ยังไม่ครบถ้วน
๙. ก่อนจบกลุ่มผู้นำกลุ่มถามว่าพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองแล้วหรือยัง เด็กและเยาวชนตอบรับพร้อมกันว่าพร้อม หลังจากนั้นจึงปิดกลุ่ม

บทบาทหน้าที่ของผู้บำบัด

๑. สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของเด็กและเยาวชน
๒. ให้คำแนะนำเพิ่มเติมตามความเหมาะสม
๓. รับฟังปัญหาของเด็กและเยาวชนเพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาช่วยเหลือในการบำบัดฟื้นฟู
๔. สนับสนุนความสามัคคี ส่งเสริมให้กำลังใจเด็กและเยาวชนที่กล้าเปิดเผยความรู้สึก
๕. กระตุ้นเด็กและเยาวชนที่มีความรู้สึกท้อแท้หมดกำลังใจให้กล้าเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้น
๖. สอนและฝึกพัฒนาบุคลิกภาพ เช่น การทำความเคารพ การแนะนำตนเอง มารยาทการพูดการฟัง
๗. ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีความคิดสร้างสรรค์รู้จักค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ วิทยุ โทรทัศน์
๘. สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนสามารถนำประสบการณ์มาใช้ได้อย่างเหมาะสม

๔. กลุ่มประเมินผลงาน (Evaluation group)

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นเกี่ยวกับงานและผู้ร่วมงาน
๒. เพื่อให้เด็กและเยาวชนยอมรับเหตุผลซึ่งกันและกัน เกิดความเข้าใจ สามารถทำงานร่วมกันได้

อย่างมีความสุข

๓. เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาในการทำงาน

ระยะเวลา ๓๐ - ๔๕ นาที

วิธีดำเนินการ

๑. เด็กและเยาวชนแต่ละทีมงานรวมกลุ่มกัน
๒. หัวหน้าทีมงาน/work Leader เป็นผู้ดำเนินการ เป็นที่ปรึกษา ผู้บำบัด/เจ้าหน้าที่ ประจำทีมงาน สังเกตการณ์และให้คำแนะนำเพิ่มเติมตามความเหมาะสม (ต้องสอดคล้องกับระดับผู้มีตำแหน่ง)
๓. หัวหน้าทีมงานให้เด็กและเยาวชนแสดงความรู้สึก ความต้องการ ความคิดเห็นเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ
๔. พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์และคำแนะนำต่าง ๆ
๕. สรุปบันทึกตามแบบประเมินผลงานเด็กและเยาวชน

ประเมินผล

๑. บรรยากาศและการมีส่วนร่วม
๒. ความเข้าใจและความก้าวหน้าในการร่วมกันจัดการกับทีมงานที่รับผิดชอบ

บทบาทหน้าที่ของผู้บำบัด

๑. สังเกตพฤติกรรม การแสดงความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน
๒. ให้คำแนะนำ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ การยอมรับและความสามัคคี
๓. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

แบบประเมินผลงานสมาชิก

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
ทีมงาน.....
ชื่อ.....นามสกุล.....
ความรู้สึกเกี่ยวกับการทำงาน.....
ความรู้สึกต่อเจ้าหน้าที่ประจำทีมงาน.....
ความรู้สึกต่อเพื่อนร่วมงาน.....
ความรู้สึกทั่วไป.....
อุปสรรคในการทำงาน.....
ความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับทีมงาน.....
สุขภาพ.....

๕. กลุ่มสัมมนา (Seminar group)

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เด็กและเยาวชนกล้าแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
๒. เพื่อให้เด็กและเยาวชนสรุปแนวคิดโดยนำความรู้ เหตุผล และประสบการณ์ มาใช้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และร่วมกันกำหนดแนวทางปฏิบัติ
๓. ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีทักษะในการฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

ระยะเวลา ๓๐ - ๔๕ นาที

วิธีดำเนินการ

๑. เด็กและเยาวชนทั้งหมดพร้อมกันในห้องประชุม มีเด็กและเยาวชนที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้จัดบันทึก ๑ คน เขียนกระดาน ๑ คน
๒. ผู้ควบคุมดูแลประสานกิจกรรม (C.O.D.) เป็นผู้ดำเนินการแจ้งหัวข้อและวัตถุประสงค์ให้เด็กและเยาวชนทุกคนทราบ
๓. ผู้นำกลุ่ม (Staff) เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนทุกคนได้แสดงความคิดเห็นจากความเข้าใจหรือประสบการณ์ โดยเชิญเด็กและเยาวชน ที่ยกมือให้แสดงความคิดเห็นทีละคน ผู้รับผิดชอบเขียนกระดานตามหัวข้อสัมมนาทุกข้อเสนอของเด็กและเยาวชน
๔. ผู้นำกลุ่มสร้างบรรยากาศและกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนเกิดทัศนคติที่ดีต่อเรื่องราวข้อเท็จจริงในระหว่างเข้าร่วมสัมมนา
๕. สรุปประเด็นและผลการสัมมนาให้เข้าใจชัดเจน เป็นที่ยอมรับของเด็กและเยาวชนทุกคน
๖. นำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาประกาศให้เป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน

ประเมินผล

๑. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน
๒. บรรยากาศการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้บำบัด

๑. เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับหัวข้อ วัตถุประสงค์ และการนำเข้าสู่การสัมมนา ซึ่งหัวข้อในการสัมมนามักจะเลือกจากหัวข้อที่ยังหาข้อสรุปในการปฏิบัติไม่ได้ ท้นเหตุการณ์ มีประโยชน์ในการปรับตัว หรือปรับพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน
๒. กระตุ้นให้เด็กและเยาวชนได้มีการฝึกทักษะในการฟัง การคิด และส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงเหตุผล แสดงข้อคิดเห็นให้กับผู้อื่นในกลุ่มอย่างมีเหตุผล โดยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ที่ดี
๓. ช่วยเสริมความรู้หรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในเรื่องของการสัมมนาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
๔. สังเกตพฤติกรรม การแสดงออกของเด็กและเยาวชนเพื่อเป็นข้อมูลในการบำบัดรักษาต่อไป

๖. กลุ่มนันทนาการ (Recreation group)

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เด็กและเยาวชนสนุกสนาน ผ่อนคลายความเครียด
๒. เพื่อให้เด็กและเยาวชนกล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสม
๓. เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความสามัคคี
๔. เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ระยะเวลา ๔๕-๖๐ นาที

วิธีดำเนินการ

คณะรับผิดชอบจัดทีมเด็กและเยาวชนสลับเปลี่ยนหมุนเวียนกันรับผิดชอบ

๑. เด็กและเยาวชนทีมที่ได้รับมอบหมายประชุมวางแผนเตรียมการดำเนินกลุ่ม กิจกรรม เกม และอุปกรณ์ต่างๆ ล่วงหน้าก่อนดำเนินการ
๒. เด็กและเยาวชนทุกคนพร้อมกันในห้องประชุม
๓. ผู้นำกลุ่มดำเนินกลุ่มโดยแบ่งเป็น ๒ ขั้นตอน คือ เกมภาคบันเทิง และเล่นดนตรี ร้องเพลง เต้น (การดำเนินการให้เด็กและเยาวชนทุกคนมีส่วนร่วมมากที่สุด)
๔. ปิดกลุ่มให้เด็กและเยาวชนร่วมกันร้องเพลง

ประเมินผล

๑. การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน
๒. บรรยากาศในการดำเนินกิจกรรม
๓. ความคิดสร้างสรรค์ของทีมเด็กและเยาวชนที่รับผิดชอบกิจกรรม

บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้บำบัด

๑. สังเกตพฤติกรรม
๒. เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำการดำเนินกิจกรรม
๓. กระตุ้นให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม

๒. งานบำบัด (Work therapy)

งานบำบัดเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ถึงการดำเนินชีวิตที่ต้องประกอบอาชีพ การทำงานที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งเพื่อนร่วมงาน หัวหน้า ลูกน้อง หรือผู้ที่มาติดต่อประสานงาน เป็นต้น และการเลือกงาน/อาชีพ อาจมีงานที่ชอบและไม่ชอบ หรือเป็นงานที่ไม่ชอบแต่สามารถทำได้ อาจไม่มีโอกาสได้เลือกเฉพาะงานที่ตนเองถนัดเท่านั้น ดังนั้นการฝึกให้เด็กและเยาวชนมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย สามารถปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การดำเนินกิจกรรมโดยการแบ่งทีมงานตามความเหมาะสม ความจำเป็นของแต่ละหน่วยงาน และตามสถานการณ์ ตัวอย่างทีมงาน เช่น ทีมงานประชาสัมพันธ์ ทีมงานครัว ทีมงานเกษตร ทีมงานซักรีด ทีมงานบ้านฯลฯ

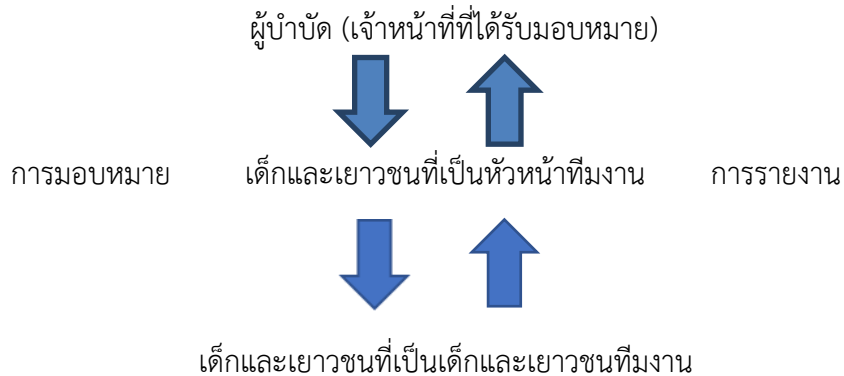
วัตถุประสงค์

๑. ฝึกให้เด็กและเยาวชนมีความรับผิดชอบ
๒. ให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
๓. เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีทักษะในการวางแผนการทำงาน

วิธีดำเนินการ

๑. ประเมินคัดกรองและจัดเด็กและเยาวชนเข้าทีมงานตามความเหมาะสม (ควรมีการสับเปลี่ยนทุกเดือน) เพื่อให้เกิดการพัฒนาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงานและผู้ร่วมงานใหม่ ๆ
๒. คัดเลือกเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมดี มีความรับผิดชอบเป็นหัวหน้าทีมงาน
๓. ทำกลุ่มประเมินผลงาน สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง เพื่อประเมินผลงาน ปัญหาอุปสรรคและความรู้สึกจากการปฏิบัติ

แผนผังการดูแลและการมอบหมายงานประจำทีมงาน

การมอบหมายและการรายงาน

ในการดำเนินการของทีมงานต่าง ๆ นั้น ผู้บำบัด (เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย) มีหน้าที่เป็นผู้มอบหมาย ควบคุม กำกับ ดูแล ประเมินผลการทำงานและความรับผิดชอบของเด็กและเยาวชน ตลอดจนให้คำแนะนำ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีขึ้นตามระบบของชุมชนบำบัด โดยการสั่งงานหรือมอบหมายงานต่าง ๆ ให้กับหัวหน้าทีมงาน (Department Head) จะพิจารณาแบ่งงาน มอบหมายสั่งงานให้กับเด็กและเยาวชนทีมงานและติดตามตรวจสอบการทำงานของเด็กและเยาวชนทีม มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

๑. หัวหน้าทีมงานรับมอบหมายงานจากครู หรือ Staff พิจารณางานที่ได้รับ สอบถามรายละเอียด ของงาน ให้เข้าใจ แล้วพิจารณาความสามารถของเด็กและเยาวชนทีมงานแต่ละคน และมอบหมายงานตามความเหมาะสม
๒. ทำการเบิกอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ที่ต้องใช้ทำงานแต่ละทีมจากเจ้าหน้าที่ผู้บำบัด
๓. มอบหมายงานและเครื่องมือพร้อมอธิบายรายละเอียดแก่เด็กและเยาวชนทีมงาน โดยให้เด็กและเยาวชนปฏิบัติงานตามเวลาที่กำหนด เมื่อครบกำหนดเวลาให้เด็กและเยาวชนทีมงานรายงานหัวหน้าทีม
๔. หัวหน้าทีมงานตรวจสอบผลงาน ให้เด็กและเยาวชนทำความสะอาดเครื่องมือ อุปกรณ์หลังใช้งาน ตรวจสอบอีกครั้งแล้วส่งคืนพัสดุของทีมงาน
๕. สังเกตพฤติกรรมการทำงาน ควบคุม กำกับตรวจสอบ และให้คำแนะนำช่วยเหลือการปฏิบัติงานกับเด็กและเยาวชนทีม เมื่อครบระยะเวลาที่กำหนดสรุปรายงานผู้บำบัด ผลการทำงานให้ครูที่ปรึกษา/Staff
๖. ลงรายงานผลงานและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนทีมในแบบฟอร์มส่งหัวหน้าแผนก (Expediter) ผู้ที่ C.O.D. มอบหมายให้รับผิดชอบทีมงาน
๗. ประชุมทีมงานเพื่อประเมินผลงานของทีมงาน (กลุ่มประเมินผลงาน) หัวหน้าทีมงาน (Department Head) สรุปผลและรายงานผลงานต่อหัวหน้าแผนก (Expediter) กลุ่มประเมินผลงาน สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง
๘. หัวหน้าทีมงานรายงานผลงานและพฤติกรรมต่อ Chief Expediter/C.O.D. ในการประชุม คณะรับผิดชอบทุกวัน

๓. กิจกรรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (Re-shape behavior)

เป็นกิจกรรมที่ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ที่ตอบสนองพฤติกรรมที่เด็กและเยาวชนกระทำทั้งพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ประกอบด้วย

๓.๑ เครื่องมือของบ้าน (Tools of the house)

๓.๒ การให้รางวัล (Reward/Positive Reinforcement) เป็นการส่งเสริมพัฒนาการที่ดีสร้างขวัญกำลังใจ ความภาคภูมิใจแก่เด็กและเยาวชน การให้รางวัลในรูปแบบชุมชนบำบัด เน้นการส่งเสริมการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชนด้านความรู้สึก/ทัศนคติมากกว่าวัตถุ สร้างความภาคภูมิใจให้กับเด็กและเยาวชนที่พัฒนาพฤติกรรมดีขึ้น ไม่เน้นเงินทองของขวัญ เช่น การเลื่อนตำแหน่ง การเป็นเด็กและเยาวชนดีเด่น ประโยชน์และสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับจดหมาย การโทรศัพท์ การเยี่ยมญาติ การอนุญาตให้ออกนอกสถานที่ควบคุมเป็นครั้งคราว ฯลฯ

๓.๑ เครื่องมือบ้าน (Tools of the house) เป็นกระบวนการช่วยเหลือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน โดยใช้หลักการช่วยเพื่อช่วยตนเองในรูปแบบของชุมชนบำบัด เมื่อเด็กและเยาวชนกระทำข้อบกพร่อง ขาดความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น งานในหน้าที่หรือกระทำผิดกฎระเบียบ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เด็กและเยาวชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น
๒. เพื่อให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้ให้เกิดทักษะการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม
๓. เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการยอมรับความรู้สึก เหตุผลของกันและกัน เมื่อมีผู้อื่นบอกสิ่งที่ควรปรับปรุง

ขั้นตอนการใช้เครื่องมือบ้าน

๑. เมื่อเด็กและเยาวชนพบเด็กและเยาวชนกระทำข้อบกพร่องให้เขียน/แจ้งด้วยวาจา ตามขั้นตอนของเด็กและเยาวชน
๒. สอบถามเด็กและเยาวชนว่าเกิดอะไรขึ้น มีสาเหตุมาจากอะไร
๓. คณะรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจาก C.O.D. หาข้อมูลจากตัวเด็กและเยาวชนคู่กรณี (ในกรณีที่มีคู่กรณี) พยานผู้ร่วม/เห็นเหตุการณ์ สอบถามเหตุผลการกระทำ รายงานรายละเอียดทั้งหมดให้ C.O.D. รายงานทีมผู้บำบัด
๔. ทีมผู้บำบัดร่วมพิจารณาให้การช่วยเหลือตามข้อมูลและพฤติกรรม
๕. ชี้แจงผู้กระทำข้อบกพร่องเพื่อเตรียมความพร้อมและให้เกิดการยอมรับ
๖. ใช้เครื่องมือบ้านตามระดับของข้อบกพร่อง พฤติกรรม เจตนา เหตุผลที่กระทำ

ชนิดของเครื่องมือบ้าน

๑. Talking to	การพูดคุยตักเตือน
๒. Pull up	การบอกข้อบกพร่อง
๓. Hair cut	การทำกลุ่มให้คำแนะนำ
๔. Learning experience	การเรียนรู้ประสบการณ์
๕. Prospective chair/Hot chair	การนั่งเก้าอี้ใช้ความคิด
๖. Shot down	การทำงานใช้ความคิด
๗. House meeting	การประชุมทั้งบ้าน

๑) Talking to (การพูดคุยตักเตือน) เป็นการพูดคุยตักเตือนบอกข้อบกพร่องและให้คำแนะนำ
แนวทางการแก้ไข

วัตถุประสงค์

๑. ให้เด็กและเยาวชนได้รับรู้ถึงสิ่งที่ควรแก้ไข
๒. สร้างแนวคิดใหม่ในทางที่ดีให้เกิดขึ้นแก่เด็กและเยาวชน
๓. ให้เด็กและเยาวชนได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดี

วิธีดำเนินการ

๑. นัดเด็กและเยาวชนพบคณะรับผิดชอบ พูดคุยในสถานที่ที่จัดไว้
๒. พูดคุยซักถามเหตุผลที่กระทำข้อบกพร่อง
๓. บอกพฤติกรรมที่ต้องแก้ไข
๔. อธิบายผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนเองและผู้อื่น
๕. ให้คำแนะนำและแนวทางการแก้ไข

ประเมินผล

๑. สังเกตจากการแสดงพฤติกรรมการยอมรับขณะดำเนินกิจกรรม
๒. สังเกตจากพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

หมายเหตุ ผู้ใช้เครื่องมือ คือ เด็กและเยาวชนที่มีประสบการณ์ ผู้ที่มีหน้าที่สูงกว่า เช่น คณะรับผิดชอบ

๑) Pull up (การบอกข้อบกพร่อง) เป็นการบอกการกระทำที่ไม่เหมาะสม/ข้อบกพร่อง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่แสดงออกมาในทางที่ไม่ถูกต้องและสามารถปรับเปลี่ยนได้ โดยการบอกกล่าวจากเพื่อน
๒. เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้ และไม่กระทำข้อบกพร่องนั้นๆ อีก

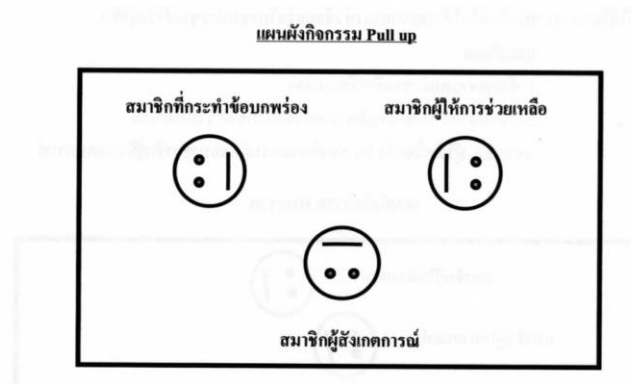
วิธีดำเนินการ

เมื่อผ่านขั้นตอนการเตรียมการใช้เครื่องมือบ้าน

๑. คณะรับผิดชอบพิจารณาจัดผู้ที่มีหน้าที่สูงกว่าเป็นผู้บอกข้อบกพร่อง/ให้การช่วยเหลือ อธิบายรายละเอียดข้อมูลที่จะให้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำข้อบกพร่องให้ทราบ ผู้ให้การช่วยเหลือซักถามจนเข้าใจ
๒. คณะรับผิดชอบตำแหน่งเดียวกันหรือสูงกว่าเป็นผู้สังเกตการณ์
๓. ผู้ให้การช่วยเหลือกับเด็กและเยาวชนที่กระทำข้อบกพร่องยืนเผชิญหน้ากัน โดยยืนอยู่ด้านในติดผนัง ผู้สังเกตการณ์ยืนอยู่ตรงกลางลักษณะคล้ายรูปสามเหลี่ยม (ตามแผนผัง) ผู้สังเกตการณ์ถามความพร้อมเด็กและเยาวชนที่กระทำข้อบกพร่อง
๔. ผู้ให้การช่วยเหลือบอกพฤติกรรมที่ต้องแก้ไข (พฤติกรรมที่เด็กและเยาวชนกระทำ) ผลเสียและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อเด็กและเยาวชน ผู้อื่น สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง และแนวทางการแก้ไข
๕. เด็กและเยาวชนที่กระทำข้อบกพร่องตอบขอบคุณ

ประเมินผล

๑. สังเกตจากการแสดงพฤติกรรมการยอมรับขณะร่วมกิจกรรม
๒. สังเกตจากพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

หมายเหตุ ผู้ใช้เครื่องมือ คือเด็กและเยาวชนที่เป็นคนรับผิดชอบที่มีหน้าที่สูงกว่าผู้รับการช่วยเหลือ

๒) Hair cut (การทำกลุ่มให้คำแนะนำ) เป็นการให้คำแนะนำตักเตือนเด็กและเยาวชนที่มีข้อบกพร่อง
วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องและสามารถปรับเปลี่ยน โดยการบอกกล่าว
๒. เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการยอมรับ
๓. เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถนำวิธีการ หลักการและเหตุผลไปใช้ได้

วิธีดำเนินการ เมื่อผ่านขั้นตอนการเตรียมการใช้เครื่องมือบ้าน

๑. คณะรับผิดชอบพิจารณาจัดเตรียมผู้ให้คำแนะนำ ๔ คน ผู้สังเกตการณ์ ๑ คน อธิบายรายละเอียด ข้อมูลทั้งหมด พูดคุยมอบหมายหน้าที่และสภาวะความเป็นพ่อแม่ (Parent : P) ผู้ใหญ่ (Adult : A) และเด็ก (Child : C) ตามทฤษฎี Transactional Analysis (T.A.) กรณีใส่สภาวะ ให้ทำตามบริบทที่สามารถทำได้ หากยังไม่พร้อมก็ยังไม่ต้องใส่สภาวะ

๒. จัดผู้ให้คำแนะนำนั่งเป็นครึ่งวงกลม ผู้สังเกตการณ์นั่งระหว่างผู้ให้คำแนะนำและผู้กระทำข้อบกพร่อง (ตามแผนผัง)

๓. ผู้ให้คำแนะนำบอกพฤติกรรมที่ต้องแก้ไขแก่ผู้กระทำข้อบกพร่อง ทีละคน โดยใช้หลักของสภาวะที่ได้รับมอบหมาย และผลเสีย ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน ผู้อื่น สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง และแนวทางการแก้ไข

๔. ผู้สังเกตการณ์สรุป

๕. ผู้กระทำข้อบกพร่องตอบขอบคุณ เขียนรายงานการให้คำแนะนำ ความรู้สึก สิ่งที่ได้รับตามแบบฟอร์มที่จัดให้ และนำมาลงหัวข้อบอร์ดในกลุ่มประชุมเข้าวันรุ่งขึ้น

ประเมินผล

๑. สังเกตจากพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง
๒. สังเกตจากการแสดงพฤติกรรมการยอมรับขณะร่วมกิจกรรม

หมายเหตุ ผู้ใช้เครื่องมือ คือเด็กและเยาวชนคนรับผิดชอบ/เด็กและเยาวชนผู้มีประสบการณ์/หรือผู้ที่มีบทบาทสูงกว่า

๓) Learning Experience (การเรียนรู้ประสบการณ์) เป็นการให้การช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้ผลจากพฤติกรรมที่ตนเองกระทำ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้การช่วยเหลือ ย้ำเตือนให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้จากผลการกระทำและประสบการณ์ เพื่อแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

วิธีดำเนินการ เมื่อรับรายงานพฤติกรรมที่บกพร่อง/ผิดระเบียบของเด็กและเยาวชนผ่านขั้นตอนการเตรียมการใช้เครื่องมือบ้าน

๑. คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาให้การช่วยเหลือตามข้อมูลและพฤติกรรมที่เกิดขึ้น เช่น เด็กและเยาวชนขาดความรับผิดชอบในการใช้สิ่งของเครื่องใช้ตนเองเกินที่กำหนดโดยไม่มีเหตุผลความจำเป็นบ่อยครั้ง หลังจากทำกลุ่มให้คำแนะนำแล้วคณะกรรมการอาจสั่งงดการให้สิทธิประโยชน์เป็นระยะเวลาตามสมควร โดยพิจารณาจากข้อมูลและพฤติกรรม (ยกเว้นความจำเป็นที่เด็กและเยาวชนร้องขอให้พิจารณา)

๒. แจ้งกิจกรรมการช่วยเหลือต่อตัวผู้กระทำและเด็กและเยาวชนทั้งหมด

๓. สังเกต ให้คำแนะนำ ประเมินผลกิจกรรมที่มอบหมาย และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นขณะให้การช่วยเหลือ

ประเมินผล

๑. สังเกตจากการแสดงพฤติกรรมการยอมรับขณะร่วมกิจกรรม

๒. สังเกตจากพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

หมายเหตุ ผู้ใช้เครื่องมือ คือ ผู้บำบัด/ผู้มีหน้าที่เป็นคณะรับผิดชอบ

๔) Prospective chair/Hot chair (การนั่งเก้าอี้ใช้ความคิด) เป็นวิธีการที่ให้เด็กและเยาวชนได้ใช้เวลา นั่งคิดทบทวนพฤติกรรมหรือความคิดของตนเองว่าผิดหรือถูกและควรแก้ไขอย่างไร

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เด็กและเยาวชนคิดทบทวนการกระทำของตนเองและรับฟังเหตุผลของผู้อื่น

๒. เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ถึงความคิดหรือพฤติกรรมที่แสดงออกในทางที่ไม่ถูกต้อง และสามารถปรับเปลี่ยนได้โดยได้รับการบอกกล่าวจากเพื่อน

วิธีดำเนินการ

๑. เมื่อคณะรับผิดชอบ/ผู้บำบัดพบเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมที่ผิดปกติ หรือไม่เหมาะสมให้นั่งเก้าอี้ใช้ความคิดในที่ที่จัดไว้ เช่น หน้าปรัชญาอุดมการณ์ ในห้องที่เหมาะสมซึ่งเป็นห้องที่ห่างจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ (ตามแผนผัง) โดยให้แนวคิดว่าคุณคิดหรือพฤติกรรมนั้นส่งผลเสีย ต่อตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมอย่างไร

๒. ผู้มีหน้าที่ผลัดเปลี่ยนกันเข้าไปพูดคุย ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของเด็กและเยาวชนแต่ละราย

๓. เมื่อเด็กและเยาวชนมีความเข้าใจ เกิดการยอมรับให้เขียนรายงานสรุปผลจากการนั่งเก้าอี้ใช้ความคิด (ความรู้สึก เหตุผล การยอมรับ แนวทางการแก้ไข เป็นต้น)

ประเมินผล

๑. สังเกตจากการแสดงพฤติกรรมการยอมรับขณะร่วมกิจกรรม

๒. สังเกตจากพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

แผนผังกิจกรรม Hot chair

หมายเหตุ ผู้ใช้เครื่องมือ คือ ผู้บำบัด/เด็กและเยาวชนขณะรับผิดชอบ/หรือผู้มีหน้าที่สูงกว่า

๕) Shot Down (การทำงานใช้ความคิด) เป็นวิธีการให้การช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม (ผิดกฎหลักของบ้าน) เป็นการให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ใช้เวลาคิดทบทวนพฤติกรรมของตนเองรู้จักสำนึกผิดและแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อช่วยเหลือให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้เรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับ
๒. เพื่อให้เด็กและเยาวชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไม่พึงประสงค์

วิธีดำเนินการ

เมื่อรับรายงานการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

๑. คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาตามข้อมูล เหตุผล พฤติกรรม ผ่านขั้นตอนการเตรียมการใช้เครื่องมือบ้าน
๒. สอบถามเด็กและเยาวชนว่าเกิดอะไรขึ้น มีสาเหตุมาจากอะไร
๓. แจ้งผลการพิจารณาพร้อมเหตุผลต่อผู้กระทำ พุดคุยให้เกิดการยอมรับและแจ้ง ให้เด็กและเยาวชน

ทั้งหมดทราบ

๔. หลังจากทำกลุ่มให้คำแนะนำแล้วมอบหมายให้ทำงานที่ไม่ใช่งานที่ปฏิบัติตามปกติตามความเหมาะสมของเด็กและเยาวชนแต่ละราย โดยขณะรับผิดชอบเป็นผู้มอบหมาย ซึ่งได้รับคำปรึกษาจากผู้บำบัด และรายงานพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนต่อผู้บำบัดเป็นระยะ ๆ (อาจทำทุกวันใน staff meeting)

๕. ให้ทำงานโดยให้คำแนะนำเด็กและเยาวชนให้ใช้ความคิดถึงสิ่งที่ตนเองคิดและพฤติกรรมที่เกิดขึ้น รวมทั้งผลเสียที่เกิดขึ้นต่อตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม

๖. เด็กและเยาวชนพบ C.O.D. พุดคุยให้แนวทาง กำลังใจ และให้เด็กและเยาวชนรายงานพฤติกรรม ความรู้สึก เหตุผลการยอมรับ แนวทางการแก้ไขทุกวัน

๗. เมื่อเด็กและเยาวชนรู้สึกว่าการตนเองดีขึ้นทั้งความคิดและพฤติกรรม เขียนร้องขอโดยสรุป แนวคิด สิ่งที่ได้รับจากการทำงาน แนวทางการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อขอปลด Shot down โดยผ่านขณะรับผิดชอบ และ C.O.D. ร่วมกันพิจารณาเห็นควรจึงเสนอคณะกรรมการพิจารณา

๘. C.O.D. แจ้งปลด Shot down หลังเสร็จกลุ่มประชุมเช้า เด็กและเยาวชนพุดความรู้สึก

๙. เด็กและเยาวชนทั้งหมดกล่าวต้อนรับ โดยพุดพร้อมกันว่า “ยินดีต้อนรับ” พร้อมปรบมือ

ประเมินผล

๑. สังเกตการแสดงพฤติกรรมการยอมรับขณะร่วมกิจกรรม

๒. สังเกตจากพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง แนวคิด ทักษะคติ ผลการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

หมายเหตุ ผู้ใช้เครื่องมือ คือ ผู้บำบัดและขณะรับผิดชอบ

หลักปฏิบัติตัวของเด็กและเยาวชน Shot down

๑. ตื่นนอนก่อนเด็กและเยาวชนปกติ ๑ ชั่วโมง โดยผู้ที่อยู่เวรเป็นผู้ปลุกหรือตื่นเอง
๒. รับมอบหมายงานจากคณะรับผิดชอบ
๓. การรับประทานอาหาร ต้องขออนุญาตต่อเด็กและเยาวชนทั้งหมด เมื่อได้รับอนุญาต แล้วจึงรับประทานอาหารได้โดยนั่งแยกคนเดียวและจะได้รับอาหารตามส่วนหรือคณะรับผิดชอบ
๔. ขณะทำงานห้ามพูดคุยติดต่อกับเด็กและเยาวชนอื่นโดยเด็ดขาด นอกจากผู้รับผิดชอบ
๕. จัดกิจกรรมกลุ่มต่างๆ ยกเว้นกลุ่มประชุมเช้า และกลุ่มให้คำปรึกษา
๖. พูดคุยและเขียนรายงานความรู้สึก แนวทางการแก้ไข และประโยชน์ที่ได้รับส่ง C.O.D. ทุกวัน
๗. ลงหัวข้อบอร์ด พูดความรู้สึกในกลุ่มประชุมเช้าทุกวัน
๘. ในการเข้ากลุ่มประชุมเช้าต้องนั่งแถวหน้าเพื่อให้เรียนรู้ประสบการณ์จากกลุ่ม โดยไม่สามารถยกมือให้คำแนะนำผู้อื่นได้

หมายเหตุ จดสิทธิพิเศษ ยกเว้นเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นความจำเป็น (อาจพิจารณาจากการร้องขอของเด็กและเยาวชน)

เกณฑ์ในการปลด ยอมรับในสิ่งที่มอบหมาย มีความรับผิดชอบ เห็นได้ชัดว่ารู้สาเหตุ มีแนวทางการจัดการ และการแก้ไขอย่างชัดเจน

๖) House meeting (การประชุมทั้งบ้าน) เป็นวิธีการในการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดรุนแรงให้เรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้เปลี่ยนแปลง แก้ไขตนเอง และแก้ไขปัญหานี้ในทางที่ถูกต้อง โดยเด็กและเยาวชนในสถานแรกรับฯ และผู้บำบัดทั้งหมดเป็นผู้ให้คำแนะนำ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้เรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับ
๒. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้เปลี่ยนแปลง แก้ไขพฤติกรรมของตนเอง

วิธีดำเนินการ

๑. คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาตามรายละเอียดข้อมูล เหตุผล พฤติกรรม ผ่านขั้นตอนการเตรียมการใช้เครื่องมือบ้าน
๒. แจ้งผลการพิจารณาพร้อมเหตุผลต่อตัวผู้กระทำความผิด พูดคุยให้เกิดการยอมรับ แจ้งเด็กและเยาวชนทั้งหมด
๓. นัดหมาย ออกแบบกลุ่มตามลักษณะของเด็กและเยาวชนที่จะรับการช่วยเหลือ
๔. จัดกลุ่มแบบชั้นเรียนและจัดพี่เลี้ยงละ ๑ คน (ตามแผนผัง)
๕. เด็กและเยาวชนออกไปให้คำแนะนำที่ละคน บอกความรู้สึก พฤติกรรมที่ต้องแก้ไขผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง ผู้อื่น สิ่งแวดล้อม และแนวทางการแก้ไข
๖. ผู้กระทำข้อบกพร่องยืนรับฟัง ไม่พูดแก้ตัว โต้ตอบ หรือแสดงเหตุผลใด ๆ ทั้งสิ้น ถ้าไม่สามารถทนได้ให้แจ้ง พี่เลี้ยง ซึ่งสามารถให้เด็กและเยาวชนหยุดพักโดยพี่เลี้ยงพาออกจากกลุ่มได้ประมาณ ๒ - ๓ นาที เมื่อเด็กและเยาวชนให้คำแนะนำครบแล้ว ผู้บำบัดทุกคนให้คำแนะนำที่ละคนตามลำดับ
๗. เมื่อให้คำแนะนำครบทุกคน พี่เลี้ยงพาออกมาพักประมาณ ๒ - ๓ นาที ระหว่างรอเด็กและเยาวชนพัก C.O.D. หรือผู้บำบัดใช้เวลาทบทวนทำความเข้าใจ ประโยชน์ที่เด็กและเยาวชนทั้งหมดได้รับจากประสบการณ์การทำกลุ่ม
๘. เด็กและเยาวชนที่ได้รับการช่วยเหลือ House meeting ออกมาพูดความรู้สึก ความคิด ประสบการณ์ที่ได้รับจากกลุ่ม

๙. เด็กและเยาวชนทั้งหมดกล่าวยินดีต้อนรับ

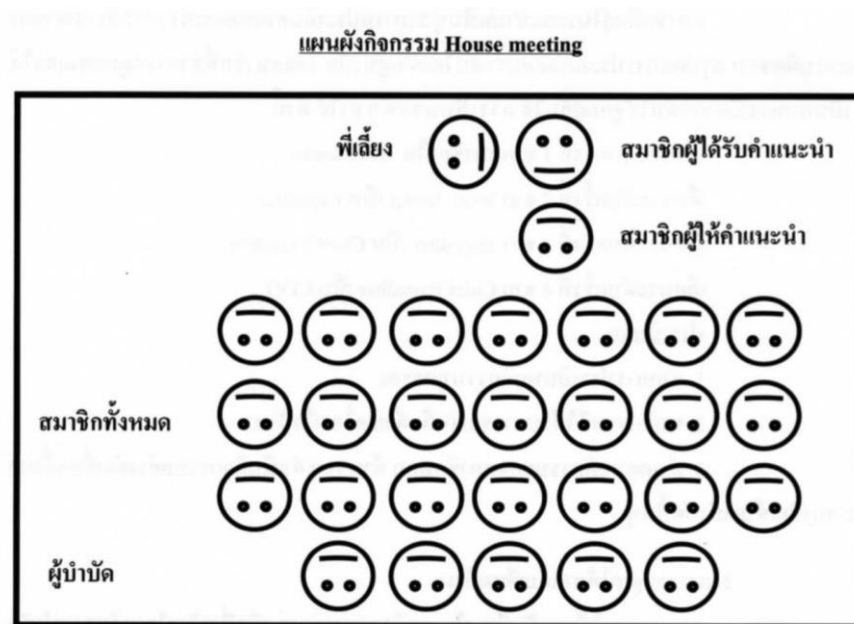
๑๐. ดำเนินการแจ้งโปรแกรม Shot down ต่อไป

ประเมินผล

๑. สังเกตจากการแสดงพฤติกรรมการยอมรับขณะร่วมกิจกรรม

๒. สังเกตจากพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

หมายเหตุ ผู้ใช้เครื่องมือ คือ เจ้าหน้าที่ผู้บำบัด/เด็กและเยาวชนเด็กและเยาวชนทั้งหมดในสถานพินิจฯ

****พี่เลี้ยง = คณะรับผิดชอบ (ที่เป็นผู้ได้รับมอบหมายให้สังเกตการณ์)

๓.๒ การให้รางวัล (Reward/Positive Reinforcement)

การให้รางวัล เป็นการส่งเสริมพัฒนาการที่ดี สร้างขวัญกำลังใจ ความภาคภูมิใจแก่เด็กและเยาวชน การให้รางวัลในรูปแบบชุมชนบำบัด เน้นการส่งเสริมพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชนด้านความรู้สึก/ทัศนคติ มากกว่าวัตถุประสงค์สร้างความภาคภูมิใจให้กับเด็กและเยาวชนที่พัฒนาพฤติกรรมดีขึ้น ไม่เน้นเงินทองของขวัญ

วัตถุประสงค์

๑. สร้างความภาคภูมิใจ
๒. เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็กและเยาวชนอื่นๆ
๓. ให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติที่ดีและเรียนรู้ผลของการกระทำดี

ประเภทของการให้รางวัล

๑. การเลื่อนระดับ/ตำแหน่ง เป็นการให้รางวัลแก่เด็กและเยาวชนที่พัฒนาตนเองได้ดี มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นไปในทางที่ดีขึ้น มีการพัฒนาตนเอง (Self-Improvement) มีทักษะสังคม (Social Skills) และมีความรับผิดชอบต่องาน/บทบาทหน้าที่ (Task Performance)

วิธีการดำเนินการ

การพิจารณาเลื่อนระดับ/ตำแหน่ง ให้สูงขึ้นของเด็กและเยาวชน โดยการประเมินพฤติกรรม และสมรรถนะที่กำหนดใน ๓ มิติ ประกอบด้วยการพัฒนาตนเอง (Self-Improvement) ทักษะสังคม (Social Skills) และความรับผิดชอบต่องาน/บทบาทหน้าที่ (Task Performance) โดยให้เด็กและเยาวชนประเมินตนเอง ผ่านคณะรับผิดชอบ และคณะกรรมการนักวิชาชีพร่วมพิจารณา

การประเมินผล

๑. เด็กและเยาวชนที่จะสามารถเลื่อนระดับ/ตำแหน่งได้ ต้องมีผลการประเมินตามแบบประเมิน สมรรถนะกิจกรรมชุมชนบำบัด ตั้งแต่ ๖๐ คะแนนขึ้นไป

๒. การประเมินสมรรถนะเพื่อเลื่อนระดับ/ตำแหน่งแต่ละครั้ง ต้องมีระยะเวลาห่างกัน ๒ สัปดาห์

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ใช้แบบประเมินสมรรถนะกิจกรรมชุมชนบำบัด

หมายเหตุ หากไม่ผ่านการประเมิน นักวิชาชีพอาจพิจารณาทบทวนและปรับปรุงแนวทางการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคลเพื่อพัฒนาสมรรถนะของเด็กและเยาวชน

๒. รางวัลอื่น ๆ ตามที่หน่วยงานกำหนด ที่ให้ขั้ดต่อระเบียบของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

การจัดพี่เลี้ยงน้องเลี้ยง ครูพี่เลี้ยง ครูที่ปรึกษา

พี่เลี้ยงน้องเลี้ยง

การจัดให้เด็กและเยาวชนเด็กและเยาวชนใหม่มีพี่เลี้ยง เป็นการช่วยให้เด็กและเยาวชนใหม่มีแนวทาง ในการใช้ชีวิตในระบบชุมชนบำบัด สามารถเรียนรู้และปรับตัวได้เร็วขึ้น โดยให้เด็กและเยาวชนเก่าที่อยู่มาระยะ หนึ่งและมีคุณสมบัติของการเป็นพี่เลี้ยง โดยทำหน้าที่ดูแลและให้คำแนะนำเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ และการใช้ชีวิต ในสถานพินิจฯ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กและเยาวชนเก่า ได้ให้ข้อมูลในเรื่องการดำเนินชีวิต กิจกรรมประจำวันในสถานพินิจฯ ตลอดจนรูปแบบการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้แก่เด็กและเยาวชนใหม่ได้รู้ ซึ่งนำไปสู่การปรับตัวได้เร็ว อีกทั้งเป็นการ สร้างความรู้สึกอบอุ่น คลายความเครียด ลดความคิดลบหนึ่ นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนทั้งหมดได้ทำความรู้จักกัน ทำให้เกิดความสามัคคี ไม่มีการแบ่งเป็นพรรคเป็นกลุ่มหรือเป็นบ้าน

คุณสมบัติของพี่เลี้ยง

๑. มีอายุใกล้เคียงกัน มีพฤติกรรมที่ดี มีแนวคิดในการให้แนวทางแก้ไขปัญหาลผู้อื่น ป้องกันปัญหาการข่มกันเอง
๒. พี่เลี้ยงควรมีความเข้าใจในระบบชุมชนบำบัด กระบวนการกลุ่มต่าง ๆ และสามารถให้คำแนะนำ ในเรื่องต่าง ๆ ในระบบได้

๓. ผู้ที่เป็นพี่เลี้ยงต้องไม่ได้มาจากสถานพินิจฯ เดียวกันหรือบ้านในเขตพื้นที่เดียวกัน เช่น ตำบล อำเภอ จังหวัด เพื่อป้องกันการรวมตัวเป็นกลุ่มพรรคพวก และอาจคบคิดกระทำความผิดหรือพากันหลบหนี

๔. พี่เลี้ยงควรมีลักษณะบุคลิกภาพและการแสดงออกด้านอารมณ์ ความคิดที่เหมาะสม

๕. กิจกรรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแบบเข้มข้น (I - Intensive interventions)

เรียบเรียงโดย สุชาครีย์ คุ่มปสี
มินตรา มีมุข
ณัชฌาณญา มาชีว

สถานการณ์และปัญหา

การกระทำผิดในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมมีความรุนแรงมากขึ้น โดยพฤติกรรมต่อต้านสังคม (antisocial behavior) นั้น สามารถพบได้ตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนดังกล่าว ในวงการวิชาการทางจิตวิทยาคลินิกอาชญาวิทยา รวมถึงนิติจิตวิทยาถือว่าเป็นสภาพปัญหาที่มีความรุนแรงซับซ้อน มีความยากลำบากในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู และหากไม่ได้รับการบำบัดแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความเข้าใจ สภาพปัญหาดังกล่าว ก็จะมีแนวโน้มว่าเด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าวจะพัฒนาเป็นอาชญากรในวัยผู้ใหญ่ต่อไป

แนวคิด

การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแบบเข้มข้น เป็นกิจกรรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู สงเคราะห์ ช่วยเหลือส่งต่อแบบเข้มข้นตามสภาพปัญหา ความเสี่ยง/ความจำเป็นเป็นการเฉพาะราย จากผลการประเมินเด็กและเยาวชน เพื่อให้ได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้ทันที่ โดยใช้การบำบัดแก้ไขฟื้นฟูภายใต้กระบวนการ Forensic Cognitive Behavioral Therapy (Forensic CBT) ซึ่งเป็นเทคนิคการบำบัดความคิด พฤติกรรมที่ใช้การผสมผสานระหว่าง เทคนิคการปรับความคิดและการปรับพฤติกรรม ซึ่งในการบำบัดโดยวิธีนี้ ผู้บำบัดทำหน้าที่ทั้งประเมินมิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ ประเมินภาวะสุขภาพจิต และให้ความช่วยเหลือ บำบัดแก้ไขฟื้นฟู หรือส่งต่อในกรณีที่พบภาวะสุขภาพจิตร่วมกับการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเพื่อลดการกระทำผิดซ้ำโดยมุ่งความสำคัญไปที่การลดมิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ ขณะที่ไม่ละเลยการให้ความช่วยเหลือภาวะสุขภาพจิตที่พบด้วย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูตามมิติความเสี่ยง โดยใช้เทคนิคการบำบัด Forensic CBT
๒. เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้และเข้าใจปัญหาของตนเอง อันนำไปสู่การลดโอกาสการกระทำผิดซ้ำ

องค์ประกอบของกิจกรรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแบบเข้มข้น มี ๒ องค์ประกอบ ดังนี้

๕.๑ การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเฉพาะด้าน หมายถึง การดำเนินการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนตามมิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ มีความจำเป็นที่ต้องรับการแก้ไขบำบัดเพื่อลดการกระทำผิดซ้ำ (Criminogenic Needs) ดังนี้

- (๑) มีแนวโน้มมีรูปแบบพฤติกรรมต่อต้านสังคม
- (๒) มีประวัติการมีรูปแบบพฤติกรรมต่อต้านสังคม
- (๓) มีรูปแบบความคิดแบบผู้กระทำผิด
- (๔) คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม
- (๕) มีความบกพร่องของครอบครัว
- (๖) มีปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียน/ที่ทำงาน
- (๗) มีกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ/สันทนาการที่ไม่เหมาะสม
- (๘) มีการใช้ยา/สารเสพติด

โดยจัดกิจกรรมตามโปรแกรมบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู เด็กและเยาวชน โดยใช้เทคนิคการบำบัด Forensic Cognitive Behavioral Therapy (FCBT) และแนวทางการจัดกิจกรรมตามที่กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกำหนด

๕.๒ การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูพิเศษ หมายถึง การดำเนินการกับเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับความพร้อมของครอบครัวที่พร้อมปานกลางถึงน้อย และเด็ก และเยาวชนที่กระทำความผิดและจำเป็นต้องเข้าแผนฟื้นฟูพิเศษเพื่อปรับพฤติกรรม มีความจำเป็นเฉพาะด้าน เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิต (Non-criminogenic Needs) ดังนี้

- (๑) ความจำเป็นทางสุขภาพกาย (Physical Needs)
- (๒) ความจำเป็นทางสุขภาพจิตและจิตเวช (Psychological Needs)
- (๓) ความจำเป็นทางสวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (Social Needs)
- (๔) ความจำเป็นในการปรับพฤติกรรมและการเคารพกฎระเบียบ (Rule Abiding Needs)

๖. กิจกรรมการจัดการรายกรณี (C - Case Management)

เรียบเรียงโดย อัญชลี อารามบุญ
รวีวรรณ มัชปะโต

สภาพปัญหา

เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาและอยู่ในระหว่างการรอพิจารณาคดีมักมีความกังวลและมีปัญหาในด้านความเป็นอยู่ การเรียน การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม เพื่อนเด็กและเยาวชนการยอมรับและปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมหรือข้อเท็จจริงหรือการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของเด็กและเยาวชนในระหว่างที่อยู่ในสถานที่ควบคุม

การมีครูที่ปรึกษาในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นบุคคลที่เด็กและเยาวชนไว้วางใจทำหน้าที่เป็นผู้จัดการรายกรณี โดยการให้คำปรึกษา แนะนำ ตักเตือน ให้กำลังใจ และกำกับดูแลเด็กและเยาวชนรายบุคคลอย่างใกล้ชิด จะช่วยให้เด็กและเยาวชนรู้สึกมั่นคงปลอดภัยและมีแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนตนเองไปในทางที่ดีขึ้นตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) เพราะเมื่อเด็กและเยาวชนได้รับการเติมเต็มความต้องการพื้นฐาน การยอมรับจากกลุ่มเพื่อนเด็กและเยาวชน รวมทั้งการรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มครูที่ปรึกษา เป็นการเสริมสร้างความปลอดภัยและความมั่นคงทางอารมณ์ให้กับเด็กและเยาวชน ซึ่งจะช่วยให้เด็กและเยาวชนปรับเปลี่ยนและกำกับตนเองให้ปฏิบัติตามแนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคลที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิด

การจัดการรายกรณี เป็นกระบวนการจัดการที่สำคัญที่ช่วยให้เด็กและเยาวชนได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามแนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคล โดยมีครูที่ปรึกษา ซึ่งหมายถึงเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทำหน้าที่เป็นผู้จัดการรายกรณี (Case manager) ดูแลช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาเบื้องต้น ประสานส่งต่อ รวมทั้งกำกับติดตามให้เด็กและเยาวชนได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งติดตามและรายงานผลความก้าวหน้าของการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการดูแลช่วยเหลือ ประสานส่งต่อ และกำกับติดตามการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามแนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคลที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตั้งแต่เข้าสู่สถานที่ควบคุม จนกระทั่งได้รับการปล่อยตัว

องค์ประกอบของการจัดการรายกรณี มี ๒ องค์ประกอบ ดังนี้

๖.๑ การจัดการรายกรณี

๖.๒ การจัดกิจกรรมกลุ่มครูที่ปรึกษา

๖.๑ การจัดการรายกรณี

กระบวนการจัดการรายกรณี จะเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่เด็กและเยาวชนเข้าสู่สถานที่ควบคุม และดำเนินการอย่างต่อเนื่องในระหว่างที่อยู่ในสถานที่ควบคุม จนกระทั่งเด็กและเยาวชนได้รับการปล่อยตัวโดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงาน ดังนี้

๑) การประเมินเด็กและเยาวชน จะเริ่มทันทีที่เด็กและเยาวชนเข้าไปในสถานที่ควบคุม โดยเด็กและเยาวชนจะได้รับการประเมินและการจำแนกความเสี่ยงและความจำเป็นตามวิชาชีพแต่ละตำแหน่ง พร้อมทั้ง

จัดลำดับความสำคัญ เพื่อนำมาวางแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความจำเป็นเฉพาะบุคคลที่ได้จากการประเมิน

๒) การวางแผนและจัดทำแนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เป็นการรวบรวมรายงานผลการประเมินจากนักวิชาชีพ โดยครูที่ปรึกษาจะทำงานร่วมกับนักวิชาชีพต่างๆ ในการกำหนดแนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคลตามผลการประเมินหรือความจำเป็นเฉพาะรายที่ต้องได้รับการแก้ไขบำบัด

๓) การประสานและติดตามผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เป็นการกำกับดูแลให้เด็กและเยาวชนปฏิบัติตามแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคล โดยครูที่ปรึกษาจะต้องประสานและติดตามผลการเข้ารับกิจกรรมหรือโปรแกรมของเด็กและเยาวชนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งรวบรวมข้อมูลการส่งต่อเด็กและเยาวชนไปรับการปรึกษาหรือการดูแลช่วยเหลือจากนักวิชาชีพต่างๆ และติดตามผลการส่งต่อ เพื่อให้การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๔) การรายงานผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและการปรับแนวทาง ครูที่ปรึกษาจะรวบรวมและรายงานข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่อยู่ในการกำกับดูแล เช่น ผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนเฉพาะบุคคลตามแนวทางที่กำหนด หรือข้อมูลการร้องขอเลื่อนระดับ/ตำแหน่งของเด็กและเยาวชน เป็นต้น เพื่อเสนอคณะกรรมการนักวิชาชีพพิจารณาประเมินผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู โดยครูที่ปรึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจให้มีการปรับหรือทบทวนแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคล หากพบว่ากิจกรรมหรือโปรแกรมที่จัดให้ไม่ตรงกับความต้องการจำเป็นในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่เปลี่ยนไปของเด็กและเยาวชนในสภาพปัจจุบัน

๖.๒ การจัดกิจกรรมกลุ่มครูที่ปรึกษา

กิจกรรมกลุ่มครูที่ปรึกษา เป็นกิจกรรมที่ครูที่ปรึกษาจะได้พบปะเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของตน พร้อมทั้งได้สร้างสัมพันธภาพที่ดีร่วมกันระหว่างเด็กและเยาวชนกับครูที่ปรึกษาและเด็กและเยาวชนกับเพื่อนเด็กและเยาวชนเอง รวมถึงเพื่อให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนเมื่อมีปัญหาหรือประสงค์ขอความช่วยเหลือ โดยมีแนวทางการจัดกิจกรรม ดังนี้

๑) แจ้งกิจกรรมสำคัญที่เด็กและเยาวชนควรทราบและต้องเข้าร่วมกิจกรรม

๒) พุดคุย รับฟังความคิดเห็น ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ และสอบถามเด็กและเยาวชนในการดำเนินชีวิตประจำวันหรือเหตุการณ์ของวันที่ผ่านมา เช่น การเข้าหน่วยเรียน การเข้าร่วมกิจกรรม หรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นต้น

๓) ให้เด็กและเยาวชนเขียนบันทึกประจำวัน ตลอดจนติดตามและประเมินสิ่งที่เด็กและเยาวชนเขียนในบันทึกประจำวัน เช่น ชื่นชมสิ่งที่ดีที่เด็กและเยาวชนได้เขียนบันทึก ให้กำลังใจ เสนอข้อคิดเห็นและความช่วยเหลือเมื่อเด็กและเยาวชนประสบปัญหา ตลอดจนชื่นชมพัฒนาการในการเขียนบันทึกประจำวันของเด็กและเยาวชน

๔) ให้เด็กและเยาวชนเขียนร้องขอต่างๆ เช่น การเบิกสิ่งของเครื่องใช้ การลากลับเยี่ยมบ้าน และการขออนุญาตออกนอกสถานพินิจเป็นครั้งคราว เป็นต้น

ภาคผนวก

กิจกรรมการส่งเสริมความรับผิดชอบของครอบครัว (Family)

๑.การให้ความรู้ครอบครัว (Family Education)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ครอบครัวมี

๑. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำหน้าที่ครอบครัว
๒. เจตคติที่ดีเข้าใจแผนการบำบัด พื้นฟู และสร้างเสริมทักษะการป้องกันการเสพติดซ้ำแก่เด็กและเยาวชน

ระยะเวลา ๖๐ นาที

วิธีดำเนินการ

๑. ประชุมทีมผู้บำบัด/เจ้าหน้าที่ กำหนดหัวข้อที่จะให้ความรู้ และกำหนดผู้รับผิดชอบ
๒. ให้ความรู้แก่ครอบครัว โดยการใช้สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายวิธี เช่น แผ่นพับ วีดิทัศน์ กรณีศึกษา ฯลฯ ขึ้นอยู่กับความพร้อมและทักษะของเจ้าหน้าที่ผู้บำบัดในแต่ละหน่วยงาน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของครอบครัว
๓. นัดครอบครัวมาเข้าร่วมกิจกรรมตามเวลาที่กำหนด
๔. ดำเนินการให้ความรู้แก่ครอบครัวโดยการมีส่วนร่วมของครอบครัว

ประเมินผล จากการสังเกต พูดคุยซักถามและการตอบคำถาม การมีส่วนร่วมในกิจกรรม

บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้บำบัด

๑. จัดกิจกรรมที่น่าสนใจและส่งผลต่อการเรียนรู้ของครอบครัว
๒. สังเกตพฤติกรรม เช่น ความสนใจ ปฏิบัติการตอบสนอง การมีส่วนร่วม
๓. จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์การสอนให้พร้อม เหมาะสม และน่าสนใจ
๔. ประเมินผลกิจกรรมและนำผลมาปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป

ใบความรู้เรื่อง การทำหน้าที่ของครอบครัว

๑. การแก้ปัญหา (Problem solving) หมายถึง ความสามารถของครอบครัวในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับที่สามารถทำให้ครอบครัวดำเนินไปได้และปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. การสื่อสาร (Communication) หมายถึง การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันซึ่งจะส่งผลถึงการสื่อสารโดยใช้คำพูดมากกว่าการสื่อสารที่ไม่ใช้คำพูด

๓. บทบาท (Roles) หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมที่เด็กและเยาวชนประพติดต่อกันและกันซ้ำ ๆ เป็นประจำ ซึ่งแบ่งได้ ๒ ประเภท คือ บทบาทที่เกี่ยวข้องกับวัตถุและบทบาทที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์

๔. การตอบสนองทางอารมณ์ (Affective Responsiveness) หมายถึง ความสามารถที่จะตอบสนองทางอารมณ์ต่อสิ่งกระตุ้นอย่างเหมาะสมทั้งในแง่ของคุณภาพและปริมาณ ซึ่งแบ่งเป็นอารมณ์ในภาวะปกติ เช่น อารมณ์รัก ความสุข ความยินดี และอารมณ์ในภาวะวิกฤต เช่น ความกลัว โกรธ เศร้า เสียใจ ผิดหวัง

๕. ความผูกพันทางอารมณ์ (Affective involvement) หมายถึง ระดับการแสดงออกซึ่งความสนใจและการเห็นคุณค่าในสิ่งต่างๆ ที่เด็กและเยาวชนแต่ละคนทำ รวมทั้งระดับความรู้สึกผูกพันห่วงใยที่แต่ละคนมีต่อกัน

๖. การควบคุมพฤติกรรม (Behavior Control) หมายถึง แบบแผนที่ครอบครัวปฏิบัติในการควบคุมหรือจัดการกับพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในสถานการณ์ต่าง ๆ

การทำหน้าที่ของครอบครัว

ครอบครัวจะสามารถดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุขหรือไม่ขึ้นอยู่กับการทำหน้าที่ของครอบครัวซึ่งได้แก่ การแก้ไขปัญหา หมายถึง ความสามารถของครอบครัวในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมทำให้ครอบครัวดำเนินไปได้ และปฏิบัติหน้าที่ด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหา หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่มากุศุมการดำรงอยู่อย่างปกติสุขของครอบครัว แต่คำถามมีอยู่ว่า การพัฒนาการของครอบครัวที่จะต้องผ่านช่วงของการพัฒนา ผ่านวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ของครอบครัวไปได้ โดยไม่ทิ้งร่องรอยของปัญหาเอาไว้เลย หรือว่าบางครอบครัวไม่เคยประสบกับปัญหาภายในครอบครัว แต่จากการศึกษาพบว่าทุกครอบครัวต่างมีปัญหาตามพัฒนาการของครอบครัว ที่จะต้องผ่านช่วงวิกฤตการณ์ของครอบครัว เช่นเดียวกัน แต่แตกต่างกันตรงวิธีการแก้ปัญหาของแต่ละครอบครัว

แนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยยึดหลัก อริยสัจ ๔ คือ

๑. ทุกข์ ได้แก่ ตัวปัญหา จะต้องทราบว่าปัญหาคืออะไร
๒. สมุทัย ได้แก่ สาเหตุของปัญหา จะต้องหาสาเหตุของปัญหาให้ได้
๓. นิโรธ ได้แก่ แนวทางในการแก้ปัญหา ครอบครัวจะต้องร่วมกันหาทางเลือกต่างๆ ในการแก้ไขปัญหา
๔. มรรค ได้แก่ มีทางเลือกที่ได้มาใช้ในการแก้ปัญหานั้น

ทักษะการแก้ปัญหา ๕ ขั้นตอน

- กำหนดปัญหาให้บอกตนเองให้ได้ว่าปัญหาที่แท้จริงคืออะไร
- สาเหตุของปัญหาให้ระบุว่าปัญหานั้น ๆ มีสาเหตุมาจาก
- มีทางเลือกในการแก้ปัญหาก็ทางเลือก แต่ละทางเลือกมีข้อดีและข้อเสียอย่างไรบ้าง
- ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด
- แก้ไขข้อเสียของทางเลือกที่ตัดสินใจ นำมาใช้แก้ปัญหานั้น ๆ แล้วลงมือปฏิบัติ

การสื่อสาร

ความหมาย การสื่อสาร เป็นการส่งข้อมูลข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง การสื่อสารอาจทำให้เกิดความพอใจ หรือไม่พอใจก็ได้ แต่เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้คนมีปฏิสัมพันธ์กัน

ลักษณะการสื่อสาร

การสื่อสารทางบวก ทำให้ผู้รับพอใจ ภูมิใจ เช่น การชื่นชม ยอมรับ มอง สบตา จับมือ พุดคุยด้วยความเป็นมิตร การให้สิ่งที่ต้องการ ฯลฯ

การสื่อสารทางลบ ทำให้ผู้รับเสียใจ รู้สึกด้อยน้อยคุณค่า เช่น การพุดคุ้ยว่ากล่าวประชดประชัน เปรียบเทียบกับผู้อื่น ท้าที่ดูหมิ่น หรือมีการให้แต่บ่นว่า ลำเลิกไปด้วย ฯลฯ

การสื่อสารที่ไม่ตรงไปตรงมา เป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งแต่มีความคิดและความรู้สึกอีกอย่างหนึ่ง ซ่อนอยู่ เป็นลักษณะไม่จริงใจ ไม่ซื่อสัตย์ เช่น แสดงท่าทีคำพุดเหมือนชื่นชมแต่ตอนท้ายดูจะสับสนหรือมีความหมายไปทางลบ เช่น การพุดคุ้ยกันหรือการสื่อสารกันนั้น ทั้ง ๒ ฝ่ายที่พุดคุ้ยกัน นอกจากจะสื่อกันด้วยคำพุดแล้วยังอาศัยสิ่งที่ไม่ได้เป็นคำพุดส่วนของภาษาทางกาย เช่น

- การสบตา จะทำให้พุดจากกันเข้าใจง่ายขึ้น การสบตายังช่วยให้ทั้ง ๒ ฝ่ายรับรู้อารมณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างพุดคุ้ย
- สีหน้าที่รับฟังหรือยิ้มแย้มแจ่มใส ย่อมดีกว่าการแสดงสีหน้าเฉยเมยหรือบึ้งตึง นอกจากนี้การสังเกตสีหน้าฝ่ายคู่สนทนา ทำให้ทราบความรู้สึกได้ดีกว่าเขากำลังโกรธ กังวล น้อยใจ เสียใจ ฯลฯ ซึ่งจะทำให้เราเลือกที่จะพุดจากกับเขาได้อย่างเหมาะสม

- ท่าทางที่แสดงออกซึ่งการรับฟังและทำให้คู่สนทนาอยากพุดคุ้ยด้วย ได้แก่ การผงกศีรษะรับฟัง การโน้มตัวเข้าหา คนที่ให้อารมณ์จะแสดงอีกลักษณะหนึ่ง เช่น กอดอก ยืนตัวแข็ง ฯลฯ

- การสัมผัส เช่น การจับมือ จับต้นแขน การโอบกอด จะทำให้ความรู้สึกเข้าใจ อุ่นรักใคร่ สนิทสนมเป็นอย่างดี
- ระยะห่าง การพุดคุ้ยจะดีขึ้น หากทั้ง ๒ ฝ่าย พุดคุ้ยในระยะใกล้เคียงกัน การพุดคุ้ยในระยะห่าง จะทำให้ต้องใช้เสียงดัง และไม่มีกรสบตา จะทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ง่าย

การสื่อสารที่ดีจะต้องใช้องค์ประกอบของภาษาท่าทางทั้ง ๕ ประกอบกันเป็นส่วนช่วยร่วมกับทักษะพื้นฐานครอบครัวควรได้เรียนรู้ คือ

๑. การบอกความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ทำให้อีกฝ่ายเข้าใจถูกต้องว่าเรารู้สึกอย่างไร
๒. การถามและรับฟังความคิดเห็นของอีกฝ่ายหนึ่ง
๓. การแสดงความชื่นชมและขอบคุณ

ผลของการสื่อสารที่เหมาะสม

เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และเป็นปัจจัยในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคคลในครอบครัว และเป็นแนวทางให้เรียนรู้ที่จะปรับตัวในสังคมต่อไป ในทางกลับกันถ้าได้รับการสื่อสารทางลบอยู่เสมอ จะทำให้เกิดความรู้สึกไม่พอใจ น้อยใจ และไม่ร่วมมือในคำตักเตือน บางครั้งมีการต่อต้าน เรียกร้องความสนใจจากผู้อื่นแทน ซึ่งเกิดปัญหาอื่น ๆ ได้ เช่น หนีออกจากบ้าน ถูกชักจูงเข้ากลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ติดยาเสพติด มั่วสุมกับกลุ่มอันธพาล ฯลฯ

บทบาทหน้าที่ของบุคคลในครอบครัว

หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมที่เด็กและเยาวชนประพฤติต่อกันซ้ำๆ เป็นประจำ แบ่งออกเป็นบทบาทพื้นฐาน ได้แก่ พ่อ แม่ ลูก ซึ่งควรจะมีหน้าที่ในแต่ละบทบาท ซึ่งควรทำหน้าที่ของตนเองให้ชัดเจนเหมาะสม

บทบาทหน้าที่ทุกคนในครอบครัวต้องมีบทบาทหน้าที่ในภารกิจต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งบทบาทพื้นฐานและบทบาทเฉพาะ ครอบครัวที่มีประสิทธิภาพจะมีการมอบหมายหน้าที่ที่จำเป็นทุกด้านอย่างชัดเจน ให้กับบุคคลที่เหมาะสมแต่ครอบครัวที่มีปัญหาจะมีการมอบหมายหน้าที่อย่างไม่เหมาะสมเด็กและเยาวชนบางคนอาจต้องรับหน้าที่มากเกินไป ในขณะที่คนอื่นไม่ได้ทำอะไรเลย และครอบครัวต้องมีวิธีตรวจสอบว่าเด็กและเยาวชนแต่ละคนทำหน้าที่ครบถ้วนหรือไม่ แต่ถ้าไม่ทำจะมีบทลงโทษอย่างไร

บทบาทหน้าที่ของพ่อบ้านที่มีต่อครอบครัว

๑. ให้ความคุ้มครองปกป้องครอบครัว พ่อบ้านต้องทำหน้าที่เป็นเสาเอกที่ค้ำชูบ้านให้เกิดความมั่นคง และเป็นโครงบ้านที่แข็งแรง ทนต่อฟ้าอากาศที่มากกระทบ ครอบครัวที่มีพ่อบ้านเข้มแข็งจึงมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยอันตรายภายนอก

๒. ให้การคำจูงใจเกื้อกูลเศรษฐกิจ ควรเป็นหน้าที่หลักของพ่อบ้าน เพราะหน้าที่ในด้านนี้จะช่วยให้ความภาคภูมิใจต่อตัวพ่อบ้านเอง และสร้างทัศนคติที่ดีของคนในครอบครัวพ่อบ้าน

๓. เป็นที่ปรึกษาในยามต้องการ พ่อบ้านควรให้ความช่วยเหลือคนในครอบครัวในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความจำเป็น เช่น การไปรับไปส่ง การพาไปหาหมอเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย สามารถเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์

๔. ให้ความรักความอบอุ่นแก่ครอบครัว พ่อบ้านควรดูแลเอาใจใส่บุคคลในครอบครัวด้วยความรักและความเอื้ออาทร มีความจริงใจและความเสียสละ สามารถร่วมทุกข์ร่วมสุขได้ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็ตาม สามารถตอบสนองความต้องการคนในครอบครัวได้อย่างเหมาะสม ตลอดไปจนถึงการมีเพศสัมพันธ์กับแม่บ้านในระดับที่พอเหมาะบรรลุลำดับของความรัก

๕. เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก พ่อบ้านที่ดีย่อมสร้างศรัทธาให้แก่ลูก ให้เกิดการเลียนแบบและสร้างค่านิยมที่ดีตลอดจนคุณธรรมต่าง ๆ ไว้ในบุคลิกภาพเป็นรากฐานของการพัฒนาที่ดีตั้งแต่ต้น

๖. ให้เกียรติและเคารพในสิทธิของคนในครอบครัว พ่อบ้านควรเคารพให้เกียรติและยกย่องแม่บ้าน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ให้สิทธิเสรีภาพในการตัดสินใจ และเลือกทางเดินชีวิตในแนวทางที่เห็นว่าเหมาะสม หากไม่เห็นด้วย ก็ควรชี้แจงแสดงเหตุผลเพื่อให้เขาค่อยตาม

บทบาทหน้าที่ของแม่บ้านต่อครอบครัว

แม่บ้านจะมีบทบาทการทำงานนอกบ้านมากขึ้นจริง แต่แม่อีกยังคงเป็นแม่ที่ต้องรับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ของครอบครัวในการที่จะผูกพัน ประสานและสร้างความราบรื่น รวมทั้งบรรยากาศที่มีความสุขให้กับครอบครัว

๑. การอบรมสั่งสอนลูก กล่อมเกลาให้เด็กและเยาวชนในครอบครัวมีแนวทางปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

๒. แม่คือผู้สร้างการมีส่วนร่วมในครอบครัว การประนีประนอมของแม่ทำให้ข้อขัดแย้งลดลงเกิดความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว

๓. บทบาทอื่น ๆ ที่จะช่วยให้ครอบครัวสามารถดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งอาจทับซ้อนกับบทบาทของพ่อด้วย

บ่อเกิดของปัญหาส่วนหนึ่ง คือ ความคาดหวังไม่ตรงกัน เช่น แม่คิดว่าพ่อควรมีหน้าที่ช่วยดูแลลูก และสวัสดิภาพของครอบครัว แต่พ่อเองคิดว่าเป็นหน้าที่ของแม่ต่างหาก เป็นส่วนใหญ่หรือแม่คิดว่าพ่อน่าจะต้องเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว แต่พ่อกลับคิดว่าแม่ต้องแบกภาระด้วย

ลูก ๆ เองก็ต้องมีบทบาทและหน้าที่ ซึ่งลูก ๆ ก็ควรชัดเจนว่า มีอะไรบ้าง ตั้งแต่เรื่องจะต้องลุกจากที่นอนเองในตอนเช้า หรือต้องมีคนปลุกตอนเช้า ต้องทำที่นอนเองหรือไม่ ไปจนถึงเรื่องหน้าที่งานบ้านที่อาจจะต้องช่วยเหลือ เช่น การหุงข้าว ทำกับข้าว จ่ายตลาด ซักผ้า ฯลฯ

ความผูกพันทางอารมณ์

หมายถึง ระดับความผูกพัน ห่วงใยที่เด็กและเยาวชนแต่ละคนมีต่อกันรวมทั้งการแสดงออกซึ่งความห่วงใย ความสนใจ การเห็นคุณค่าของกันและกัน ความผูกพันทางอารมณ์ มีด้วยกันหลายระดับคือ

๑. ปราศจากความผูกพัน เด็กและเยาวชนในครอบครัว ไม่สนใจใยดีกันเลย การเป็นครอบครัวมีความหมายเพียงการมาอยู่ร่วมชายคาเดียวกันเท่านั้น

๒. ผูกพันอย่างมีความเข้าใจกัน

เป็นความผูกพัน ความสนใจต่อกันฝ่ายหนึ่งอย่างแท้จริง โดยมีพื้นฐานอยู่บนความเข้าใจในความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่ง ความผูกพันแบบนี้มีความเหมาะสมที่สุด เพราะจะสามารถตอบสนองความต้องการทางอารมณ์ของอีกฝ่ายหนึ่งได้อย่างเหมาะสม

๓. ผูกพันมากเกินไป

ความผูกพันเป็นไปอย่างปกป้องหรือจู้จี้จก้นมากเกินไป จนอีกฝ่ายหนึ่งไม่มีความเป็นส่วนตัวหรือเป็นตัวของตัวเองอย่างเพียงพอ

การตอบสนองทางอารมณ์

หมายถึง ความสามารถที่จะตอบสนองทางอารมณ์ต่อกันและกันอย่างเหมาะสมทั้งด้านคุณภาพ และปริมาณ

อารมณ์ที่เกิดขึ้นในครอบครัวมีได้หลายแบบทั้งอารมณ์ในภาวะปกติ เช่น อารมณ์รัก เป็นสุข และอารมณ์ในภาวะวิกฤติ เช่น กลัว โกรธ เป็นต้น ครอบครัวที่ทำหน้าที่ปกติ จะแสดงอารมณ์ได้หลายแบบ ในปริมาณและในสถานที่ที่เหมาะสม แต่ครอบครัวที่มีปัญหาก็มีความจำกัดในการอารมณ์ เช่น แสดงอารมณ์มากเกินไป บางครอบครัวแสดงออกเฉพาะอารมณ์เชิงบวกแต่ไม่สามารถแสดงออกเชิงลบได้ เด็กและเยาวชนที่เติบโตมาในครอบครัวแบบนี้ จะแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างจำกัด และมีปัญหาบุคลิกภาพ หรืออาการป่วยทางกาย เนื่องจากสาเหตุทางจิตใจได้

การควบคุมพฤติกรรม

หมายถึง วิธีการที่ครอบครัวควบคุมหรือจัดการกับพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน การควบคุมพฤติกรรมเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กและเยาวชนประพฤติตนอยู่ในขอบเขตอันเหมาะสม ไม่ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น

พฤติกรรมที่จำเป็นต้องมีการควบคุมแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจและชีวภาพ เช่น กิน นอน ขับถ่าย ความต้องการทางเพศ ความก้าวร้าว เป็นต้น

๒. พฤติกรรมทางสังคม เช่น การคบเพื่อนสูงหรือการเป็นเด็กและเยาวชนในชมรม

๓. พฤติกรรมที่อาจเป็นอันตรายต่อร่างกายหรือทรัพย์สิน เช่น การเล่นผาดโผน การขับรถโดยไม่ระวัง การพยายามจะทำร้ายตนเอง

๔. การรักษาระเบียบวินัยภายในครอบครัว

ลักษณะการควบคุมพฤติกรรมในครอบครัว แบ่งออกเป็น ๓ แบบ

๑. การควบคุมพฤติกรรมแบบเข้มงวด

ครอบครัวกำหนดหน้าที่ของเด็กและเยาวชนแต่ละคนเอาไว้แน่นอน มีกฎที่เข้มงวดและมีบทลงโทษ เมื่อฝ่าฝืนกฎ ครอบครัวแบบนี้จะปฏิบัติภารกิจประจำวันได้ดี เด็กและเยาวชนแต่ละคนรู้ว่าตนต้องทำอะไรผลเสีย คือ การปรับตัวจะเป็นไปอย่างลำบาก เนื่องจากไม่มีโอกาสต่อรองหรือเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาการช่วงชิงอำนาจและการต่อต้านแบบดื้อเงียบ

๒. การควบคุมพฤติกรรมแบบยืดหยุ่น

ครอบครัวมีมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ แต่ก็มีความยืดหยุ่นพอสมควร มีการพิจารณาสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และปรับเปลี่ยนกฎไปตามความเหมาะสม การควบคุมพฤติกรรมแบบนี้มีประสิทธิภาพที่สุด เพราะเป็นไปอย่างเข้าใจ เข้าใจ สนับสนุนและยอมรับในแต่ละบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะอบรมให้เด็กและเยาวชนมีวินัย ไม่ใช่เพื่อจะมีอำนาจเหนือกว่า ทำให้เด็กและเยาวชนอยากร่วมมือกันปฏิบัติตามกฎที่ตั้งไว้

๓. การควบคุมพฤติกรรมแบบยุ่งเหยิง

ครอบครัวมีการควบคุมพฤติกรรมแบบขึ้น ๆ ลง ๆ บางครั้งเข้มงวด บางครั้งยืดหยุ่น และบางครั้งใครจะทำอะไรก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพอใจของแต่ละคน ลักษณะแบบนี้ทำให้เด็กและเยาวชนสับสนว่าควรจะทำอย่างไรในสถานการณ์นั้น ๆ การควบคุมแบบนี้เป็นแบบที่ไม่เหมาะสมที่สุด เพราะทำให้ครอบครัวไม่มีเสถียรภาพและไม่มีความเสมอต้นเสมอปลายในการปฏิบัติหน้าที่

กิจกรรมเรื่อง : ความรู้เรื่องยาเสพติดและสมองติดยา

ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารใดก็ตามเมื่อเข้าสู่ร่างกายแล้วก่อให้เกิดผลเสียต่อร่างกายและจิตใจ ทำให้เกิดความผิดปกติต่าง ๆ ตามมา ครอบครัวที่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องโทษพิษภัยของยาเสพติด และจะทำให้เข้าใจสภาพที่เปลี่ยนไปของเด็กและเยาวชนได้ดีขึ้น สามารถให้การดูแลและช่วยเหลือผู้ป่วยได้เหมาะสม

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ครอบครัวมีความรู้ในเรื่องยาเสพติด สมองติดยา และโทษพิษของภัยยาและสารเสพติด
๒. เพื่อให้ครอบครัวทราบถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน

ระยะเวลา ๖๐ นาที

สื่อ/อุปกรณ์

๑. ใบความรู้
๒. ใบงาน

ขั้นตอนการดำเนินการ

๑. นำเด็กและเยาวชนและครอบครัวมาเข้ากลุ่ม และชี้แจงวัตถุประสงค์กลุ่ม
๒. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทาย แนะนำตัว และให้เด็กและเยาวชนกลุ่มแนะนำตัว
๓. ผู้นำกลุ่มสุ่มถามเด็กและเยาวชนกลุ่มในเรื่อง ยาเสพติด โทษพิษภัยต่างๆ
๔. ผู้นำกลุ่มบรรยายยาเสพติด และสมองติดยา จากนั้นให้เด็กและเยาวชนกลุ่มทำใบงาน
๕. ให้กลุ่มนำเสนอตามใบงานกลุ่มละ ๒ นาที แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
๖. ผู้นำกลุ่มรวบรวมสรุป และปิดกลุ่ม

การประเมินผล

๑. ประเมินผลจากการสนใจ ตั้งใจ และมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรม
๒. ประเมินผลจากใบงาน

ใบความรู้

ยาเสพติดและสมองติดยา

ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง ยาหรือสารใดซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายโดยวิธีใดก็ตามก่อให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจที่สำคัญ ๔ ประการ คือ

๑. มีความต้องการเสพยาในทั้งร่างกายและจิตใจ
๒. ต้องเพิ่มขนาดของยาที่เสพมากขึ้น
๓. เมื่อหยุดยาจะมีอาการขาดยา
๔. สุขภาพทรุดโทรม

ยาเสพติดให้โทษแบ่งเป็น ๔ ประเภท คือ

๑. ประเภทกดประสาท ได้แก่ ฝิ่น เฮโรอีน สุรา สารระเหย
๒. ประเภทกระตุ้นประสาท ได้แก่ ยาบ้า ยาไอซ์ โคเคน ใบกระท่อม
๓. ประเภทหลอนประสาท ได้แก่ แอลเอสดี เห็ดเมา
๔. ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน ได้แก่ กัญชา

โทษพิษภัยของยาเสพติดมีผลต่อ

๑. ร่างกายผู้เสพ ทำให้สัญญาณชีพผิดปกติ น้ำหนักลด อ่อนเพลีย ไม่มีแรง สุขภาพทรุดโทรม ทำทางเชื่อมซึม การทรงตัวเสีย ริมฝีปากคล้ำ ตาแดง ฯลฯ เป็นต้น
๒. จิตใจผู้เสพ จะหงุดหงิดง่าย ขาดสมาธิการทำงาน ซึมเศร้ากังวล ขาดความสนใจในตัวเอง
๓. ครอบครัวของผู้เสพ ความรับผิดชอบต่อครอบครัวหมดไป ไม่สนใจครอบครัวเสียทรัพย์สินเงินทอง
๔. สังคม ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม อุบัติเหตุ เป็นที่รังเกียจของสังคม และสูญเสียแรงงานโดยเปล่าประโยชน์

๕. ประเทศชาติ มีผลต่อความมั่นคงของชาติ สิ้นเปลืองงบประมาณในการดูแล

นอกจากนี้เมื่อเสพยาเสพติดไประยะหนึ่งเซลล์ของส่วนสมองส่วนที่สำคัญ ได้แก่ สมองส่วนหน้า และสมองส่วนในก็จะถูกทำลาย ทำให้เกิด

- สมองส่วนความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลเสีย
- มีการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
- ควบคุมตนเองไม่ได้ นิสัยใจคอ ความจำ อารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ ผิดปกติ
- อาจเสียสติได้

สาเหตุการใ้ยาเสพติด

๑. ปัจจัยด้านร่างกาย มีโรคประจำตัว
๒. ปัจจัยด้านจิตใจ มีความผิดปกติทางจิต
๓. ปัจจัยด้านอารมณ์ คิดมาก น้อยใจ
๔. ปัจจัยด้านครอบครัว ครอบครัวแตกแยก หย่าร้าง
๕. ปัจจัยด้านสังคม เพื่อนไม่ยอมรับ

ใบงานเรื่อง
ยาเสพติดและสมองติดยา

ให้แต่ละครอบครัวแสดงความคิดเห็นถึงโทษพิษภัยของยาเสพติดให้มากที่สุด

[illegible]

๒. การให้คำปรึกษาคครอบครัว (Family counseling) เป็นกระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการและครอบครัวโดยใช้การสื่อสารแบบ ๒ ทาง และดำเนินการเป็นขั้นตอนด้วยทักษะและเทคนิคของการให้คำปรึกษา

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ครอบครัว

๑. ได้ระบายความรู้สึก
๒. ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน
๓. ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

ระยะเวลา รายบุคคล ๔๕ - ๖๐ นาที

แบบกลุ่ม ๖๐ - ๙๐ นาที

การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล (Individual Counseling) เป็นกระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างระหว่างผู้ให้คำปรึกษา ๑ คน กับผู้ขอคำปรึกษา ๑ คน มีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้ผู้ขอรับคำปรึกษาเข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหา และสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์

๑. สำรวจตนเอง สิ่งแวดล้อม เพื่อเกิดการ เรียนรู้ และเข้าใจปัญหา
๒. ลดระดับความเครียด และความไม่สบายใจ
๓. พัฒนาทักษะทางด้านสังคม ทักษะการตัดสินใจ และทักษะการจัดการกับปัญหา

ระยะเวลา ๔๕-๖๐ นาที

ขั้นตอนการปฏิบัติ

๑. ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสัมพันธภาพและตกลงบริการ กับผู้รับการปรึกษา โดย
 - ๑.๑ การยืม ทักทาย เรียกชื่อผู้รับคำปรึกษาด้วยน้ำเสียงนุ่มนวล แสดงท่าที่เป็นกันเอง เปิดเผย ไม่กอดอก จัดเก้าอี้ที่นั่งให้มีระยะห่างที่เหมาะสมและรู้สึกสบายทั้งสองฝ่าย ไม่จ้องตา
 - ๑.๒ การเริ่มต้นสนทนา (Small Talk) โดยพูดเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่น ดิน ฟ้า อากาศ การเดินทาง เพื่อให้ผู้รับการปรึกษารู้สึกผ่อนคลาย จากนั้นจึงคุยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้รับการปรึกษา
 - ๑.๓ ตกลงบริการ (Sign Contact) เป็นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อตกลงในการบริการ หรือในการช่วยเหลือเกี่ยวกับเป้าหมาย กระบวนการ บทบาท เวลาและการรักษาความลับ เพื่อให้เกิดความร่วมมือ
๒. ผู้ให้คำปรึกษาใช้ทักษะต่าง ๆ เช่น การใช้คำถามปลายเปิด (Open question) เทคนิคการฟัง (Listening skill) เทคนิคการเงียบ (Silent skill) ทักษะการทวนซ้ำ (Paraphrasing skill) เทคนิคการสะท้อน (Reflecting skill) เทคนิคการสรุปความ (Summarizing skill) เพื่อเอื้ออำนวยให้ผู้รับการปรึกษาสำรวจปัญหา เข้าใจปัญหาสาเหตุของปัญหาและความต้องการของตน
๓. ผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้ผู้รับการปรึกษาใช้ศักยภาพของตนในการพิจารณาวางแผนการแก้ไขปัญหา วิธีแก้ปัญหาและตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะปฏิบัติด้วยตนเอง
๔. ผู้ให้คำปรึกษา ให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปความคิดรวบยอดที่ได้จากการพูดคุย
๕. ผู้ให้คำปรึกษา สรุปการให้การปรึกษา เน้นย้ำความเข้าใจที่เกิดขึ้นระหว่างที่ให้การปรึกษา ให้กำลังใจ และนัดหมายครั้งต่อไป

การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling) เป็นกระบวนการของกลุ่มบุคคล ที่มีปัญหาและความต้องการคล้าย ๆ กันมาปรึกษาหารือร่วมกันโดยมีผู้ให้บริการปรึกษาซึ่งมีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ทางการให้บริการปรึกษา ร่วมให้ความช่วยเหลือหรือร่วมให้บริการปรึกษา

ขั้นตอนการปฏิบัติ

ขั้นที่ ๑ ขั้นก่อตั้งกลุ่ม (สร้างสัมพันธภาพและตกลงบริการ) ในขั้นนี้สมาชิกที่เข้ากลุ่มยังไม่กล้าเปิดเผยตนเอง เพราะยังไม่ไว้วางใจในกลุ่ม ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา และสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้เกิดขึ้นในกลุ่ม และต้องใช้เวลาแก่สมาชิกกลุ่มพอสมควรอย่ารีบเร่ง

ขั้นที่ ๒ ขั้นการเปลี่ยนแปลงลักษณะของสมาชิกเป็นขั้นตอนต่อจากขั้นแรกกลุ่มเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาการขึ้นบ้าง สมาชิกเริ่มรู้จักไว้วางใจกันแต่ก็ยังมีความวิตกกังวล มีความตึงเครียดอยู่บ้าง ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องพยายามชี้แจงให้สมาชิกกล้าอภิปรายปัญหาตัวเอง อย่างเปิดเผย

ขั้นที่ ๓ ขั้นดำเนินการสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในกลุ่มจะดีขึ้นมาก กล้าเปิดเผยตนเอง อภิปรายปัญหาตามความเป็นจริง ร่วมกันแก้ปัญหาของสมาชิก ทุกคนได้สำรวจตัวเอง เข้าใจปัญหาและพร้อมจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตน

ขั้นที่ ๔ ขั้นยุติการให้คำปรึกษา เมื่อสมาชิกเข้าใจปัญหาอย่างกระจ่างแจ้ง รู้จักแก้และเลือกวิธีที่เหมาะสมกับตน นำไปปฏิบัติด้วยความพอใจ ไม่มีข้อข้องใจตกค้าง ก็ให้ยุติการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มได้

สถานที่

ห้องที่มีลักษณะเป็นสัดส่วน มีขนาดเหมาะสมกับจำนวนสมาชิก

ขนาดของกลุ่ม

จำนวนสมาชิก ๖ - ๘ คน เพราะถ้าจำนวนสมาชิกมากกว่ากำหนดจะทำให้กลุ่มแตกเป็นกลุ่มย่อยได้ง่าย และกลุ่มขนาดใหญ่จะกลายเป็นกลุ่มการเรียนการสอนมากกว่าจะเป็นกลุ่มให้คำปรึกษา

ระยะเวลา

๖๐-๙๐ นาที

ความแตกต่างระหว่างการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการให้การปรึกษารายบุคคล

๑. กลุ่มทำให้เกิดความรู้สึกว่าไม่ได้มีปัญหาก็คนเดียว
๒. กลุ่มเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมใหม่
๓. จุดเน้นไม่ได้อยู่ที่สัมพันธภาพระหว่างบุคคลกับผู้ให้การปรึกษาแต่อยู่ที่สัมพันธภาพของสมาชิกทั้งหมดกับผู้ให้การปรึกษา

๔. กระบวนการกลุ่มมีความสำคัญ รวมถึงเนื้อหาและการเชื่อมโยง ตลอดจนการแสดงออกของสมาชิกในกลุ่ม

ประเมินผล

๑. จากการสังเกต พูดคุยซักถามและการตอบคำถาม การมีส่วนร่วม
๒. ครอบครัวยอมรับเข้าใจปัญหาและมีแนวทางแก้ไข

บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้บำบัด

๑. สังเกตพฤติกรรม สัมพันธภาพระหว่างครอบครัว และให้การช่วยเหลือ
๒. กระตุ้นให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยน

๓.กิจกรรมครอบครัวเข้มแข็ง (Strengthening Family) ดำเนินกิจกรรมตามแนวทางการดำเนินกิจกรรมครอบครัวเข้มแข็งของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๔. ครอบครัวบำบัด (Family therapy) เป็นวิธีการบำบัดที่รวมเอาบุคคลที่มีความสัมพันธ์ความผูกพันในฐานะเป็นครอบครัวเดียวกันร่วมกันค้นหาและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยนักวิชาชีพที่ผ่านการอบรมหลักสูตรครอบครัวบำบัด

วัตถุประสงค์ เพื่อ

๑. จัดความขัดแย้งในครอบครัวและช่วยให้ครอบครัวมีพลังในการแก้ปัญหา
๒. เพื่อช่วยให้ครอบครัวมีระบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม

ระยะเวลา ๖๐-๑๒๐ นาที

วิธีดำเนินการ

๑. สร้างพลังให้ครอบครัวมีความเชื่อมั่นในการช่วยเหลือเด็กและเยาวชน
๒. ช่วยให้ครอบครัวปรับตัวกับปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการเปลี่ยนแปลงความคิด ความเชื่อ พร้อมจัดระบบความคิดใหม่ สร้างความหวัง พร้อมช่วยให้ครอบครัวสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม
๓. สร้างทักษะที่สำคัญและเปิดโอกาสให้มีการฝึก เช่น ทักษะการสื่อสารภายในครอบครัว การแก้ไขปัญหา ฯลฯ
๔. นัดครอบครัวเป็นระยะ ๆ ตามความพร้อมและความก้าวหน้าของการดำเนินการ

ประเมินผล

๑. จากการสังเกต พูดคุยซักถามและการตอบคำถาม การมีส่วนร่วม
๒. ความก้าวหน้าด้านสัมพันธภาพและการจัดการกับปัญหา

บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้บำบัด

๑. สังเกตพฤติกรรม เช่น ความสนใจ ปฏิบัติการตอบสนอง การมีส่วนร่วม
๒. ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมและนำผลมาปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป

เครื่องมือประเมินความพร้อมของครอบครัว (Family Readiness Assessment)
ตัวย่อ F.R.A. (ผู้พัฒนาเครื่องมือ ดร.ศศิ ศุภทรัพย์อนันต์ และคณะ, สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต)

ชื่อ - นามสกุลของผู้ให้ข้อมูล อายุ ปี เกี่ยวข้องเป็น

ชื่อ - นามสกุลของเด็กและเยาวชน อายุ ปี

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ ตามการประเมินครอบครัว ทั้งนี้แบบประเมินนี้ไม่สามารถใช้โดยการซักถาม/สัมภาษณ์ข้อมูลจากเด็กและเยาวชนหรือผู้ให้ข้อมูลโดยตรง แต่ต้องมาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลรอบด้านในกระบวนการปฏิบัติงานของ นักสังคมสงเคราะห์

๑. ระดับรายได้ของครอบครัว		คะแนนที่ได้**
□ ไม่มีรายได้ทั้งจากตนเองหรือได้รับจากผู้อื่น	□ ๑. ไม่มีรายได้ของตนเอง (มีหนี้สิน ไม่มีเงินออม) ๑ คะแนน	นับคะแนนตามตัวเลขหน้าข้อที่ตอบ คะแนน
	□ ๒. มีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย (มีหนี้สิน ไม่มีเงินออม) ๒ คะแนน	
	□ ๓. มีรายได้เท่ากับรายจ่าย (ไม่มีเงินออมและไม่มีปัญหาหนี้สิน) ๓ คะแนน	
	□ ๔. มีรายได้สูงกว่ารายจ่าย แต่ไม่มีเงินออม (ไม่มีเงินออมและไม่มีปัญหาหนี้สิน) ๔ คะแนน	
	□ ๕. มีรายได้สูงกว่ารายจ่าย (มีเงินออม ไม่มีปัญหาหนี้สิน) ๕ คะแนน	
๒. สภาพแวดล้อมภายในบ้าน (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ) ข้อละ ๑ คะแนน		
□ ไม่มีที่อยู่แน่นอน เร่ร่อน ไร้บ้าน	□ ๑. มีที่อยู่แน่นอน แต่สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	คะแนน
	□ ๒. ที่อยู่มีความเป็นสัดส่วน	
	□ ๓. ที่อยู่ถูกสุขลักษณะ สะอาด อากาศถ่ายเท	
	□ ๔. ที่อยู่มีความปลอดภัยทางกายภาพ	
	□ ๕. ที่อยู่มีพื้นที่ว่างในการทำกิจกรรม	
๓. ความรักใคร่ผูกพันในครอบครัว(ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ) ข้อละ ๑ คะแนน		
□ ไม่ได้ได้รับความรัก	□ ๑. ดูแลเอาใจใส่ เอื้ออาทร	คะแนน
	□ ๒. ส่งเสริม สนับสนุนทางจิตใจ กล่าวชื่นชม	
	□ ๓. มีการสัมผัสทางกาย	
	□ ๔. ทำกิจกรรมร่วมกันสม่ำเสมอ	
๔. ความสามารถในการแก้ไขปัญหาของเด็กและเยาวชนในครอบครัว (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ) ข้อละ ๑ คะแนน		คะแนนที่ได้**
□ ไม่มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา	□ ๑. เผชิญปัญหาร่วมกัน	คะแนน
	□ ๒. รับรู้ปัญหาและหาวิธีร่วมกัน	
	□ ๓. รับผิดชอบปัญหาร่วมกัน	
	□ ๔. ช่วยกันแก้ไขปัญหา	
	□ ๕. ยอมรับปัญหา	
๕. ความสามารถของเด็กและเยาวชนในครอบครัวต่อการจัดการพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กและเยาวชน (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ) ข้อละ ๑ คะแนน		
□ ไม่มีความสามารถจัดการพฤติกรรม	□ ๑. ทักทายการควบคุมพฤติกรรม	คะแนน
	□ ๒. การให้แรงเสริมที่เหมาะสม	
	□ ๓. ฝึกระเบียบวินัย	
	□ ๔. เด็กและเยาวชนในครอบครัวรู้จักการดูแลเมื่อเด็กและเยาวชนมีปัญหาพฤติกรรม	
	□ ๕. ยอมรับกฎ กติกาของครอบครัว	

๖. การยอมรับและให้อภัยของเด็กและเยาวชนในครอบครัวเมื่อเด็กและเยาวชนทำผิดหรือมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ) ข้อละ ๑ คะแนน		คะแนน
☐ ไม่มีการยอมรับหรือให้กำลังใจ	☐ ๑. ยอมรับความแตกต่างส่วนบุคคล	
	☐ ๒. ให้อภัยและให้อีกโอกาสแก้ไข	
	☐ ๓. ยอมรับโดยไม่มีเงื่อนไข	
	☐ ๔. ให้กำลังใจ	
๗. การสื่อสารระหว่างกันของเด็กและเยาวชนในครอบครัว (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ) ข้อละ ๑ คะแนน		คะแนน
☐ ไม่มีการสื่อสารใดๆ	☐ ๑. มีการรับรู้ความรู้สึก	
	☐ ๒. พูดคุย/แสดงความรู้สึกและความต้องการได้อย่างเปิดเผย	
	☐ ๓. มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น	
	☐ ๔. มีสัมผัส โอบกอดระหว่างเด็กและเยาวชน	
	☐ ๕. มีการสื่อสารเพื่อลดการขัดแย้ง	
๘. การตระหนักและสามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตนอย่างเหมาะสมของเด็กและเยาวชนในครอบครัว (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ) ข้อละ ๑ คะแนน		คะแนนที่ได้**
☐ ไม่มีการทำหน้าที่ตามบทบาท	☐ ๑. ตระหนักรู้ มีความชัดเจนในบทบาทของตน	คะแนน
	☐ ๒. การแบ่งเบาภาระ	
	☐ ๓. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว	
	☐ ๔. การมอบหมายหน้าที่ในครอบครัว	
	☐ ๕. รับผิดชอบตามบทบาท หน้าที่	
๙. ความรู้ ความเข้าใจของเด็กและเยาวชนในครอบครัวต่อการดูแลเด็กและเยาวชน (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ) ข้อละ ๑ คะแนน		คะแนน
☐ ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการดูแล	☐ ๑. มีความรู้ ความเข้าใจในพฤติกรรมเด็กและเยาวชน	
	☐ ๒. มีความรู้ ความเข้าใจในการดูแลพฤติกรรมเด็กและเยาวชน	
	☐ ๓. มีความสามารถในการดูแลพฤติกรรมเด็กและเยาวชน	
	☐ ๔. มีความสามารถในการสังเกตการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเด็กและเยาวชน	
	☐ ๕. มีความเข้าใจในสภาพจิตใจของเด็กและเยาวชน	
๑๐. การมีเครือข่ายทางสังคมของเด็กและเยาวชนในครอบครัว เพื่อขอรับการช่วยเหลือ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ) ข้อละ ๑ คะแนน		คะแนน
☐ ไม่มีเครือข่าย	☐ ๑.ญาติ (ที่ไม่ได้อยู่ในครอบครัว)	
	☐ ๒. เพื่อนบ้าน	
	☐ ๓. ผู้นำชุมชน/อาสาสมัครในชุมชน	
	☐ ๔. หน่วยงานภาครัฐ/เอกชน	
รวมคะแนนที่ได้		คะแนน

** การให้คะแนนการประเมินข้อที่ ๒ - ๑๐ นับคะแนนตามจำนวนข้อที่เลือกตอบ

ความพร้อมของครอบครัวอยู่ในระดับ

นักสังคมสงเคราะห์ผู้ประเมิน.....

วันที่

หมายเหตุ	คะแนนน้อยกว่าหรือเท่ากับ ๑๐	หมายถึง	ระดับความพร้อม น้อยที่สุด	ใช้วิธี	Family Therapy
	คะแนน ๑๑ – ๒๐	หมายถึง	ระดับความพร้อมน้อย	ใช้วิธี	Family Therapy / Family Counseling
	คะแนน ๒๑ – ๓๐	หมายถึง	ระดับความพร้อมปานกลาง	ใช้วิธี	Counseling / Family Counseling
	คะแนน ๓๑ – ๔๐	หมายถึง	ระดับความพร้อมมาก	ใช้วิธี	Psycho – Social Support
	คะแนน ๔๑ – ๔๗	หมายถึง	ระดับความพร้อมมากที่สุด	ใช้วิธี	Psycho – Social Education

** ถ้าคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง – มากที่สุด (๒๑ คะแนนขึ้นไป) หมายถึง ครอบครัวมีความพร้อมในการดูแลเด็กและเยาวชน

** ถ้าคะแนนอยู่ในระดับน้อย – น้อยที่สุด (น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๒๐ คะแนน) หมายถึง ครอบครัวไม่มีความพร้อมในการดูแลเด็กและเยาวชน
นักสังคมสงเคราะห์ต้องพิจารณาให้ความช่วยเหลือตามข้อที่มีคะแนนการประเมินน้อย

กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือตนเอง (Self-help)

กิจกรรมเรื่องการสำรวจตนเอง
ระยะเวลา ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที

วัตถุประสงค์: เพื่อให้เด็กและเยาวชนตระหนัก เข้าใจ ยอมรับ และสามารถประเมินตนเองได้ตามความเป็นจริง

สาระสำคัญ: การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น จะสามารถใช้เป็นพื้นฐานของการปรับตัวเกี่ยวกับจุดอ่อน จุดแข็งความมุ่งหวังของตนเอง และแนวทางการแก้ไขตนเองในอนาคตได้

วัสดุอุปกรณ์

- ดินสอ (หรือปากกา)
- ยางลบ (หรือน้ำยาลบคำผิด)

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

องค์ประกอบกลุ่ม	กิจกรรม	เนื้อหา/สื่อ
- กลุ่มใหญ่ (๑๕-๒๐ นาที)	- ผู้บำบัดนำเข้าสู่กิจกรรมบทเรียน โดยสุ่มถามเด็กและเยาวชนให้ลองตอบว่า “คิดว่าตนเองเป็นคนอย่างไร” “เรารู้ได้อย่างไร” โดยให้สุ่มถาม ๒-๓ คน - ผู้บำบัดบรรยายตามใบความรู้เรื่อง “การสำรวจตนเองผ่านหน้าต่าง ๔ บาน (Johari Window)”	- การสำรวจตนเองผ่านหน้าต่าง ๔ บาน (Johari Window)
- กลุ่มย่อย (๓๐-๔๐ นาที)	- ให้เด็กและเยาวชนจับกลุ่มย่อย (๒-๓ คน) และให้ทำใบงานที่ ๑ (กระจกวิเศษทั้ง ๔ จงบอกฉันเถิด) โดยให้เริ่มจากทำบานที่หนึ่ง (เรารู้ เขารู้) และบานที่ ๓ (เรารู้ เขาไม่รู้) ก่อน จากนั้นจึงให้เพื่อนในกลุ่มช่วยกันตอบหน้าต่างบานที่ ๒ (เราไม่รู้ เขารู้) เพื่อให้เป็นการแลกเปลี่ยนลักษณะบุคลิกนิสัยของแต่ละคน ที่เจ้าตัวอาจจะไม่สังเกตเห็น	- ใบงานที่ ๑ (กระจกวิเศษทั้ง ๔ จงบอกฉันเถิด)
- กลุ่มใหญ่ (๒๐-๓๐ นาที)	- ผู้บำบัดให้เด็กและเยาวชนกลับมารวมกลุ่มใหญ่ โดยให้เด็กและเยาวชนนำเสนอหน้าต่างของตนเองว่าได้สังเกตและเรียนรู้อะไรเกี่ยวกับตนเองบ้าง จากนั้นให้เพื่อนคนอื่น ๆ ในกลุ่มช่วยเติมหน้าต่างบานที่ ๒ (เราไม่รู้ เขารู้) เพื่อเติมเต็มบางคุณลักษณะนิสัยที่เด็กและเยาวชนอาจยังไม่สังเกตเห็น - ผู้บำบัดสรุปกิจกรรม และย้ำถึงความสำคัญของการสำรวจตนเองว่าเพื่อเป็นการนำไปสู่การเข้าใจตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจได้มากขึ้น	

ใบความรู้ที่ ๑

การสำรวจตนเองผ่านหน้าต่าง ๔ บาน (Johari Window)

หน้าต่างสี่บาน หรือ หน้าต่างโจฮารี (Johari Window) เป็นแนวคิดทางจิตวิทยาที่ถูกนำเสนอในปี ๑๙๕๕ โดยนักจิตวิทยาชาวอเมริกันสองท่านคือ Joseph Luft และ Harrington Ingham ซึ่งเป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายในและระหว่างบุคคล โดยแบ่งรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งๆ ออกเป็น ๔ แบบลงบนโมเดลรูปหน้าต่าง ดังนี้

๑. Open Area หรือ บริเวณเปิดเผย (เรารู้ เขารู้) เป็นตัวตนที่เปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา เรารู้ตัว และตั้งใจแสดงพฤติกรรมนั้นซึ่งมีจุดประสงค์ชัดเจนให้คนอื่นเห็นและเข้าใจได้ทันที เช่น ยิ้มให้ หัวเราะเสียงดัง รวมถึงความคิดความอ่าน ทักษะคติ มุมมอง ยิ่งเรามีท่าทีที่เปิดกว้างต่อความเป็นตัวเองมากเท่าไร ยิ่งความเป็นไปได้ว่าผู้อื่นก็จะตอบโต้ด้วยท่าทีที่เปิดเผยเหมือนกัน ทำให้เกิดความใกล้ชิดสนิทสนมมากขึ้น

๒. Blind Area หรือ บริเวณจุดบอด (เราไม่รู้ เขารู้) เป็นพื้นที่บอด เพราะเราแสดงพฤติกรรมออกไปโดยไม่รู้ตัว แต่ผู้อื่นรับรู้ได้ เขามองเห็นตัวเราในมุมที่เราเองไม่เคยสังเกตมาก่อน ส่วนใหญ่เป็นข้อเสียหรือจุดบกพร่องที่เราอาจทำผิดพลาดจากความไม่ตั้งใจและไม่ได้ตระหนักรู้ว่าตนเองได้ทำสิ่งที่ไม่เหมาะสมลงไป เราจะรับรู้ได้ก็ต่อเมื่อผู้อื่นเตือนหรือชี้แนะ ซึ่งต้องยอมรับและปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น หากไม่เปลี่ยนแปลงตัวเอง จะยิ่งสร้างปัญหาและความขัดแย้งกับผู้อื่น

๓. Hidden Area หรือ บริเวณซ่อนเร้น (เรารู้ เขาไม่รู้) เป็นตัวตนที่เราเก็บซ่อนไว้ไม่ให้ใครล่วงรู้ มักจะเป็นความรู้สึกนึกคิดภายในใจ หรือเป็นพฤติกรรมลับที่ไม่เคยแสดงออกให้ใครเห็น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะว่าหากคนอื่นรู้เข้าจะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ทันที อาจสร้างความห่างเหินหรือทำให้ไม่สนิทใจจนไม่อยากจะรู้จักกันอีกต่อไป เช่น ในใจเกลียดชังคนนี้มาก แต่ต้องทำท่าว่ารู้สึกดี ภาพที่คนอื่นเห็นจึงตรงข้ามกับความจริงที่ใจคิด

๔. Unknown Area หรือ บริเวณมืดมน (เราไม่รู้ เขาไม่รู้) เป็นตัวตนที่รอการค้นพบ โดยไม่รู้ว่าเจอหรือไม่ และจะเจอเมื่อไหร่ แต่จะรู้ได้ก็ต่อเมื่อพบเจอประสบการณ์ใหม่หรือเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึง เช่น เราอาจไม่รู้ว่าตัวเองมีความสามารถหรือพรสวรรค์ด้านใดด้านหนึ่งมาก ๆ จนกว่าจะได้ลองทำหรือหยิบจับสิ่งนั้น นอกจากนี้ยังรวมถึงพฤติกรรมที่เราอาจแสดงออกมาภายใต้สถานการณ์คับขัน เช่น เมื่อต้องต่อสู้เอาชีวิตรอดทั้งนี้ เนื่องจากกระจกบานนี้เป็นสิ่งที่เราและเพื่อนมองไม่เห็น จึงอาจยังไม่สามารถนำมาสำรวจตนเองในกิจกรรมนี้ได้

ในการสำรวจตนเองนั้น ให้เรามุ่งความสนใจไปที่บริเวณซ่อนเร้น (เรารู้ เขาไม่รู้) และบริเวณจุดบอด (เราไม่รู้ เขารู้) เพื่อให้เราเข้าใจตนเองมากขึ้น ผ่านมุมมองของผู้อื่น ที่อาจจะสังเกตบางสิ่งเกี่ยวกับตัวเรา ที่เราเองก็อาจจะไม่รู้มาก่อน และการสำรวจตนเองเพื่อนำเสนอมุมมองบางมุมของตัวเรา ที่คนอื่นอาจจะมองไม่เห็นมาก่อน เช่น เราอาจจะเป็นคนที่ไม่ใส่ใจความรู้สึกคนอื่นมาก ๆ แต่คนอื่นอาจจะไม่รู้ เราก็ควรกล่าวถึงคุณสมบัตินี้ เพื่อให้เพื่อน ๆ คนอื่นเข้าใจตัวเรามากขึ้น หรือ หากว่าเราเป็นคนที่ไม่โอ้อวด แต่เราไม่เคยรู้ตัวเองเลย เพื่อน ๆ ของเราก็สามารถสังเกตและเตือนเราผ่านกิจกรรมสำรวจตนเองนี้ได้ โดยการจะได้มาซึ่งข้อมูลทั้งสองส่วนนี้ (บริเวณซ่อนเร้น และบริเวณจุดบอด) เราจะต้องสำรวจตนเองผ่านบริเวณเปิดเผยก่อน เพื่อให้ตัวเราเข้าใจว่ามีสิ่งใดเกี่ยวกับตัวเราบ้างที่เราและเพื่อน ๆ ต่างเห็นพ้องตรงกัน แล้วจึงสำรวจต่อไปว่ามีคุณสมบัติใดเกี่ยวกับตัวเราบ้างที่อาจอยู่บริเวณซ่อนเร้น (เรารู้ เขาไม่รู้) หรือบริเวณจุดบอด (เราไม่รู้ เขารู้)

ทั้งนี้ การสำรวจตนเองผ่านหน้าต่างทั้ง ๔ บานนั้น สามารถทำได้เรื่อย ๆ และจะสำรวจกับเพื่อน ๆ กลุ่มเดิมหรือต่างกลุ่มกันก็ได้ เนื่องจากในการสำรวจตนเองในแต่ละครั้ง เราอาจค้นพบข้อดีหรือข้อเสียข้อใหม่ของตัวเรา หรือของเพื่อนในกลุ่มได้ ยิ่งเราค้นพบเกี่ยวกับตัวเราและเพื่อนมากเท่าไร เราจะยิ่งเข้าใจตนเอง และเข้าใจคนอื่นมากขึ้นเท่านั้น

ใบงานที่ ๑
กระจกวิเศษทั้งสี่ จงบอกฉันเถิด

ชื่อ - สกุล.....

คำชี้แจง ให้เด็กและเยาวชนสำรวจตนเองผ่านหน้าต่างทั้ง ๔ บาน โดยให้เขียนคุณสมบัติ ข้อดี ข้อเสีย หรือลักษณะบุคลิกลีลาในหน้าต่างที่กำหนดให้ (หมายเหตุ: หน้าต่างบานที่ ๔ บริเวณมืดมน หรือเราไม่รู้ เขาไม่รู้ นั้น หากไม่สามารถสำรวจได้ ให้เว้นว่างไว้ เนื่องจากเป็นหน้าต่างที่อาจยังไม่มีใครเห็น หรือยังไม่ถูกค้นพบ)

Open Area หรือ บริเวณเปิดเผย (เรารู้ เขารู้)	Blind Area หรือ บริเวณจุดบอด (เราไม่รู้ เขารู้)
Hidden Area หรือ บริเวณซ่อนเร้น (เรารู้ เขาไม่รู้)	Unknown Area หรือบริเวณมืดมน (เราไม่รู้ เขาไม่รู้)

กิจกรรมเรื่องการตั้งเป้าหมายในชีวิต

ระยะเวลา ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้เด็กและเยาวชนฝึกทักษะการสร้างเป้าหมายและกำหนดแนวทางนำไปสู่เป้าหมายของตนเองได้

สาระสำคัญ : อนาคตเป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถกำหนดได้ด้วยตนเองว่าจะก้าวไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้สำเร็จได้อย่างไร การมีเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจน มุ่งมั่น รู้จักควบคุมตนเอง ไม่ท้อแท้ ต่ออุปสรรคต่างๆ จะทำให้ทุกคนไปสู่เป้าหมายนั้นได้

วัสดุอุปกรณ์

- กระดานไวท์บอร์ด หรือกระดานฟลิปชาร์ต
- ปากกาไวท์บอร์ด
- ดินสอ (หรือปากกา)
- ยางลบ (หรือน้ำยาลบคำผิด)

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม :

องค์ประกอบกลุ่ม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	เนื้อหา/สื่อ
- กลุ่มใหญ่ (๑๐-๑๕ นาที)	- ผู้บำนัดนำเข้าสู่บทเรียน โดยกล่าวถึงความสำคัญของชีวิตว่าความสำเร็จของชีวิตนั้นขึ้นอยู่กับกำหนัดเป้าหมายในชีวิตและการพยายามทำตามวิถีทางของตนเอง เพื่อไปสู่เป้าหมายของตนเองให้ได้ - ผู้บำนัดสุม่ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินชีวิตที่มีเป้าหมาย/ไม่มีเป้าหมาย มีผลต่อชีวิตเด็กและเยาวชนอย่างไร - ผู้บำนัดอ่านบทความเกี่ยวกับบุคคลตัวอย่าง ที่พยายามทำตามความฝันของตนเองจนประสบความสำเร็จ - ผู้บำนัดถามเด็กและเยาวชนว่าสิ่งที่ทำให้บุคคลดังกล่าวประสบความสำเร็จ คืออะไร - ผู้บำนัดให้เด็กและเยาวชนเลือกเป้าหมายที่สนใจมา ๑ เป้าหมาย (เช่น การได้ปล่อยตัว การได้เลื่อนชั้น)	- บทความ “จากเด็กกิจกรรมของโรงเรียนสู่ศิลปินระดับโลก” หรือบทความอื่นๆ ที่สอดคล้องกับความสนใจของเด็กและเยาวชนตามบริบทของแต่ละพื้นที่
- กลุ่มใหญ่ หรือกลุ่มย่อย ๕-๖ คน (๒๕-๓๕ นาที)	- ผู้บำนัดถามความคิดเห็นจากเด็กและเยาวชนว่ามีวิธีทำเป้าหมายให้สำเร็จได้อย่างไรบ้าง - ผู้บำนัดแสดงความคิดเห็นต่อวิธีการที่เด็กและเยาวชนนำเสนอว่าวิธีการนั้นเป็นอย่างไรบ้าง มีข้อดีหรือข้อเสียอะไร และแนะนำวิธีการวางเป้าหมายตามใบความรู้ที่ ๑ - ให้เด็กและเยาวชนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕-๖ คน	- ใบความรู้ที่ ๑
- กลุ่มย่อย ๕ - ๖ คน (๒๕-๓๕ นาที)	- ให้แต่ละกลุ่มเลือกเป้าหมายที่สนใจมา ๑ เป้าหมาย (เช่น การได้ปล่อยตัว การได้เลื่อนชั้น) - ให้แต่ละกลุ่มลองวางแผนว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายนั้นได้อย่างไรบ้างจากนั้นให้แต่ละกลุ่มนำเสนอใบงาน - ผู้บำนัดสรุปกิจกรรมท้ายคาบว่าสิ่งที่เด็กและเยาวชนได้วางแผนไว้คืออะไร และจะมีวิธีรับมือกับปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง	- ใบงานที่ ๑

บทความ

จากเด็กกิจกรรมของโรงเรียน สู่อิทธิพลระดับโลก

ลิซ่า Blackpink มีชื่อว่า “ลลิษา มโนบาล” แต่ชื่อเดิมของนางคือ “ปรานปรียา มโนบาล” หรือชื่อในวงการที่เราเรียกกันว่า ลิซ่า นั้น รู้จักกันในฐานะเด็กและเยาวชนวงดนตรีเคป็อปจากประเทศเกาหลีใต้ที่โด่งดังไปทั่วโลก เกิดวันที่ ๒๗ มีนาคม ๑๙๙๗ จบการศึกษาระดับประถมที่โรงเรียนประถมานตรี ๑ และระดับมัธยมที่โรงเรียนประถมานตรี ๒ ลิซ่าเกิดที่จังหวัดบุรีรัมย์ เธอเติบโตอยู่กับแม่ในวัยเด็กที่นั่น ต่อมาเธอก็ย้ายเข้ามาอาศัยและเรียนที่กรุงเทพมหานคร

ในสมัยที่เธอเป็นนักเรียนนั้นเธอเรียกว่าเป็นเด็กกิจกรรมของโรงเรียนเลยทีเดียว เมื่อรู้ตัวว่ามีความฝันอยากเป็นศิลปิน ลิซ่าก็เดินหน้าสมัครเรียนทั้งเต้นทั้งร้องในสาขาที่หลากหลาย ตั้งแต่ ฮิปฮอป รำไทย ไปจนถึงร้องเพลงลูกทุ่ง กับคุณครูระดับมืออาชีพอย่าง คุณประภัสสร เทียมประเสริฐ เจ้าของรางวัลโทรทัศน์ทองคำและคุณสุภาพรณ ผลการกุล หรือครูก้อย แห่งบ้าน AF เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเอง รวมถึงการตระเวนประกวดตามเวทีต่างๆและการแสดงของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยผลงานในวัยเด็กของลิซ่าก็ไม่ธรรมดา เพราะได้เป็นถึงตัวแทนโรงเรียนไปประกวดร้องเพลง คิวรางวัลรองชนะเลิศในโครงการ ๓ คุณธรรมนำไทย เมื่อปี ๒๐๐๙ และเป็นขาประจำในการแข่งขันของโครงการ To Be Number One ตั้งแต่ตอนประถมอีกด้วย

หลังเดินสายประกวดในประเทศมาแล้วแทบจะทุกเวที ลิซ่าก็พร้อมลุยงานอดิเรกชั้นระดับเอเชียอย่าง YG Audition in Thailand ๒๐๑๐ ซึ่งความสามารถนั้นก็โดดเด่น และเป็นคนเดียวจากผู้สมัครหลายพันคนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นศิลปินฝึกหัดในสังกัด YG Entertainment บริษัทยักษ์ใหญ่แห่งวงการบันเทิงเกาหลี ตั้งแต่ปี ๒๐๑๑ โดยใช้เวลาฝึกหัด ๕ ปี ๓ เดือน ก่อนได้เดบิวต์เปิดตัวครั้งแรกในฐานะ ลิซ่า แรปเปอร์แห่งวง BLACKPINK ด้วยเพลง “Whistle” และ “Boombayah” เมื่อปี ๒๐๑๖ ซึ่งก็ติดหูฮอตฮิตไปทั่วโลก

โดยส่วนตัวของลิซ่า นั้นเรียกว่าเป็นเด็กและเยาวชนวง แบล็กpink ที่ได้รับความนิยมจากทั่วโลก ได้ร่วมงานกับแบรนด์ดังต่างประเทศมากมาย ไม่ว่าจะเป็น แบรนด์แอมบาสดอร์ระดับโลกคนแรกอย่างเป็นทางการของ Celine ตลอดจนได้รับเลือกให้เป็นแบรนด์แอมบาสดอร์ของ BVLGARI แบรนด์หรูชั้นนำของอิตาลี อีกด้วย นอกจากผลงานจากแบล็กpink แล้วเธอยังได้รับหน้าที่เป็น ที่ปรึกษาด้านการเต้น ในรายการ วัยรุ่นวัยฝัน ซีซั่น ๒ และ ๓ หรือ Youth With You ของประเทศจีนอีกด้วย สาวเก่งคนนี้ นอกจากการเต้นและร้องเพลงแล้ว นอกจากนี้เธอยังสามารถพูดได้ถึง ๔ ภาษาด้วยกัน ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาเกาหลี และภาษาญี่ปุ่น

ที่ลิซ่าประสบความสำเร็จจนถึงทุกวันนี้ นั้น เนื่องจากลิซ่าสามารถค้นพบความรักและความใฝ่ฝันของตนเอง จนสามารถวางแผนและทำทุกวิถีทางเพื่อให้ความฝันของตนเองเป็นจริงได้ การทำตามความฝันของลิซ่า นั้นยังสอนให้รู้ว่าความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น ลิซ่าใช้เวลาเดินสายประกวดตามเวทีต่าง ๆ ตั้งแต่เด็ก ๆ จนถึงแม้ว่าจะผ่านการคัดเลือกของค่ายดัง ลิซ่าก็ยังใช้เวลาฝึกฝนเพิ่มเติมอีกกว่า ๕ ปี ดังนั้น เมื่อเรามีความฝันแล้ว เราจึงควรตั้งใจ วางแผน และพยายามให้ถึงที่สุด แล้วสุดท้ายความสำเร็จนั้นก็จะมาเป็นรางวัลของความพยายามของเรา

ใบความรู้ที่ ๑ เป้าหมายชีวิต

เป้าหมายชีวิต เปรียบเสมือนดวงไฟส่องทางที่ทำให้เรามีแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างชัดเจน ทำให้เรารู้ขั้นตอนชีวิตในแต่ละขณะที่ เราควรทำอะไร จะต้องเตรียมความพร้อมในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างไรบ้าง

ทุกคนย่อมมีเป้าหมายในชีวิตที่วางไว้ และมุ่งมั่นที่จะพุ่งชนเป้าหมายนั้นให้ได้ ไม่ว่าจะเป็นเป้าหมายในความก้าวหน้าของงาน เป้าหมายในการดูแลสุขภาพให้มีรูปร่างตามที่ต้องการ หรือเป้าหมายในการเก็บเงินเพื่อซื้อสิ่งของที่อยากได้ ถึงเป้าหมายของแต่ละคนจะแตกต่างกันไป แต่สุดท้ายแล้ว การตั้งเป้าหมายชีวิตก็เพื่อตอบโจทย์ให้ตัวเองทำตามสิ่งที่ตั้งใจไว้ให้สำเร็จ วันนี้เรามีวิธีที่จะช่วยให้เป้าหมายในชีวิตที่เราตั้งไว้ประสบผลสำเร็จ ดังนี้

๑. แน่วแน่ไว้ว่า สิ่งที่เราทำนั้น เราต้องการอะไร

เมื่อตั้งเป้าหมายชีวิตแล้ว เราต้องตัดสินใจอย่างแน่วแน่และจริงจังกับมัน บางคนอยากเป็นนักโปรแกรมเมอร์ บางคนอยากเป็นนักกีฬา บางคนอยากมีเงินทองเยอะ ๆ จากการทำธุรกิจ ให้คิดไว้ว่า สิ่งที่เราจะทำนั้นคือสิ่งที่เราต้องการจริง ๆ ไม่ใช่ทำเพราะเห็นคนอื่นทำเลยทำตาม พอทำไม่สำเร็จคุณก็ท้อ และหยุดทำ เพราะนั่นมันไม่ใช่สิ่งที่คุณต้องการจากใจจริง เป็นเพียงแค่กระแสชั่วคราวเท่านั้น

๒. กำหนดเป้าหมาย

เมื่อรู้ว่าเป้าหมายในชีวิต หรือสิ่งที่เราต้องการคืออะไรแล้ว ลำดับถัดมาก็คือ การกำหนดเป้าหมาย เพราะการที่จะประสบความสำเร็จได้ ส่วนหนึ่งก็มาจากการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน กำหนดไปเลยว่า จะสำเร็จตรงตามเป้าหมายในวัน เดือน หรือปีใด แต่ต้องสอดคล้องกับความเป็นจริงที่สามารถทำให้สำเร็จได้ด้วย สุดท้ายแล้ว ถ้าตั้งเป้าหมายชีวิตไว้แต่ไม่ยอมลงมือทำสักที เป้าหมายที่ตั้งไว้ก็เป็นเพียงความฝันลม ๆ แล้ง ๆ ไม่มีวันเกิดขึ้นจริง ดังนั้นจึงต้องลงมือทำอย่างจริงจังด้วย

๓. วางแผน

การวางแผนอาจทำควบคู่ไปกับการกำหนดเป้าหมายในชีวิตเลยก็ได้ โดยอาจจะให้กำหนดออกมาว่า วันนี้เราต้องทำอะไร เดือนหน้าเราต้องทำอะไรต่อ ให้เขียนเป้าหมายไว้เป็นข้อย่อย อาจดูเหมือนเป็นเรื่องยิบย่อย แต่เป้าหมายย่อย ๆ เล็ก ๆ เหล่านี้ ล้วนแล้วแต่ส่งต่อให้ไปถึงเป้าหมายใหญ่ทั้งนั้น เหมือนกระจายงานทำทีละเล็กทีละน้อย พอรวมกันเข้าก็จะกลายเป็นเป้าหมายใหญ่ ทั้งนี้ทั้งนั้นการวางแผนจะต้องสอดคล้องกับการกำหนดเป้าหมายในการทำให้สำเร็จตามที่วางไว้ด้วย

๔. ลงมือปฏิบัติ

เมื่อกำหนดเป้าหมายและวางแผนเรียบร้อยแล้ว ก็เริ่มลงมือปฏิบัติได้เลย จงมุ่งมั่น ตั้งใจทุ่มเททำให้เต็มที่ หมั่นทบทวนเป้าหมายในชีวิตของคุณอยู่เสมอ อย่าไปกลัวกับอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น เพราะอุปสรรคเป็นบททดสอบที่เปรียบเหมือนบันไดให้เราก้าวข้ามไปสู่ความสำเร็จ หากคิดและแก้ไขปัญหาได้ ความสำเร็จอยู่ไม่ไกลเกินเอื้อมอย่างแน่นอน

๕. สร้างความสำเร็จต่อเนื่อง

เมื่อเราได้เริ่มทำสิ่งต่าง ๆ จนสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว ก็อย่าลืมหันกลับมาทบทวนนี้เอาไว้ให้คงที่ อย่ามัวแต่หลงอยู่กับความสำเร็จที่ได้มา เพราะไม่รู้ว่าความสำเร็จที่ได้มานั้นจะอยู่กับเราไปตลอดหรือไม่ ควรเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อการพัฒนาตัวเองให้ประสบความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน นอกจากนี้ เรายังต้องเข้าใจถึงอุปสรรคสำคัญที่อาจมาขัดขวางเป้าหมายชีวิตของเรา เช่น

- ไม่รู้จักอารมณ์ตนเอง, ไม่ยอมเข้าใจผู้อื่น, ขาดความอดทน, ขาดความรับผิดชอบ

ซึ่งหากเราสามารถคาดเดาอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นได้ เราก็จะสามารถวางแผนรับมือกับปัญหาและอุปสรรคนั้น ๆ เพื่อให้เราสามารถทำตามเป้าหมายของเราได้

ใบงานที่ ๑

แบ่งกลุ่ม ๕ - ๖ คน ร่วมกันอภิปรายประเด็นต่อไปนี้

เป้าหมายของเด็กและเยาวชนคืออะไร (อาจจะเป็นเป้าหมายระยะสั้น หรือระยะยาวก็ได้)

เด็กและเยาวชนมีการวางแผนเพื่อให้เป้าหมายนั้นสำเร็จได้อย่างไร

เด็กและเยาวชนมีวิธีการกับปัญหาและอุปสรรคนั้นได้อย่างไรบ้าง

ปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจพบ	วิธีการ หรือวิธีรับมือ

กิจกรรมเรื่อง ทักษะการปฏิเสธ
ระยะเวลา ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที

วัตถุประสงค์ : เด็กและเยาวชนสามารถปฏิเสธเพื่อนในสถานการณ์เสี่ยง ที่อาจถูกชักชวนไปมีพฤติกรรมเสี่ยงได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

สาระสำคัญ: บุคคล สถานที่ สถานการณ์ และความรู้สึกของเด็กและเยาวชนนั้น เป็นตัวกระตุ้น หรือมีอิทธิพลต่อการกลับไปกระทำผิดซ้ำการที่เด็กและเยาวชนมีทักษะในการปฏิเสธที่ดี จะช่วยให้สามารถป้องกันปัญหาการกระทำผิดซ้ำได้

วัสดุอุปกรณ์

- ปากกาหรือดินสอ
- ยางลบหรือน้ำยาลบคำผิด

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม:

องค์ประกอบกลุ่ม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	เนื้อหา/สื่อ
- กลุ่มใหญ่ (๒๐-๓๐ นาที)	- นำสู่บทเรียน โดยให้ผู้บ่าบัตกล่าวถึงความสำคัญของทักษะการปฏิเสธ -ให้ผู้บ่าบัตถามเด็กและเยาวชนว่าเคยปฏิเสธเพื่อนบ้างหรือไม่ ในสถานการณ์ใดบ้าง - ผู้บ่าบัตให้เด็กและเยาวชนยกตัวอย่างจากประสบการณ์ส่วนตัวของตนเองเมื่อถูกเพื่อนชักชวนว่าเด็กและเยาวชนพูดปฏิเสธเพื่อนอย่างไร มีการพูดหรือแสดงกิริยาท่าทางอย่างไรบ้าง	ใบความรู้ที่ ๑ ทักษะการปฏิเสธ
- กลุ่มใหญ่ หรือกลุ่มย่อย ๕-๖ คน (๒๐-๓๐นาที)	- เจ้าหน้าที่อธิบายเรื่องทักษะการปฏิเสธตามใบความรู้ - แบ่งกลุ่มเด็กและเยาวชน และวางแผนการปฏิเสธเพื่อนในสถานการณ์ใดก็ได้ ตามใบงานที่ ๑ พร้อมให้แต่ละกลุ่มวางแผนการแสดงบทบาทสมมติจากสถานการณ์ดังกล่าว	ใบงานที่ ๑ ทักษะการปฏิเสธ
- กลุ่มใหญ่ (๒๐-๓๐ นาที)	- ให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมติกับกลุ่มใหญ่ โดยให้เด็กและเยาวชนกลุ่มอื่นแสดงความเห็นและข้อเสนอแนะหลังการแสดงบทบาทสมมติของแต่ละกลุ่ม - เจ้าหน้าที่ให้เด็กและเยาวชนพูดสรุปความรู้และสาระสำคัญที่ได้	

ใบความรู้ หลักการปฏิเสธที่ดี

สาระสำคัญของการปฏิเสธ

การปฏิเสธเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กและเยาวชนทุกคนสามารถปฏิเสธการชวนของคนอื่นที่ให้ไปทำในสิ่งไม่ยอมทำหรือสิ่งที่ไม่ดีซึ่งการปฏิเสธเป็นทักษะการสื่อสารเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้และยอมรับว่าตนเองไม่เห็นด้วยโดยไม่ต้องเสียสัมพันธ์กับเพื่อน

การปฏิเสธที่ดีจะต้องปฏิเสธอย่างจริงจังทั้งท่าทางและน้ำเสียงเพื่อแสดงความจริงใจที่จะปฏิเสธอย่างชัดเจน

การเลือกใช้ทักษะการปฏิเสธ

1. ไม่ชอบหรือไม่ต้องร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดความอึดอัดหรือคับข้องใจก็ควรใช้ทักษะการปฏิเสธ
2. เมื่อรู้สึกกลัวเลวใจต่อการเลือกสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ก็ควรใช้ทักษะการปฏิเสธสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งเสีย
3. เมื่อรู้สึกว่าสถานการณ์นั้นเสี่ยงต่อตนเอง ก็ควรใช้ทักษะการปฏิเสธในสถานการณ์ ดังกล่าวนั้น

ประโยชน์ของการปฏิเสธ

1. เป็นการแสดงสิทธิอันชอบธรรมของบุคคลต่อการแสดงความรู้สึกไม่พอใจความขัดแย้งของตนเองต่อผู้อื่นโดยไม่เสียสัมพันธภาพ
2. ทำให้เกิดความปลอดภัยหรือป้องกันการเกิดความสูญเสียซึ่งอาจเกิดขึ้นได้
3. เป็นการระงับความขัดแย้งหรือเพื่อการรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อกันให้คงอยู่
4. ใช้ในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งสถานการณ์เสี่ยงต่อสุขภาพกายจิตและเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

ขั้นตอนการปฏิเสธ

1. บอกความรู้สึกเป็นข้ออ้างประกอบเหตุผล เพราะการบอกความรู้สึกได้แย่งยากกว่าการบอกเหตุผลเพียงอย่างเดียว
 2. การขอปฏิเสธ เป็นการบอกปฏิเสธอย่างชัดเจนด้วยคำพูด
 3. การถามความเห็นชอบ เพื่อรักษาน้ำใจของผู้ชวนและควรขอบคุณเมื่อผู้ชวนยอมรับการปฏิเสธ
- การหาทางออกในกรณีที่ถูกเข้าซื้อหรือพูดจาสบประมาทเพื่อให้ไปตามคนชวนไม่ควรหวั่นไหวกับคำพูดนั้น เพราะจะทำให้ขาดสมาธิในการหาทางออก ควรหาทางออกโดยเลือกวิธีต่อไปนี้
1. ปฏิเสธโดยไม่ต้องใช้ข้ออ้างพร้อมทั้งบอกลาแล้วเดินออกไป
 2. การต่อรอง โดยการชวนไปทำกิจกรรมอย่างอื่นทดแทน
 3. การผัดผ่อนโดยการขอยืดระยะเวลาออกไปเพื่อให้ผู้ชวนเปลี่ยนความตั้งใจ

ตัวอย่างประโยคปฏิเสธและการหาทางออก ในสถานการณ์เพื่อนชวนไปเสพยาเสพติด

ขั้นตอน	ตัวอย่างประโยค
การปฏิเสธ	
๑.บอกความรู้สึก ประกอบเหตุผล	“เราไม่ชอบความรู้สึกหลังเสพ” “เราไม่ชอบเวลาที่แม่เป็นห่วง”
๒.ขอปฏิเสธ	“ขอไม่ไปวันนี้ละ” “คงไปกับนายไม่ได้ละ”
๓.ถามความเห็น/ขอบคุณ	“นายคงไม่ว่าอะไรนะ ... ขอใจนายมากนะที่เข้าใจเรา”
การหาทางออกเมื่อถูกเข้าชี้	
๑. ปฏิเสธซ้ำ	“เราไม่ยอมไปจริง ๆ ” “แม่เราให้รีบกลับบ้านนะ เราขอตัวนะ” (เดินออกไปเมื่อพูดจบ)
๒. การต่อรอง	“นายไปเที่ยวบ้านเรากันดีกว่าจะได้ไปคุยกับแม่เราด้วยและให้แม่ทำของอร่อยๆให้กิน”
๓. การผัดผ่อน	“เอาไว้วันหลังนายชวนเราไปกิจกรรมอย่างอื่นกันดีกว่า แล้วเราจะไปด้วยเราไปก่อนนะ” (เดินออกไปเมื่อพูดจบ)

ใบงานที่ ๑ : ทักษะการปฏิเสธ

ชื่อ - สกุล.....

ให้เด็กและเยาวชนเลือกสถานการณ์ที่ถูกเพื่อนชักชวน และควรปฏิเสธ

ในการชักชวนเด็กและเยาวชนในครั้งนี้ เพื่อนอาจมีการพูด หรือกิริยาท่าทางอะไรบ้าง

เด็กและเยาวชนจะมีการปฏิเสธเพื่อนในสถานการณ์นี้ได้อย่างไรบ้าง (ให้อธิบายทั้งการพูด และกิริยาท่าทาง)

หากเพื่อนของเด็กและเยาวชนยังมีการเข้าชี้ เด็กและเยาวชนจะมีการปฏิเสธต่อไปอย่างไร

กิจกรรมเรื่อง การควบคุมอารมณ์ของตนเอง

ระยะเวลา ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที

วัตถุประสงค์ : เด็กและเยาวชนสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

สาระสำคัญ : การดำเนินชีวิตที่ต้องพบเจอกับสิ่งเร้า อาจทำให้เด็กและเยาวชนเกิดอารมณ์คล้อยตามทั้งทางบวกและทางลบ การควบคุมอารมณ์ตนเองเมื่อเกิดอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องฝึกฝนและเรียนรู้ เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม

วัสดุอุปกรณ์

- กระดานไวท์บอร์ด หรือกระดานฟลิปชาร์ต
- ปากกาไวท์บอร์ด
- ดินสอ (หรือปากกา)
- ยางลบ (หรือน้ำยาลบคำผิด)

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม :

องค์ประกอบกลุ่ม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	เนื้อหา/สื่อ
- กลุ่มใหญ่ (๓๐-๔๐ นาที)	- ผู้บําบัดถามเด็กและเยาวชนว่า การควบคุมอารมณ์ของตนเองนั้นสำคัญอย่างไร - ผู้บําบัดเปิดวิดีโอเรื่อง “เป็นชู้กับแฟนฉันทเฮอร์” ให้เด็กและเยาวชนดู - ผู้บําบัดถามเยาวชนว่าในวิดีโอที่เห็นนี้ ใครเป็นไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ และเกิดผลกระทบอะไรขึ้นบ้าง - ผู้บําบัดอธิบายความสำคัญของการควบคุมอารมณ์ตนเอง และแนะนำวิธีการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ตามใบความรู้ที่ ๑ เทคนิคการควบคุมตนเอง	https://www.youtube.com/watch?v=lreglCIJrVg
- กลุ่มย่อย ๕-๖ คน (๒๐-๓๐ นาที)	- ผู้บําบัดแบ่งกลุ่มให้เด็กและเยาวชนทำใบงานที่ ๑ การรู้ทันและการควบคุมอารมณ์ของตนเอง โดยให้เด็กและเยาวชนยกตัวอย่างสถานการณ์ที่อาจทำให้เด็กและเยาวชนมีอารมณ์โกรธ พร้อมให้เด็กและเยาวชนนึกถึงผลกระทบหากเด็กและเยาวชนไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ พร้อมทั้งให้เด็กและเยาวชนลองคิดหาวิธีการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง	ความรู้ที่ ๑ การควบคุมอารมณ์ของตนเอง ใบงานที่ ๑ การรู้ทันและการควบคุมอารมณ์ของตนเอง
- กลุ่มใหญ่ (๒๐-๓๐ นาที)	- ผู้บําบัดสุ่มถามเด็กและเยาวชนถึงสถานการณ์ที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีอารมณ์โกรธ และการวางแผนการจัดการอารมณ์ - ผู้บําบัดเปิดโอกาสให้เพื่อน ๆ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นว่ามีวิธีการควบคุมอารมณ์ได้อีกบ้าง ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าว โดยให้เด็กและเยาวชนแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	

ใบความรู้ : การควบคุมอารมณ์ของตนเอง

ความโกรธคืออารมณ์หนึ่งของคนเราเหมือน รัก เสียใจ ความโกรธคือ “สภาวะทางอารมณ์ที่มีความรุนแรงแตกต่างกันไป ตั้งแต่การระคายเคืองเล็กน้อยไปจนถึงความโกรธเกรี้ยวอย่างรุนแรง นักจิตวิทยาผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาความโกรธกล่าว เช่นเดียวกับอารมณ์อื่นๆ มันมาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาและชีวภาพ เมื่อคุณโกรธ อัตราการเต้นของหัวใจ และความดันโลหิตของคุณจะสูงขึ้น เช่นเดียวกับระดับฮอร์โมนพลังงาน อะดรีนาลีน และนอร์อะดรีนาลีน ความโกรธสามารถเกิดได้ทั้งจากเหตุการณ์ภายนอกและภายใน คุณอาจโกรธบุคคลใดบุคคลหนึ่ง (เช่น เพื่อนร่วมงานหรือหัวหน้างาน) หรือเหตุการณ์ (รถติด เทียวบินยกเลิก) หรือความโกรธของคุณอาจเกิดจากความกังวล หรือครุ่นคิดเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวของคุณ ความทรงจำเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่กระทบกระเทือนจิตใจ หรือความโกรธสามารถกระตุ้นความรู้สึกโกรธได้

สิ่งที่สำคัญในการควบคุมอารมณ์ของตนเองนั้น คือการรับรู้ความรู้สึกโกรธของตนเองให้ได้ก่อน จากนั้นจึงพยายามควบคุมอารมณ์ของตนเอง และเมื่อตนเองสงบลงแล้ว ให้คิดหาต้นตอของสิ่งที่ทำให้เรารู้สึกโกรธเพื่อหาวิธีการรับมือหรือการแก้ปัญหาต่อไป

เทคนิคการควบคุมอารมณ์ตนเอง

๑. สูดหายใจเข้า - ออกลึก

เมื่อเราโกรธสิ่งที่เราควรทำคือจัดการกับตัวเอง ควบคุมร่างกายของตัวเอง ด้วยการสูดหายใจเข้าลึก ๆ และช้า ๆ จนกว่าจะดีขึ้น

๒. นับ ๑ - ๑๐

การนับช่วยให้สมองเปลี่ยนจุดสนใจ ทำให้จิตใจสงบลงเพราะเมื่อเราโกรธเลือดจะสูบฉีด หัวใจเต้นแรง การนับช่วยให้เรามีสติและคิดก่อนที่จะพูดอะไรที่ไม่ดีออกไปและส่งผลเสียตามมา

๓. บันทึกหรือจดจำสิ่งที่รบกวนจิตใจ

จดจำให้ได้ว่าสิ่งไหนที่มักกระตุ้นความโกรธและมีผลต่อสภาวะด้านร่างกายนอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่ออารมณ์โกรธง่ายเช่น นอนไม่พอ ความเครียด ถูกรบกวนความเป็นส่วนตัว เป็นต้น

๔. การใช้จินตนาการ

เมื่อโกรธให้นึกถึงสถานที่ที่สงบ เช่น ทะเล ชายหาด สร้างจินตนาการเพื่อให้ใจสงบ ดังนั้น ควรมีสติฟังเสียงตัวเองและเสียงคนรอบข้างที่คอยเตือนสติให้เราใจเย็น

๕. ยับยั้งชั่งใจ

หากมีใครทำให้เราไม่พอใจเราควรสงบสติอารมณ์ และพูดกลับไปด้วยดีโดยไม่ใช้อารมณ์ประชดประชันคำทอและควรสื่อสารด้วยการให้เกียรติกัน

๖. ออกกำลังกาย

การออกกำลังกายเป็นการช่วยให้สาร cortisol และ adrenaline ได้ปลดปล่อย และช่วยเพิ่มระดับ endorphins ที่เป็นสารแห่งความสุขให้กับร่างกาย

๗. ดึงสติกลับมา

การเปลี่ยนความสนใจไปหาสิ่งอื่นแทน ในขณะที่เรารู้ตัวว่าเองที่กำลังโกรธให้เบนความสนใจไปที่อื่นแทน เช่น มองไปที่เข็มนาฬิกาที่กำลังเคลื่อนที่สัก ๒ นาที ก่อนที่จะตอบสนองหรือตัดสินใจทำอย่างอื่นต่อไป จะช่วยให้เรารู้เท่าทันอารมณ์ของเรา

ใบงานที่ ๑ การรู้ทันและการควบคุมอารมณ์ของตนเอง

ชื่อ - สกุล.....

๑. ให้เด็กและเยาวชนยกตัวอย่างสถานการณ์ที่อาจทำให้เด็กและเยาวชนมีอารมณ์โกรธ (เช่น เพื่อนมาแหย่) พร้อมให้เด็กและเยาวชนนึกถึงผลกระทบหากเด็กและเยาวชนไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ (เช่น ทะเลาะกับเพื่อน)

สถานการณ์ที่ทำให้มีอารมณ์โกรธ:

ผลกระทบที่เกิดขึ้นหากเด็กและเยาวชนไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้:

๒. หากเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวอีกในอนาคต เด็กและเยาวชนจะมีวิธีการควบคุมอารมณ์ตนเองได้อย่างไร และจะมีวิธีการจัดการอย่างไรให้เด็กและเยาวชนสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ โดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

กิจกรรมเรื่อง การสร้างกำลังใจ
ระยะเวลา ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถให้กำลังใจตนเองและผู้อื่นได้
๒. เพื่อฝึกทักษะการให้กำลังใจตนเองและผู้อื่น

สาระสำคัญ เป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้การรู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถให้กำลังใจตนเองและผู้อื่นได้ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างพลังใจและพัฒนาอารมณ์ในการต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถทำให้ตนเองพ้นทุกข์ได้ปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น

วัสดุอุปกรณ์

- กระดานไวท์บอร์ด หรือกระดานฟลิปชาร์ต
- ปากกาไวท์บอร์ด
- ดินสอ (หรือปากกา)
- ยางลบ (หรือน้ำยาลบคำผิด)
- กระดาษ A๔ หรือกระดาษบัตรสำหรับเขียนจดหมาย

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

องค์ประกอบกลุ่ม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	เนื้อหา/สื่อ
กลุ่มใหญ่ (๑๐-๒๐ นาที)	- ผู้บ่าบัตกล่าวนำเมื่อแต่ละคนได้รู้จักตนเองและประโยชน์ของการรู้จักตนเองแล้วเราจะเตือนตนเองและให้กำลังใจตนเองได้อย่างไรบ้าง - ผู้บ่าบัตอธิบายเรื่อง การให้กำลังใจตนเองและผู้อื่น ตามใบความรู้ที่ ๑ - ผู้บ่าบัตเล่ากรณีศึกษาเรื่อง เด็กชายน้ำพุ จากนั้นให้สอบถามเด็กและเยาวชนว่า หากเด็กและเยาวชนเป็นน้ำพุ จะทำอะไร หากเด็กและเยาวชนเป็นเพื่อนของน้ำพุ จะให้กำลังใจเด็กชายน้ำพุได้อย่างไร	-กรณีศึกษาเรื่อง เด็กชายน้ำพุ
กลุ่มย่อย ๕-๖ คน (๒๐-๓๐ นาที)	- ผู้บ่าบัตแบ่งกลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มละ ๕-๖ คน - ให้แต่ละคนทำใบงานที่ ๑ พร้อมเขียนให้กำลังใจตนเอง - แต่ละกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนกันในเรื่องให้กำลังใจตนเอง ตามความสนใจของเด็กและเยาวชน (ผู้บ่าบัตอาจเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเล่าในกลุ่มใหญ่ได้ ตามความสนใจของเด็กและเยาวชน)	-ใบความรู้ที่ ๑
-กลุ่มใหญ่ (๓๐-๔๐ นาที)	- ให้เด็กและเยาวชนสงบนิ่ง ๑-๓ นาที - ให้เด็กและเยาวชนเขียนข้อความที่เป็นกำลังใจข้อคิดความรู้สึกที่ดีให้เพื่อน - ให้เด็กและเยาวชนนำจดหมายให้กำลังใจไปส่งให้กับเพื่อนที่ตนเองเขียนถึง - ให้เด็กและเยาวชน ๒-๓ คน ลองเปิดอ่านซองจดหมายของตนเองให้เพื่อน ๆ คนอื่นฟัง - ผู้บ่าบัตสอบถามเด็กและเยาวชนที่ได้อ่านซองจดหมายของตนเองว่ารู้สึกอย่างไร เพราะอะไร และจดหมายดังกล่าวมีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร - ผู้บ่าบัตสรุปกิจกรรม โดยสรุปให้เด็กและเยาวชนเห็นข้อดีของจดหมายให้กำลังใจว่าสามารถทำให้ทั้งผู้เขียน และผู้รับรู้สึกดีได้	-ใบงานที่ ๑

กรณีศึกษา เรื่อง เด็กขายน้ำพุ

เด็กขายน้ำพุมีพี่น้องทั้งหมด ๗ คน ตัวของน้ำพุเป็นลูกชายคนเดียวของครอบครัว พ่อแม่ของน้ำพุหย่าร้างกัน แม่จึงต้องทำงานหนักเพื่อหาเงินมาเลี้ยงลูก จนไม่มีเวลาดูแลลูกอย่างใกล้ชิด น้ำพุเป็นลูกชายคนเดียว จึงเข้ากับพี่ ๆ ซึ่งเป็นผู้หญิงไม่ได้ เมื่อเกิดความว้าวุ่นใจ จึงหันไปคบเพื่อนที่ไม่ดี ชอบเที่ยวเตร่ ไม่สนใจการเรียน และมั่วสุมกับเพื่อนเสพยาเสพติด จนกระทั่งถูกจับและส่งเข้าไปอยู่สถานกักกันบ้านเมตตา เมื่อออกจากบ้านเมตตา น้ำพุก็หันกลับไปใช้สารเสพติดและเพิ่มปริมาณมากยิ่งขึ้น ต่อมาน้ำพุและเพื่อน ๆ ไปบำบัดรักษาการติดยาเสพติดที่สถานบำบัดยาเสพติดจนสามารถเลิกสารเสพติดได้ หลังจากนั้นก็กลับไปอยู่กับแม่ และได้เรียนหนังสืออีกครั้ง เมื่อได้พบกับสภาพแวดล้อมเดิม และปัญหาเดิมที่ทำให้กลุ้มใจ จึงหันกลับไปใช้สารเสพติดอีก

ใบความรู้ที่ ๑ วิธีสร้างกำลังใจให้ตนเอง

เมื่อมีเหตุการณ์มากระทบกระเทือนจิตใจ จนทำให้คุณรู้สึกท้อแท้ หดกำลังใจ จนไม่อยากที่จะทำอะไรสักอย่าง หดกำลังใจ ขอให้ย้าเตือนตนเองไว้เสมอว่า ทุกอย่างที่ผ่านมาจะเป็นประสบการณ์ชีวิต ที่ทำให้เราแข็งแกร่งและเข้มแข็งขึ้น โดยการให้กำลังใจตนเองนั้น มีเทคนิคดังนี้

๑. บอกตนเองว่า เรายังมีหวัง

ให้เราย้าเตือนตนเองเสมอว่าเรายังมีความสามารถที่จะฝ่าฟันความรู้สึกแย่ ๆ นี้ไปได้ และเราต้องเข้มแข็งไว้

๒. บอกใครสักคนให้รับรู้ เพื่อแบ่งปันความรู้สึกต่อกัน

หากหาไม่ได้ ให้ใช้กระดาษกับดินสอเขียนระบายความไม่สบายใจ หรืออารมณ์ที่สลดหดหู่ทั้งหมดลงไป

๓. มองหาข้อดีของตนเอง

ทุกคนต้องมีข้อดีและข้อเสียของตนเอง เราจะต้องนึกถึงสิ่งดีที่ตนเองได้เคยทำมาก่อน นึกถึงความอึดอ้อม ความสบายใจในสิ่งนั้นที่เราเคยได้ทำ

๔. มองโลกในแง่ดี

สิ่งที่เราเจอนั้นอาจไม่ได้เลวร้ายไปทั้งหมด แม้ว่ามันจะทำให้เรารู้สึกแย่ขนาดไหน แต่เราก็ผ่านพ้นมันไปได้ และสุดท้ายมันจะเป็นประสบการณ์ที่ทำให้เราเข้มแข็งขึ้น

๕. อย่าลืงเลที่เข้าไปหาเพื่อนหรือคนที่ห่วงใยเรา

เพื่อนหรือคนที่ห่วงใยเรา จะเป็นคนที่สามารถเข้าใจและให้กำลังใจแก่เราได้เป็นอย่างดี

๖. หากิจกรรมทำ อย่าให้ตัวเองอยู่ว่าง ๆ เฉย ๆ

เมื่อเราอารมณ์ดีขึ้นในระดับหนึ่งแล้ว ให้เราลุกขึ้นสู้อต่อ เริ่มจาก “ตั้งใจ” ที่จะทำอะไรสักอย่างให้กับตนเองกับคนใกล้ชิด

๗. ลงมือลงแรง ทำกิจกรรมที่จะฆ่าเวลา

ไม่ว่าจะเป็นงานเล็ก ๆ น้อย ๆ งานบ้าน งานอดิเรก เมื่อเราได้ลงมือทำแล้ว เราจะรู้ว่าเราสามารถทำอะไรสักอย่างได้ เราไม่ได้รู้สึกด้อยค่าไปทั้งหมด

๘. วางแผนอนาคต

ลองสำรวจตนเองดูว่าเราอยากทำหรือต้องการทำอะไรบ้าง เริ่มต้นชีวิตใหม่ให้กับตัวเอง และใช้ความสามารถให้เต็มที่ และถ้าหากจะต้องล้มอีกคราวหน้า เราจะได้สามารถรับมือกับสิ่งนั้นได้ดียิ่งขึ้น

ใบงานที่ ๑
การสร้างแรงจูงใจ

ชื่อ - สกุล.....

๑. ให้เด็กและเยาวชนเล่าถึงสถานการณ์ หรือเหตุการณ์ที่ทำให้ตนรู้สึกท้อแท้ หมดกำลังใจ หรือเหตุการณ์ที่รู้สึกว่าเป็นอุปสรรคต่อการใช้ชีวิต

๒. จากเหตุการณ์ในข้อ ๑ เด็กและเยาวชนจะสามารถให้กำลังใจตนเองได้อย่างไรบ้าง เพื่อให้ตนเองมีกำลังใจในการต่อสู้ต่อไป

กิจกรรมเรื่อง การแก้ปัญหา
ระยะเวลา ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที

วัตถุประสงค์: เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

สาระสำคัญ : การฝึกการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อตนเองและบุคคลรอบข้าง

วัสดุอุปกรณ์

- กระดานไวท์บอร์ด หรือกระดานฟลิปชาร์ต
- ปากกาไวท์บอร์ด
- ดินสอ (หรือปากกา)
- ยางลบ (หรือน้ำยาลบคำผิด)

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม :

องค์ประกอบกลุ่ม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	เนื้อหา/สื่อ
-กลุ่มใหญ่ (๑๐-๑๕ นาที)	- ผู้บําบัดให้เด็กและเยาวชนเล่าปัญหา และยกตัวอย่าง ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน จากนั้นให้ถามเด็กและ เยาวชนว่าได้แก้ปัญหที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างไร - ผู้บําบัดอธิบายวิธีการแก้ปัญหตามใบความรู้ที่ ๑	-ใบความรู้ที่ ๑
-กลุ่มย่อย ๕ – ๖ คน (๒๕-๓๕ นาที)	- ผู้บําบัดแบ่งกลุ่มเด็กและเยาวชน และให้ใบงานที่ ๑ พร้อมใบกรณีศึกษาให้กับแต่ละกลุ่มศึกษาสถานการณ์ ตัวอย่าง - ให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และวางแผนการ แก้ปัญหจากกรณีศึกษา - ให้แต่ละกลุ่มเตรียมนำเสนอกรณีตัวอย่าง และวิธีการ แก้ปัญหในกลุ่มใหญ่	- กรณีศึกษา - ใบงานที่ ๑
-กลุ่มใหญ่ (๓๕-๔๐ นาที)	- ให้เด็กและเยาวชนนำเสนอกรณีศึกษาของกลุ่มตนเอง และวิธีการแก้ปัญหในกลุ่มใหญ่ - ให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มอื่น ๆ แสดงความคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะต่อวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าว - ผู้บําบัดสรุปความรู้และข้อคิดที่ได้จากกิจกรรม	

ใบความรู้ที่ ๑ การแก้ปัญหา

การตัดสินใจในการแก้ปัญหา เป็นการเลือกทางในการแก้ปัญหาที่มีทางเลือกมากกว่า ๑ ทางเลือกในการเผชิญปัญหาที่หาทางออกไม่ได้ และการตัดสินใจแก้ปัญหานั้นอาจจะส่งผลกระทบต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จ หรือความล้มเหลว ฉะนั้นจึงควรให้ความสำคัญต่อการตัดสินใจที่รอบคอบโดยอาศัยข้อมูลที่ต้องเหมาะสม ทันสมัย และเพียงพอในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาแต่ละครั้ง ควรกำหนดขั้นตอนเลือกกระบวนการตัดสินใจด้วยวิธีการที่มีระบบและมีเหตุผล เป็นกระบวนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ๔ ขั้นตอน คือ

๑.การกำหนดปัญหา เป็นขั้นตอนที่กำหนดให้ชัดเจนว่า อะไรคือปัญหาที่แท้จริง

๒. การค้นหาสาเหตุของปัญหาและกำหนดทางเลือกโดยพิจารณาจากสาเหตุของปัญหาและพัฒนาทางเลือกหลาย ๆ ทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา

๓. การวิเคราะห์ทางเลือก โดยการประเมินทางเลือกแต่ละทางเลือกว่าเกิดผลดีผลเสียอะไรตามมา และสามารถปฏิบัติได้หรือไม่ โดยใช้ข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ หรือหาข้อมูลประกอบเพิ่มเติมและตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหา จากทางเลือกต่าง ๆ ด้วยเหตุผลและข้อมูลที่มีโดยอาศัยหลักจริยธรรม ค่านิยม และหลักกฎหมายมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจด้วย

๔. การแก้ไขข้อเสียของทางเลือก เสนอแนะวิธีการแก้ไขข้อเสียที่เกิดจากวิธีแก้ปัญหานั้นที่เลือกใช้ ถ้าทดลองใช้แล้วได้ผลก็สรุปเป็นแนวทางปฏิบัติจริง

๕. เลือกทางเลือกที่ดีและเหมาะสมที่สุดสำหรับการแก้ปัญหานั้น เพื่อให้นำไปสู่การวางแผนแก้ไขปัญหาคต่อไป

กรณีศึกษา

กรณีที่ ๑ สาขาของพี่เบิ้ม

เขตเป็นนักเรียนชั้น ม.๔ ของโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่ง เขาเห็นพี่เบิ้มซึ่งเป็นนักเรียน ม.๖ กำลังขายยาบ้าให้กับเพื่อนในห้องน้ำชายหลังโรงเรียน เพื่อนเบิ้มขู่ว่าถ้าเล่าเรื่องนี้ไปบอกครูเขตต้องเจ็บตัวแน่ ทางที่ดีขอให้เขามาเป็นสาขาหลูกค้าให้กับพี่เบิ้มดีกว่า จะได้มีเงินใช้มาก ๆ ด้วยเขตรู้ว่าพี่เบิ้มเป็นผู้มีอิทธิพลในโรงเรียน ถ้าเขายอมตาม ๆ เขาจะไม่เจ็บตัว แต่เขาคงต้องเป็นทาสพี่เบิ้มตลอดไป

ถ้าเด็กและเยาวชนเป็นเขต จะตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้อย่างไร.....

กรณีที่ ๒ วิทย์กับนคร

วิทย์กับนครเป็นเพื่อนที่รักกันมาก วันหนึ่งวิทย์ชวนเพื่อน ๆ หลายคนรวมทั้งนครไปที่บ้านเพื่อจัดงานปาร์ตี้ฉลองปิดเทอมกัน ในงานวิทย์และเพื่อนบางคนใช้สารแปลก ๆ ผสมลงในเครื่องดื่ม เมื่อดื่มกันแล้วทุกคนรู้สึกคึกคักสนุกสนานกันมาก หลังจากนั้นอีกหลายวันต่อมาก็ชุมนุมกันอีก นครก็ไปร่วมงานอีก คราวนี้เพื่อน ๆ มีข้อตกลงว่ามีการจ่ายเงินลงขันเพื่อนำสารมาปรุงเครื่องดื่มอย่างที่เคยดื่ม แต่วิทย์บอกว่าถ้านครไม่มีเงินก็ไม่เป็นไรก็ติดไว้ก่อนได้ และแนะนำให้นครชวนเพื่อนคนอื่น ๆ มาร่วมงานให้มาก ๆ และเรียกเก็บค่าลงขันจากงานมาใหม่ให้มากขึ้นแล้วค่อยนำเงินมาใช้คืนวิทย์ นครนึกเอะใจว่า เมื่อสิ้นสุดงานเลี้ยงทุกครั้ง เขารู้สึกปวดศีรษะ เมื่อยล้าและอ่อนเพลียมาก ไม่อยากอ่านหนังสือหรือทำงานใด ๆ น่าจะมีผลมาจากการดื่มเครื่องดื่มในงานเลี้ยงแน่ ๆ เราจึงอยากถอนตัวจากการเป็นเด็กและเยาวชนงานปาร์ตี้ของวิทย์

ถ้าเด็กและเยาวชนเป็นนคร จะตัดสินใจแก้ไขปัญหาของนครอย่างไร.....

กรณีที่ ๓ แม่เลี้ยงของธันวา

แม่ของธันวาย้ายกับพ่อไปมีสามีใหม่ ธันวายุอยู่กับพ่อซึ่งไม่นานก็แต่งงานใหม่ และมีน้องอีก ๑ คน พ่อมีอาชีพขับรถแท็กซี่ ซึ่งมีรายได้ไม่แน่นอนและไม่ค่อยมีเวลาอยู่บ้านดูแลธันวาแม่เลี้ยงมักยกยอกเงินบางส่วนของพ่อ เอาไปเล่นไพ่และดื่มเหล้า ไม่ให้ธันวาใช้ ธันวามีเรื่องทะเลาะกับแม่เลี้ยงบ่อยมาก คนข้างบ้านได้มาชวนให้ธันวาลองดื่มเหล้าเพื่อประชด แม่เลี้ยงดูบ้าง จนธันวาติดเหล้าและเลยลองเสพยาบ้าตามคำชวนของเพื่อนบ้านอีกด้วย นอกจากนี้เพื่อนบ้านคนนั้นยังแนะนำว่าควรจะเอาชนะแม่เลี้ยง ด้วยการขายยาบ้าหาเงินเลี้ยงตัวเอง ธันวาเริ่มนึกคล้อยตาม แต่ยังลังเลใจ

ถ้าเด็กและเยาวชนเป็นธันวา จะตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้อย่างไร.....

ใบงานที่ ๑
การแก้ไขปัญหา

ชื่อ - สกุล.....

๑. กรณีศึกษาที่เด็กและเยาวชนได้ คือกรณีของใคร.....
.....
.....

๒. ปัญหาที่เกิดขึ้น คืออะไร.....
.....
.....

๓. ปัญหาที่เกิดขึ้น มีสาเหตุมาจากอะไร.....
.....
.....

๔. จากปัญหาที่เกิดขึ้น เด็กและเยาวชนคิดว่ามีทางเลือกใดบ้างที่สามารถใช้แก้ไขปัญหาคือ.....
.....
.....

๕. จงอธิบายข้อดี/ข้อเสียของตัวเลือกจากข้อ ๔

ตัวเลือก	ข้อดี	ข้อเสีย

๖. จากการวิเคราะห์ข้อดี/ข้อเสียในข้อ ๕. ตัวเลือกที่ดีที่สุดสำหรับแก้ปัญหานี้คืออะไร เพราะอะไร

.....
.....
.....
.....

กิจกรรมเรื่องการสื่อสาร

ระยะเวลา ๑ ชั่วโมง

วัตถุประสงค์: เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถมีทักษะการสื่อสารที่เหมาะสม

สาระสำคัญ : ทักษะการสื่อสาร หมายถึงความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม ความสามารถในการใช้คำพูด และภาษาท่าทางเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนและความสามารถในการรับรู้ ความรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่ายไม่ว่าจะในการแสดงความต้องการความชื่นชม การปฏิเสธ การสร้างสัมพันธภาพ การมีทักษะสังคมที่เหมาะสมจะช่วยให้เกิดการปรับตัวที่ดี และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัสดุอุปกรณ์

- กระดานไวท์บอร์ด หรือกระดานฟลิปชาร์ต
- ปากกาไวท์บอร์ด
- ดินสอ (หรือปากกา)
- ยางลบ (หรือน้ำยาลบคำผิด)

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม:

องค์ประกอบกลุ่ม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	เนื้อหา/สื่อ
กลุ่มใหญ่ (๑๐-๒๐ นาที)	- ผู้บําบัดกล่าวนำโดยการสุ่มถามเด็กและเยาวชนว่าการสื่อสารมีความสำคัญต่อตัวเราอย่างไร - ผู้บําบัดอธิบายการสื่อสารเชิงบวก และการใช้ I-Message ตามใบความรู้ที่ ๑	-ใบความรู้ที่ ๑
กลุ่มย่อย ๕ - ๖ คน (๓๐-๔๐ นาที)	- ผู้บําบัดแบ่งกลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มละ ๕-๖ คน - ให้แต่ละคนทำใบงานที่ ๑ เพื่อวิเคราะห์ I-Message	ใบงานที่ ๑
-กลุ่มใหญ่ (๒๐-๓๐ นาที)	- ผู้บําบัดให้เด็กและเยาวชนนำเสนอสิ่งที่ตอบในใบงานทั้งสองส่วน - ในส่วนที่ ๒ ของใบงาน ให้เด็กและเยาวชนแลกเปลี่ยนความเห็นในกลุ่มใหญ่ว่าเห็นด้วยหรือไม่ หรือเด็กและเยาวชนมีวิธีการสื่อสารแบบ I-Message โดยใช้คำพูดได้อีกบ้าง - หากยังมีเวลาเหลือ ให้ผู้บําบัดยกตัวอย่างสถานการณ์อื่นเพื่อฝึกให้เด็กและเยาวชนสื่อสารแบบ I-Message - ผู้บําบัดกล่าวสรุปกิจกรรม	

ใบความรู้ที่ ๑

การสื่อสาร

ความหมาย

การสื่อสาร เป็นการส่งข้อมูลข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง การสื่อสารอาจทำให้เกิดความพอใจ หรือไม่พอใจก็ได้ แต่เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้คนมีปฏิสัมพันธ์

ลักษณะการสื่อสาร

การสื่อสารทางบวก ทำให้ผู้รับพอใจ ภูมิใจ เช่น การชื่นชม ยอมรับ มอง สบตา จับมือ พุดคุยด้วยความเป็นมิตร การให้สิ่งที่ต้องการ ฯลฯ

การสื่อสารทางลบ ทำให้ผู้รับเสียใจ รู้สึกด้อยน้อยคุณค่า เช่น การพูดดูว่ากล่าว ประชดประชัน เปรียบเทียบกับผู้อื่น ท้าที่ดูหมิ่น หรือมีการให้แต่บ่นว่า ลำเลิกไปด้วย ฯลฯ

การสื่อสารที่ไม่ตรงไปตรงมา เป็นการแสดงออกอย่างหนึ่ง แต่มีความคิดและความรู้สึกอีกอย่างหนึ่งซ่อนอยู่ เป็นลักษณะไม่จริงใจ ไม่ซื่อสัตย์ เช่น แสดงท่าทีคำพูดเหมือนชื่นชม แต่ตอนท้ายดูจะสับสนหรือมีความหมายไปทางลบ

การพุดคุยกันหรือการสื่อสารกันนั้น ทั้ง ๒ ฝ่ายที่พุดคุยกัน นอกจากจะสื่อกันด้วยคำพูดแล้วยังอาศัยสิ่งที่ไม่ได้เป็นคำพูดส่วนของภาษาท่าทาง เช่น

- การสบตา จะทำให้พุดจากกันเข้าใจง่ายขึ้น การสบตายังช่วยให้ทั้ง ๒ ฝ่าย รับรู้อารมณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างพุดคุย
- สีหน้า สีหน้าที่รับฟังหรือยิ้มแย้มแจ่มใส ย่อมดีกว่าการแสดงสีหน้าเฉยเมย หรือบึ้งตึงนอกจากนี้ การสังเกตสีหน้าฝ่ายคู่สนทนา ทำให้ทราบความรู้สึกได้ว่าเขากำลังโกรธ กังวล น้อยใจ เสียใจ ฯลฯ ซึ่งจะทำให้เราเลือกที่จะพุดจากกับเขาได้เหมาะสม

- ท่าทาง ท่าทางที่แสดงออกซึ่งการรับฟังและทำให้คู่สนทนาอยากพุดคุยด้วย ได้แก่ การผงกศีรษะรับฟัง การโน้มตัวเข้าหา คนที่ใช้อารมณ์จะแสดงอีกลักษณะหนึ่ง เช่น กอดอก ยืนตัวแข็ง ฯลฯ

- การสัมผัส เช่น การจับมือ จับต้นแขน การโอบกอด จะทำให้ความรู้สึกเข้าใจอบอุ่นรักใคร่สนิทสนมเป็นอย่างดี
- ระยะห่าง การพุดคุยจะดีขึ้นหากทั้ง ๒ ฝ่าย พุดคุยในระยะใกล้กัน การพุดคุยในระยะห่างจะทำให้ต้องใช้เสียงดัง และไม่มีการสบตากัน จะทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ง่าย

การสื่อสารที่ดีจะต้องใช้องค์ประกอบของภาษาท่าทางทั้ง ๕ ประกอบกันเป็นส่วนช่วย ร่วมกับการสื่อสารตามความรู้สึกของเรา หรือที่รู้จักกันในชื่อ I-Message

การสื่อสารแบบ I-Message

I-Message เป็นเทคนิคทางจิตวิทยาที่ใช้ในการปรับการสื่อสารให้ดูเป็นมิตร น่าฟัง สามารถถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกของเรา เพื่อให้คู่สนทนาเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิด ความรู้สึก ทศนคติ แรงจูงใจ รวมไปถึงพฤติกรรมให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นได้โดยแนวทางการใช้ I-Message มีดังนี้

๑. เปลี่ยนประโยคการสื่อสาร โดยขึ้นต้นจาก “เธอ” เป็น “ฉัน”

เช่นคุณปู่พุดกับหลานว่า “เธอนอนกินบ้านกินเมืองแบบนี้ จะไปทำอะไรทันเขาได้ยังไง” จากประโยคดังกล่าว จะเห็นว่า คุณปู่ขึ้นต้นประโยคด้วยคำว่า “เธอ” ซึ่งเป็น You-Message ซึ่งจะทำให้คนฟังเกิดความรู้สึกทางลบ หงุดหงิด โมโหระเบิดอารมณ์ใส่กันได้ง่าย ๆ ดังนั้น หากเราเปลี่ยนรูปแบบประโยคเป็น I-Message จะทำให้สถานการณ์ในบ้าน ความรู้สึกที่คนในบ้านมีต่อกันดีขึ้นอย่างมากเช่น จาก “เธอนอนกินบ้านกินเมืองแบบนี้ จะไปทำอะไรทันเขาได้ยังไง” เปลี่ยนเป็น “ปู่คิดว่า ถ้าหลานตื่นเร็วกว่านี้อีกหน่อย จะดีกับหลานในการบริหารเวลา มากเลยละ เพราะหลานมีเวลาที่จะทำอะไรได้มากขึ้นเยอะเลย” เมื่อคุณปู่พุดด้วย I-Message ที่นึมนวลมากขึ้น คนฟังก็จะไม่ได้แค้น และ เก็บสารที่คุณปู่สื่อไปคิด และมีแนวโน้มที่หลานจะตื่นนอนไวขึ้น มากกว่าการสื่อสารแบบเดิม

๒. เปลี่ยนจากการวิจารณ์ เป็นการบอกความคิด ความรู้สึก ความต้องการ และความคาดหวังของเรา

เช่น ประโยคที่คุณย่าใช้พูดกับคุณแม่ “ทำไมเธอถึงไม่ใส่ใจดูลูก ปล่อยให้ลูกทำแบบนี้ ก็สมาธิสั้นหมดสิ” ประโยคนี้ให้ความรู้สึกไม่ดีดังนั้น หากเปลี่ยนประโยคข้างต้นเป็น I-Message ก็จะได้เป็นว่าจาก “ทำไมเธอถึงไม่ใส่ใจดูลูก ปล่อยให้ลูกทำแบบนี้ ก็สมาธิสั้นหมดสิ” เป็น “ย่าว่าปล่อยให้ลูกดูมือถือนาน ๆ ไม่ดีนะ เดี่ยวเขาจะสมาธิสั้นได้ เพราะอะไรถึงให้ลูกดูมือถือนาน ๆ ละ ?” ซึ่งในประโยค I-Message จะเห็นว่า คุณย่าขึ้นต้นด้วยการแทนตัวเอง ตามด้วยการบอกความต้องการ คือ ไม่อยากให้หลานเล่นมือถือนาน และเปลี่ยนจากคำถามว่า “ทำไม ?” เป็น “เพราะอะไร ?” แทน ซึ่งเป็นการถามหาต้นเหตุของปัญหา คุณแม่ที่ได้ฟัง ก็อาจได้โอกาสขอความช่วยเหลือจากคุณย่าให้ช่วยดูหลานเวลาที่แม่ทำงานได้

๓. ใช้คำพูดที่ฟังดูเป็นมิตร

ความเมตตาของ I-Message นอกจากจะช่วยให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ ผู้รับสารได้รับสารครบถ้วนแล้วยังช่วยสร้างความรู้สึกทางบวกให้คนฟังอย่างมากเพียงแค่เราเปลี่ยนการขึ้นต้นประโยค จาก “เธอ” “คุณ” หรือชื่อคู่สนทนา เป็น “ฉัน” “เรา” หรือคำแทนตัวเอง แล้วบอกความต้องการ ความคิด ความรู้สึก หรือหากมีคำถามก็เปลี่ยนจาก “ทำไม ?” เป็น “เพราะอะไร ?” หรือ “เกิดอะไรขึ้น ?” แทน เช่น ต้องการจะบอกคนรักให้ช่วยทำงานบ้านบ้าง ก็สามารถใช้ I-Message โดยพูดว่า “ฉันจะรู้สึกเหนื่อยน้อยลงมากเลย ถ้าคุณช่วยทำงานบ้าน” หรือ “ฉันจะรู้สึกดีขึ้นมากเลย ถ้าคุณช่วยฉันดูแลบ้าน” หรือ ต้องการถามลูกเรื่องการใช้จ่ายเงิน ก็สามารถถามลูกได้ว่า “แม่รู้สึกว่าคุณใช้เงินมากกว่าปกติ เกิดอะไรขึ้นหรือลูก ” เป็นต้น ซึ่งประโยค I-Message เหล่านี้นอกจากจะสื่อสารความคิด ความรู้สึกของเราต่อคนฟังแล้ว ยังทำให้คนฟังเกิดความรู้สึกปลอดภัย ไม่ถูกตำหนิอีกด้วย

๔. ใช้คำพูดที่แสดงถึงอารมณ์ทางบวก หรือความรู้สึกด้านบวก

เทคนิค I-Message เพราะสามารถบอกความรู้สึก ความต้องการของเราไปถึงอีกฝ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพียงแค่เปลี่ยนความรู้สึกที่จะสื่อสารเป็นเชิงบวก เช่น ต้องการบอกคนรักให้ฟังเราพูดให้จบก่อนอย่าเพิ่งพูดแทรก ก็สามารถบอกได้ว่า “ฉันรู้สึกดีมากเลยเวลาที่คุณรับฟังฉันอย่างตั้งใจ” หรือ “ฉันชอบเวลาที่คุณปล่อยให้ฉันพูดทุกอย่างให้หมดก่อนโดยไม่แทรก” เป็นต้น

ใบงานที่ ๑ I-Message

ชื่อ - สกุล.....

๑. ให้เด็กและเยาวชนวิเคราะห์ว่าประโยคคำพูดต่อไปนี้ ประโยคใดเป็น I-Message ประโยคใดเป็น You-Message

ประโยคคำพูด	I-Message	You-Message
ทำไมคุณไม่ปรึกษาผมก่อน		
ฉันอยากให้เธอรับฟังคำอธิบายของฉันบ้าง		
ผมรู้สึกเสียใจที่เราต้องมาเข้าใจผิดกัน		
คุณไม่รับผิดชอบงานของคุณเลย		
คุณน่าจะใช้ความคิดมากกว่านี้นะ		
ผมอยากให้คุณถามในสิ่งที่คุณไม่เข้าใจ		
ผมอยากให้คุณใช้เวลาอยู่กับผมมากกว่านี้		
ทำไมคุณไม่โทรให้แม่ช่วยเหลือ		
ฉันรู้สึกไม่ดีเลย เวลาที่เธอพูดเสียงดังใส่ฉัน		
ผมอยากให้คุณโทรติดต่อผมเวลาที่คุณไม่มีใคร		

๒. ให้เด็กและเยาวชนเขียนประโยค “I-Message “ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

เพื่อนบนหอนอนคุยเล่นเสียงดังเวลาที่คุณกำลังจะนอน ขอร้องให้เพื่อนช่วยเหลืองานในหน่วยเรียน เพื่อนในหน่วยหยิบเสื้อของคุณไปแล้ว ไม่เอามาคืน เพื่อนขอให้รับผิดชอบ เพราะเขาใกล้จะได้กลับบ้าน เพื่อนขอให้คุณแอบนำยาเส้นเข้ามาให้ เนื่องจากคุณได้ออกไปร่วมกิจกรรมด้านนอก เพื่อนไม่ยอมทำเวรที่ได้รับมอบหมาย โดยฝากคุณทำแทน ขณะคุณเล่นฟุตบอล ถูกเพื่อนฝั่งตรงข้ามเข้าสกัดอย่างรุนแรงหลายครั้ง

กิจกรรมเรื่องการสร้างวินัยให้กับตนเอง
ระยะเวลา ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้เด็กและเยาวชนรู้จักระเบียบการปฏิบัติเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น

สาระสำคัญ : หากเราสามารถเคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชนหรือสังคมเมื่อต้องมาอยู่ร่วมกัน เราก็จะสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นระเบียบ ไม่มีข้อขัดแย้ง

วัสดุอุปกรณ์

- ดินสอ (หรือปากกา)
- ยางลบ (หรือน้ำยาลบคำผิด)

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม:

องค์ประกอบกลุ่ม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	เนื้อหา/สื่อ
กลุ่มใหญ่ (๑๐-๒๐ นาที)	- ผู้บ้่าบ้ดกล่าวนำโดยการสุ่มถามเด็กและเยาวชนว่าการมีระเบียบวินัยสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างไร - ผู้บ้่าบ้ดกล่าวนำว่ากิจกรรมในคาบนี้ จะเป็นการเน้นย้ำถึงกฎระเบียบของบ้าน (สถานควบคุม) และสำรวจตนเองในเรื่องระเบียบวินัยในการอยู่ ณ ที่นี้	- ใบงานที่ ๑
กลุ่มย่อย ๕ - ๖ คน (๓๐-๔๐ นาที)	- ผู้บ้่าบ้ดแบ่งกลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มละ ๕-๖ คน - ให้เด็กและเยาวชนวิเคราะห์กฎระเบียบของบ้าน และทบทวนตนเองว่าตนเองมีระเบียบวินัยต่อกฎระเบียบนั้น ๆ เพียงพอหรือไม่ และเด็กและเยาวชนสามารถพัฒนาระเบียบวินัยของตนเองในด้านนั้น ๆ ได้อย่างไรบ้าง	
-กลุ่มใหญ่ (๒๐-๓๐ นาที)	- ผู้บ้่าบ้ดให้เด็กและเยาวชนนำเสนอสิ่งที่ตนได้เขียนลงไปใบงาน - ผู้บ้่าบ้ดเชื่อมโยงระเบียบวินัยต่อกฎระเบียบของบ้าน กับระเบียบวินัยต่อกฎหมาย หรือกฎอื่น ๆ ในสังคมนอกสถานควบคุม พร้อมถามให้เด็กและเยาวชนวิเคราะห์ว่าการมีวินัยนั้นสำคัญอย่างไร - ผู้บ้่าบ้ดกล่าวสรุปกิจกรรม	

ใบงานที่ ๑

ระเบียบวินัยต่อกฎของบ้าน

ชื่อ - สกุล.....

๑. ให้เด็กและเยาวชนเขียนกฎของบ้านลงในตาราง พร้อมวิเคราะห์ตนเองว่ามีกฎใดบ้างที่ทำได้ดีแล้ว หรือยัง
ทำไม่ได้ดี เพราะอะไร

กฎของบ้าน	เด็กและเยาวชนมีวินัยต่อกฎนี้ดีพอหรือไม่ เพราะอะไร

๒. ให้เด็กและเยาวชนวิเคราะห์ตนเองว่าจากข้อ ๑. เด็กและเยาวชนมีระเบียบวินัยด้านใดบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไข หรือมีระเบียบวินัยข้อใดบ้างที่สามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้หรือไม่ และเด็กและเยาวชนมีแนวทางการปรับปรุงแก้ไข หรือการพัฒนาอย่างไร

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

กิจกรรมชุมชนบำบัด (T : Therapeutic community)

ตารางหัวข้อบอร์ดกลุ่มประชุมเช้า

ประจำวันที่.....เดือน.....พ.ศ.

1. ประชุม 2. อุดมการณ์ 3. กฎ 4. ข้อใหญ่

ผู้อ่านรายงานเวร.....

แนะนำเด็กและเยาวชนใหม่ คุณ..... คุณ.....

คุณ..... คุณ.....

เด็กและเยาวชนที่ได้รับคำแนะนำ (Hair cut) คุณ..... คุณ.....

เด็กและเยาวชนทำงานใช้ความคิด (Shot down) คุณ..... คุณ.....

1.ความรู้สึกของตนเอง คุณ คุณ คุณ คุณ คุณ คุณ คุณ คุณ	2. ข้อบกพร่องของตนเอง คุณ เรื่อง คุณ เรื่อง คุณ เรื่อง คุณ เรื่อง	4. สิ่งควรทราบ สารนาฐ์/คติพจน์/ คำประจำวัน คุณ เรื่อง คุณ เรื่อง คุณ เรื่อง
คุณ คุณ คุณ คุณ คุณ คุณ	3. ข้อบกพร่องทั่วไป คุณ เรื่อง คุณ เรื่อง คุณ เรื่อง คุณ เรื่อง	5. ภาคบันเทิง ทีมงาน
คุณ คุณ	คุณ เรื่อง คุณ เรื่อง	6. ผู้สรุปกลุ่ม คุณ.....
		7. ผู้ดำเนินกลุ่ม คุณ..... คุณ.....

ใบบันทึกพฤติกรรม

ชื่อ.....นามสกุล.....ชื่อเล่น.....กลุ่มครู.....แผ่นที่.....

[illegible]

SLIP ใบความรู้สึก ชื่อ ถึง ความรู้สึก เรื่อง วันที่	SLIP ใบความรู้สึก ชื่อ ถึง ความรู้สึก เรื่อง วันที่
SLIP ใบความรู้สึก ชื่อ ถึง ความรู้สึก เรื่อง วันที่	SLIP ใบความรู้สึก ชื่อ ถึง ความรู้สึก เรื่อง วันที่
SLIP ใบความรู้สึก ชื่อ ถึง ความรู้สึก เรื่อง วันที่	SLIP ใบความรู้สึก ชื่อ ถึง ความรู้สึก เรื่อง วันที่

ใบสรุปกลุ่มประชุมทีมงาน

วัน เดือน ปี ที่มงาน

Staff ที่มงาน..... C.O.D. ที่มงาน.....

Department Head Ramrod

เด็กและเยาวชน ๑..... ๒..... ๓.....

৫. ৬.

୧)..... ୨)..... ୩).....

[illegible]

Staff ที่ใช้งาน..... Ex-Staff on Duty.....

แบบประเมินปรับระดับเด็กและเยาวชนใหม่เป็นเด็กและเยาวชน

หน่วยงาน.....

ชื่อ-นามสกุล เด็กและเยาวชน.....ชื่อเล่น.....อายุ.....ปี

คดี.....สถานะ.....ศาลเยาวชนจังหวัด.....

รับตัวเมื่อวันที่อยู่มาแล้ว.....วัน พี่เลี้ยงชื่อ.....

ข้อ	พฤติกรรมเด็กและเยาวชน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	ความสามารถในการดูแลช่วยเหลือตนเอง					
๒	เพลงชาติ					
๓	หลักปรัชญาชุมชนบำบัด					
๔	หลักปรัชญาที่จารึกในดวงใจ					
๕	อุดมการณ์ชุมชนบำบัด					
๖	กฎระเบียบ ๔ ข้อ					
๗	การปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
๘	การมีส่วนร่วมในกลุ่มประชุมเช้า					
๙	บอกวัตถุประสงค์กลุ่มประชุมเช้า					
๑๐	ความเข้าใจโครงสร้างบ้าน					

ส่งต่อ ครูที่ปรึกษา.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

ใบบันทึกความรู้สึกผิด (Drop Guilt)

ของ.....ตำแหน่ง.....
ครั้งที่.....วันที่

๑.
.....

๒.
.....

๓.
.....

๔.
.....

๕.
.....

๖.
.....

๗.
.....

๘.
.....

๙.
.....

๑๐.
.....

๑๑.
.....

๑๒.
.....

ตารางการใช้บัตรกลุ่มประชุมเข้าของเด็กและเยาวชน ประจำเดือน ที่มงาน

นาย.....																
ความรู้สึก ของตนเอง	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
ยกมือให้ คำแนะนำ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
ข้อบกพร่อง ของตนเอง	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
ข้อบกพร่อง ทั่วไป	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
สิ่งควร ทราบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
อุดมการณ์/ คติพจน์	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	

นาย.....																
ความรู้สึก ของตนเอง	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
ยกมือให้ คำแนะนำ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
ข้อบกพร่อง ของตนเอง	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
ข้อบกพร่อง ทั่วไป	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
สิ่งควร ทราบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
อุดมการณ์/ คติพจน์	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	

นาย.....																
ความรู้สึก ของตนเอง	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
ยกมือให้ คำแนะนำ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
ข้อบกพร่อง ของตนเอง	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
ข้อบกพร่อง ทั่วไป	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
สิ่งควร ทราบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
อุดมการณ์/ คติพจน์	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	

นาย.....																
ความรู้สึก ของตนเอง	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
ยกมือให้ คำแนะนำ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
ข้อบกพร่อง ของตนเอง	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
ข้อบกพร่อง ทั่วไป	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
สิ่งควร ทราบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
อุดมการณ์/ คติพจน์	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	

แบบคัดกรองการใช้สารเสพติดในเด็กและเยาวชน

ชื่อ - นามสกุล..... เพศ..... อายุ.....ปี คดี.....

สถานพินิจฯ จังหวัด.....ครูที่ปรึกษา..... วัน เดือน ปี ที่ประเมิน.....

No	ข้อคำถาม	คำตอบ	บุหรี	สุรา	กัญชา	ยาบ้า	ไอซ์	ยาอี	สารระเหย	ใบกระท่อม	สารผสมน้ำดื่มใบกระท่อม	ฝิ่น/เฮโรอีน	ยาผสมประสาท/ยานอนหลับ (เช่น แก๊สหัวควาเลียม/ไดลิโน)	ยาหลอนประสาท(LSD, PCP, ยาคด)	โคเคน	อื่นๆ (ระบุ).....
๑	ในชีวิตของคุณ คุณเคยใช้สารเหล่านี้หรือไม่ ถ้าเคยให้วงกลมล้อมรอบอักษรหมวดสารเสพติดด้านขวานี้ ใส่อายุที่เริ่มใช้สารเสพติดครั้งแรก		A	B	C	D	D*	D**	E	F	G	H	I	J	K	L
๒	ใน ๓ เดือนที่ผ่านมา คุณใช้สารเหล่านี้บ่อยครั้งเพียงใด(วงกลมรอบ ตัวเลขคำตอบในช่องสารเสพติดที่เคยใช้) (ถ้าใน ๓ เดือนที่ผ่านมา ไม่เคยใช้สารใดๆเลย ให้ข้ามไปถามข้อ ๖ ต่อได้เลย)	๐ = ไม่ใช้ ๒ = ใช้ ๑-๒ ครั้ง ๓ = ทุกเดือน ๔ = ทุกสัปดาห์ ๖ = ทุกวัน/เกือบทุกวัน	๐ ๒ ๓ ๔ ๖	๐ ๒ ๓ ๔ ๖	๐ ๒ ๓ ๔ ๖	๐ ๒ ๓ ๔ ๖	๐ ๒ ๓ ๔ ๖	๐ ๒ ๓ ๔ ๖	๐ ๒ ๓ ๔ ๖	๐ ๒ ๓ ๔ ๖	๐ ๒ ๓ ๔ ๖	๐ ๒ ๓ ๔ ๖	๐ ๒ ๓ ๔ ๖	๐ ๒ ๓ ๔ ๖	๐ ๒ ๓ ๔ ๖	๐ ๒ ๓ ๔ ๖
๓	ใน ๓ เดือนที่ผ่านมา คุณมีความต้องการ หรือมี แรงผลักดันอย่างรุนแรงที่จะใช้สารเหล่านี้ บ่อยครั้งเพียงใด	๐ = ไม่มี ๓ = มี ๑-๒ ครั้ง ๔ = ทุกเดือน ๕ = ทุกสัปดาห์ ๖ = ทุกวัน/เกือบทุกวัน	๐ ๓ ๔ ๕ ๖	๐ ๓ ๔ ๕ ๖	๐ ๓ ๔ ๕ ๖	๐ ๓ ๔ ๕ ๖	๐ ๓ ๔ ๕ ๖	๐ ๓ ๔ ๕ ๖	๐ ๓ ๔ ๕ ๖	๐ ๓ ๔ ๕ ๖	๐ ๓ ๔ ๕ ๖	๐ ๓ ๔ ๕ ๖	๐ ๓ ๔ ๕ ๖	๐ ๓ ๔ ๕ ๖	๐ ๓ ๔ ๕ ๖	๐ ๓ ๔ ๕ ๖
๔	ใน ๓ เดือนที่ผ่านมา การใช้สารเหล่านี้ ทำให้คุณ มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ ครอบครัวยุ สังคม กฎหมายหรือการเงิน บ่อยครั้งเพียงใด	๐ = ไม่มี ๔ = มี ๑-๒ ครั้ง ๕ = ทุกเดือน ๖ = ทุกสัปดาห์ ๗ = ทุกวัน/เกือบทุกวัน	๐ ๔ ๕ ๖ ๗	๐ ๔ ๕ ๖ ๗	๐ ๔ ๕ ๖ ๗	๐ ๔ ๕ ๖ ๗	๐ ๔ ๕ ๖ ๗	๐ ๔ ๕ ๖ ๗	๐ ๔ ๕ ๖ ๗	๐ ๔ ๕ ๖ ๗	๐ ๔ ๕ ๖ ๗	๐ ๔ ๕ ๖ ๗	๐ ๔ ๕ ๖ ๗	๐ ๔ ๕ ๖ ๗	๐ ๔ ๕ ๖ ๗	๐ ๔ ๕ ๖ ๗
๕	ใน ๓ เดือนที่ผ่านมา การใช้สารเหล่านี้ ทำให้คุณ ไม่สามารถทำกิจกรรมที่คุณควรจะได้ทำตามปกติ บ่อยครั้งเพียงใด	๐ = ไม่ใช้ ๕ = ใช้ ๑-๒ ครั้ง ๖ = ทุกเดือน ๗ = ทุกสัปดาห์ ๘ = ทุกวัน/เกือบทุกวัน	๐ ๕ ๖ ๗ ๘	๐ ๕ ๖ ๗ ๘	๐ ๕ ๖ ๗ ๘	๐ ๕ ๖ ๗ ๘	๐ ๕ ๖ ๗ ๘	๐ ๕ ๖ ๗ ๘	๐ ๕ ๖ ๗ ๘	๐ ๕ ๖ ๗ ๘	๐ ๕ ๖ ๗ ๘	๐ ๕ ๖ ๗ ๘	๐ ๕ ๖ ๗ ๘	๐ ๕ ๖ ๗ ๘	๐ ๕ ๖ ๗ ๘	๐ ๕ ๖ ๗ ๘
๖	ในชีวิตของคุณ เพื่อนฝูงญาติ หรือคนอื่น เคยแสดงความเห็นเกี่ยวกับการใช้ สารเสพติดเหล่านี้ของคุณหรือไม่	๐ = ไม่เคย ๖ = เคย ใน ๓ เดือนที่ผ่านมา ๓ = เคย ก่อน ๓ เดือนที่ผ่านมา	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓
๗	ในชีวิตของคุณ คุณเคยพยายามลด หรือหยุดใช้ สารเสพติดเหล่านี้ แต่ไม่ประสบผลสำเร็จหรือไม่	๐ = ไม่เคย ๖ = เคย ใน ๓ เดือนที่ผ่านมา ๓ = เคย ก่อน ๓ เดือนที่ผ่านมา	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓	๐ ๖ ๓
รวมคะแนน																
๘	ในชีวิตของคุณเคย ฉีดยา ใช้สารใดๆเหล่านี้หรือไม่	() ไม่เคย () เคย ใน ๓ เดือนที่ผ่านมา () เคย ก่อน ๓ เดือนที่ผ่านมา														
	ถ้าเคยฉีดยาให้วงกลมล้อมรอบอักษรหมวดสารเสพติดที่เคยฉีดยาในช่องด้านขวานี้				C	D	D*	D**	E	F	G	H	I	J	K	L

ลงชื่อ.....

ผลการคัดกรอง	ยาเสพติด
เสี่ยง	๐
ผู้ใช้	๒ - ๓
เสพ	๔ - ๖๖
ติด	๖๗+

ผลการคัดกรอง	บุหรี	สุรา
เสี่ยง	๐-๓	๐-๑๐
เสพ	๔ - ๖๖	๑๑-๖๖
ติด	๖๗+	๖๗+

หมายเหตุ ๑. ดิครุนแรง คือ คะแนน ๖๗+ และติดนานกว่า ๓ ปี

และ/หรือ มี Co - morbid

๒. การจำแนกให้ยึดตารางยาเสพติด

๓. ให้นำเข้าข้อมูลในรายที่มีคะแนนตั้งแต่ ๒ คะแนนขึ้นไป (ยาเสพติด)

-ตัวอย่าง-

ตารางกิจกรรมตามแนวทาง YM-FASTIC

05.30 - 06.00 น. ตื่นนอน/ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว	08.15 - 08.30 น. เคารพธงชาติ	20.00 น. พักผ่อนตามอัธยาศัย
06.00 - 06.30 น. ออกกำลังกาย	16.00 - 17.00 น. กีฬาและนันทนาการ	
06.30 - 07.00 น. ทำเวร/บำเพ็ญประโยชน์	17.00 - 17.30 น. รับประทานอาหาร	
07.00 - 07.30 น. รับประทานอาหาร	17.30 - 18.00 น. ทำภารกิจส่วนตัว	
07.30 - 08.15 น. ทำภารกิจส่วนตัว	18.00 - 20.00 น. กิจกรรมฝึกฝนตนเอง (Learning time)/ประชุมคณะรับผิดชอบ	

วัน/เวลา	08.30 - 09.00 น.	09.00 - 10.00 น.	10.00 - 11.00 น.	11.00 - 12.00 น.	12.00 - 13.00 น.	13.00 - 14.00 น.	14.00 - 15.00 น.	15.00 - 16.00 น.	
จันทร์	กลุ่มประชุมเช้า	กิจกรรมกลุ่ม S		งานบำบัด	พักรับประทานอาหารกลางวัน	กลุ่มสัมพันธ์		พบครูพี่เลี้ยง	
อังคาร		กิจกรรมการศึกษาทางเลือก/สายสามัญ				กิจกรรมการศึกษาทางเลือก/สายสามัญ			
พุธ		กิจกรรมการฝึกวิชาชีพพระยะสัน/อาชีพะบำบัด				กิจกรรมการฝึกวิชาชีพพระยะสัน/อาชีพะบำบัด			
พฤหัสบดี		กิจกรรมกลุ่ม I		กลุ่มสุขศึกษา		ชมรม TO BE NUMBER ONE			
ศุกร์		กิจกรรมกลุ่ม F		กลุ่มประเมินผลงาน		กิจกรรมนอกหลักสูตร/คุณธรรม จริยธรรม			
เสาร์		กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์				กิจกรรมตามอัธยาศัย			
อาทิตย์		กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์				กิจกรรมตามอัธยาศัย			

หมายเหตุ กรณีเด็กและเยาวชนผู้มีตำแหน่ง ให้ปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง

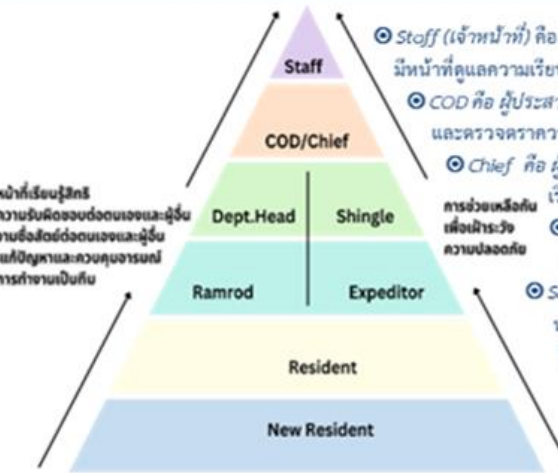
กรณีเครือข่ายเข้ามาจัดกิจกรรมให้จัดในช่วงกิจกรรมนอกหลักสูตร/คุณธรรม จริยธรรม หรือวันเสาร์

กิจกรรมงานบำบัด (Work Therapy) และกิจกรรมกลุ่มบำบัด (Group Therapy) สามารถปรับได้ตามความเหมาะสมและบริบทของหน่วยงาน

การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่ใช้ยาและสารเสพติด รูปแบบ YM-FASTIC

การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่ใช้ยาเสพติดรูปแบบ YM-FASTIC เป็นกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมที่มุ่งปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความคิดอันเกิดจากการมีความเข้าใจ ยอมรับ ผ่านการฝึกฝนให้มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น รู้จักแก้ปัญหาและควบคุมอารมณ์ รู้จักหน้าที่และสิทธิของตนเองและผู้อื่น มีทักษะการทำงานเป็นทีม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เฝ้าระวังความปลอดภัยระหว่างอยู่ในสถานที่ควบคุม โดยมุ่งหมายให้การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในสถานที่ควบคุมที่สั้นที่สุดและเท่าที่จำเป็น

โครงสร้างบ้าน

หมายเหตุ :
การปลดปล่อยและการเลื่อนตำแหน่งของเด็กและเยาวชน ดำเนินการ Volunteer/Acting และให้คำปรึกษาด้านแนวทางกิจกรรมชุมชนบำบัด

- Staff (เจ้าหน้าที่) คือ เด็กและเยาวชนที่ได้รับการจ้างงานตามโครงการคืนคนดีสู่สังคม มีหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยภายในบ้าน ให้คำแนะนำ COD และ Chief
- COD คือ ผู้ประสาน มีหน้าที่ควบคุมดูแลทีมงานและประสานงานกับคณะอื่นๆ จัดงานให้สมาชิกใหม่ และตรวจตราความเรียบร้อย รวมถึงดำเนินการกักตุนที่ตรวจกำหนด
- Chief คือ ผู้ดูแล มีหน้าที่สังเกตการณ์ความเคลื่อนไหวต่างๆ ภายในบ้านและดูแลความสงบเรียบร้อยของแต่ละทีมงาน
- การช่วยเหลือกัน เพื่อแก้ไขปัญหาความปลอดภัย
- Dept. Head คือ หัวหน้าทีมงาน มีหน้าที่มอบหมายงานและควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของสมาชิก ประชุมทีมงานเพื่อแก้ไขปัญหา
- Shingle คือ ผู้ประกาศข่าว มีหน้าที่ร่วมกับตำรวจบ้าน และทำหน้าที่ประกาศข่าวหรือแจ้งเรื่องต่างๆ ให้สมาชิกในบ้านทราบ
- Ramrod คือ ผู้ช่วยหัวหน้าทีมงาน มีหน้าที่ช่วยควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของสมาชิก และติดตามผลการทำงานเพื่อรายงานต่อหัวหน้าทีมงาน
- Expeditor คือ ตำรวจบ้าน มีหน้าที่คอยสอดส่องดูแลความเรียบร้อยของสมาชิกในบ้าน
- Resident คือ สมาชิกทั่วไป มีหน้าที่ปฏิบัติงาน ตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าทีมงาน
- New Resident คือ สมาชิกใหม่ (เด็ก/เยาวชนรับใหม่)

F Family

การนำครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล ฟื้นฟู ตั้งแต่เริ่มต้น และร่วมวางแผนและดำเนินการ ตามแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคล

A Alternative Activity

กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสามารถฝึก และแสดงถึง ความต้องการในการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน หรือเมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนให้ฝึกแสดงออกถึงศักยภาพของตนเองได้ อย่างถูกต้องเหมาะสมสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

S Self Help

กระบวนการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือตนเองให้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น เป็นกระบวนการพัฒนาความสามารถทางอารมณ์และทักษะชีวิต เพื่อการปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรม จนเกิดความรู้ และทักษะที่นำมาดูแลตนเองได้

T Therapeutic Community

กิจกรรมชุมชนบำบัด เป็นการจำลองรูปแบบ การดำเนินชีวิตโดยใช้กระบวนการทางชุมชน เข้ามาเป็น เครื่องมือการบำบัดให้เกิดความรับผิดชอบต่อตนเอง และผู้อื่น รวมทั้งสำนึกในความผิดพลาดของตนเอง

I Intensive Intervention

เป็นกิจกรรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู สังเคราะห์ ช่วยเหลือ สอดคล้องกับระดับความสัภาพปัญหา ความเสี่ยง ความจำเป็น เป็นการเฉพาะเจาะจง จากผลการประเมินเด็กและเยาวชน เพื่อให้ได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้ทันห่วง

C Case Management

เป็นกระบวนการจัดการให้เด็กและเยาวชนได้เข้ารับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคล โดยครูที่ปรึกษาทำหน้าที่เป็นผู้จัดการรายกรณี

กระบวนการบำบัดเด็กและเยาวชน

ระยะจูงใจ

เตรียมความพร้อมและจูงใจ ให้เด็กและเยาวชนยอมรับ การบำบัดฟื้นฟู การปรับตัว รับผิดชอบตนเอง เพื่อลด ปัญหาที่อาจเกิด ขึ้นระหว่าง การบำบัด ในสถานที่ควบคุม

ระยะแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

สมาชิกผ่านการประเมินในชั้นเตรียมการสามารถปรับตัว เข้ากับสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบต่อตนเองในระดับหนึ่ง และพร้อมฟื้นฟูสมรรถภาพ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ อารมณ์ สังคม พัฒนาทักษะด้านต่างๆ เพื่อความพร้อมในการประกอบ อาชีพ หรือใช้ชีวิตร่วมกับสังคมภายนอก โดยใช้กระบวนการ ชุมชนบำบัด

ระยะเตรียมกลับคืนสู่สังคม

เตรียมความพร้อมด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม ความรู้สึกลึกซึ้ง คิด ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ ต่อตนเองและผู้อื่นเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนพิจารณาปล่อย หรือก่อน ปลดปล่อย

แบบบันทึกประจำวัน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชื่อเล่น.....
ทีมงาน.....วันที่.....เดือน.....ปี.....

๑. วันนี้ท่านได้เรียนรู้อะไรบ้าง.....
.....
.....

๒. วันนี้ท่านรู้สึกอย่างไร (กังวลใจ, ดีใจ, เสียใจ, ประทับใจ)

กังวลใจ ในเรื่อง.....
.....

ดีใจ ในเรื่อง.....
.....

เสียใจ ในเรื่อง.....
.....

ประทับใจ ในเรื่อง.....
.....

ความรู้สึกต่อครอบครัว.....
.....

๓. ความดีที่ได้ปฏิบัติในวันนี้.....
.....

๔. ข้อคิดที่ได้.....
.....

ข้อความจากครูที่ปรึกษา.....
.....

ลงชื่อ.....

แนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคล

คำชี้แจงการจัดทำและบริหารแนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน

แนวคิด

แนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน เป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เนื่องจากเป็นกระบวนการนำข้อมูลสภาพปัญหา ความเสี่ยงและความจำเป็น และความต้องการจำเป็นของเด็กหรือเยาวชนแต่ละรายมาพิจารณาประกอบการวางแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และช่วยเหลือให้เด็กหรือเยาวชนได้รับกิจกรรมหรือโปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในระหว่างที่อยู่ในสถานที่ควบคุมที่ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการ

ในการจัดทำแนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนจะต้องออกแบบให้มีความเฉพาะบุคคล ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญและท้าทาย จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยการนำข้อมูลที่ได้จากทุกนักวิชาชีพ ครอบคลุม รวมทั้งเด็กหรือเยาวชนมาประกอบการพิจารณาซึ่งนำไปสู่การจัดทำแนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนได้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการเฉพาะของเด็กหรือเยาวชนแต่ละราย เพื่อให้กระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการส่งเสริมให้เด็กหรือเยาวชนได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะที่สอดคล้องกับความถนัด และความสนใจในระหว่างที่อยู่ในสถานที่ควบคุม เพื่อให้สามารถนำไปต่อยอดในการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพภายหลังปล่อยตัวได้ ซึ่งจะช่วยให้เด็กหรือเยาวชนกลับไปดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข และไม่หวนกลับไปซ้ำเสพติดและการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวถือเป็นหัวใจหลักของกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

ข้อคำนึง ในการจัดทำแนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน มีดังนี้

๑. ผลการประเมินคัดกรอง เป็นข้อมูลผลการประเมินความเสี่ยง และความต้องการจำเป็นเฉพาะบุคคล เมื่อเด็กหรือเยาวชนเข้าสู่สถานที่ควบคุม ได้แก่

๑.๑ การประเมินสภาวะทางกาย/จิต เป็นให้ทราบว่าเด็กหรือเยาวชนมีโรคประจำตัว หรือพบความเสี่ยงของโรคจิตเวช หรือมีปัญหาด้านสุขภาพกาย/จิตอื่นๆ ที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

๑.๒ การประเมินความปลอดภัยของเด็กหรือเยาวชน เพื่อนำไปกำหนดแนวทางการควบคุมดูแลหรือเฝ้าระวัง

๑.๓ การประเมินระดับความเสี่ยง เป็นการประเมินระดับความเสี่ยงของเด็กหรือเยาวชนต่อตนเองและผู้อื่น

๑.๔ การประเมินด้านการศึกษา เป็นการระบุข้อมูลพื้นฐานด้านการศึกษาของเด็กหรือเยาวชน เช่น ระดับการศึกษาสูงสุด และความจำเป็นเฉพาะทางการศึกษา เป็นต้น

๒. สิ่งที่เด็กหรือเยาวชนต้องได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแบบเร่งด่วน/ความจำเป็นพื้นฐานของเด็กหรือเยาวชนในสถานที่ควบคุม เช่น ความเจ็บป่วยทางกาย การความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานที่ควบคุม การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และความมั่นคงปลอดภัย เป็นต้น นำไปสู่การวางแผนและออกแบบกิจกรรมหรือโปรแกรมที่สอดคล้องกับความจำเป็นพื้นฐานในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เพื่อป้องกันการหลบหนีหรือความคิดทำร้ายตนเองในระหว่างที่อยู่ในสถานที่ควบคุม

๓. ด้านการศึกษาและการพัฒนาทักษะอาชีพ เป็นการวางแผนเพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับการรู้หนังสือ รวมทั้งได้รับการฝึกทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจ โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ประกอบ เช่น ระดับสติปัญญา ความสามารถในการอ่าน การเขียน การเข้าใจประโยค การคิดคำนวณ และผลการประเมินบุคลิกภาพเพื่อการประกอบอาชีพ

๔. ด้านพฤติกรรมและอารมณ์ เด็กหรือเยาวชนที่อยู่ในสถานที่ควบคุมมักมีปัญหาด้านพฤติกรรมและอารมณ์ที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเป็นการเฉพาะ ดังนั้น ในการจัดทำแนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดให้เด็กหรือเยาวชนได้รับกิจกรรมหรือโปรแกรมที่ช่วยเสริมสร้างทักษะการจัดการอารมณ์และการจัดการตนเองได้อย่างเหมาะสม

๕. การมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ เด็กหรือเยาวชน ครอบครัว และชุมชนในการจัดทำแนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน โดยพิจารณาข้อมูลจากผลการประเมินระดับความพร้อมของครอบครัว และความพร้อมของชุมชนประกอบ

ขั้นตอนการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา (Case Management)

ภายหลังที่คณะกรรมการนักวิชาชีพได้ประชุมจัดทำแนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนและจำแนกเด็กหรือเยาวชนเข้ากลุ่มครูที่ปรึกษาตามสภาพปัญหาของเด็กหรือเยาวชนแต่ละรายเรียบร้อยแล้วครูที่ปรึกษาในฐานะผู้จัดการรายกรณี (Case Manager) ทำหน้าที่ดูแลช่วยเหลือและกำกับติดตามให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว ตลอดจนประสานและติดตามผลการเข้ารับกิจกรรมของเด็กหรือเยาวชนที่อยู่ในความดูแลจากนักวิชาชีพต่าง ๆ ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมหรือโปรแกรมแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่จัดขึ้นตามแนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน เพื่อตรวจสอบให้เกิดความมั่นใจว่าเด็กหรือเยาวชนได้รับกิจกรรมตามแนวทางอย่างต่อเนื่องและเป็นไปตามที่กำหนดไว้ โดยครูที่ปรึกษาจะต้องทำการติดตามอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ครูที่ปรึกษายังมีบทบาทสำคัญในการรายงานพร้อมทั้งเสนอความเห็นว่าเป็นเด็กหรือเยาวชนควรได้รับการทบทวนหรือปรับปรุงแผนกิจกรรมในแนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนต่อคณะกรรมการนักวิชาชีพอีกด้วย

การบริหารติดตามกำกับแนวทางฯ

ในระหว่างการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนตามแนวทางเฉพาะบุคคล จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการกำกับแนวทาง เพื่อให้กระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีหลักการ ดังนี้

๑. กำหนดให้มีการจัดประชุมคณะกรรมการนักวิชาชีพเพื่อประเมินประสิทธิภาพของแนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน รวมทั้งเพื่อพิจารณาทบทวนหรือปรับปรุงแนวทางของเด็กหรือเยาวชนเฉพาะบุคคล

๒. เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการแสดงความรู้สึก ข้อยกี่ยว และแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรม โปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู หรือประสบการณ์ที่ได้รับในระหว่างที่อยู่ในสถานที่ควบคุม

๓. ประเมินความประพฤติและความก้าวหน้าของเด็กหรือเยาวชนจากการปฏิบัติตามแนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน โดยครูที่ปรึกษารับผิดชอบในการกำกับติดตามเด็กหรือเยาวชนที่อยู่ในความดูแลอย่างสม่ำเสมอ

๔. รวบรวมและจัดทำรายงานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กหรือเยาวชนที่อยู่ในการควบคุมดูแลเสนอศาล

แนวทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคล

(สำหรับเด็กและเยาวชนที่ควบคุมตัว)

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....

ชื่อ-สกุล เด็ก/เยาวชน.....อายุ.....ปี.....เดือน เลขคดี.....

ข้อหา.....

วันที่รับตัว.....วันที่จัดทำแผน.....ครูที่ปรึกษา.....

ระดับการศึกษาสูงสุด.....

สถานะ ☐ ควบคุมตัวระหว่างพิจารณา ☐ ม. ๑๓๒ วรรคสอง ☐ อื่นๆ

๑. สรุปผลการประเมินภาพรวมของระดับการกระทำผิดซ้ำ

๑.๑ ระดับความเสี่ยง ☐ ต่ำ ☐ ปานกลาง ☐ สูง
ปัญหาพิเศษ ☐ ไม่พบ ☐ พบ (ระบุ).....

๑.๒ ผลการจำแนกการใช้ยาเสพติด กลุ่ม ☐ เสี่ยง ☐ ผู้ใช้ ☐ ผู้เสพ ☐ ผู้ติด

๑.๓ ผลการประเมินระดับการควบคุม

☐ ระดับปกติ

☐ ระดับเข้มงวด

☐ ประเมินซ้ำทุก.....สัปดาห์/เดือน

☐ ส่งต่อ.....เพื่อให้การดูแลเป็นพิเศษ

☐ เพิ่มการสอดส่องเฝ้าระวังโดย.....

๒. ผลการจำแนกสภาพปัญหาและความจำเป็นที่ต้องได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

๒.๑ มิติด้านปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิต

๒.๑.๑ ปัญหาสุขภาพกาย ☐ ไม่พบ

☐ พบ

☐ โรคประจำตัว.....

☐ อุบัติเหตุรุนแรง.....

☐ อื่น ๆ

๒.๑.๒ ปัญหาสุขภาพจิต ☐ ไม่พบ

☐ พบ

☐ พบความเสี่ยงของโรคจิตเวช.....

☐ ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์/จิตแพทย์.....

☐ เข้าเกณฑ์ SMI-V.....

☐ ส่งต่อเพื่อเข้ารับการตรวจรักษา ระบุ

๒.๒ มิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำที่แก้ไขได้

๒.๒.๑ ครอบครัว/ชีวิตคู่ ☐ ไม่พบปัญหา ☐ พบ (ระบุ).....

๒.๒.๒ เพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ☐ ไม่พบปัญหา ☐ พบ (ระบุ).....

๒.๒.๓ มีประวัติการมีรูปแบบพฤติกรรมต่อต้านสังคม ☐ ไม่พบปัญหา ☐ พบ (ระบุ).....

๒.๒.๔ มีแนวโน้มมีรูปแบบพฤติกรรมต่อต้านสังคม ☐ ไม่พบปัญหา ☐ พบ (ระบุ).....

๒.๒.๕ มีรูปแบบความคิดแบบผู้กระทำผิด ☐ ไม่พบปัญหา ☐ พบ (ระบุ).....

๒.๒.๖ ด้านภูมิหลังทางการศึกษา อาชีพและสังคม ☐ ไม่พบปัญหา ☐ พบ (ระบุ).....

๒.๒.๗ ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/สารเสพติด ☐ ไม่พบปัญหา ☐ พบ (ระบุ).....

๒.๒.๘ ด้านกิจกรรมยามว่าง/นันทนาการ ☐ ไม่พบปัญหา ☐ พบ (ระบุ).....

๒.๓ สภาพปัญหาและความต้องการที่ต้องได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลือ

☐ ไม่พบปัญหา ☐ พบปัญหา

ด้าน/เรื่อง.....สภาพปัญหา.....การบริการ.....

ด้าน/เรื่อง.....สภาพปัญหา.....การบริการ.....

๒.๔ ระดับความพร้อมและปัจจัยปกป้อง

๒.๔.๑ ความพร้อมครอบครัว

☐ พร้อมน้อยที่สุด ☐ พร้อมน้อย ☐ พร้อมปานกลาง ☐ พร้อมมาก ☐ พร้อมมากที่สุด

๒.๔.๒ ความพร้อมของชุมชน.....

๒.๔.๓ ระดับความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่นำเข้าสู่การควบคุมตัว (Stages of Change)

☐ ขั้นที่ ๑ ไม่สนใจปัญหา (Pre-contemplation) ☐ ขั้นที่ ๒ ลังเลใจ (Contemplation)

☐ ขั้นที่ ๓ การเตรียมตัวที่จะเปลี่ยนแปลง (Preparation) ☐ ขั้นที่ ๔ ลงมือปฏิบัติ (Action)

☐ ขั้นที่ ๕ ลงมือกระทำอย่างต่อเนื่อง (Maintenance)

แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (ระบุ)

๒.๔.๔ ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการเรียนรู้

(๑) ระดับสติปัญญา

☐ ฉลาดมาก (๑๓๐ ขึ้นไป)

☐ ฉลาด (๑๒๐-๑๒๙)

☐ สูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ย (๑๑๐-๑๑๙)

☐ อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย (๙๐-๑๐๙)

☐ ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย (๘๐-๘๙)

☐ เรียนรู้ช้า (๗๐-๗๙)

☐ สติปัญญาบกพร่อง (น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๖๙)

(๒) ความสามารถในการอ่าน.....

(๓) ความสามารถในการเขียน.....

(๔) ความสามารถในการเข้าใจประโยค.....

(๕) ความสามารถในการคิดคำนวณ.....

๒.๔.๕ ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพ

(๑) บุคลิกภาพโดดเด่น.....

(๒) อาชีพที่เหมาะสม (อย่างน้อย ๓ อาชีพ).....

ปัจจัยสนับสนุนเชิงบวก

อุปสรรคของการแก้ไข บำบัด พื้นฟู

เงื่อนไขหรือคำสั่งของศาล (ถ้ามี)

๓. แผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

๓.๑ กิจกรรมแก้ไขบำบัดฟื้นฟูพื้นฐาน

๓.๑.๑ กิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบของครอบครัว (Family)							
เป้าหมายการแก้ไข บำบัดฟื้นฟู	แนวทาง/กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา	สถานะการดำเนินการ	การทบทวน/ปรับปรุงแผนกิจกรรม		
					ครั้งที่ ๑ วันที่.....	ครั้งที่ ๒ วันที่.....	ครั้งที่ ๓ วันที่.....
๑. เด็ก เยาวชน และ ผู้ปกครองเข้าใจระเบียบ ข้อบังคับและแนวทางการ ปฏิบัติตนในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน	ให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับและแนวทางการ ปฏิบัติตนภายในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน		ตั้งแต่วันที่ ถึงวันที่	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
๒. เด็ก เยาวชน และ ผู้ปกครองรับรู้และเข้าใจ วัตถุประสงค์ ความจำเป็น และรายละเอียดของกิจกรรม การแก้ไขบำบัดฟื้นฟู	ชี้แจงวัตถุประสงค์ ความ จำเป็น และรายละเอียดของ กิจกรรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู		ตั้งแต่วันที่ ถึงวันที่	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
๓. ครอบครัวมีส่วนร่วมใน กระบวนการแก้ไขบำบัด ฟื้นฟู เข้าใจบทบาทหน้าที่ ของครอบครัว และมีแนว ทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ในครอบครัว	ให้ความรู้ครอบครัว (Family Education)		ตั้งแต่วันที่ ถึงวันที่	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
๔. เด็ก เยาวชน และ ผู้ปกครองตระหนักรู้ถึงโทษ และพิษภัยของยาเสพติด	ให้ความรู้ด้านยาเสพติด		ตั้งแต่วันที่ ถึงวันที่	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง

๓.๑.๒ กิจกรรมทางเลือก (Alternative Activities)							
เป้าหมายการแก้ไข บำบัดฟื้นฟู	แนวทาง/กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา	สถานะการดำเนินการ	การทบทวน/ปรับปรุงแผนกิจกรรม		
					ครั้งที่ ๑ วันที่.....	ครั้งที่ ๒ วันที่.....	ครั้งที่ ๓ วันที่.....
๓.๑.๒.๑ กิจกรรมทางการศึกษา							
๑. ได้รับการส่งเสริมให้ ศึกษาต่อในระดับการศึกษา ภาคบังคับ และได้รับโอกาส ในการศึกษาต่อเนื่อง หรือ ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	(๑) การศึกษาระดับ (ระบุ)..... ☐ หลักสูตรส่งเสริมการ เรียนรู้ ☐ หลักสูตรการศึกษา ทางเลือกรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....		ตั้งแต่วันที่ ถึงวันที่	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
๒. ได้รับการส่งเสริมความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ใน การประกอบอาชีพตามความ เหมาะสมแก่บุคลิกภาพ ความ ถนัด และความสนใจ	(๒) การศึกษาหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น วิชาชีพ (ระบุ)..... ☐ หลักสูตร..... ☐ หลักสูตร..... ☐ หลักสูตร.....		ตั้งแต่วันที่ ถึงวันที่	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
๓. สามารถกำหนด เป้าหมายในการประกอบ อาชีพตามความถนัดและ ความสนใจของตนเองได้	(๓) กิจกรรมแนะแนวอาชีพ		ตั้งแต่วันที่ ถึงวันที่	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง

๓.๑.๒ กิจกรรมทางเลือก (Alternative Activities)							
เป้าหมายการแก้ไข บำบัดฟื้นฟู	แนวทาง/กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา	สถานะการดำเนินการ	การทบทวน/ปรับปรุงแผนกิจกรรม		
					ครั้งที่ ๑ วันที่.....	ครั้งที่ ๒ วันที่.....	ครั้งที่ ๓ วันที่.....
๓.๑.๒.๒ กิจกรรมนอกหลักสูตร							
๑. มีระเบียบวินัย รักษา กฎเกณฑ์ รู้จักการเสียสละและ บำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม และ วิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตย	☐ กิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี		ตั้งแต่วันที่ ถึงวันที่	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
๒. สามารถนำหลักคุณธรรม จริยธรรมไปปรับใช้ในการ ดำเนินชีวิต เสียสละ อ่อนน้อม ถ่อมตน มีความรับผิดชอบ และ สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ	☐ กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม.....		ตั้งแต่วันที่ ถึงวันที่	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
๓. มีสุขภาพดี ร่างกาย แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสุขภาพจิตดี ใช้ชีวิตร่วมกับ สังคมได้อย่างปกติสุข และมี ความสามารถในการควบคุม ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อสุขภาพ	☐ กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ		ตั้งแต่วันที่ ถึงวันที่	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
๔. ได้รับการพัฒนาความ ฉลาดทางอารมณ์ (EQ)	☐ ศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่น ชมรม To be Number one		ตั้งแต่วันที่ ถึงวันที่	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
๕. มีความสามารถในการ เผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างมี ประสิทธิภาพ และสามารถอยู่ ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	☐ กิจกรรมทักษะชีวิต		ตั้งแต่วันที่ ถึงวันที่	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง

๓.๑.๓ กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยตนเอง (Self-Help)

เป้าหมายการแก้ไขบำบัด ฟื้นฟู	แนวทาง/กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา/ความถี่	สถานะการดำเนินการ	การทบทวน/ปรับปรุงแผนกิจกรรม		
					ครั้งที่ ๑ วันที่.....	ครั้งที่ ๒ วันที่.....	ครั้งที่ ๓ วันที่.....
๑. สามารถตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง รับรู้จุดดีจุดด้อย วิเคราะห์ความต้องการและความรู้สึก รวมทั้งแนวทางการแก้ไขและพัฒนาตนเอง	กิจกรรมสำรวจตนเอง		ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
๒. สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีแนวทางการดำเนินการไปสู่เป้าหมายตามความเป็นจริงได้ อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักควบคุมตนเอง ไม่ท้อแท้ต่อปัญหาอุปสรรค และความมุ่งหวังของตนเองในอนาคต	กิจกรรมการตั้งเป้าหมายในชีวิต		ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
๓. สามารถปฏิเสธเพื่อนในสถานการณ์เสี่ยงที่อาจถูกชักชวนไปมีพฤติกรรมเสี่ยงได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	กิจกรรมทักษะการปฏิเสธ		ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
๔. สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	กิจกรรมการควบคุมอารมณ์ตนเอง		ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
๕. สามารถเรียนรู้และเห็นคุณค่าในตนเอง เข้าในตนเองและผู้อื่น สามารถให้กำลังใจตนเองและผู้อื่นได้	กิจกรรมการสร้างกำลังใจ		ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง

๓.๑.๓ กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยตนเอง (Self-Help)							
เป้าหมายการแก้ไขบำบัด ฟื้นฟู	แนวทาง/กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา/ความถี่	สถานะการดำเนินการ	การทบทวน/ปรับปรุงแผนกิจกรรม		
					ครั้งที่ ๑ วันที่.....	ครั้งที่ ๒ วันที่.....	ครั้งที่ ๓ วันที่.....
๖. มีความอดทนอดกลั้น รอ คอยต่อสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิด ความเครียดได้อย่างเหมาะสม มี ทักษะการตัดสินใจและแก้ไข ปัญหาของตนเองได้	กิจกรรมการแก้ปัญหา		ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
๗. มีทักษะการสื่อสารที่ เหมาะสมเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดี กับผู้อื่น	กิจกรรมการสื่อสาร		ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
๘. มีความสามารถในการยึดถือ กำกับตนเองตามกฎระเบียบของ สังคมที่ อยู่ร่วมกัน มีความ รับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และ สิ่งแวดล้อม	กิจกรรมการสร้างวินัยให้กับ ตนเอง		ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง

๓.๑.๔ กิจกรรมชุมชนบำบัด (Therapeutic Community)							
สมรรถนะเป้าหมาย	การประเมินสมรรถนะเป้าหมาย						บันทึกเพิ่มเติม
	ครั้งที่ ๑ วันที่.....	ครั้งที่ ๒ วันที่.....	ครั้งที่ ๓ วันที่.....	ครั้งที่ ๔ วันที่.....	ครั้งที่ ๕ วันที่.....	ครั้งที่ ๖ วันที่.....	
ระยะ New Resident (รับตัวถึง ๓ สัปดาห์) ๑. รู้จักตนเอง ๒. ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ๓. รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	
ระยะ Resident (๔-๖ สัปดาห์) ๑. รู้จักตนเอง ๒. รู้จักตนเองและยอมรับตนเอง ๓. ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ๔. มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ๕. มีส่วนร่วมในกิจกรรม ๖. รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	
Expeditor/Ramrod (๗-๘ สัปดาห์) ๑. รู้จักตนเอง ๒. รู้จักตนเองและยอมรับตนเอง ๓. มีทักษะการบริหารจัดการตนเอง ๔. ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ๕. มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ๖. มีส่วนร่วมในกิจกรรม ๗. แสดงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ๘. รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ๙. มีทักษะการบริหารจัดการงานที่ได้รับมอบหมาย	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	
Department head/Shingle (๙-๑๐ สัปดาห์) ๑. รู้จักตนเอง ๒. รู้จักตนเองและยอมรับตนเอง ๓. มีทักษะการบริหารจัดการตนเอง	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน (ระบุ).....	

๓.๑.๔ กิจกรรมชุมชนบำบัด (Therapeutic Community)

[illegible]

๓.๒ กิจกรรมแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเฉพาะด้าน (Intensive Intervention)

๓.๒.๑ การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ							
เป้าหมายการแก้ไข บำบัดฟื้นฟู	แนวทาง/กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา	สถานะการดำเนินการ	การทบทวน/ปรับปรุงแผนกิจกรรม		
					ครั้งที่ ๑ วันที่.....	ครั้งที่ ๒ วันที่.....	ครั้งที่ ๓ วันที่.....
ส่งเสริมการสื่อสารการเลี้ยงดู โครงสร้างการเฝ้าดูแล และการ ควบคุมพฤติกรรมที่มีลักษณะ เอื้อสังคม พุดถึงขอบเขตและ บทบาทในครอบครัวที่ไม่มี ประสิทธิภาพ และส่งเสริม พฤติกรรมและให้รางวัลอย่าง เหมาะสม เมื่อปฏิสัมพันธ์ภายใน ครอบครัวเป็นไปในเชิงบวก	☐ ครอบครัว/ชีวิตคู่		ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
ลดความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกลุ่ม เพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง เพิ่ม โอกาสในการสร้างความสัมพันธ์ กับกลุ่มเพื่อนหรือสถาบันต่าง ๆ เช่น โรงเรียน โบสถ์ ชุมชน ทีมกีฬา รวมถึง กลุ่มหรือสถาบันอื่น ๆ ที่ไม่นิยม ส่งเสริมพฤติกรรมกระทำผิด	☐ เพื่อนและบุคคลใกล้ชิด		ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
เพิ่มพฤติกรรมเอื้อสังคม (พฤติกรรมเชิงบวก) เสริม ความคิดเชิงบวก ส่งเสริมวิถี ชีวิตที่ห่างไกลจากการกระทำ ผิด พัฒนาระบบการให้รางวัลที่ ชัดเจน สม่่าเสมอและเข้าถึงได้ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวก แนะนำแบบอย่างที่ดี และเสริม ทักษะการรับมือเชิงบวกใน สถานการณ์ที่มีความเสี่ยงสูง	☐ มีประวัติพฤติกรรมต่อต้าน สังคม		ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง

๓.๒.๑ การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ							
เป้าหมายการแก้ไข บำบัดฟื้นฟู	แนวทาง/กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา	สถานะการดำเนินการ	การทบทวน/ปรับปรุงแผนกิจกรรม		
					ครั้งที่ ๑ วันที่.....	ครั้งที่ ๒ วันที่.....	ครั้งที่ ๓ วันที่.....
เพิ่มทักษะการควบคุมตนเองและ การอดทนรอคอย ตลอดจนการ เพิ่มทักษะการจัดการกับความ โกรธและความขัดแย้ง เสริมทักษะ การแก้ไขปัญา และเสริม ความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้อื่น	☐ มี แนว โน้ม พ ฤ ตี ก ร ร ม ต่อต้านสังคม		ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
สร้างความตระหนักเรื่อง ความคิดที่บิดเบือนและการยก เหตุผลข้ออ้างที่นำไปสู่การ กระทำผิด รวมถึงเสริมสร้าง และพัฒนาการเปลี่ยนแปลง รูปแบบความคิดและการให้ เหตุผลดังกล่าวผ่านการบำบัด ความคิดและพฤติกรรม (CBT)	☐ มีรูปแบบความคิดแบบ ผู้กระทำผิด		ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
เพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษา หรือการทำงานผ่านการศึกษา การฝึกวิชาชีพ หรือการฝึกฝน อื่น ๆ เพิ่มการให้รางวัลและ ส่งเสริมผลลัพธ์เชิงบวกเพื่อ ส่งเสริมการเข้าเรียนและการ พัฒนานตนเองขณะเรียน/ทำงาน	☐ การศึกษา/การทำงาน		ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
ลดการใช้สารเสพติดผ่านการ บำบัดและการควบคุมดูแล ลด โอกาสการพบปะกับกลุ่มเพื่อนที่ มีปัญหาด้านยาเสพติด เพิ่ม ความสามารถในการรับมือกับ ความเครียดผ่านการเปลี่ยนแปลง วิถีชีวิต เช่น การออกกำลังกาย การ นอนหลับ และโภชนาการ	☐ การเกี่ยวข้องกับยาและสาร เสพติด		ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง

๓.๒.๑ การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ							
เป้าหมายการแก้ไข บำบัดฟื้นฟู	แนวทาง/กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา	สถานะการดำเนินการ	การทบทวน/ปรับปรุงแผนกิจกรรม		
					ครั้งที่ ๑ วันที่.....	ครั้งที่ ๒ วันที่.....	ครั้งที่ ๓ วันที่.....
เพิ่มโอกาสในการทำกิจกรรม ยามว่างที่เอื้อสังคม เพิ่มโอกาส ในการเข้าร่วมกิจกรรมและ ระบบการให้รางวัลตามความ ประสงค์อย่างเหมาะสม	☐ กิจกรรมยามว่าง		ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง

๓.๒.๒ กิจกรรมแก้ไขบำบัดฟื้นฟูด้านครอบครัว							
เป้าหมายการแก้ไข บำบัดฟื้นฟู	แนวทาง/กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา	สถานะการดำเนินการ	การทบทวน/ปรับปรุงแผนกิจกรรม		
					ครั้งที่ ๑ วันที่.....	ครั้งที่ ๒ วันที่.....	ครั้งที่ ๓ วันที่.....
.....	☐ กิจกรรมครอบครัว เข้มแข็ง (Strength Family) ☐ ให้คำปรึกษาครอบครัว (Family Counseling) ☐ ทำครอบครัวบำบัด (Family Therapy)		ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง

๓.๒.๓ การดแล่เด็กหรือเยาวชนที่มีปัญหาพิเศษ (ด้านสุขภาพกาย)

สภาพปัญหา.....

เป้าหมายการ แก้ไขบำบัดฟื้นฟู	แนวทาง/กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา	สถานะการดำเนินการ	การทบทวน/ปรับปรุงแผนกิจกรรม		
					ครั้งที่ ๑ วันที่.....	ครั้งที่ ๒ วันที่.....	ครั้งที่ ๓ วันที่.....
.....			ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	
.....			ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	

๓.๒.๔ การดูแลเด็กหรือเยาวชนที่มีปัญหาพิเศษ (ด้านสุขภาพจิตและจิตเวช)

สภาพปัญหา.....

เป้าหมายการแก้ไข บำบัดฟื้นฟู	แนวทาง/กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา	สถานะการดำเนินการ	การทบทวน/ปรับปรุงแผนกิจกรรม		
					ครั้งที่ ๑ วันที่.....	ครั้งที่ ๒ วันที่.....	ครั้งที่ ๓ วันที่.....
.....			ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
.....			ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....	☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างดำเนินการ	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง

๓.๒.๔ การดูแลเด็กหรือเยาวชนที่มีปัญหาพิเศษ (ด้านสุขภาพจิตและจิตเวช)							
๓.๒.๕ แผนฟื้นฟูพิเศษเพื่อปรับพฤติกรรม (เฉพาะกรณีกระทำผิดในระหว่างควบคุม)							
ครั้งที่	สภาพปัญหา	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	ผลการฟื้นฟูพิเศษ	การทบทวนแผนฟื้นฟูพิเศษ		
					ครั้งที่ ๑	ครั้งที่ ๒	ครั้งที่ ๓
.....		วันเริ่มต้น..... วันสิ้นสุด.....		☐ ก้าวหน้า ☐ ไม่ก้าวหน้า (ระบุ).....	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
.....		วันเริ่มต้น..... วันสิ้นสุด.....		☐ ก้าวหน้า ☐ ไม่ก้าวหน้า (ระบุ).....	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง
.....		วันเริ่มต้น..... วันสิ้นสุด.....		☐ ก้าวหน้า ☐ ไม่ก้าวหน้า (ระบุ).....	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง	☐ ไม่ปรับปรุง ☐ ควรปรับปรุง

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการนักวิชาชีพเกี่ยวกับการเชิญประชุมคณะกรรมการสหวิชาชีพเห็นควรเชิญผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกด้านต่าง ๆ ดังนี้

☐ ด้านจิตวิทยา ☐ ด้านสังคมสงเคราะห์ ☐ ด้านสาธารณสุข ☐ ด้านการศึกษา

(ลงชื่อ).....ครูที่ปรึกษา
(.....)
ตำแหน่ง.....
วันที่.....

๔. เด็กหรือเยาวชนและผู้ปกครองรับทราบแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคล

(ลงชื่อ).....เด็ก/เยาวชน
(.....)
วันที่.....

(ลงชื่อ).....ผู้ปกครอง
(.....)
วันที่.....

คำอธิบายการเขียนแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคล

ลำดับ	ประเด็น	แหล่งที่มาของข้อมูล
๑	สรุปผลการประเมินภาพรวมของระดับการกระทำผิดซ้ำและความร้ายแรง (Risk)	
๑.๑	ระดับความเสี่ยง/ปัญหาพิเศษ (Risk level)	- แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N) (คป.๐๒)
๑.๒	ผลการจำแนกการใช้ยาเสพติด	- แบบคัดกรองการใช้ยาและสารเสพติดสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานที่ควบคุม (WHO-ASSIST)
๑.๓	ผลการประเมินระดับการควบคุม	- แบบประเมินระดับการควบคุม (พต.อ.๐๔)
๒	ผลการจำแนกสภาพปัญหาความจำเป็นที่ต้องได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู (Needs) และป้องกันการกระทำผิดซ้ำ (Protective)	
๒.๑	มิติด้านปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิต (Physical and Psychological Needs)	
๒.๑.๑	ปัญหาสุขภาพกาย (Physical Needs)	- แบบประเมินสภาวะสุขภาพแบบองค์รวม (HHA) - แบบตรวจวิเคราะห์ทางกายโดยแพทย์ - ใบรับรองแพทย์
๒.๑.๒	ปัญหาสุขภาพจิต (Psychological Needs)	- แบบประเมินทางจิตวิทยา (จว.๐๑) - แบบตรวจวิเคราะห์ทางจิตโดยจิตแพทย์ - ใบรับรองแพทย์
๒.๒	มิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำที่แก้ไขได้ (Dynamic Risk Factor)	- แบบประเมินทางจิตวิทยา (จว.๐๑) - แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N) (คป.๐๒)
๒.๓	สภาพปัญหาและความต้องการที่ต้องได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลือ (Social Needs)	อธิบายสภาพปัญหาและความต้องการของเด็กและเยาวชนที่ต้องได้รับการช่วยเหลือ สงเคราะห์ หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ โดยพิจารณาจากการประเมิน ดังนี้ - แบบสัมภาษณ์ทางสังคมสงเคราะห์เบื้องต้น (สค.๐๑) - แบบประเมินทางสังคมสงเคราะห์ (สค.๐๒) (ถ้ามี) พร้อมทั้งระบุวิธีการจัดบริการหรือการส่งต่อเพื่อรับการบริการตามความเหมาะสมแก่สภาพปัญหา
๒.๔	ระดับความพร้อมและปัจจัยปกป้อง (Readiness and Protective Factor)	
๒.๔.๑	ความพร้อมครอบครัว	- เครื่องมือประเมินความพร้อมของครอบครัว (Family Readiness Assessment หรือ F.R.A.) ผู้พัฒนาเครื่องมือ ดร.สดใส คุ่มทรัพย์อนันต์ และคณะ และสถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต
๒.๔.๒	ความพร้อมชุมชน	- แบบสัมภาษณ์ทางสังคมสงเคราะห์เบื้องต้น (สค.๐๑) - แบบประเมินทางสังคมสงเคราะห์ (สค.๐๒) (ถ้ามี)
๒.๔.๓	ระดับความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่นำไปสู่การควบคุมตัว (Stages of Change)	- แบบประเมินทางจิตวิทยา (จว.๐๑)
๒.๔.๔	ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการเรียนรู้	- แบบทดสอบความฉลาดทางเชาว์ปัญญา - แบบประเมินระดับการรู้หนังสือ/แบบสอบทักษะพื้นฐานทางวิชาการ (Kasetsart Basic Academic Skill Test: KBAST)

ลำดับ	ประเด็น	แหล่งที่มาของข้อมูล
๒.๔.๕	ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพ	- แบบวัดบุคลิกภาพเพื่อการศึกษาต่อการเลือกอาชีพรูปแบบออนไลน์ กรมการจัดหางาน/แบบวัดบุคลิกภาพสู่ความสนใจทางอาชีพผ่านแพลตฟอร์ม Edukey.me
	ปัจจัยสนับสนุนเชิงบวก	บรรยายสรุปข้อมูลจากระดับความพร้อมและปัจจัยปกป้อง
	ความท้าทายของการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู (Responsivity)	บรรยายสรุปข้อมูลจากข้อ ๑ ข้อ ๒ และเอกสาร Risk, Needs, Responsivity ปัจจัยความเสี่ยงและความจำเป็นอันนำไปสู่การกระทำผิดและการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสมสำหรับผู้กระทำผิด
	เงื่อนไขหรือคำสั่งของศาล	- หมายควบคุม (ด.๑) และ/หรือ - รายงานกระบวนการพิจารณา
๓	แผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน	
๓.๑	กิจกรรมแก้ไขบำบัดฟื้นฟูพื้นฐาน	
๓.๑.๑	กิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบของครอบครัว (Family)	เป็นกิจกรรมปฐมนิเทศเด็ก เยาวชน และผู้ปกครอง ประกอบด้วยการให้คำแนะนำระเบียบข้อบังคับและแนวทางการปฏิบัติตนภายในสถานที่ควบคุม การชี้แจงวัตถุประสงค์ ความจำเป็น และรายละเอียดกิจกรรมแก้ไขบำบัดฟื้นฟู การให้ความรู้ครอบครัว (Family Education) และการให้ความรู้ด้านยาเสพติด
๓.๑.๒	กิจกรรมทางเลือก (Alternative activities)	ประกอบด้วย กิจกรรมทางการศึกษาตามความสอดคล้องกับระดับการศึกษา บุคลิกภาพ ความถนัดและความสนใจ และกิจกรรมนอกหลักสูตรตามความสนใจและความเหมาะสมของเด็กและเยาวชน
๓.๑.๓	กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยตนเอง (Self-help)	เป็นกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยให้ความรู้ ฝึกทักษะ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน ประกอบด้วย ๘ กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมสำรวจตนเอง กิจกรรมการตั้งเป้าหมายในชีวิต กิจกรรมทักษะการปฏิเสธ กิจกรรมการควบคุมอารมณ์ตนเอง กิจกรรมการสร้างกำลังใจ กิจกรรมการแก้ปัญหา กิจกรรมการสื่อสาร และกิจกรรมการสร้างวินัยให้กับตนเอง
๓.๑.๔	กิจกรรมชุมชนบำบัด (Therapeutic community)	เป็นกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยสภาพแวดล้อม ผ่านการกำหนดกฎเกณฑ์ อุดมการณ์ และปรัชญาร่วมกัน รวมถึงการกำหนดบทบาทหน้าที่สำหรับเด็กหรือเยาวชนในฐานะเด็กและเยาวชนของชุมชนจำลอง โดยมีการวางแผนการประเมินสมรรถนะเป้าหมายของเด็กหรือเยาวชนจากบทบาทที่ได้รับอย่างต่อเนื่องตามระยะเวลา
๓.๒	กิจกรรมแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเฉพาะด้าน (Intensive intervention)	
๓.๒.๑	การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ	ระบุแนวทาง/กิจกรรม ผู้รับผิดชอบ และระยะเวลาหรือความถี่ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กหรือเยาวชนเป็นการเฉพาะราย ตามมิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กหรือเยาวชน (๘ โดเมน)
๓.๒.๒	กิจกรรมแก้ไขบำบัดฟื้นฟูด้านครอบครัว	ระบุเป้าหมายการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู แนวทาง/กิจกรรม ผู้รับผิดชอบ

ลำดับ	ประเด็น	แหล่งที่มาของข้อมูล
		และระยะเวลาหรือความถี่ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กหรือเยาวชน เป็นการเฉพาะราย โดยจำแนกกิจกรรมตามระดับความพร้อมของครอบครัว ดังนี้ - ระดับความพร้อมมาก จัดกิจกรรมครอบครัวเข้มแข็ง (Strength Family) - ระดับความพร้อมปานกลาง จัดบริการให้คำปรึกษารอบครัว (Family Counseling) - ระดับความพร้อมน้อย จัดบริการให้คำปรึกษารอบครัว (Family Counseling) หรือทำครอบครัวบำบัด (Family Therapy) - ระดับความพร้อมน้อยที่สุด ทำครอบครัวบำบัด (Family Therapy)
๓.๒.๓	การดูแลเด็กหรือเยาวชนที่มีปัญหาพิเศษ (ด้านสุขภาพกาย)	ระบุสภาพปัญหา เป้าหมาย และกิจกรรมหรือแนวทางการดูแลตามแผนการพยาบาลรายบุคคลของพยาบาล
๓.๒.๔	การดูแลเด็กหรือเยาวชนที่มีปัญหาพิเศษ (ด้านสุขภาพจิตและจิตเวช)	- ระบุสภาพปัญหา เป้าหมาย และกิจกรรมหรือแนวทางการดูแลตามแผนการพยาบาลรายบุคคลของพยาบาล และคู่มือการดูแลแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนจิตเวช
๓.๒.๕	แผนฟื้นฟูพิเศษเพื่อปรับพฤติกรรม (กรณีกระทำผิด)	- ครูที่ปรึกษาระบุสภาพปัญหา ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา กิจกรรม และผลการฟื้นฟู ตามแผนฟื้นฟูพิเศษเพื่อปรับพฤติกรรม เฉพาะกรณีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดในระหว่างควบคุม
๔	เด็กหรือเยาวชน และผู้ปกครองรับทราบแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคล	
	แจ้งแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคล ให้เด็กหรือเยาวชน และผู้ปกครองรับทราบเป็นการเฉพาะราย และลงชื่อเด็กหรือเยาวชน และครูที่ปรึกษาไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ครูที่ปรึกษาใช้เป็นแนวทางในการกำกับติดตามกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนให้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ	

QR code เอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม

แนวทางการประเมินสมรรถนะกิจกรรมชุมชนบำบัด

แบบประเมินสมรรถนะกิจกรรมชุมชนบำบัด

ชื่อ-สกุล..... อายุ..... ปี ครูที่ปรึกษา.....

วันที่เข้ารับการบำบัด..... ผลการจำแนกกลุ่ม.....

สถานะปัจจุบัน: ☐ New Resident ☐ Resident ☐ Ramrod/Expeditor ☐ Dept. Head/Shingle ☐ C.O.D. /Chief

คำชี้แจง : ให้ผู้ประเมินใส่คะแนนลงในช่องให้ตรงตามความเป็นจริง ดังนี้

สมรรถนะ	ระดับคะแนน				
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๑. การพัฒนาตนเอง (Self-Improvement)					
๑.๑ รู้จักตนเอง					
๑.๒ รู้จักตนเองและยอมรับตนเอง					
๑.๓ มีทักษะการบริหารจัดการตนเอง					
๑.๔ ตระหนักรู้ถึงคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem)					
๑.๕ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์					
๑.๖ มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและเหมาะสมกับสถานการณ์					
๒. ทักษะสังคม (Social Skills)					
๒.๑ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับ					
๒.๒ มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น					
๒.๓ มีส่วนร่วมในกิจกรรม					
๒.๔ แสดงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม					
๒.๕ เคารพการมีส่วนร่วมของผู้อื่น					
๒.๖ มีความสามารถในการประสานงาน					
๓. ความรับผิดชอบต่องาน/บทบาทหน้าที่ (Task Performance)					
๓.๑ รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย					
๓.๒ มีทักษะการบริหารจัดการงานที่ได้รับมอบหมาย					
รวม					

บันทึกเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบสรุปผลการประเมินสมรรถนะกิจกรรมชุมชนบำบัด

ชื่อ-สกุล..... อายุ.....ปี ครูที่ปรึกษา.....

สถานะปัจจุบัน: ☐ New Resident ☐ Resident ☐ Ramrod/Expeditor ☐ Dept. Head/Shingle ☐ C.O.D. /Chief

ผลการประเมินสมรรถนะกิจกรรมชุมชนบำบัด

ลำดับที่	นักวิชาชีพ	ตำแหน่ง	คะแนน
๑	หัวหน้าสถานแรกรับ	ประธานกรรมการ	
๒	นักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก	กรรมการ	
๓	นักสังคมสงเคราะห์	กรรมการ	
๔	พยาบาล	กรรมการ	
๕	ครูที่ปรึกษา	กรรมการ	
๖	หัวหน้าฝ่ายอภิบาลและการฟื้นฟู	กรรมการ	
๗	หัวหน้าฝ่ายการศึกษาและฝึกวิชาชีพ	เลขานุการ	
ผลรวมคะแนนการประเมินจากนักวิชาชีพ			/๕๐๐
ผลการประเมินสมรรถนะกิจกรรมชุมชนบำบัด			/๑๐๐

สรุปผลการประเมิน

☐ ผ่าน เลื่อนระดับ/ตำแหน่ง (ระบุ)

☐ ไม่ผ่าน

☐ ไม่ปรับปรุงแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

☐ ปรับปรุงแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู (ระบุ)

.....
.....

ลงชื่อ.....ประธานกรรมการ
(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....เลขานุการ
(.....)

ตำแหน่ง.....

ใบร้องขอรับการประเมินสมรรถนะกิจกรรมชุมชนบำบัด

เขียนที่.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

เรื่อง ร้องขอเลื่อนระดับ/ตำแหน่ง

เรียน ครูที่ปรึกษา

เนื่องด้วยข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี

เลขคดี..... เข้ามาอยู่ในสถานแรกรับเมื่อวันที่.....

สถานะปัจจุบัน ☐ New Resident ☐ Resident ☐ Ramrod/Expeditor ☐ Dept. Head/Shingle ☐ C.O.D. /Chief

ครูที่ปรึกษา.....มีความประสงค์ขอเลื่อนตำแหน่งเป็น.....

เคยร้องขอเลื่อนตำแหน่งมาแล้ว.....ครั้ง อยู่ตำแหน่งปัจจุบันมาแล้วเป็นระยะเวลา.....สัปดาห์

เหตุผลที่คิดว่าเหมาะสมที่จะได้เลื่อนตำแหน่ง คือ.....

.....
.....
.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ลงชื่อ.....เด็ก/เยาวชน

(.....)

ผู้ร้องขอ

ผู้รับรอง

D.H. / Shingle ☐ เห็นสมควร ☐ ไม่สมควร เพราะ..... ลงชื่อ.....

C.O.D. / Chief ☐ เห็นสมควร ☐ ไม่สมควร เพราะ..... ลงชื่อ.....

Staff ☐ เห็นสมควร ☐ ไม่สมควร เพราะ..... ลงชื่อ.....

ความเห็นของครูที่ปรึกษา.....

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ครูที่ปรึกษา

(.....)

ตำแหน่ง.....

คำอธิบายการประเมินสมรรถนะกิจกรรมชุมชนบำบัด

๑. สมรรถนะกิจกรรมชุมชนบำบัดของเด็กหรือเยาวชนประกอบด้วยมิติการประเมิน ๓ ด้าน ได้แก่

- ๑.๑ การพัฒนาตนเอง (Self-Improvement)
- ๑.๒ ทักษะสังคม (Social Skills)
- ๑.๓ ความรับผิดชอบต่องาน/บทบาทหน้าที่ (Task Performance)

๒. การให้คะแนนและการแปลผลการประเมิน

๒.๑ การให้คะแนนแต่ละรายการมีระดับคุณภาพของการแสดงสมรรถนะ ๕ ระดับได้แก่

มากที่สุด	หมายถึง มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ	เท่ากับ ๕ คะแนน
มาก	หมายถึง มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	เท่ากับ ๔ คะแนน
ปานกลาง	หมายถึง มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	เท่ากับ ๓ คะแนน
น้อย	หมายถึง มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติน้อยครั้ง	เท่ากับ ๒ คะแนน
น้อยที่สุด	หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรม	เท่ากับ ๑ คะแนน

๒.๒ คำนำน้าหนักการประเมินในแต่ละตำแหน่ง

สมรรถนะ	ค่าน้ำหนักแต่ละตำแหน่ง				
	New Resident	Resident	Ramrod/ Exp	Dept./ Shingle	C.O.D. / Chief
๑. รู้จักตนเอง	๒๕	๑๒	๙	๘	๖
๒. รู้จักตนเองและยอมรับตนเอง	๔	๑๒	๙	๘	๖
๓. มีทักษะการบริหารจัดการตนเอง	๒	๕	๙	๘	๖
๔. ตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง (Self-Esteem)	๑	๑	๑	๔	๑๐
๕. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์	๑	๑	๑	๔	๑๐
๖. มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและเหมาะสมกับสถานการณ์	๑	๑	๑	๔	๑๐
๗. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับ	๒๕	๑๒	๙	๘	๖
๘. มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น	๔	๑๒	๙	๘	๖
๙. มีส่วนร่วมในกิจกรรม	๔	๑๒	๙	๘	๖
๑๐. แสดงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม	๒	๕	๙	๘	๖
๑๑. เคารพการมีส่วนร่วมของผู้อื่น	๒	๕	๘	๘	๖
๑๒. มีความสามารถในการประสานงาน	๒	๕	๘	๘	๖
๑๓. รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	๒๕	๑๒	๙	๘	๘
๑๔. มีทักษะการบริหารจัดการที่ได้รับมอบหมาย	๒	๕	๙	๘	๘
รวม	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐

๒.๓ การคิดคะแนนสมรรถนะรายข้อ

$$\text{คะแนนสมรรถนะรายข้อ} = \frac{\text{ระดับคะแนนที่ได้} \times \text{ค่าน้ำหนัก}}{5}$$

วิธีการคิดคะแนน

สมัครณข้อ ๑.๑ รู้จักตนเอง ระดับคะแนนที่ได้ ๔ คะแนน
 คำนวณ ๒๕

$$\begin{aligned}\text{คะแนนสมรรถนะที่ได้} &= \frac{4 \times 25}{5} \\ &= 20\end{aligned}$$

สรุปคะแนนสมรรถนะข้อ ๑.๑ รู้จักตนเอง = ๒๐ คะแนน

*จากนั้นให้คำนวณคะแนนสมรรถนะรายข้อจนครบ ๑๔ ข้อ (คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน)

๒.๔ ผลการประเมินสมรรถนะกิจกรรมชุมชนบำบัด

$$\text{ผลการประเมิน} = \frac{\text{ผลรวมคะแนนการประเมินจากนักวิชาชีพ}}{๕}$$

วิธีการคิดคะแนน

$$\begin{aligned} \text{ผลรวมคะแนนการประเมินจากนักวิชาชีพ} &= ๙๐ + ๘๐ + ๘๕ + ๙๐ + ๘๐ \\ &= ๔๒๕ \end{aligned}$$

นักวิชาชีพผู้ประเมิน = ๕ ราย

$$\text{ผลการประเมิน} = \frac{425}{5}$$

= ৯৫

ผลการประเมินสมรรถนะกิจกรรมชุมชนบำบัดเท่ากับ ๘๕ คะแนน

สรุปผลการประเมิน

๓. เกณฑ์การเลื่อนระดับ/ตำแหน่ง

๓.๑ ผลการประเมินสมรรถนะกิจกรรมชุมชนบำบัดตั้งแต่ ๖๐ คะแนนขึ้นไป ผ่าน

๓.๒ ผลการประเมินสมรรถนะกิจกรรมชุมชนบำบัดต่ำกว่า ๖๐ คะแนน ไม่ผ่าน

หมายเหตุ หากไม่ผ่านการประเมิน นักวิชาชีพอาจพิจารณาทบทวนและปรับปรุงแนวทางการแก้ไขบำบัด
ฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายบุคคลเพื่อพัฒนาสมรรถนะของเด็กหรือเยาวชน

เกณฑ์และคำอธิบายสมรรถนะของเด็กและเยาวชนในกิจกรรมชุมชนบำบัด

มิติการประเมิน ระดับ/ตำแหน่ง	การพัฒนาตนเอง (Self-Improvement)	ทักษะสังคม (Social Skills)	ความรับผิดชอบต่องาน/ บทบาทหน้าที่ (Task Performance)
New Resident (รับตัว - ๓ สัปดาห์)	รู้จักตนเอง - ระบุจุดเด่นและจุดด้อยของตนเองได้ - ระบุปัญหาของตนเองที่กำลังเผชิญอยู่ได้ - เข้าร่วมกิจกรรมแก้ไขบำบัดฟื้นฟูอย่างสม่ำเสมอ - แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในชุมชนจำลอง	ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ - รู้และเข้าใจระเบียบข้อบังคับของสถานแรกรับ - ปฏิบัติตนตามระเบียบข้อบังคับของสถานแรกรับได้ - ปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อนได้ - ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเอง - ดูแลความสะอาดของร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนอน ของใช้ต่างๆ ของตนเอง ได้สะอาดเรียบร้อย - เข้าร่วมกิจกรรมของบ้านอย่างสม่ำเสมอ - ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ - ยอมรับความคิดเห็น ข้อตักเตือนของผู้อื่น หรือผู้ที่มีตำแหน่งสูงกว่า และเจ้าหน้าที่ - แสดงออกถึงความสนใจใฝ่รู้กิจกรรมกลุ่มบำบัด (Group Therapy) - รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย และแสดงออกถึงความตั้งใจในการทำงาน
Resident (๔ -๖ สัปดาห์)	รู้จักตนเองและยอมรับตนเอง - แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในระยะ New Resident อย่างสม่ำเสมอ และแสดงสมรรถนะเพิ่มเติมดังนี้ - ยอมรับปัญหา ข้อผิดพลาด ข้อบกพร่อง และข้อจำกัดของตนเองได้ - แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติที่ดีขึ้นในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ - ปฏิบัติตนตามระเบียบข้อบังคับของสถานแรกรับอย่างเคร่งครัด มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น - รับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายของผู้อื่น - ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและเจ้าหน้าที่ทุกคนในสถานที่ควบคุมได้เป็นอย่างดี - ให้ความช่วยเหลือและสามารถเป็นที่พึ่งให้แก่ผู้อื่นได้ตามสมควร มีส่วนร่วมในกิจกรรม - แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ชื่นชมหรือตักเตือนผู้อื่นอย่างเหมาะสมขณะร่วม	รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย - ดูแลความสะอาดของร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนอน ของใช้ต่างๆ ของตนเอง และสิ่งแวดล้อมได้สะอาดเรียบร้อย - เข้าร่วมกิจกรรมของบ้านอย่างสม่ำเสมอ - ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ - ยอมรับความคิดเห็น ข้อตักเตือนของผู้อื่น หรือผู้ที่มีตำแหน่งสูงกว่า และเจ้าหน้าที่

มิติการประเมิน ระดับ/ตำแหน่ง	การพัฒนาตนเอง (Self-Improvement)	ทักษะสังคม (Social Skills)	ความรับผิดชอบต่องาน/ บทบาทหน้าที่ (Task Performance)
	- สามารถกำหนดเป้าหมายในการดำเนินชีวิตของตนเองภายในสถานแรกรับได้ - แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสถานที่ควบคุมอย่างราบรื่นและสม่ำเสมอ	กิจกรรมกลุ่มบำบัด - สามารถนำกิจกรรมกลุ่มได้ - กระตุ้นเพื่อนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรม	- รับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ พื้นที่หรือบริเวณการทำงานที่ตนรับผิดชอบ - ปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบได้ตามเป้าหมาย
Ramrod/Expeditor (๗ - ๘ สัปดาห์)	<u>รู้จักตนเองและยอมรับตนเอง</u> - แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตั้งแต่ ระยะ New Resident อย่างสม่ำเสมอ และแสดงสมรรถนะเพิ่มเติมดังนี้ - ยอมรับอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองที่เกิดขึ้นได้ - กำหนดเป้าหมายของชีวิตตนเองในระยะสั้นและระยะยาว/ภายหลังได้รับการปล่อยตัวได้ <u>มีทักษะการบริหารจัดการตนเอง</u> - เลือกแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผลโดยไม่เดือดร้อนตนเองและผู้อื่น และไม่ผิดระเบียบของสถานที่ควบคุม - ควบคุมอารมณ์และความรู้สึกตนเองได้ดี และมีวิธีการที่จะรับมือได้อย่างเหมาะสม - ค้นหาวิธีการที่จะช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองได้ดียิ่งขึ้น (โดยอาจได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่)	<u>ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ</u> - ปฏิบัติตนตามระเบียบข้อบังคับของสถานแรกรับอย่างเคร่งครัด <u>มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น</u> - รับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายของผู้อื่น - สื่อสารกับผู้อื่นด้วยคำพูดและข้อความเชิงบวก - ให้ความช่วยเหลือและสามารถเป็นที่พึ่งให้แก่ทีมงานได้ - แสดงให้เห็นถึงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Sympathy) <u>มีส่วนร่วมในกิจกรรม</u> - แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ชื่นชม หรือ - ตักเตือนผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป - สามารถนำกิจกรรมกลุ่มได้ - กระตุ้นผู้อื่นให้มีส่วนร่วมในกิจกรรม <u>แสดงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม</u> - แสดงความรับผิดชอบต่อภาระการกระทำหรือการตัดสินใจของตนเองและของทีมงาน	<u>รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย</u> - ดูแลความสะอาดของร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนอน ของใช้ต่างๆ ของตนเอง และสิ่งแวดล้อมได้ - สะอาดเรียบร้อย - ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับให้บรรลุเป้าหมาย - ให้คำแนะนำแก่ทีมงานได้ <u>มีทักษะการบริหารจัดการงานที่ได้รับมอบหมาย</u> - วางแผนการทำงานร่วมกับทีมงานได้ - ลำดับความสำคัญของงานที่ได้รับมอบหมาย

มิติการประเมิน ระดับ/ตำแหน่ง	การพัฒนาตนเอง (Self-Improvement)	ทักษะสังคม (Social Skills)	ความรับผิดชอบต่องาน/ บทบาทหน้าที่ (Task Performance)
Dept. Head/Shingle (๙ – ๑๐ สัปดาห์)	<u>รู้จักตนเองและยอมรับตนเอง</u> - แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตั้งแต่ระยะ New Resident อย่างสม่ำเสมอ <u>มีทักษะการบริหารจัดการตนเอง</u> - ตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผลโดยไม่เดือดร้อนตนเองและผู้อื่น และไม่ผิดระเบียบของสถานที่ควบคุม - ควบคุมอารมณ์ และความรู้สึกตนเองได้ดี และตัดสินใจเลือกวิธีการรับมือได้อย่างเหมาะสม - ตัดสินใจเลือกวิธีการที่จะช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองได้ดียิ่งขึ้น - เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่นได้	<u>ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ</u> - ปฏิบัติตนตามระเบียบข้อบังคับของสถานแรกรับอย่างเคร่งครัด <u>มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น</u> - รับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายของผู้อื่น - สื่อสารกับผู้อื่นด้วยคำพูดและข้อความเชิงบวก - ให้ความช่วยเหลือและสามารถเป็นที่พึ่งให้แก่ทีมงานได้ - แสดงให้เห็นถึงการเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy) <u>มีส่วนร่วมในกิจกรรม</u> - แสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างมีเหตุผลสะท้อนความรู้สึก ชื่นชมหรือตักเตือนผู้อื่นอย่างเหมาะสม ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป - เข้าใจและนำกระบวนการกลุ่มบำบัดให้บรรลุวัตถุประสงค์ - กระตุ้นผู้อื่นให้มีส่วนร่วมในกิจกรรม <u>แสดงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม</u> - แสดงความรับผิดชอบต่อภาระการกระทำหรือการตัดสินใจของตนเองและของทีมงานได้อย่างเหมาะสม <u>เคารพการมีส่วนร่วมของผู้อื่น</u> - เคารพความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น - ยอมรับในความสามารถของผู้อื่น <u>มีความสามารถในการประสานงาน</u> - สามารถประสานงานกับทีมงานและเจ้าหน้าที่ของสถานที่ควบคุมได้เป็นอย่างดี	<u>รับผิดชอบสูงต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย</u> - ดูแลความสะอาดของร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนอน ของใช้ต่าง ๆ ของตนเอง และสิ่งแวดล้อมได้สะอาดเรียบร้อย - ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับให้บรรลุเป้าหมาย - สามารถถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ ทักษะ และสอนงานแก่ผู้อื่นได้ <u>มีทักษะการบริหารจัดการงานที่ได้รับมอบหมาย</u> - วางแผนการทำงานร่วมกับทีมงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ - จัดลำดับงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนได้ - มอบหมายงานให้กับทีมงานได้อย่างเหมาะสม

มิติการประเมิน ระดับ/ตำแหน่ง	การพัฒนาตนเอง (Self-Improvement)	ทักษะสังคม (Social Skills)	ความรับผิดชอบต่องาน/ บทบาทหน้าที่ (Task Performance)
C.O.D. /Chief (๑๑ - ๑๒ สัปดาห์)	<u>รู้จักตนเองและยอมรับตนเอง</u> - แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตั้งแต่ระยะ New Resident อย่างสม่ำเสมอ <u>การตระหนักรู้ถึงคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem)</u> - ยอมรับสถานการณ์ที่ทำให้ตนเองรู้สึกผิดหวังและท้อแท้ใจ - แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นในความสามารถของตน และมั่นใจว่าตนเองสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จตามที่ได้วางแผนไว้ - สามารถกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในชีวิตของตนเอง <u>มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์</u> - สามารถเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมตนเอง - สามารถคาดการณ์ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับตัวเอง หรือมองเห็นจุดที่ควรได้รับการแก้ไข - สามารถแยกแยะและลำดับความสำคัญของเป้าหมายที่ตนกำหนดไว้ <u>มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและเหมาะสมกับสถานการณ์</u> - ใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจได้อย่างสมเหตุสมผล	<u>ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ</u> - ปฏิบัติตนตามระเบียบข้อบังคับของสถานแรกรับอย่างเคร่งครัด <u>มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น</u> - รับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายของผู้อื่น - สื่อสารกับผู้อื่นด้วยคำพูดและข้อความเชิงบวก - ให้ความช่วยเหลือและสามารถเป็นที่พึ่งให้แก่ผู้อื่นได้ - แสดงให้เห็นถึงการเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy) <u>มีส่วนร่วมในกิจกรรม</u> - แสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างมีเหตุผลสะท้อนความรู้สึก ชื่นชมหรือตักเตือนผู้อื่นอย่างเหมาะสม ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป - เข้าใจและนำกระบวนการกลุ่มมาปรับใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ - กระตุ้นผู้อื่นให้มีส่วนร่วมในกิจกรรม <u>แสดงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม</u> - แสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่หรือการตัดสินใจของตนเองและของทีมงานได้อย่างเหมาะสม <u>เคารพการมีส่วนร่วมของผู้อื่น</u> - เคารพความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น - ยอมรับในความสามารถของผู้อื่น <u>มีความสามารถในการประสานงาน</u> - สามารถประสานงานกับทีมงานและเจ้าหน้าที่ของสถานที่ควบคุมได้เป็นอย่างดี	<u>รับผิดชอบสูงต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย</u> - แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในระยะ Dept. Head/Shingle อย่างสม่ำเสมอ <u>มีทักษะการบริหารจัดการงานที่ได้รับมอบหมาย</u> - แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในระยะ Dept. Head/Shingle อย่างสม่ำเสมอและแสดงสมรรถนะเพิ่มเติมดังนี้ - สามารถออกแบบวิธีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและหลากหลาย รวมทั้งวางแผนเพื่อกำกับติดตามงาน - สามารถคาดการณ์สถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นกับการปฏิบัติงานและจัดการสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม

បរិច្ឆេទ

- Abrams, Z. (២០២២, November ១). The psychological science of adolescent behavior and decision-making is reshaping the juvenile justice system. *American Psychological Association*. <https://www.apa.org/monitor/២០២២/១១/juvenile-justice-system-teens>
- Commissioner for Children and Young People. (២០១៦). A Therapeutic Approach to Youth Justice Detention. <https://www.childcomm.tas.gov.au/wp-content/uploads/២០១៧/០៨/២០១៦-Therapeutic-Approach-to- YJ-FINAL.pdf>
- De Leon G. (២០០០). The therapeutic community : theory model and method. Springer Pub.
- De Leon, G., & Unterrainer, H. F. (២០២០). The Therapeutic Community: A Unique Social Psychological Approach to the Treatment of Addictions and Related Disorders. *Frontiers in psychiatry*, ១១, ៧៨៦. <https://doi.org/១០.៣៣៨៩/fpsy.២០២០.០០៧៨៦>
- Edelen, M. O., Tucker, J. S., Wenzel, S. L., Paddock, S. M., Ebener, P., Dahl, J., & Mandell, W. (២០០៧). Treatment process in the therapeutic community: associations with retention and outcomes among adolescent residential clients. *Journal of substance abuse treatment*, ៣២(៤), ៤១៩-៤២១. <https://doi.org/១០.១០១៦/j.jsat.២០០៦.១០.០០៦>
- Foster, M., Nathan, S., & Ferry, M. (២០១០). The experience of drug-dependent adolescents in a therapeutic community. *Drug and alcohol review*, ២៩(៤), ៤៣១-៤៣៩. <https://doi.org/១០.១១១១/j.១៤៦៤-៣៨៦២.២០១០.០០១៦៩.X>
- Gunter, W. D., & Abdel-Salam, S. (២០១៤). Therapeutic engagement and posttreatment substance use in adolescent TC clients: Direct and indirect effects. *Journal of Drug Issues*, ៤៤(១), ២២-៣៦.
- Hari, J. (2015). *Chasing the Scream: The first and last days of the War on Drugs*. <https://blog.12min.com/chasing-the-scream-pdf-summary/>
- Jainchill, N., Hawke, J., & Messina, M. (២០០៥). Post-treatment outcomes among adjudicated adolescent males and females in modified therapeutic community treatment. *Substance use & misuse*, ៤០(៧), ៩៧៥-៩៨៦. <https://doi.org/១០.១០៨០/ja-២០០០៥៨៨៩៧>
- Jainchill, N., Hawke, J., De Leon, G., & Yagelka, J. (២០០០). Adolescents in therapeutic communities: one-year posttreatment outcomes. *Journal of psychoactive drugs*, ៣២(១), ៨១-៩៤. <https://doi.org/១០.១០៨០/០២៧៩២០៧២.២០០០.១០៤០០២១៤>
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (១៩៩០). The action research planner (nrd ed.). Deakin University Press.
- Magor-Blatch, L., Bhullar, N., Thomson, B., & Thorsteinsson, E. (២០១៤). A systematic review of studies examining effectiveness of therapeutic communities. *Therapeutic Communities: The International Journal of Therapeutic Communities*, ៣៥(៤), ១៦៨-១៨៤.
- McKendrick, K., Sullivan, C., Banks, S., & Sacks, S. (២០០៦). Modified therapeutic community treatment for offenders with MICA disorders: Antisocial personality disorder and

- treatment outcomes. *Journal of Offender Rehabilitation*, ๔๔(๒-๓), ๑๘๓-๑๙๙.
<https://doi.org/10.1080/10732648.2012.681012>
- National Institute of Justice. (๒๐๒๒, March ๒๒). *Five things about juvenile delinquency intervention and treatment*. <https://nij.ojp.gov/topics/articles/five-things-about-juvenile-delinquency-intervention-and-treatment>
- NIDA. (๒๐๒๐, June ๙). *How do therapeutic communities treat populations with special needs?* National Institute on Drug Abuse.
<https://nida.nih.gov/publications/research-reports/therapeutic-communities/how-do-therapeutic-communities-treat-populations-special-needs>
- Peters, R. H., Young, M. S., Rojas, E. C., & Gorey, C. M. (๒๐๑๗). Evidence-based treatment and supervision practices for co-occurring mental and substance use disorders in the criminal justice system.
- Sacks, S., & Sacks, J. Y. (๒๐๑๐). Research on the effectiveness of the modified therapeutic community for persons with co-occurring substance use and mental disorders. *International Journal of Therapeutic Communities*, ๓๑(๒), ๑๗๖-๒๑๑.
- Sacks, S., Chaple, M., Sacks, J. Y., McKendrick, K., & Cleland, C. M. (๒๐๑๒). Randomized trial of a reentry modified therapeutic community for offenders with co-occurring disorders: Crime outcomes. *Journal of substance abuse treatment*, ๔๒(๓), ๒๔๗-๒๕๙.
<https://doi.org/10.1016/j.jsat.2011.07.001>
- Sullivan, C. J., McKendrick, K., Sacks, S., & Banks, S. (๒๐๐๗). Modified therapeutic community treatment for offenders with MICA disorders: substance use outcomes. *The American journal of drug and alcohol abuse*, ๓๓(๖), ๘๒๓-๘๓๒.
<https://doi.org/10.1080/00952980701๖๕๓๘๐๐>
- The American journal of drug and alcohol abuse*, ๔๓(๔), ๔๗๕-๔๘๘.
- Tims, F. M., Jainchill, N., & De Leon, G. (1994). Therapeutic communities and treatment research. In F. M. Tims, G. De Leon, & N. Jainchill (Eds.), *Therapeutic Community: Advances in Research and Application*. (Vol. 144, pp. 1-15). National Institute on Drug Abuse.
- Venza, J. M. (๒๐๒๒). *The adolescent therapeutic community: An integrated model of care*. Behavioral Health News. <https://behavioralhealthnews.org/the-adolescent-therapeutic-community-an-integrated-model-of-care/>
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (ม.ป.ป.). *กฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวแก่คดีเด็กและเยาวชน*.
<https://www.djop.go.th/storage/files/1/%E0%B9%80%E0%B8%A1%E0%B8%99%E0%B8%B9/%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%B8%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B8%8D%E0%B8%B2/4.pdf>

ระเปียบ โตแก้ว. (2566). เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องนโยบายด้านการบำบัดรักษายาเสพติด
ปีงบประมาณ 2566. โรงแรม ทีเคพาเลซ กรุงเทพฯ

วีรวัด อุครนันท์ และนนทา ชัยพิชิตพันธ์. (2562). แนวทางการดำเนินงานการบำบัดฟื้นฟูโดยการมีส่วนร่วม
ของชุมชน และแนวปฏิบัติที่ดี *Community based treatment and rehabilitation (CBTx) and
Best Practices*. สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี.
<http://www.pmnidat.go.th/thai/downloads/handbook/62/cbt.pdf>

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา. (๒๕๖๕). *คู่มือการปฏิบัติงานชุมชนบำบัด (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๔)*.
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม.

สถาบันธัญญารักษ์. (๒๕๔๖). *คู่มือการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเข้มข้นทางสายใหม่ (FAST Model)*.
สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี. (๒๕๕๘). *มาตรฐานการบำบัดฟื้นฟู
สมรรถภาพรูปแบบชุมชนบำบัดและ Fast Model*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) สำนักงานส่วน
ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก. (ม.ป.ป.). การบำบัดรักษาโดยมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับผู้
ติดยาเสพติดและติดยาเสพติด การบรรยายสรุปสำหรับทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.
<http://www.unodc.org/documents/southeastasiaandpacific/cbt/cbt-brief-TH.pdf>

สุลัดดา อะเวลา.แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ การรู้จักตนเอง โรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์. สืบค้นจาก
<https://nachuakpit.ac.th/online/lesson/๑๔๒๐/> วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๖.

อรรธรณ ภัทรดำเนินสุข. (๒๕๖๔). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม [วิทยานิพนธ์ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต]*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

คณะที่ปรึกษา

สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี

๑. ดร.นันทา	ชัยพิชิตพันธ์	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
๒. นางญาณี	ตราบดี	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
๓. ดร.วัชรีย์	มีศิลป์	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
๔. นางระเปียบ	โตแก้ว	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
๕. นางนิภาวัล	บุญทับถม	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
๖. นางสมบัติ	มากัน	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
๗. นางลักขณา	กลางคาร	นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการพิเศษ
๘. นางสาวรัชณีกร	อินทุประภา	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๑. นางสาวสุทิสรา	ศาสตร์เนตร	ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา
๒. นายยุทธศักดิ์	รุ่งเรืองนรา	ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน

คณะทำงาน

๑. นายภูมิพงษ์	ขุนฉนมฉำ	หัวหน้าผู้ตรวจราชการกรม	ประธานคณะทำงาน
๒. นางปานจันทร์	มงคลสินธุ์	ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบสุขภาพฯ	รองประธานคณะทำงาน
๓. นางสาวชนิดา	วิชัยคำ	นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการพิเศษ	คณะทำงาน
๔. นายศักดิ์ดา	รักกอบชัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	คณะทำงาน
๕. นางสาวฉัตรณที	ศิลากุล	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการพิเศษ	คณะทำงาน
๖. นางสาวไตรพร	ชีโวโสภีฐ	นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการพิเศษ	คณะทำงาน
๗. นางสาวอัญชลี	อรามบุญ	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการพิเศษ	คณะทำงาน
๘. นายราชน	แสงแข่ง	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการพิเศษ	คณะทำงาน
๙. นายธนชัย	ปานียโชติ	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการพิเศษ	คณะทำงาน
๑๐. นางสาวศิริรัก	นันแก้ว	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ	คณะทำงาน
๑๑. นางสาวกุลธิดา	เกียรติเจริญศิริ	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ	คณะทำงาน
๑๒. นายสุนทร	เผือกพงษ์	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ	คณะทำงาน
๑๓. นางกนกรัตน์	เนตรเพ็ง	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ	คณะทำงาน
๑๔. นางสาวสมนึก	อ้วนศรี	นักจิตวิทยาชำนาญการ	คณะทำงาน
๑๕. นางสาวสุภาภรณ์	ผลบุญ	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ	คณะทำงาน
๑๖. นางสาวชนิษฐา	เถื่อนแก้ว	พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติการ	คณะทำงาน
๑๗. นายสุชาครีย์	คุ้มปลี	นักจิตวิทยาปฏิบัติการ	คณะทำงาน
๑๘. นางสาววรารณ	สมจิตต์	นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ	คณะทำงาน
๑๙. นางสาวรวีวรรณ	มัชปะโต	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพปฏิบัติการ	คณะทำงาน
๒๐. นางสาวมินตรา	มีมุข	นักจิตวิทยาคลินิกปฏิบัติการ	คณะทำงาน
๒๑. นางสาวณัฏฐา	มาชีวิ	นักจิตวิทยาปฏิบัติการ	คณะทำงาน
๒๒. นายพศวัต	จิตรภิรมย์ศรี	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพปฏิบัติการ	คณะทำงาน
๒๓. นายไชยวัฒน์	อิงไธสง	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ	คณะทำงานและเลขานุการ
๒๔. นายศรัณย์ภัทร	ไชยพิศ	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพปฏิบัติการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

